ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਸੰਗੀਤ ਦਰਪਣ

GURU ANGAD DEV SANGEET DARPAN

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ
(ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ)
ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਸੰਗੀਤ ਦਰਪਨ

Guru Angad Dev Sangeet Darpan

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ

(ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ),

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ :
ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ (ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ)
ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

ISBN 81-8092-003-8

ਜੁਲਾਈ ੨੦੦੪ ੫੦੦੦

ਪ੍ਰਿੰਟਰ :
ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈੱਟ ਪ੍ਰੈਸ,
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ,
ਰਾਮਸਰ ਰੋਡ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

ਸਾਹਿਬ **ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ** ਮਹਾਰਾਜ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ
ਚਲਾਈ ਕੀਰਤਨ ਰੀਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ
ਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਰਿਆ ਉਹਨਾਂ ਦੇ

500 ਸਾਲਾ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ

(੫ ਵੈਸਾਖ ੫੩੬ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ/੧੮ ਅਪ੍ਰੈਲ ੨੦੦੪)

ਨੂੰ

ਸਮਰਪਿਤ

ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਸੰਗੀਤ ਦਰਪਣ: ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੋਹਫ਼ਾ

ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨਾਲ ਹੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸੰਗੀਤ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵਨ ਅਧੂਰਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਸੰਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੈਰਾਗ ਰਾਹੀਂ ਸਹਿਜ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਸਹਿਜ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਗੀਤ-ਗਾਇਨ, ਨ੍ਰਿਤਯ ਤੇ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਸਮੁਦਾਯ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਰਚਿਤ ਸਮੁੱਚੀ ਬਾਣੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ੩੧ ਰਾਗਾਂ ਅਤੇ ੩੦ ਮਿਸ਼ਰਤ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰਚੀ ਗਈ ਹੈ।

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪੁਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਸੰਗੀਤ ਅਚਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪ੍ਰੋ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਅਕੈਡਮੀ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਰਚਿਤ ਹੱਥਲੀ ਪੁਸਤਕ ਇਕ ਨਿਵੇਕਲੀ ਕ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਜਿਥੇ ਮਧੁਰ ਕੀਰਤਨੀਏ ਹਨ ਉਥੇ ਉਹ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੋਜੀ ਤੇ ਗਿਆਤਾ ਭੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਤੀ ਲਗਨ ਹੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ 500 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਸਮੇਂ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਡੂੰਘੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ 63 ਸਲੋਕ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਰਾਗਾਂ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਦਾ ਵੇਰਵੇ ਸਹਿਤ ਵਰਨਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ੮੮ ਸ਼ਬਦ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਉਸਤਤ ਵਿੱਚ ਕਲਸਹਾਰ ਭੱਟ ਵਲੋਂ ਉਚਾਰੇ ੧੦ ਸਵੈਯਾਂ ਦੀਆਂ ਸਵੇਰ ਦੇ ੧੦ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ੨੬ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਿਪੀ-ਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀਆਂ ਪੰਜ ਪਉੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ੧੫ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਵਿੱਚ ਬਲਵੰਡਿ ਤੇ ਸਤੇ ਦੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਸਤਤ ਵਿੱਚ ਉਚਾਰੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪਉੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ੬ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨੂੰ

ਲਿੱਪੀ-ਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਘੇਰਾ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਸੌਖ ਲਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪਦ-ਅਰਥ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਹ ਉੱਦਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਾਇਕ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਇਕ ਦੁਰਲੱਭ ਨਮੂਨਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਨ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਜਗਿਆਸੂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਾਭ ਉਠਾਣਗੇ।

ਮੇਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਬਖਸ਼ੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਇਸੇ ਸਿਦਕ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ।

ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ

ਜਥੇਦਾਰ

ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ

ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ

ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਸੰਗੀਤ ਦਰਪਣ : ਕਰਤਬੀ ਅਨੁਭਵ

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਅਪਾਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰੋਸਾਈ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਸਥਾਪਤੀ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਉਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਜਿਥੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਰੂਪ ਸਬੰਧੀ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਥੇ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਉਚੇਰੇ ਯਤਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਸਰੂਪ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਨੇ ਜੀਵੰਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਡੇਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਅਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵਿਲੱਖਣ ਤੇ ਉਤਮ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਵਿੱਤਰ ਵਰ੍ਹੇ ਉਤੇ ਪ੍ਰੋ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰੋਢ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਰਲ ਲਿੱਪੀ-ਬਧ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਸਹਿਤ ਸਾਡੇ ਸਨਮੁਖ ਹਨ। ਪ੍ਰੋ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਸੰਗੀਤ ਰਚਨਾ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ਸ਼ਟਤਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਟਕਸਾਲੀ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰਿਕ ਸਮਝ ਨਾਲ ਜ਼ਰਬ ਖਾ ਕੇ, "ਸਹਜੇ ਗਾਵਿਆ ਥਾਇ ਪਵੈ" ਦੇ ਕਰਤਬੀ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਰੂਪ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ 500 ਸਾਲਾ ਜਨਮ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਵਸਰ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗੀਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 'ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਸੰਗੀਤ ਦਰਪਣ' ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਲੇਖਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਅਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤਕ ਸਜੀਵਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਮੂਹ ਰਚਨਾਵਾਂ ਜਿਥੇ ਰਾਗਾਤਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਨ ਉਥੇ ਤਾਲਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਿਤਰਤਾ ਅਤੇ ਵਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਰਾਗਾਤਮਿਕਤਾ

ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਤਾਲਾਤਮਿਕ ਵਿਵਿਧਤਾ ਬਹੁਤ ਘਟਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰੀਤ ਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਗੀਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਤਾਲਾਤਮਿਕ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਯਤਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਧਾਈ ਦੀ ਪਾਤਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਾਵਨ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੋ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਰਗੇ ਗੁਰਮਤਿ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਅਨੁਭਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੀਰਤਨਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਖਾਸ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਆਂ ਇਹ ਸੰਗੀਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸਜੀਵ ਤੇ ਜੀਵੰਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਣੀ ਹਨ। ਕੀਰਤਨਕਾਰ ਇਹਨਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਕੀਰਤਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਇਸ ਜਨਮ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੇ ਅਵਸਰ ਉਤੇ ਆਪਣੇ ਕੀਰਤਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਸਾਰਥਕ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸਬੰਧੀ ਸਵਰਗੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤਾਚਾਰੀਆ ਪ੍ਰੋ: ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੂਸਰੀ ਰਚਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਲਈ ਵੀ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਦੀ ਪਾਤਰ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ
ਪ੍ਰੋ.ਅਤੇ ਮੁਖੀ
ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਚੇਅਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

ਭੂਮਿਕਾ

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ (੫ ਵੈਸਾਖ ੫੩੬ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ/੧੮ ਅਪ੍ਰੈਲ ੨੦੦੪) ਸਾਰਾ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਬਾਬਾਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਬਾਣੀ ਦੇ ਗਾਇਣ, ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ, ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਅਕੀਦਤ ਨਾਲ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਬਾਬ ਦੀਆਂ ਮਧੁਰ ਧੁਨਾਂ ਛਿੜੀਆਂ, ਬਾਣੀ ਆਈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਗਾਇਣ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ 'ਨਾਨਕਿ ਰਾਜੁ ਚਲਾਇਆ[੧]' ਤੇ 'ਮਾਰਿਆ ਸਿਕਾ ਜਗਤਿ ਵਿਚਿ ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥੁ ਚਲਾਇਆ[੨]'। ਇਸ 'ਲੰਗਰੁ ਚਲੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ[੩]' ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥੁ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ 'ਪੁਤ੍ਰੀ ਕਉਲੁ ਨ ਪਾਲਿਓ, ਕਰਿ ਪੀਰਹੁ ਕੰਨ੍ਹ ਮੁਰਟੀਐ[੪]' ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਲਹਿਣਾ ਜੀ, ਜੋ 'ਕਰਹਿ ਜਿ ਗੁਰ ਫੁਰਮਾਇਆ ਸਿਲ ਜੋਗੁ ਅਲੂਣੀ ਚਟੀਐ[੫]' ਤੇ 'ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਤਾ ਕਿਛੁ ਪਾਏ ਮਾਨੁ[੬]' ਦੀ ਉੱਚ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰਵਾਨ ਹੋਏ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ 'ਥਾਪਿਆ ਲਹਿਣਾ ਜੀਂਵਦੇ ਗੁਰਿਆਈ ਸਿਰਿ ਛਤ੍ਰ ਫਿਰਾਇਆ[੭]'। ਬਾਬਾ ਫੇਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸਪੁੱਤਰ ਬਾਬਾ ਲਹਿਣਾ ਜੀ 'ਗੁਰੁ ਜਗਤ, ਫਿਰਣਸੀਹ, ਅੰਗਰਉ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਲਹਣਾ ਕਰੈ[੮]' ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਬਣ ਕੇ ਰਾਜ ਜੋਗ ਮਾਣਦੇ ਹਨ।

"ਸਤਿਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਗਾਉਣ ਦੀ ਰੀਤਿ ਚਲਾਈ[੯]"। ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੀਰਤਨ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੜਕੇ ਭਾਈ ਸ਼ਹਿਜਾਦਾ ਫਿਰ ਭਾਈ ਰਜ਼ਾਦਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਤੇ

---

੧ ਨਾਨਕਿ ਰਾਜੁ ਚਲਾਇਆ ਸਚੁ ਕੋਟੁ ਸਤਾਣੀ ਨੀਵ ਦੈ॥(ਰਾ. ਵਾ. ਪੰ. ੯੬੬)

੨ ਮਾਰਿਆ ਸਿਕਾ ਜਗਤਿ ਵਿਚਿ ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥੁ ਚਲਾਇਆ॥
(ਵਾ.੧, ਪ.੪੫, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ)

੩ ਲੰਗਰੁ ਚਲੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੀ ਖਟੀਐ॥ (ਰਾ. ਵਾ. ਪੰ.੯੬੭)

੪ ਰਾ. ਵਾ. ਪੰ.੯੬੭

੫ ਰਾ. ਵਾ. ਪੰ.੯੬੬

੬ ਵਾ. ਆ. ਮ: ੧ ਪੰ.੪੭੪

੭ ਵਾ. ੧, ਪ. ੪੫, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ

੮ ਸ. ਮ: ੨, ਪੰ. ੧੩੯੧

੯ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਪੰ. ੯੧

ਫਿਰ ਜਦੋਂ 'ਬੈਠਿ ਖਡੂਰੇ ਜੋਤਿ ਜਗਾਈ'[੧੦] ਤਾਂ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਤੇ ਭਾਈ ਰਜ਼ਾਦਾ ਦੇ ਲੜਕੇ ਭਾਈ ਸਾਦੂ ਤੇ ਭਾਈ ਬਾਦੂ ਕੀਰਤਨ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ।

ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਕੀਰਤਨ ਰੀਤ ਨੂੰ ਆਪ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਰਿਆ। ਸੋ ਐਸੀ ਭਾਵਨਾ ਜਾਗੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਚਿਤ ਬਾਣੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਉਸਤਤ ਵਿੱਚ ਰਚਿਤ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਸਵਰ-ਲਿੱਪੀ-ਬੱਧ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਭੇਟ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗੁ-੨ ਸਲੋਕ, ਮਾਝ-੧੨, ਆਸਾ-੧੫, ਸੋਰਠਿ-੧, ਸੂਹੀ-੧੧, ਰਾਮਕਲੀ-੭, ਮਾਰੂ-੧, ਸਾਰਗ-੯ ਤੇ ਮਲਾਰ-੫, ੬੩ ਸਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ੯੮ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਿੱਪੀ-ਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਵਿੱਚ 'ਰਾਇ ਬਲਵੰਡਿ ਤਥਾ ਸਤੈ ਡੂਮ ਆਖੀ' ਦੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪਉੜੀਆਂ ਬਲਵੰਡਿ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਉੜੀ ਸਤੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਉਸਤਤ ਵਿੱਚ ਰਚੀਆਂ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗੁ ਵਿੱਚ ਛੇ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵਰ ਰਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਲਸਹਾਰ ਭੱਟ ਦੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਉਸਤਤ ਵਿੱਚ ਦਸ ਰਚਿਤ ਸਵੱਈਆਂ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਭੈਰਉ, ਪ੍ਰਭਾਤੀ, ਆਸਾ, ਬਿਲਾਵਲੁ, ਬਸੰਤੁ, ਆਸਾਵਰੀ, ਰਾਮਕਲੀ, ਟੋਡੀ, ਗੂਜਰੀ, ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਵਿੱਚ '੨੬' ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਿੱਪੀ-ਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। 'ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਆਗਮਨ' ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਰਚਿਤ ਚਾਰ ਪਉੜੀਆਂ ੨੪ਵੀਂ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਉੜੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਪੰਜਾਂ ਪਉੜੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਗੁ ਤਿਲੰਗ, ਧਨਾਸਰੀ, ਤੁਖਾਰੀ, ਕੇਦਾਰਾ ਅਤੇ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ੧੫ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰੱਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਇਹ ੨੨ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ '੧੩੫' ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਗ੍ਰਹਿ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦੀ ਭੇਂਟ ਅਰਪਿਤ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਕਿਰਪਾ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਣ ਚੁਕਿਆ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ/ ਕੀਰਤਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਦੁਆਰਾ, ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ

---

੧੦ ਦਿਤਾ ਛੋੜਿ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰੁ ਬੈਠਿ ਖਡੂਰੇ ਜੋਤਿ ਜਗਾਈ। ਵਾ.੧, ਪ. ੪੬, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ

ਰਾਗਾਂ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਸਾਂਝ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁਛ ਪੂਰਤੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਥਿਊਰੀ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ 'ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਗੀਤ ਦਰਪਣ', (ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ, ਸ਼੍ਰੋ. ਗੁ. ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ 'ਚਾਰ' ਵਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਚੁਕੀ ਹੈ), 'ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦਰਪਣ' ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ (ਦਸੰਬਰ ੨੦੦੩) ਤੇ ਇਹ ਹੱਥਲੀ ਪੁਸਤਕ 'ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਸੰਗੀਤ ਦਰਪਣ' ਨਿਮਾਣੀ ਜਿਹੀ ਭੇਟ ਹਨ।

ਮੇਰੇ ਇਹ ਕੁਝ ਕੁ ਯਤਨ ਸਫ਼ਲ ਬਣ ਜਾਣਗੇ ਜੇ ਅੱਜ ਦੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕੀਰਤਨ ਵਿੱਚੋਂ ਫ਼ਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ, ਗ਼ਜ਼ਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਲੋਕ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗਾਈਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਕੀਰਤਨ ਤਿਆਗ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਰਾਗੁ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਸ਼੍ਰੋ. ਗੁ. ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਮੈਂ ਸ਼ੁਕਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ 'ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਗੀਤ ਦਰਪਣ', 'ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦਰਪਣ' ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ 'ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਸੰਗੀਤ ਦਰਪਣ' ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰੋ.)

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਅਕੈਡਮੀ,
ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ।
ਫ਼ੋਨ 01887-232623

ਸੰਗੀਤ ਭਾਰਤੀ,
99-ਬੀ, ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨਗਰ,
ਲੁਧਿਆਣਾ-141002
ਫ਼ੋਨ 0161-2458140

'ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਸੰਗੀਤ ਦਰਪਣ' ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ

1. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗੁ, ਮਾਝ, ਆਸਾ, ਸੋਰਠਿ, ਸੂਹੀ, ਰਾਮਕਲੀ, ਮਾਰੂ, ਸਾਰੰਗ ਅਤੇ ਮਲਾਰ ਇਹਨਾਂ ਨੌ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ੬੩ ਸਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ੮੮ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵਰ ਲਿੱਪੀ-ਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
2. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ 'ਰਾਇ ਬਲਵੰਡਿ ਤਥਾ ਸਤੈ ਡੂਮਿ ਆਖੀ' ਦੀ ਰਚਿਤ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪਉੜੀਆਂ (ਦੋ ਬਲਵੰਡਿ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਤੈ ਦੀ) ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ੬ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗੁ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿੱਪੀ-ਬੱਧ ਕੀਤੀਆ ਹਨ।
3. ਕਲ ਸਹਾਰ ਭੱਟ ਦੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਉਸਤਤ ਵਿੱਚ ਦਸ ਸਵੱਈਏ ਰਚਿਤ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਸਵੱਈਆਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਵੇਰ ਦੇ ੧੦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਗਾਂ, ਭੈਰਉ, ਪ੍ਰਭਾਤੀ, ਆਸਾ, ਬਿਲਾਵਲੁ, ਬਸੰਤੁ, ਆਸਾਵਰੀ, ਰਾਮਕਲੀ, ਟੋਡੀ, ਗੂਜਰੀ, ਤੇ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਵਿੱਚ ੨੬ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਿੱਪੀ-ਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
4. ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ 'ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਆਗਮਨ' ਰਚਿਤ ਪੰਜ ਪਉੜੀਆਂ, (ਵਾਰ ੨੪ ਵਿੱਚ ੪ ਪਉੜੀਆਂ ਤੇ ਵਾਰ ਪਹਿਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਉੜੀ) ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ੫ ਰਾਗਾਂ, ਤਿਲੰਗ, ਧਨਾਸਰੀ, ਤੁਖਾਰੀ, ਕੇਦਾਰਾ ਤੇ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਵਿੱਚ ੧੫ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।
5. ਇਹ ਪੁਸਤਕ ੨੨ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ੧੩੫ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ।
6. ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਰਾਗਾਂ ਦਾ ਪਰੀਚੈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਅਧਾਰਿਤ ਬੰਦਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਤਾਲ-ਬੱਧ ਅਲਾਪ, ਤਾਨਾਂ ਤੇ ਤਿਹਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।
7. ਇਹਨਾਂ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਾਰੇ ਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪਰੀਚੈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
8. ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪੰਨਾ ਅਤੇ ਪਦ-ਅਰਥ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸਵਰ-ਉਚਾਰਣ, ਸਵਰ-ਲਿਪੀ ਤੇ ਤਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਾਰੇ

1. ਸ, ਗ, ਮ, ਪ, ਧ ਇਹਨਾਂ ਸਵਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਨਾ ਲਗਾ ਕੇ ਗਾਇਣ ਸਮੇਂ ਸਾ, ਗਾ, ਮਾ, ਪਾ, ਧਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਨਾ ਹੈ।
2. ਰ ਸਵਰ ਨੂੰ ਲਾਂ ਲਗਾ ਕੇ 'ਰੇ' ਤੇ ਨ ਸਵਰ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰੀ ਲਗਾ ਕੇ 'ਨੀ' ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਨਾ ਹੈ।
3. ਮੱਧ ਸਪਤਕ ਦੇ ਸਵਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਸ ਰ ਗ ਮ ਪ ਧ ਨ
4. ਮੰਦਰ ਸਪਤਕ ਦੇ ਸਵਰਾਂ ਦੇ ਥੱਲੇ ਬਿੰਦੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਨ਼ ਧ਼ ਪ਼ ਮ਼ ਗ਼ ਰ਼ ਸ਼
5. ਤਾਰ ਸਪਤਕ ਦੇ ਸਵਰਾਂ ਉੱਪਰ ਬਿੰਦੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸਂ ਰਂ ਗਂ ਮਂ ਪਂ ਧਂ ਨਂ
6. ਕੋਮਲ ਸਵਰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਸਵਰ ਦੇ ਥੱਲੇ ਔਂਕੜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਕੀਰ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਰੁ ਗੁ ਧੁ ਨੁ
7. ਤੀਵਰ ਸਵਰ ਸਪਤਕ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਮਧਿਅਮ ਹੈ, ਉੱਪਰ ਖੜੀ ਲਕੀਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੇ
8. ਸਵਰ ਦੀ ਮਾਤਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਮਾਤਰ ਲਈ - ਨੂੰ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਰ -, ਮ - -
9. ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਮਾਤਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਮਾਤਰ ਲਈ S ਨੂੰ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਜਾ S, ਗੁ S S
10 ਇੱਕ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਵਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਲਈ ਥੱਲੇ ਅਰਧ-ਚੰਨ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸਰ ਸਰਗ ਸਰਗਮ
11. ਮੀਂਡ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਲਈ ਸਵਰਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ⌒ ਇਹ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮ ਰੇ
12. ਤਾਲ ਦੇ ਸੱਮ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕਾਟਾ x ਤੇ ਖਾਲੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜ਼ੀਰੋ 0 ਹੈ। ਤਾਲੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਈ ਸੱਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਤਾਲੀ ਮੰਨ ਕੇ ਕ੍ਰਮ ਵਾਰ ਤਾਲੀ ਨੰਬਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਤੀਨ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੇ × ਪੰਜਵੀਂ ਤੇ 2, ਨੌਵੀਂ ਤੇ 0 ਤੇ ਤੇਰਵੀਂ ਤੇ 3 ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
13. ਤਾਨਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਸਵਰਾਂ ਸਰਗਮ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰ ਕੀਰਤਨ ਸਮੇਂ ਅਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆSSS ਤੇ ਬੋਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾSਗੁS ਗਾਇਣ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰਚਿਤ ਸਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ:-

ਸਿਰੀਰਾਗ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੪- ੨ ਸਲੋਕ

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧॥ ਵਾਰ ਸਲੋਕਾ ਨਾਲਿ-੧੫

ਵਾਰ ਸੂਹੀ ਕੀ ਸਲੋਕਾ ਨਾਲਿ ਮਹਲਾ ੩-੧੧

ਮਾਰੂ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੩ - ੧

ਵਾਰ ਮਲਾਰ ਕੀ ਮਹਲਾ ੧ - ੫

ਵਾਰ ਮਾਝ ਕੀ ਤਥਾ ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੧-੧੨

ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ ਵਾਰ ਮਹਲੇ ੪ ਕੀ-੧

ਰਾਮਕਲੀ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੩ - ੭

ਸਾਰੰਗ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੪-੯

ਕੁਲ ੬੩ ਸਲੋਕ

ਤਤਕਰਾ

ਰਾਗੁ ਸਿਰੀਰਾਗੁ

ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ- ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਥਾਟ-ਪੂਰਵੀ   ਸਵਰ-ਰਿਸ਼ਭ, ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ, ਮਧਿਅਮ ਤੀਵਰ
ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁੱਧ   ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ- ਆਰੋਹ ਵਿੱਚ ਗੰਧਾਰ ਤੇ ਧੈਵਤ
ਜਾਤੀ-ਔੜਵ-ਸੰਪੂਰਨ/ਵਾਦੀ-ਰਿਸ਼ਭ/ਸੰਵਾਦੀ-ਪੰਚਮ   ਸਮਾਂ-ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਸੰਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
ਆਰੋਹ - ਸ ਰੁ, ਮੰ ਪ, ਨ ਸੰ   ਅਵਰੋਹ - ਸੰ ਨ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਗ ਰੁ, ਸ
ਮੁੱਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ) - ਸ, ਰੁ ਰੁ, ਪ, ਮੰ ਗ ਰੁ, ਰੁ ਗ ਰੁ, ਸ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ।

(ਸਿਰੀਰਾਗ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ਸਲੋਕਾ ਨਾਲਿ)
ਪਉੜੀ ਨੰ. ੩ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ   (੮੩)

ਮ: ੨॥ ਜਿਸੁ ਪਿਆਰੇ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਮਰਿ ਚਲੀਐ॥
ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਸੰਸਾਰਿ ਤਾ ਕੈ ਪਾਛੈ ਜੀਵਣਾ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਸਿਉ -ਨਾਲ। ਨੇਹੁ-ਪਿਆਰ। ਆਗੈ-ਸਾਹਮਣੇ, ਦਰ ਤੇ। ਮਰਿ ਚਲੀਐ - ਆਪਾ ਭਾਵ ਮਿਟਾ ਦੇਈਏ। ਤਾ ਕੈ ਪਾਛੈ - ਉਸ (ਪਿਆਰੇ) ਵੱਲੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਕੇ।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਝਪ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-10 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ
ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਸ	ਰੁ	ਰੁਗ	ਰੁ	ਸ	ਪ	ਪ	ਰੁ	ਰੁਗ	ਰੁਸ
ਜਿ	ਸੁ	ਪਿS	ਆ	ਰੇ	ਸਿ	ਉ	S	ਨੇS	ਹੁS
ਮੰਪ	ਨ	ਨਸੰ	ਨਧੁ	ਪ	ਮੰਗ	ਰੁ	ਰੁਗ	ਰੁ	ਸ
ਤਿS	ਸੁ	ਆS	ਗੈS	S	ਮS	ਰਿ	ਚS	ਲੀ	ਐ
x		2			0		3		

ਅੰਤਰਾ

ਪਪ	ਮੰਪ	ਧੁ	ਪ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਰੁਂ	-	ਸੰ
ਧ੍ਰਿ	ਗੁS	ਜੀ	ਵ	ਣੁ	ਸੰ	S	ਸਾ	S	ਰਿ
ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਮੰ	ਗ	ਰੁ	-	ਸ
ਤਾ	ਕੈ	ਪਾ	S	ਛੈ	ਜੀ	ਵ	ਣਾ	S	S
x		2			0		3		

ਸਿਰੀਰਾਗੁ

ਅਲਾਪ:-

ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ 1)	ਸ	ਰੁਗ	ਰੁ	ਸ	ਰੁਮੰ	ਪ	ਮੰਗ	ਰੁਸ
2)	ਸਰੁ	ਮੰ	ਪ	ਮੰਪ	ਨ	ਧੁਪ	ਮੰਗ	ਰੁਸ
3)	ਸਰੁ	ਮੰਪ	ਧੁ	ਪ	ਮੰਪ	ਨ	ਸੰ	ਰੁੰ
ਰੁੰਗੰ ਰੁੰ	ਸੰ	ਨਸੰ	ਨਧੁ	ਪ	ਰੁ	ਮੰਗ	ਰੁ	ਸ
x	2			0		3		

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰੁਗਰੁ ਮੰਗਰੁਸ ਰੁਰੁਪਪ ਧੁਪਮੰਪ ਮੰਪਨਨ ਸੰਨਧੁਪ ਨਸੰਰੁੰਰੁੰ ਸੰਨਧੁਪ ਮੰਪਮੰਗ ਰੁਗਰੁਸ

2) ਮੰਪਮੰਪ ਧੁਪਮੰਪ ਮੰਗਰੁਸ ਪਨਪਨ ਧੁਪਮੰਪ ਮੰਗਰੁਸ ਨਸੰਨਸੰ ਰੁੰਰੁੰਸੰਨ ਧੁਪਮੰਗ ਰੁਰੁਸਸ

3) ਮੰਪਪਮੰ ਪਧੁਮੰਪ ਮੰਪਮੰਗਰੁਰੁਸਸ ਪਨਨਪ ਨਨਸੰਰੁੰ ਸੰਨਧੁਪ ਮੰਪਧੁਪ ਮੰਪਮੰਗ ਰੁਰੁਸਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਗਾ ਕੇ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਸਿਉ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਸੱਤਵੀ ਤੇ ਬਿਸਰਾਮ ਅੱਠਵੀਂ ਤੇ 'ਸਿਉ' ਨੌਵੀਂ ਤੇ ਬਿਸਰਾਮ ਦਸਵੀਂ ਤੇ 'ਸਿਉ' ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) 7 ਮਾਤਰਾਂ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਗਾ ਕੇ 8ਵੀਂ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਮਾਤਰਾਂ ਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 'ਨੇਹੁ' ਉਚਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 6ਵੀਂ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਸ	-	ਰੁ	-	ਪ	ਪ	ਮੰ	ਗ
								ਜਿ	ऽ	ਸੁ	ऽ	ਪਿ	ਆ	ਰੇ	ऽ
ਰੁ	ਗ	ਰੁ	ਸ	ਨ਼	ਸ	ਰੁ	-	ਮੰ	-	ਪ	-	ਨ	-	ਧੁ	ਪ
ਸਿ	ऽ	ਉ	ऽ	ਨੇ	ऽ	ਹੁ	ऽ	ਤਿ	ऽ	ਸੁ	ऽ	ਆ	ऽ	ਗੈ	ऽ
ਮੰ	ਗ	ਰੁ	-	ਰੁ	ਗ	ਰੁ	ਸ								
ਮ	ऽ	ਰਿ	ऽ	ਚ	ਲੀ	ਐ	ऽ								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

9	10	11	12	13	14	15	16
ਪਪ	-	ਮੰ	ਪ	ਧੁ	ਪ	ਨ	ਨ
ਧ੍ਰਿ	ऽ	ਗੁ	ऽ	ਜੀ	ऽ	ਵ	ਣੁ

ਸਂ	-	ਸਂ	-	ਰੁਂ	-	ਸਂ	-	ਰੁਂ	ਗਂ	ਰੁਂ	ਸਂ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-
ਸੰ	ऽ	ਸਾ	ऽ	ਰਿ	ऽ	ऽ	ऽ	ਤਾ	ऽ	ਕੈ	ऽ	ਪਾ	ऽ	ਛੈ	ऽ
ਮ'	ਪ	ਰੁ	-	ਰੁ	ਗ	ਰੁ	ਸ								
ਜੀ	ऽ	ਵ	ऽ	ਣਾ	ऽ	ऽ	ऽ								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:- 9ਵੀਂ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ

1)	ਸ	-	ਰੁ	ਸ	ਰੁ	ਮ'	ਪ	-	ਮ'	ਪ	ਮ'	ਗ	ਰੁ	-	ਸ	-
2)	ਸ	ਰੁ	ਮ'	-	ਪ	-	ਧੁ	ਪ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-	ਮ'	ਗ	ਰੁ	ਸ
3)	ਪ	-	ਮ'	ਪ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-	ਮ'	ਪ	ਨ	-	ਪ	ਨ	ਸਂ	ਰੁਂ
	ਰੁਂ	ਗਂ	ਰੁਂ	ਸਂ	ਨ	ਸਂ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-	ਰੁ	-	ਰੁ	ਗ	ਰੁ	ਸ
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1. ਸਰੁ ਗਰੁ ਮ'ਪ ਨਸਂ ਨਨ ਧੁਪ ਮ'ਗ ਰੁਸ
2. ਸਰੁ ਮ'ਪ ਨਸਂ ਰੁਂਰੁਂ ਸਂਨ ਧੁਪ ਮ'ਗ ਰੁਸ
3. ਮ'ਪ ਮ'ਗ ਰੁਸ ਨਨ ਧੁਪ ਮ'ਪ ਮ'ਗ ਰੁਸ
4. ਮ'ਪ ਨਸਂ ਰੁਂਰੁਂ ਸਂਨ ਧੁਪ ਮ'ਗ ਰੁਰੁ ਸ-
5. ਰੁਗ ਰੁਸ ਨ਼ਸ ਰੁਰੁ ਮ'ਪ ਮ'ਗ ਰੁਗ ਰੁਸ ਮ'ਪ ਨਸਂ ਰੁਂਰੁਂ ਸਂਨ ਧੁਪ ਮ'ਗ ਰੁਰੁ ਸ-
6. ਸਰੁ ਗਰੁ ਮ'ਪ ਮ'ਗ ਰੁਗ ਰੁਸ ਸਰੁ ਗਰੁ ਮ'ਪ ਨਸਂ ਰੁਂਰੁਂ ਸਂਨ ਧੁਪ ਮ'ਪ ਮ'ਗ ਰੁਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ਦੋਹਾਂ ਚੱਕਰਾਂ ਦੀ ਦੁਗੁਨ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਹੀ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਗਾ ਕੇ, ਨਾਲ ਹੀ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਕਹਿ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਸੱਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਕਹਿ ਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਦੇ 12 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਮ ਤੋਂ ਦੋ ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

4) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-6 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
ਸ	ਰੁ	-	ਪ	ਪ	ਪ	ਪਪ	ਮ̍	ਪ	ਨ	ਨ	ਸੰ
ਜਿ	ਸੁ	S	ਪਿ	ਆ	ਰੇ	ਧ੍ਰਿ	ਗੁ	S	ਜੀ	ਵ	ਣੁ
ਮ̍ਗ	ਰੁ	-	ਰੁਗ	ਰੁ	ਸ	ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ
ਸਿS	ਉ	S	ਨੇS	ਹੁ	S	ਸੰ	ਸਾ	S	ਰਿ	S	S
ਮ̍	ਪ	ਨ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਮ̍	ਪ	ਨ	ਧੁ	-	ਪ
ਤਿ	ਸੁ	S	ਆ	S	ਗੈ	ਤਾ	S	ਕੈ	ਪਾ	S	ਛੈ
ਮ̍ਗ	ਰੁ	-	ਗ	ਰੁ	ਸ	ਰੁ	-	ਗ	ਰੁ	-	ਸ
ਮS	ਰਿ	S	ਚ	ਲੀ	ਐ	ਜੀ	S	ਵ	ਣਾ	S	S
x			0			x			0		

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੫ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੮੯)

ਸਲੋਕ ਮ: ੨।। ਜੋ ਸਿਰੁ ਸਾਂਈ ਨਾ ਨਿਵੈ ਸੋ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਡਾਰਿ।। ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਪਿੰਜਰ ਮਹਿ ਬਿਰਹਾ ਨਹੀ ਸੋ ਪਿੰਜਰੁ ਲੈ ਜਾਰਿ।।੧।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਦੀਜੈ ਡਾਰਿ-ਸੁੱਟ ਦੇਈਏ। ਜਿਸੁ ਪਿੰਜਰ ਮਹਿ- ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ। ਬਿਰਹਾ- ਪਿਆਰ ਦੀ ਖਿੱਚ।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਏਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਸ	ਰੁ	ਗ	ਰੁ	ਮ̍	ਪ	ਮ̍	ਗ	ਰੁ	ਗ	ਰੁ	ਸ
ਜੋ	S	ਸਿ	ਰੁ	ਸਾਂ	S	ਈ	S	ਨਾ	S	ਨਿ	ਵੈ
ਮ̍	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-	ਰੁ	-	ਰੁਗ	ਰੁਸ
ਸੋ	S	ਸਿ	ਰੁ	ਦੀ	S	ਜੈ	S	ਡਾ	S	ਰਿS	SS
x		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਮ̍	ਪਪ	ਨ	ਨ	ਸੰ	ਸੰਸੰ	ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਰੁੰਰੁੰ	ਗੰ	ਰੁੰ	ਸੰ
ਨਾ	ਨਕ	ਜਿ	ਸੁ	ਪਿੰ	ਜਰ	ਮ	ਹਿ	ਬਿਰ	ਹਾ	ਨ	ਹੀ
ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-	ਰੁ	-	ਮ̍ਪ	ਮ̍ਗ	ਰੁ	ਸ
ਸੋ	S	ਪਿੰ	ਜ	ਰੁ	S	ਲੈ	S	ਜਾS	SS	ਰਿ	S
x		0		2		0		3		4	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰੁ	-	ਮ̍	ਪ	ਮ̍	ਗ	ਰੁ	ਗ	ਰੁ	ਸ
2)	ਸ	ਰੁ	ਮ̍	ਪ	ਨ	-	ਧੁ	ਪ	ਰੁ	-	ਰੁਗ	ਰੁਸ
3)	ਪ	-	ਮ̍	ਪ	ਧੁ	ਪ	ਮ̍	ਪ	ਨ	-	ਸੰ	-
	ਰੁੰ	-	ਗੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਰੁ	-	ਰੁਗ	ਰੁਸ
	x		0		2		0		3		4	

ਤਾਨਾਂ:-

1. ਸਰੁ ਗਰੁ ਮ̍ਪ ਧੁਪ ਮ̍ਗ ਰੁਸ ਮ̍ਪ ਨਸੰ ਨਨ ਧੁਪ ਮ̍ਗ ਰੁਸ
2. ਰੁਗ ਰੁਸ ਰੁਰੁ ਪਪ ਮ̍ਪ ਧੁਪ ਨਨ ਧੁਪ ਮ̍ਪ ਮ̍ਗ ਰੁਗ ਰੁਸ
3. ਮ̍ਪ ਧੁਪ ਮ̍ਪ ਮ̍ਗ ਰੁਸ ਮ̍ਪ ਨਸੰ ਰੁੰਰੁੰ ਸੰਨ ਧੁਪ ਮ̍ਗ ਰੁਸ
4. ਮ̍ਪ ਧੁਪ ਨਨ ਧੁਪ ਮ̍ਪ ਨਸੰ ਰੁੰਰੁੰ ਸੰਨ ਧੁਪ ਮ̍ਪ ਮ̍ਗ ਰੁਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1. ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ 4 ਮਾਤਰਾਂ 'ਜੋ ਸਿਰੁ' ਗਾ ਕੇ, ਪੰਜਵੀਂ-ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਸਾਂਈ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਫਿਰ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ 'ਸਾਂਈ' ਤੇ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ 'ਸਾਂਈ' ਕਹਿ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2. ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਗਾ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3. 'ਨਾ ਨਿਵੈ' ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਗਾ ਕੇ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਤੇ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-7 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ							ਅੰਤਰਾ						
1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
ਰੁ	ਗ	ਰੁ	ਸ	ਰੁ	ਪ	-	ਪ	ਮ̍	ਪ	ਨ	ਨ	ਸੰ	ਸੰਸੰ
ਜੋ	ਸਿ	ਰੁ	ਸਾਂ	ऽ	ਈ	ऽ	ਨਾ	ਨ	ਕ	ਜਿ	ਸੁ	ਪਿੰ	ਜਰ
ਮ̍	ਪ	ਮ̍	ਗ	ਰੁ	ਸ	-	ਨ	ਸੰ	ਰੁੰ	ਮੰ̍ਮੰ̍	ਗੰ	ਰੁੰ	ਸੰ
ਨਾ	ऽ	ऽ	ਨਿ	ऽ	ਵੈ	ऽ	ਮ	ਹਿ	ऽ	ਬਿਰ	ਹਾ	ਨ	ਹੀ
ਮ̍	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਮ̍	ਪ
ਸੋ	ਸਿ	ਰੁ	ਦੀ	ऽ	ਜੈ	ऽ	ਸੋ	ऽ	ऽ	ਪਿੰ	ऽ	ਜ	ਰੁ
ਰੁ	-	-	ਮ̍	ਗ	ਰੁ	ਸ	ਮ̍	ਗ	ਰੁ	ਸ	ਰੁ	ਨ਼	ਸ
ਡਾ	ऽ	ऽ	ਰਿ	ऽ	ऽ	ऽ	ਲੈ	ऽ	ऽ	ਜਾ	ऽ	ਰਿ	ऽ
x			2		3		x			2		3	

ਸਿਰੀਰਾਗੁ

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	–	ਰੁ	ਗ	ਰੁ	ਸ	–	ਰੁ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
2)	ਸ	ਰੁ	ਮ	ਪ	–	ਧੁ	ਪ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	–	ਰੁੰ	ਸੰ	ਰੁੰ	ਗੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ
	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਰੁ	ਗ	ਰੁ	ਸ	ਰੁ	ਪ	–	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
	x			2		3		x			2		3	

ਤਾਨਾਂ:-

1. ਸਰੁ ਗਰੁ ਮਪ ਮਗ ਰੁ– ਰੁਗ ਰੁਸ
2. ਮਪ ਧੁਪ ਨਨ ਧੁਪ ਮਗ ਰੁਰੁ ਸਸ
3. ਮਪ ਨਸੰ ਰੁੰਰੁੰ ਸੰਨ ਧੁਪ ਮਗ ਰੁਸ
4. ਮਪ ਮਗ ਰੁਸ ਨਨ ਧੁਪ ਮਗ ਰੁਸ
5. ਮਪ ਨਸੰ ਰੁੰਰੁੰ ਸੰਨ ਧੁਪ ਮਗ ਰੁਸ

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ | ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਪਮ	ਗਰੁ	ਨਸ	ਰੁ	ਮਪ	ਮਗ	ਰੁ	ਸ	ਪ	ਮਪ	ਨਧੁ	ਪ	ਨਨ	ਸੰਸੰ	ਰੁੰਰੁੰ	ਸੰਸੰ
ਜੋS	ਸਿਰੁ	ਸਾਂS	ਈ	ਨਾS	SS	ਨਿ	ਵੈ	ਨਾ	ਨਕ	ਜਿS	ਸੁ	ਪਿੰਜਰ	ਮਹਿ	ਬਿਰਹਾ	ਨਹੀ
ਮਪ	ਨਨ	ਸੰਨ	ਧੁਪ	ਮਗ	ਰੁ	ਗਰੁ	ਸ	ਨਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪਪ	ਮਗ	ਰੁ	ਰੁਗ	ਰੁਸ
ਸੋS	ਸਿਰੁ	ਦੀS	ਜੈS	ਡਾS	S	ਰਿS	S	ਸੋS	S	ਪਿੰ	ਜਰੁ	ਲੈS	S	ਜਾS	ਰਿS
x				0				x				0			

ਰਾਗੁ ਮਾਝ

ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ-ਮਾਝ ਥਾਟ-ਖਮਾਜ ਸਵਰ- ਦੋਵੇਂ ਗੰਧਾਰ, ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ, ਬਾਕੀ ਸਭ ਸ਼ੁੱਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ- ਆਰੋਹ ਵਿੱਚ ਗੰਧਾਰ ਤੇ ਧੈਵਤ ਜਾਤੀ - ਔੜਵ-ਸੰਪੂਰਨ

ਵਾਦੀ - ਰਿਸ਼ਭ ਸੰਵਾਦੀ - ਪੰਚਮ ਸਮਾਂ - ਦਿਨ ਦਾ ਚੌਥਾ ਪਹਿਰ

ਆਰੋਹ- ਸ ਰ, ਮ ਪ ਨ ਸਂ

ਅਵਰੋਹ- ਸਂ ਨੁ ਧ ਪ, ਧ ਮ ਗ ਮ, ਰ ਪ, ਗੁ, ਰ ਗੁ ਸ ਰ, ਨ਼ ਸ

ਮੁੱਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ) - ਪ, ਧ ਮ ਗ ਮ, ਰ ਪ, ਮ ਗੁ, ਰ ਗੁ, ਸ ਰ ਨ਼, ਸ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ।

(ਵਾਰ ਮਾਝ ਕੀ ਤਥਾ ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੧)

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੧੩੮)

ਮ: ੨।। ਦੇਂਦੇ ਥਾਵਹੁ ਦਿਤਾ ਚੰਗਾ ਮਨਮੁਖਿ ਐਸਾ ਜਾਣੀਐ।। ਸੁਰਤਿ ਮਤਿ ਚਤੁਰਾਈ ਤਾ ਕੀ ਕਿਆ ਕਰਿ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀਐ।। ਅੰਤਰਿ ਬਹਿ ਕੈ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ਸੋ ਚਹੁ ਕੁੰਡੀ ਜਾਣੀਐ।। ਜੋ ਧਰਮੁ ਕਮਾਵੈ ਤਿਸੁ ਧਰਮ ਨਾਉ ਹੋਵੈ ਪਾਪਿ ਕਮਾਣੈ ਪਾਪੀ ਜਾਣੀਐ।। ਤੂੰ ਆਪੇ ਖੇਲ ਕਰਹਿ ਸਭਿ ਕਰਤੇ ਕਿਆ ਦੂਜਾ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀਐ।। ਜਿਚਰੁ ਤੇਰੀ ਜੋਤਿ ਤਿਚਰੁ ਜੋਤੀ ਵਿਚਿ ਤੂੰ ਬੋਲਹਿ ਵਿਣੁ ਜੋਤੀ ਕੋਈ ਕਿਛੁ ਕਰਿਹੁ ਦਿਖਾ ਸਿਆਣੀਐ।। ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ਹਰਿ ਇਕੋ ਸੁਘੜੁ ਸੁਜਾਣੀਐ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਦੇਂਦੇ ਥਾਵਹੁ-ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਾਲੋਂ। ਮਨਮੁਖਿ-ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਪਿਛੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ। ਜਾਣੀਐ-ਸਮਝ ਲਵੋ। ਸੁਰਤਿ-ਸੂਝ। ਮਤਿ-ਅਕਲ। ਕਿਆ ਕਰਿ ਆਖਿ-ਕੀ ਆਖ ਕੇ। ਵਖਾਣੀਐ- ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਜਾਏ, ਦੱਸੀ ਜਾਏ। ਅੰਤਰਿ ਬਹਿ ਕੈ -ਅੰਦਰ ਬੈਠ ਕੇ, ਲੁਕ ਕੇ। ਕਰਮ-(ਮੰਦੇ) ਕੰਮ। ਕਮਾਵੈ-ਕਰਦਾ ਹੈ। ਚਹੁ ਕੁੰਡੀ-ਚਹੁਆਂ ਕੂਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ। ਜਾਣੀਐ-ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਸ਼ਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਪਿ ਕਮਾਣੈ-ਜੇ ਪਾਪ ਕਮਾਇਆ ਜਾਏ। ਦੂਜਾ- ਤੈਥੋਂ ਵੱਖਰਾ। ਵਿਣੁ ਜੋਤੀ- ਤੇਰੀ ਜੋਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਦਿਖਾ-ਦੇਖਾਂ, ਵੇਖਾਂ। ਸੁਘੜੁ-ਸਿਆਣਾ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਪ	ਧ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਮ
								ਦੇਂ	ऽ	ਦੇ	ऽ	ਥਾ	ऽ	ਵ	ਹੁ

ਰਾਗੁ ਮਾਝ

ਗੁ	-	ਰ	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ	ਸ	ਨ਼	ਧ਼	ਪ਼	ਨ਼	-	ਸ	-
ਦਿ	S	ਤਾ	S	ਚੰ	S	ਗਾ	S	ਮ	ਨ	ਮੁ	ਖਿ	ਐ	S	ਸਾ	S
ਰ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼	ਸ								
ਜਾ	S	ਣੀ	SS	ਐ	SS	S	S								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

								ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ
								ਸੁ	ਰ	ਤਿ	S	ਮ	S	ਤਿ	S
ਸੰ	ਗੁੰ	ਰੰ	ਗੁੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-
ਚ	ਤੁ	ਰਾ	ਈ	ਤਾ	S	ਕੀ	S	ਕਿ	ਆ	ਕ	ਰਿ	ਆ	S	ਖਿ	S
ਮ	ਗ	ਮ	-	ਗੁ	ਰਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ								
ਵ	ਖਾ	ਣੀ	S	ਐ	SS	SS	SS								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-9ਵੀਂ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ

1)	ਸ	-	ਰ	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ	ਰ	ਮ	ਪ	-	ਮ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ
2)	ਸ	ਰ	ਮ	ਪ	ਪ	ਧ	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਮ	ਗੁ	ਰਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਗੁੰ	ਰੰ	ਗੁੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ
	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਧ	ਪ	ਮਗ	ਮ	ਗੁ	-	ਰ	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਰਮ ਪਧ ਮਪ ਮ- ਮਗੁ ਰਗੁ ਸਰ ਨ਼ਸ
2) ਮਪ ਨਸੰ ਨੁਧ ਪ- ਮਗੁ ਰਗੁ ਸਰ ਨ਼ਸ
3) ਪਨੁ ਧਪ ਮਪ ਮ- ਗਮ ਰਗੁ ਸਰ ਨ਼ਸ
4) ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਨੁਧ ਪਮ ਗਮ ਰਗੁ ਸਰ ਨ਼ਸ
5) ਰਮ ਪਨ ਸੰਨੁ ਧਪ ਮਗੁ ਰਗੁ ਸਰ ਨ਼ਸ ਪਨ ਸੰਰੰ ਸੰਨੁ ਧਪ ਮਗੁ ਰਗੁ ਸਰ ਨ਼ਸ
6) ਰਮ ਪਧ ਮਪ ਰਮ ਪਨ ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਰੰਸੰ ਸੰਗੁੰ ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਨੁਧ ਪਮ ਗੁ- ਸਰ ਨ਼ਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਸੱਮ ਤੋਂ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਨਾਲ ਹੀ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਖਾਲੀ ਤੋਂ ਅਸਥਾਈ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਕਹਿ ਕੇ ਫਿਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਨਾਲ ਹੀ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੩ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੧੩੯)

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੨।। ਅਖੀ ਬਾਝਹੁ ਵੇਖਣਾ ਵਿਣੁ ਕੰਨਾ ਸੁਨਣਾ।। ਪੈਰਾ ਬਾਝਹੁ ਚਲਣਾ ਵਿਣੁ ਹਥਾ ਕਰਣਾ।। ਜੀਭੈ ਬਾਝਹੁ ਬੋਲਣਾ ਇਉ ਜੀਵਤ ਮਰਣਾ।। ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣਿ ਕੈ ਤਉ ਖਸਮੈ ਮਿਲਣਾ।।੧।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਅਖੀ ਬਾਝਹੁ - ਪਰਾਇਆ ਰੂਪ ਤੱਕਣ ਦੀ ਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ। ਵਿਣੁ ਕੰਨਾ- ਨਿੰਦਾ ਸੁਣਨ ਦੀ ਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ। ਪੈਰਾ ਬਾਝਹੁ- ਮੰਦੇ ਪਾਸੇ ਦੌੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਕੇ। ਵਿਣੁ ਹੱਥਾਂ-ਪਰਾਇਆ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਵਰਤੀਏ। ਜੀਭੈ ਬਾਝਹੁ- ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜੀਭ ਨੂੰ ਰੋਕੀਏ। ਇਉ-ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
														ਮ	ਪ
														ਅ	ਖੀ
ਨ	-	ਸੰ	ਸੰ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	-	ਮ	ਪ
ਬਾ	S	ਝ	ਹੁ	ਵੇ	S	ਖ	S	ਣਾ	S	S	S	S	S	ਵਿ	ਣੁ
ਧ	ਮ	ਗ	ਮ	ਰ	ਪ	ਗੁ	-	ਰ	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ		
ਕੰ	S	ਨਾ	S	ਸੁ	S	ਨ	S	ਣਾ	S	S	S	S	S		
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
														ਮ	ਪ
														ਪੈ	ਰਾ
ਨ	-	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਗੁੰ	ਰੰ	ਗੁੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ	-	-	ਨ	ਸੰ
ਬਾ	S	ਝ	ਹੁ	ਚ	S	ਲ	S	ਣਾ	S	S	S	S	S	ਵਿ	ਣੁ
ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਗੁ	-	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ		
ਹ	S	ਥਾ	S	ਕ	S	ਰ	S	ਣਾ	S	S	S	S	S		
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:- ਤੀਨ ਤਾਲ ਬੰਦਸ਼ ਵਾਲੇ ਅਲਾਪ ਇੱਥੇ 15ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਲੈਣੇ ਹਨ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ

ਤਾਨਾਂ:- ਤੀਨਤਾਲ ਬੰਦਸ਼ ਵਾਲੀਆਂ 8 ਮਾਤਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਤਾਨਾਂ 7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤੇ 16 ਮਾਤਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ 15ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ ਮੁਖੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਸੱਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਲਾਈਨ ਦੀ ਦੁਗੁਨ 7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਫਿਰ 15ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਦਾ ਬਿਸਰਾਮ ਦੇ ਕੇ ਫਿਰ 'ਅਖੀ' ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਸੱਮ ਤੋਂ 15ਵੀਂ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਤੱਕ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਦਾ ਬਿਸਰਾਮ ਦੇ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਮੁਖੜਾ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) 15ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ 6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤਕ ਦੋ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 'ਅਖੀ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। 5ਵੀਂ -6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਸ' ਨੂੰ ਲੰਬਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤੇ ਬੋਲ ਵੀ SS ਹੀ ਲਗਾਉਣੇ ਹਨ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੩ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੧੩੯)

ਮਃ ੨।। ਦਿਸੈ ਸੁਣੀਐ ਜਾਣੀਐ ਸਾਉ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ।। ਰੁਹਲਾ ਟੁੰਡਾ ਅੰਧੁਲਾ, ਕਿਉ ਗਲਿ ਲਗੈ ਧਾਇ।। ਭੈ ਕੇ ਚਰਣ, ਕਰ ਭਾਵ ਕੇ, ਲੋਇਣ ਸੁਰਤਿ ਕਰੇਇ।। ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਸਿਆਣੀਏ, ਇਵ ਕੰਤ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਸਾਉ-ਸੁਆਦ, ਅਨੰਦ। ਰੁਹਲਾ- ਲੂਲ੍ਹਾ, ਪੈਰ-ਹੀਣ। ਟੁੰਡਾ-ਹੱਥ ਹੀਣ। ਗਲਿ-ਗਲ ਵਿੱਚ। ਧਾਇ- ਦੌੜ ਕੇ, ਭੱਜ ਕੇ। ਭੈ ਕੇ- ਡਰ ਦੇ। ਕਰ-ਹੱਥ। ਭਾਵ-ਪਿਆਰ। ਲੋਇਣ-ਅੱਖਾਂ। ਸੁਰਤਿ-ਧਿਆਨ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-7 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ							ਅੰਤਰਾ						
1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
ਰ	ਪ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	-	ਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	ਨ	ਸਂ	-
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਕ	S	ਹੈ	S	ਦਿ	ਸੈ	S	ਸੁ	ਣੀ	ਐ	S
ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	-	ਸ	-	ਰਂ	ਮਂ	ਗੁਂ	ਸਂ	ਰਂ	ਨ	ਸਂ
ਸਿ	ਆ	ਣੀ	ਏ	S	S	S	ਜਾ	S	ਣੀ	ਐ	S	S	S
ਸ	-	ਰ	ਨੁ਼	ਧ਼	ਪ਼	-	ਸਂ	ਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-
ਇ	S	ਵ	ਕੰ	S	ਤ	S	ਸਾ	ਉ	ਨ	ਪਾ	ਇ	ਆ	S
ਨ਼	ਸ	ਸ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼	ਸ	ਮ	ਗ	ਮ	ਰ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ
ਮਿ	ਲਾ	ਵਾ	ਹੋ	SS	ਇ	S	ਜਾ	S	S	ਇ	S	SS	SS
x			2		3		x			2		3	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ	ਰ	ਮ	ਪ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼	ਸ
2)	ਰ	ਮ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਗੁ	-	ਸਰ	ਨ਼ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਗੁੰ	ਰੰ	ਗੁੰ	ਸੰਰੰ	ਨ	ਸੰ
	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼	ਸ							
	x			2		3		x			2		3	

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਰਮ ਪਧ ਮਪ ਗੁ- ਰਗੁ ਸਰ ਨ਼ਸ

2) ਮਪ ਨੁਧ ਪਮ ਗਮ ਗੁ- ਸਰ ਨ਼ਸ

3) ਮਪ ਨਸੰ ਨੁਧ ਪ- ਮਗੁ ਸਰ ਨ਼ਸ

4) ਮਪ ਨਨ ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਸੰਗੁੰ ਰੰਗੁੰ ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਨੁਧ ਪ- ਮਗੁ ਰਗੁ ਸਰ ਨ਼ਸ

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੭ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੧੪੬)

ਮ: ੨।। ਸੇਈ ਪੂਰੇ ਸਾਹ ਜਿਨੀ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ।। ਅਠੀ ਵੇਪਰਵਾਹ ਰਹਨਿ ਇਕਤੈ ਰੰਗਿ।। ਦਰਸਨਿ ਰੂਪਿ ਅਥਾਹ ਵਿਰਲੇ ਪਾਈਅਹਿ।। ਕਰਮਿ ਪੂਰੈ ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ ਪੂਰਾ ਜਾ ਕਾ ਬੋਲੁ।। ਨਾਨਕ ਪੂਰਾ ਜੇ ਕਰੇ ਘਟੇ ਨਾਹੀ ਤੋਲੁ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਸੇਈ-ਉਹੀ ਮਨੁੱਖ। ਸਾਹ-ਸ਼ਾਹ, ਸੌਦਾਗਰ। ਪੂਰਾ-ਸਾਰੇ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ। ਅਠੀ-ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ। ਰਹਨਿ-ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਕਤੈ-ਇੱਕ ਵਿੱਚ। ਰੰਗਿ-ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ। ਦਰਸਨਿ ਰੂਪਿ ਅਥਾਹ-ਅੱਤ ਡੂੰਘੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਵਿੱਚ ਤੇ ਸਰੂਪ ਵਿੱਚ (ਜੁੜੇ ਹੋਏ)। ਪਾਈਅਹਿ-ਪਾਈਦੇ ਹਨ, ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਕਰਮਿ-ਬਖਸ਼ਸ਼ ਨਾਲ। ਕਰਮਿ ਪੂਰੈ-ਪੂਰੇ ਕਰਮ ਨਾਲ, ਪੂਰੀ ਬਖਸ਼ਸ਼ ਨਾਲ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਸੂਲ ਫਾਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-10 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਰ	ਪ	ਮ	-	ਰ	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ
ਸੇ	ऽ	ਈ	ऽ	ਪੂ	ऽ	ਰੇ	ऽ	ਸਾ	ਹ
ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ
ਜਿ	ऽ	ਨੀ	ऽ	ਪੂ	ਰਾ	ਪਾ	ਇ	ਆ	ऽ
x		0		2		3		0	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	ਗੁਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਰਂ	ਨ	ਸਂ
ਅ	ऽ	ਠੀ	ऽ	ਵੇ	ऽ	ਪ	ਰ	ਵਾ	ਹ
ਨਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮਗ	ਮ	ਗੁ	ਸਰ	ਨੁਸ
ਰਹ	ਨਿ	ਇ	ਕ	ਤੈ	ऽऽ	ਰੰ	ऽ	ਗਿऽ	ऽऽ
x		0		2		3		0	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰ	ਮ	ਪ	-	ਗੁ	ਸਰ	ਨੁ	ਸ
2)	ਰ	ਮ	ਪ	-	ਧ	ਮ	ਗਮ	ਗੁ	ਸਰ	ਨੁਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸਂ	-	ਗੁਂ	ਰਂਗੁਂ	ਸਂ	ਰਂ
	ਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਗੁ	ਰਗੁ	ਸਰ	ਨੁਸ
	x		0		2		3		0	

ਤਾਨਾਂ:-

1)	ਸਰ	ਮਪ	ਧਪ	ਮਪ	ਮਗ	ਮ-	ਗੁ-	ਰਗੁ	ਸਰ	ਨੁਸ
2)	ਮਪ	ਨਸਂ	ਰਂਨੁ	ਧਪ	ਮਪ	ਮਗੁ	ਰਗੁ	ਸਰ	ਨੁਨੁ	ਸ-
3)	ਸਂਰਂ	ਨਸਂ	ਨੁਧ	ਪ-	ਪਧ	ਮਪ	ਮਗੁ	ਰਗੁ	ਸਰ	ਨੁਸ
4)	ਮਪ	ਨਸਂ	ਸਂਰਂ	ਨਸਂ	ਨੁਧ	ਪਪ	ਮਗੁ	ਸਰ	ਨੁਨੁ	ਸ-

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।
2) ਪੰਜਵੀਂ-ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਪੂਰੇ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ 5ਵੀਂ-6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) ਪਹਿਲੀ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਸੇਈ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਫਿਰ 5ਵੀਂ ਤੋਂ 10ਵੀਂ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ								ਅੰਤਰਾ							
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਰਮ	ਪਧ	ਮਗ	ਮ	ਗੁ	ਸਰ	ਨੁ	ਸ	ਮਪ	ਨ	ਸਂ	ਨਸਂ	ਸਂਗੁਂ	ਰਂਗੁਂ	ਸਂਰਂ	ਨਸਂ
ਸੇऽ	ਈऽ	ਪੂऽ	ਰੇ	ਸਾ	ऽऽ	ਹ	ऽ	ਅऽ	ਠੀ	ਵੇ	ऽऽ	ਪऽ	ਰऽ	ਵਾऽ	ਹऽ
ਸ	ਸਰ	ਨੁਧੁ	ਪੁ	ਨੁ	ਸਗੁ	ਸਰ	ਨੁਸ	ਸਂਰਂ	ਨਸਂ	ਨੁਧ	ਪ	ਮਗੁ	ਸਰ	ਨੁ	ਸ
ਜਿ	ਨੀऽ	ਪੂऽ	ਰਾ	ਪਾ	ਇऽ	ਆऽ	ऽऽ	ਰਹ	ਨਿऽ	ਇਕ	ਤੈ	ਰੰऽ	ऽऽ	ਗਿ	ऽ
x				0				x				0			

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੮ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੧੪੬)

ਸਲੋਕ ਮਃ੨।। ਅਠੀ ਪਹਰੀ ਅਠ ਖੰਡ ਨਾਵਾ ਖੰਡੁ ਸਰੀਰੁ।। ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਨਉ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਏਕੁ ਭਾਲਹਿ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰੁ।। ਕਰਮਵੰਤੀ ਸਾਲਾਹਿਆ ਨਾਨਕ ਕਰਿ ਗੁਰੁ ਪੀਰੁ।। ਚਉਥੈ ਪਹਰਿ ਸਬਾਹ ਕੈ ਸੁਰਤਿਆ ਉਪਜੈ ਚਾਉ।। ਤਿਨਾ ਦਰੀਆਵਾ ਸਿਉ ਦੋਸਤੀ ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਸਚਾ ਨਾਉ।। ਓਥੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੰਡੀਐ ਕਰਮੀ ਹੋਇ ਪਸਾਉ।। ਕੰਚਨ ਕਾਇਆ ਕਸੀਐ ਵੰਨੀ ਚੜੈ ਚੜਾਉ।। ਜੇ ਹੋਵੈ ਨਦਰਿ ਸਰਾਫ ਕੀ ਬਹੁੜਿ ਨ ਪਾਈ ਤਾਉ।। ਸਤੀ ਪਹਰੀ ਸਤੁ ਭਲਾ ਬਹੀਐ ਪੜਿਆ ਪਾਸਿ।। ਓਥੈ ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਬੀਚਾਰੀਐ ਕੂੜੈ ਘਟੈ ਰਾਸਿ।। ਓਥੈ ਖੋਟੇ ਸਟੀਅਹਿ ਖਰੇ ਕੀਚਹਿ ਸਾਬਾਸਿ।। ਬੋਲਣੁ ਫਾਦਲੁ ਨਾਨਕਾ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਖਸਮੈ ਪਾਸਿ।।੧।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਅਠੀ ਪਹਰੀ-ਦਿਨ ਦੇ ਅਠਾਂ ਪਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ। ਅੱਠ ਖੰਡ- ਧਰਤੀ ਦੇ ਅੱਠ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ। ਨਾਵਾ ਖੰਡ-ਮਨੁੱਖਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਮਿਥ ਲਿਆ ਜਾਏ। ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ-ਇਸ ਨਾਵੇਂ ਖੰਡ ਮਨੁੱਖਾ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ। ਨਉ ਨਿਧਿ-ਨੌਂ ਖਜ਼ਾਨੇ, ਭਾਵ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਧਨ। ਗੁਣੀ ਗਹੀਰੁ-ਅਥਾਹ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਨੂੰ। ਕਰਮਵੰਤੀ-ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ, ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ। ਕਰਿ-ਕਰ ਕੇ, ਧਾਰ ਕੇ। ਸਬਾਹ- ਸਵੇਰ। ਸੁਰਤਿਆ- ਉੱਚੀ ਸੁਰਤ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ। ਦਰੀਆਵਾ ਸਿਉ-ਦਰਿਆਵਾਂ ਨਾਲ, ਉਹਨਾਂ ਗੁਰਮੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਨਿ-ਮਨ ਵਿਚ। ਮੁਖਿ-ਮੂੰਹ ਵਿਚ। ਕਰਮੀ-ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ। ਹੋਇ ਪਸਾਉ- ਬਖਸ਼ਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦਾਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕੰਚਨ-ਸੋਨਾ। ਕਾਇਆ-ਸਰੀਰ। ਕਸੀਐ-ਕੱਸ ਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰਖ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵੰਨੀ-ਚੰਗੇ ਵੰਨ ਦਾ। ਤਾਉ-ਤਪਾਣ। ਸਤੁ-ਉੱਚਾ ਆਚਰਨ। ਕੂੜੈ ਰਾਸਿ-ਕੂੜ ਦੀ ਰਾਸ, ਝੂਠ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਘਟਦੀ ਹੈ।। ਓਥੈ-ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ। ਖੋਟੇ-ਖੋਟੇ ਕੰਮ। ਸਟੀਅਹਿ-ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੀਚਹਿ ਸਾਬਾਸਿ-ਸਲਾਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੋਲਣੁ-ਗਿਲ੍ਹਾ। ਫਾਦਲੁ-ਫਜ਼ੂਲ, ਵਿਅਰਥ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਦੀਪਚੰਦੀ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	ਰਂ	ਨਧ	ਪ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	–
ਕ	ਰ	ਮ	ਵੰ	S	ਤੀS	S	ਸਾ	ਲਾ	ਹਿ	ਆ	S	S	S
ਗੁ	ਰ	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ	ਨ਼	ਧ਼	ਪ਼	ਨ਼	-	ਸ	-
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਕ	S	ਰਿ	S	ਗੁ	S	ਰੁ	ਪੀ	S	ਰੁ	S
x			2				0			3			

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	–	ਨ	ਨ	ਸਂ	–	ਸਂ	ਰਂ	–	ਨ	–	ਸਂ	–
ਅ	ਠੀ	S	ਪ	ਹ	ਰੀ	S	ਅ	ਠ	S	ਖੰ	S	ਡ	S
ਸਂ	ਗੁਂ	–	ਰਂ	–	ਗੁਂ	–	ਸਂ	ਰਂ	–	ਨ	–	ਸਂ	–
ਨਾ	ਵਾ	S	ਖੰ	S	ਡੁ	S	ਸ	ਰੀ	S	ਰੁ	S	S	S

ਰਾਗੁ ਮਾਝ

ਸੰਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਮ	ਗ	ਮ	-
ਤਿਸੁ	ਵਿ	ਚਿ	ਨ	ਉ	ਨਿ	ਧਿ	ਨਾ	S	ਮੁ	ਏ	S	ਕੁ	S
ਮ	ਗੁ	ਗੁ	ਰ	-	ਗੁ	-	ਸ	ਰ	-	ਨ਼	-	ਸ	-
ਭਾ	ਲ	ਹਿ	ਗੁ	S	ਣੀ	S	ਗ	ਹੀ	S	ਰੁ	S	S	S
x			2				0			3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰ	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	-	ਸ	-
2)	ਰ	ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸੰ	-	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਗੁੰ	ਰੰ	ਗੁੰ	ਸੰਰੰ	ਨ	ਸੰ
	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਧ	ਮ	ਗ	ਮ	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	-	ਸ	-
	x			2				0			3			

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-6 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਸੰ	ਗੁੰ	-	ਰੰ	ਗੁੰ	-
ਕ	ਰ	ਮ	ਵੰ	ਤੀ	S	ਨਾ	ਵਾ	S	ਖੰ	ਡੁ	S
ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	-	ਸ	ਸੰ	ਰੰ	-	ਨ	ਸੰ	-
ਸਾ	ਲਾ	ਹਿ	ਆ	S	S	ਸ	ਰੀ	S	ਰੁ	S	S
ਸ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਧ਼	ਪ਼	ਸੰਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਨੁਨੁ	ਧ	ਪ
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਕ	S	ਰਿ	ਤਿਸੁ	ਵਿ	ਚਿ	ਨਉ	ਨਿ	ਧਿ
ਨ਼	-	ਸ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ
ਗੁ	S	ਰੁ	ਪੀ	SS	ਰੁS	ਨਾ	S	ਮੁ	ਏ	S	ਕੁ
x			0			ਮ	ਪ	ਮ	ਗੁ	ਗੁ	-
		ਅੰਤਰਾ				ਭਾ	ਲ	ਹਿ	ਗੁ	ਣੀ	S
ਮ	ਮ	-	ਪ	ਪ	ਨ	ਸ	ਰ	-	ਨ਼	ਸ	-
ਅ	ਠੀ	S	ਪ	ਹ	ਰੀ	ਗ	ਹੀ	S	ਰੁ	S	S
ਸੰ	ਸੰ	-	ਰੰ	ਨ	ਸੰ	x			0		
ਅ	ਠ	S	ਖੰ	S	ਡ						

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੮ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੧੪੬)

ਮ:੨।। ਪਉਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਧਰਤਿ ਮਹਤੁ।। ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਦੁਇ ਦਾਈ ਦਾਇਆ ਖੇਲੈ ਸਗਲ ਜਗਤੁ।। ਚੰਗਿਆਈਆ ਬੁਰਿਆਈਆ ਵਾਚੇ ਧਰਮੁ ਹਦੂਰਿ।।ਕਰਮੀ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਕੇ ਨੇੜੈ ਕੇ ਦੂਰਿ।। ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਗਏ ਮਸਕਤਿ ਘਾਲਿ।। ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਹੋਰ ਕੇਤੀ ਛੁਟੀ ਨਾਲਿ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਦੁਇ-ਦੋਵੇਂ। ਦਾਈ-ਖਿਡਾਵੀ। ਦਾਇਆ-ਖਿਡਾਵਾ। ਵਾਚੇ-ਵਾਚਦਾ ਹੈ, ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ, ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਧਰਮੁ-ਧਰਮ ਰਾਜ। ਹਦੂਰਿ-ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ। ਕਰਮੀ ਆਪੋ ਆਪਣੀ-ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ। ਗਏ ਘਾਲਿ-ਘਾਲ ਕੇ ਗਏ, ਸਫ਼ਲ ਕਰ ਗਏ। ਮਸਕਤਿ-ਮੁਸ਼ੱਕਤ, ਮਿਹਨਤ। ਮੁਖ ਉਜਲੇ -ਉਜਲ ਮੂੰਹ ਵਾਲੇ। ਹੋਰ ਕੇਤੀ- ਹੋਰ ਬਥੇਰੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ। ਛੁਟੀ-ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਈ, ਬੁਰਿਆਈਆਂ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ। ਨਾਲਿ- (ਉਜਲ-ਮੁੱਖ ਬੰਦਿਆਂ) ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਏਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਰ	ਮ	ਪ	ਧ	ਮ	ਪ	ਗੁ	ਰਗੁ	ਸ	ਰ	ਨੇ	ਸ
ਜਿ	ऽ	ਨੀ	ऽ	ਨਾ	ਮੁ	ਧਿ	ਆऽ	ਇ	ऽ	ਆ	ऽ
ਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਧਪ	ਮ	ਪ	ਗੁ	ਸਰ	ਨੇ	ਸ
ਗ	ऽ	ਏ	ऽ	ਮ	ਸऽ	ਕ	ਤਿ	ਘਾ	ऽऽ	ਲਿ	ऽ
x		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਮਮ	ਪ	ਨ	-	ਸਂ	ਸਂ	ਸਂ	ਗੁਂ	ਰਂਗੁਂ	ਸਂਰਂ	ਨ	ਸਂ
ਪਉ	ऽ	ਣੁ	ऽ	ਗੁ	ਰੂ	ਪਾ	ऽ	ਣੀऽ	ऽऽ	ਪਿ	ਤਾ
ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮਗੁ	ਮ	ਗੁ	ਰਗੁ	ਸਰ	ਨੇਸ
ਮਾ	ऽ	ਤਾ	ऽ	ਧ	ਰ	ਤਿऽ	ऽ	ਮ	ਹऽ	ਤੁऽ	ऽऽ
x		0		2		0		3		4	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਨੇ	ਸ	ਰ	ਨੇ	ਸ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਨੇ	ਸ
2)	ਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗੁ	ਸਰ	ਨੇ	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸਂ	-	ਗੁਂ	-	ਰਂ	ਗੁਂ	ਸਂ	ਰਂ
	ਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮ	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨੇ	ਸ
	x		0		2		0		3		4	

ਰਾਗੁ ਮਾਝ

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਮਪ ਨਸੰ ਰੰਸੰ ਨਸੰ ਨੁਨੁ ਧਪ ਮਪ ਗਮ ਰਪ ਗੁ- ਸਰ ਨ਼ਸ

2) ਪਨੁ ਧਪ ਮਪ ਨਸੰ ਰੰਸੰ ਨਸੰ ਨੁਨੁ ਧਪ ਗੁ- ਰਗੁ ਸਰ ਨ਼ਸ

3) ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਨੁਨੁ ਧਪ ਪਨੁ ਧਪ ਮਪ ਮਗੁ ਰਗੁ ਸਰ ਨ਼ਨ਼ ਸ-

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ 5ਵੀਂ-6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੯ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੧੪੭)

ਮਃ ੨॥ ਆਖਣੁ ਆਖਿ ਨ ਰਜਿਆ ਸੁਨਣਿ ਨ ਰਜੇ ਕੰਨ॥ ਅਖੀ ਦੇਖਿ ਨ ਰਜੀਆ ਗੁਣ ਗਾਹਕ ਇਕ ਵੰਨ॥ ਭੁਖਿਆ ਭੁਖ ਨ ਉਤਰੈ ਗਲੀ ਭੁਖ ਨ ਜਾਇ॥ ਨਾਨਕ ਭੁਖਾ ਤਾ ਰਜੈ ਜਾ ਗੁਣ ਕਹਿ ਗੁਣੀ ਸਮਾਇ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਆਖਣੁ-ਮੂੰਹ। ਆਖਿ-ਬੋਲ ਬੋਲ ਕੇ। ਸੁਨਣਿ-ਸੁਣਨ ਨਾਲ। ਗੁਣ ਗਾਹਕ-ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਗਾਹਕ, ਰਸਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕ। ਇਕ ਵੰਨ-ਇੱਕ ਰੰਗ ਦੇ। ਭੁਖਿਆ-ਭੁੱਖ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਇਆਂ ਦੀ। ਭੁਖ-ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਚਸਕਾ। ਗਲੀ-ਗੱਲਾਂ ਕੀਤਿਆਂ, ਸਮਝਾਇਆਂ। ਭੁਖਾ-ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਧੀਨ ਮਨੁੱਖ। ਤਾ-ਤਦੋਂ। ਜਾ-ਜਦੋਂ। ਕਹਿ-ਕਹਿ ਕੇ, ਆਖ ਕੇ। ਗੁਣੀ-ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਿੱਚ। ਸਮਾਇ-ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਏ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਮੱਤ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-9 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
ਰ	ਪਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਗੁ	ਰਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ
ਨਾ	ਨਕ	ਭੁ	ਖਾ	ऽ	ਤਾ	ऽऽ	ਰऽ	ਜੈऽ
ਸ	ਸਰ	ਨ਼ਧ਼	ਪ਼	ਨ਼	ਸ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ
ਜਾ	ਗੁਣ	ਕऽ	ਹਿ	ऽ	ਗੁ	ਣੀ	ਸਮਾ	ਇऽ
x		2			3			

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪਪ	ਨ	ਸੰਰੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਗੰ	ਸੰਰੰ	ਨਸੰ
ਆ	ਖਣੁ	ਆ	ਖਿS	ਨ	ਰ	ਜਿ	ਆS	SS
ਸੰਨੁ	ਧ	ਪ	ਮਪ	ਮ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼	ਸ
ਸੁਨ	ਣਿ	ਨ਼	ਰS	ਜੇ	ਕੰ	SS	ਨ	S
X		2			3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	ਨ਼ਸ	ਨ਼ਧ਼	ਪ਼	ਨ਼	ਸ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ
2)	ਸ	ਰਮ	ਪੰਧ	ਮਪ	ਮਗ	ਮ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਗੰ	ਰੰਗੰ
	ਸੰਰੰ	ਨ	ਸੰ	ਨੁਧ	ਪ	ਗੁ	ਰਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ
	X		2			3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਪਧਮਪ ਮਗੁਰਰ ਗੁਗੁਸਰ ਨ਼ਸਮਪ ਨਸੰਨੁਨੁ ਧਪਪਧ ਮਪਮਗੁ ਰਰਗੁਗੁ ਸਰਨ਼ਸ
2) ਸਰਮਮ ਰਮਪਪ ਮਪਨਨ ਪਨਸੰਸੰ ਗੁੰਗੁੰਰੰਗੁੰ ਸੰਰੰਸੰਸੰ ਨੁਨੁਧਪ ਮਗੁਰਗੁ ਸਰਨ਼ਸ
3) ਪਨੁਧਪ ਧਮਗਮ ਰਪਗੁ- ਸਰਨ਼ਸ ਮਪਨਸੰ ਨੁਨੁਧਪ ਧਮਗਮ ਰਪਗੁ- ਸਰਨ਼ਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਪਹਿਲੀ-ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਦੇ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਦੇ ਕੇ ਦੋ ਵਾਰ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) 6ਵੀਂ ਤੋਂ 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੨ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੧੪੮)

ਸਲੋਕੁ ਮਹਲਾ ੨॥ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੋਇ ਅਠੂਹਿਆ ਨਾਗੀ ਲਗੈ ਜਾਇ॥ ਆਪਣ ਹਥੀ ਆਪਣੈ ਦੇ ਕੂਚਾ ਆਪੇ ਲਾਇ॥ ਹੁਕਮੁ ਪਇਆ ਧੁਰਿ ਖਸਮ ਕਾ ਅਤੀ ਹੂ ਧਕਾ ਖਾਇ॥ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿਉ ਮਨਮੁਖ ਅੜੇ ਡੁਬੈ ਹਕਿ ਨਿਆਇ॥ ਦੁਹਾ ਸਿਰਿਆ ਆਪੇ ਖਸਮੁ ਵੇਖੈ ਕਰਿ ਵਿਉਪਾਇ॥ ਨਾਨਕ ਏਵੈ ਜਾਣੀਐ ਸਭ ਕਿਛੁ ਤਿਸਹਿ ਰਜਾਇ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ:-ਮੰਤ੍ਰੀ-ਮਾਂਦਰੀ। ਨਾਗੀ-ਨਾਗੀਂ, ਸੱਪਾਂ ਨੂੰ। ਲਗੈ ਜਾਇ- ਜਾ ਹੱਥ ਪਾਏ। ਕੂਚਾ-ਲੰਬੂ, ਮੁਆਤਾ ਅਤੀ ਹੂ- ਅੱਤ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅੱਤ ਦੇ ਮੂਰਖਪੁਣੇ ਕਰਕੇ। ਅੜੇ-ਖਹਿਬੜਦਾ ਹੈ। ਹਕਿ-ਨਿਆਇ-ਸੱਚੇ ਨਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ। ਵਿਉਪਾਇ-ਨਿਰਨਾ ਕਰਕੇ। ਸਭ ਕਿਛੁ-ਹਰੇਕ ਕੰਮ। ਰਜਾਇ-ਰਜ਼ਾ ਵਿੱਚ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਫਰੋਦਸਤ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਮ	ਪ	ਨ	ਨ	ਸਂ	ਰਂ	ਨ	ਸਂ	ਸਂ	-	ਰਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ
ਆ	S	ਪ	ਣ	ਹ	S	ਥੀ	S	ਆ	S	ਪ	ਣੈ	S	S
ਪ	-	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	-	ਗੁ	ਰ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼	ਸ
ਦੇ	S	S	S	ਕੂ	S	ਚਾ	S	ਆ	S	ਪੇ	ਲਾS	S	ਇ
x		0		2		3		4			5		

ਅੰਤਰਾ

ਮ	-	ਪਪ	-	ਨ	-	ਸਂ	-	ਸਂ	ਗੁਂ	ਸਂ	ਰਂ	ਨ	ਸਂ
ਮੈਂ	S	ਤ੍ਰੀ	S	ਹੋ	S	ਇ	S	ਅ	ਨੂ	ਹਿ	ਆ	S	S
ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	-	ਗੁ	ਰਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ
ਨਾ	S	ਗੀ	S	ਲ	S	ਗੈ	S	ਜਾ	SS	S	ਇ	S	S
x		0		2		3		4			5		

ਅਲਾਪ:-

1)ਸ	-	ਰ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	-	ਗੁ	-	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ
2)ਰ	-	ਮ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ
3)ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸਂ	-	ਨ	ਸਂ	ਗੁਂ	-	ਰਂ	ਗੁਂ	ਸਂ	ਰਂ
4)ਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮ	ਗ	ਮ	-	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼	ਸ
x		0		2		3		4			5		

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਰਮ ਪਰ ਮਪ ਨਸਂ ਸਂਗੁਂ ਸਂਰਂ ਨਸਂ ਨੁਨੁ ਧਪ ਮਪ ਗੁ- ਰਗੁ ਸਰ ਨ਼ਸ
2) ਪਧ ਮਪ ਨਸਂ ਰਂਸਂ ਗੁਂਗੁਂ ਸਂਰਂ ਨਸਂ ਨੁਨੁ ਧਪ ਮਪ ਗੁ- ਸਰ ਨ਼ਨ਼ ਸ-
3) ਰਮ ਪਧ ਮਪ ਨਸਂ ਸਂਗੁਂ ਸਂਰਂ ਨਸਂ ਰਂਸਂ ਨੁਨੁ ਧਪ ਮਪ ਮਗੁ ਸਰ ਨ਼ਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਤੇ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਗਾ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਤੇ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਆ' ਤੇ 9ਵੀਂ ਤੇ S ਦੇ ਕੇ 8ਵੀਂ ਤੋਂ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 7 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਗਾ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੨ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੧੪੮)

ਮਹਲਾ ੨।। ਨਾਨਕ ਪਰਖੇ ਆਪ ਕਉ ਤਾ ਪਾਰਖੁ ਜਾਣੁ।। ਰੋਗੁ ਦਾਰੂ ਦੋਵੈ ਬੁਝੈ ਤਾ ਵੈਦੁ ਸੁਜਾਣੁ।। ਵਾਟ ਨ ਕਰਈ ਮਾਮਲਾ ਜਾਣੈ ਮਿਹਮਾਣੁ।। ਮੂਲੁ ਜਾਣਿ ਗਲਾ ਕਰੇ ਹਾਣਿ ਲਾਏ ਹਾਣੁ।। ਲਬਿ ਨ ਚਲਈ, ਸਚਿ ਰਹੈ ਸੋ ਵਿਸਟੁ ਪਰਵਾਣੁ।। ਸਰੁ ਸੰਧੇ ਆਗਾਸ ਕਉ ਕਿਉ ਪਹੁਚੈ ਬਾਣੁ।। ਅਗੈ ਓਹੁ ਅੰਗਮੁ ਹੈ ਵਾਹੇਦੜੁ ਜਾਣੁ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥः- ਪਾਰਖੁ-ਪਰਖਈਆ। ਜਾਣੁ-ਜਾਣੋ, ਸਮਝੋ। ਸੁਜਾਣੁ-ਸਿਆਣਾ। ਵਾਟ-ਵਾਟੇ, ਰਾਹ ਵਿੱਚ। ਮਾਮਲਾ-ਝੇੜਾ, ਝੰਬੇਲਾ। ਮਿਹਮਾਣੁ-ਪਰਾਹੁਣਾ, ਪਰਦੇਸੀ, ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ। ਮੂਲੁ-ਅਸਲਾ। ਹਾਣਿ-ਹਾਣੀ, ਹਮ-ਉਮਰ। ਹਾਣੁ-ਉਮਰ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਮਾਂ। ਲਬਿ-ਲੱਬ ਦੇ ਆਸਰੇ। ਚਲਈ-ਚਲੈ, ਤੁਰਦਾ। ਵਿਸਟੁ-ਵਿਚੋਲਾ। ਪਰਵਾਣੁ-ਮੰਨਿਆ-ਪ੍ਰਮੰਨਿਆ। ਸਰੁ-ਤੀਰ। ਸੰਧੇ-ਚਲਾਏ। ਆਗਾਸ-ਅਕਾਸ਼। ਬਾਣੁ-ਤੀਰ। ਅਗੰਮੁ-ਅਪਹੁੰਚ। ਵਾਹੇਦੜੁ-ਤੀਰ ਵਾਹੁਣ ਵਾਲਾ। ਜਾਣੁ-ਜਾਣੋ, ਯਕੀਨ ਕਰੋ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਏਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਰ	ਪ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼	ਸ
ਰੋ	S	ਗੁ	ਦਾ	ਰੂ	S	ਦੋ	S	ਵੈ	ਬੁS	ਝੈ	S
ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਨੁਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਗੁ	ਸਰ	ਨੁਸ
ਤਾ	S	S	ਵੈ	ਦੁS	S	ਸੁ	ਜਾ	S	ਣੁ	SS	SS
x		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੁੰ	ਸੰ	ਰੰਰੰ	ਨ	ਸੰ
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਪ	ਰ	ਖੇ	ਆ	S	ਪ	ਕਉ	S	S
ਸੰ	ਰੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਪ	ਮ	ਗੁ	ਰ	ਗੁ	ਸਰ	ਨੁਸ
ਤਾ	S	S	ਪਾ	ਰ	ਖੁ	ਜਾ	S	S	ਣੁ	SS	SS
x		0		2		0		3		4	

ਅਲਾਪ ਤੇ ਤਾਨਾਂ ਏਕ ਤਾਲ ਬੰਦਸ਼ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ।

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈ ਕੇ ਚੌਥੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਹੋਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਇੱਥੇ ਸੱਤਵੀਂ-ਅਠਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਦੋਵੇ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਅਠਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 7ਵੀਂ-8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ 2 ਵਾਰ ਹੋਰ ਗਾ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੩ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੧੪੯)

ਮਹਲਾ ੨।। ਨਿਹਫਲੰ ਤਸਿ ਜਨਮਸਿ ਜਾਵਤੁ ਬ੍ਰਹਮ ਨ ਬਿੰਦਤੇ।। ਸਾਗਰੰ ਸੰਸਾਰਸਿ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਤਰਹਿ ਕੇ।। ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਹੈ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬੀਚਾਰਿ।। ਕਾਰਣ ਕਰਤੇ ਵਸਿ ਹੈ ਜਿਨਿ ਕਲ ਰਖੀ ਧਾਰਿ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਨਿਹਫਲੰ-ਵਿਅਰਥ ਹੈ। ਤਸਿ-ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ।। ਜਾਵਤੁ-ਜਦ ਤੱਕ। ਬਿੰਦਤੇ-ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰਸਿ-ਸੰਸਾਰ ਦਾ। ਤਰਹਿ-ਤਰਦੇ ਹਨ। ਕੇ-ਕਈ ਜੀਵ। ਕਰਣ-ਜਗਤ। ਵਸਿ-ਵੱਸ ਵਿੱਚ। ਕਲ-ਕਲਾ, ਸੱਤਿਆ। ਧਾਰਿ-ਟਿਕਾਈ ਹੋਈ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਜੈ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-13 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ਰ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਗੁ	-	ਰ	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ
ਸਾ	ऽ	ਗ	ਰੰ	ऽ	ਸੰ	ऽ	ਸਾ	ऽ	ਰ	ऽ	ਸਿ	ऽ
ਮਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮਪ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼	ਸ
ਗੁਰ	ਪ	ਰ	ਸਾ	ਦੀ	ਤ	ਰ	ਹਿ	ऽऽ	ਕੇ	ऽऽ	ऽ	ऽ
x					2				3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	-	ਸਂ	ਗੁਂ	ਰਂ	ਗੁਂ	ਸਂ	ਰਂ	ਨ	ਸਂ
ਨਿ	ਹ	ਫ	ਲੰ	ऽ	ਤ	ऽ	ਸਿ	ऽ	ਜ	ਨ	ਮ	ਸਿ
ਸਂ	ਰਂ	ਨ	-	ਸਂ	ਨੁਨੁ	ਧ	ਪ	ਮਪ	ਗੁ	ਰਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ
ਜਾ	ऽ	ਵ	ऽ	ਤੁ	ਬ੍ਰ	ਹ	ਮ	ਨऽ	ਬਿੰ	ਦऽ	ਤੇऽ	ऽऽ
x					2				3		4	

ਅਲਾਪ:-

1)ਸ	-	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ	ਨੁ਼	ਧ਼	ਪ਼	-	ਨ਼	ਸ
2)ਰ	ਮ	ਪ	-	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ
3)ਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	-	ਗੁਂ	ਰਂ	ਗੁਂ	ਸਂ	ਰਂ	ਨ	ਸਂ	-
ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	-	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ
x					2				3		4	

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਰਮ ਪਧ ਮਪ ਗਮ ਰਮ ਪਨ ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਨ਼ਨ਼ ਧਪ ਮਗ਼ ਸਰ ਨ਼ਸ
2) ਪਨ ਸੰਪ ਨਸੰ ਪਨ ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਨ਼ਨ਼ ਧਪ ਮਗ਼ ਸਰ ਨ਼ਸ
3) ਮਪ ਨਸੰ ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਸੰਗ਼ੰ ਰੰਗ਼ੰ ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਪਧ ਮਪ ਗ਼- ਸਰ ਨ਼ਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਇੱਥੇ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ ਨ਼ਸ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਹੈ। ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 6ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 7 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੬ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੧੫੦)

ਮ: ੨।। ਅਗੀ ਪਾਲਾ ਕਿ ਕਰੇ ਸੂਰਜ ਕੇਹੀ ਰਾਤਿ।। ਚੰਦ ਅਨੇਰਾ ਕਿ ਕਰੇ ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਕਿਆ ਜਾਤਿ।। ਧਰਤੀ ਚੀਜੀ ਕਿ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਵਿਚਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੋਇ।। ਨਾਨਕ ਤਾ ਪਤਿ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਪਤਿ ਰਖੈ ਸੋਇ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕਿ ਕਰੇ-ਕੀ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੂਰਜ-ਸੂਰਜ ਨੂੰ। ਚੀਜੀ-ਚੀਜ਼ਾਂ। ਨਾਨਕ-ਹੇ ਨਾਨਕ। ਤਾਂ-ਤਦੋਂ। ਪਤਿ-ਇੱਜ਼ਤ। ਸੋਇ-ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਹੀ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਪੰਜਾਬੀ ਠੇਕਾ/ਛੋਟਾ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
											ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ
											ਨਾ	S	ਨ	S	ਕ
ਸੰ	ਨ਼	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਗ਼	ਸਰ	ਨ਼	ਸ	ਸ	ਨ਼	ਧ਼	-	ਪ਼
ਤਾ	S	ਪ	ਤਿ	ਜਾ	S	ਣੀ	S	ਐS	S	S	ਜਾ	S	ਪ	S	ਤਿ
ਨ਼	ਸ	ਸ	ਗ਼	ਰ	ਗ਼	ਸ	ਰ	ਨ਼	-	ਸ					
ਰ	S	ਖੈ	S	ਸੋ	S	S	S	ਇ	S	S					
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
											ਮ	ਪ	ਨ	-	-
											ਅ	S	ਗੀ	S	S
ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	-	ਮੰਗ਼ੰ	ਮੰ	ਗ਼ੰ	ਸੰਰੰ	ਨਸੰ	ਸੰ	-	ਸੰ	-	ਰੰ
ਪਾ	S	ਲਾ	S	ਕਿ	S	SS	S	ਕ	ਰੇS	SS	ਸੂ	S	ਰ	S	ਜ
ਨ਼	ਧ	ਪ	-	ਮਗ	ਮ	ਗ਼	ਰਗ਼	ਸਰ	ਨ਼	ਸ					
ਕੇ	S	ਹੀ	S	ਰਾS	S	S	SS	ਤਿS	S	S					
x				2				0				3			

ਰਾਗੁ ਮਾਝ

ਅਲਾਪ:- 12ਵੀਂ ਤੋਂ 11ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ।

1)	ਸ	-	ਨ਼	ਸ	ਗੁ	-	ਰ	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ	ਪ਼	ਨ਼	ਸ	-
2)	ਰ	ਮ	ਪ	-	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮ	ਗ	ਮ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼	ਸ	-
3)	ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸਂ	-	ਨ	ਸਂ	ਗੁਂ	-	ਰਂ	ਗੁਂ	ਸਂ	ਰਂ	ਨ	ਸਂ
	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	-	ਗੁ	-	ਰ	ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ
	X				2				0				3			

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੭ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੧੫੦)

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੨॥ ਦੀਖਿਆ ਆਖਿ ਬੁਝਾਇਆ ਸਿਫਤੀ ਸਚਿ ਸਮੇਉ॥ ਤਿਨ ਕਉ ਕਿਆ ਉਪਦੇਸੀਐ ਜਿਨ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਉ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਦੀਖਿਆ-ਸਿੱਖਿਆ। ਆਖਿ-ਆਖ ਕੇ, ਸੁਣਾ ਕੇ। ਬੁਝਾਇਆ-ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿਫਤੀ-ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ। ਸਚਿ-ਸੱਚ ਵਿੱਚ। ਸਮੇਉ- ਸਮਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਕਿਆ-ਹੋਰ ਕੀ? ਨਾਨਕ-ਹੇ ਨਾਨਕ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਚਾਰ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਸਂ	ਸਂ	ਸਂਰਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਪਧ	ਮਪ	ਮ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ
ਤਿ	ਨ	ਕਉ	ਕਿ	ਆ	S	ਉS	ਪS	ਦੇ	ਸੀ	ਐS	SS
ਨ਼	ਸ	ਸਰ	ਨ਼	ਧ਼	ਪ਼	ਨ਼	ਸ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼	ਸ
ਜਿ	ਨ	SS	ਗੁ	S	ਰੁ	ਨਾ	ਨ	ਕ	ਦੇS	ਉ	S
X		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	ਨ	ਸਂ	ਗੁਂ	ਰਂ	ਗੁਂ	ਸਂਰਂ	ਨ	ਸਂ
ਦੀ	ਖਿ	ਆ	ਆ	S	ਖਿ	ਬੁ	ਝਾ	ਇ	ਆS	S	S
ਸਂ	ਸਂ	ਰਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ
ਸਿ	ਫ	ਤੀ	ਸ	S	ਚਿ	ਸ	ਮੇ	S	ਉ	SS	SS
x		0		2		0		3		4	

ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ:-

1) ਦੁਗੁਨ - ਸੱਮ ਤੋਂ ਇਕਗੁਨ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ਦੋਹਾਂ ਚੱਕਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਦੁਗੁਨ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਦੁਗੁਨ - ਚੌਗੁਨ- ਸੱਮ ਤੋਂ ਅਸਥਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਦੁਗੁਨ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਚੌਗੁਨ ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਚੌਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਲੈਅ ਦੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਤਿਗੁਨ - ਸੱਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਤਿਗੁਨ ਦੋ ਵਾਰ 4+4=8 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਦੀ 2 ਵਾਰ ਤਿਗੁਨ 4 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਲੈਅ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

4) ਤਿਗੁਨ-ਛੇਗੁਨ - ਸੱਮ ਤੋਂ ਅਸਥਾਈ ਦੀ ਤਿਗੁਨ 4+4=8 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਛੇਗੁਨ ਦੋ ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਛੇਗੁਨ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਲੈਅ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਮਾਝ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-6 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ						ਅੰਤਰਾ					
1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
ਸ	ਗੁ	ਸਸ	ਸਰ	ਨ਼	ਸ	ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ
ਤਿ	ਨ	ਕਉ	ਕਿS	ਆ	S	ਦੀ	ਖਿ	ਆ	ਆ	S	ਖਿ
ਰਰ	ਮ	ਪ	ਮਗ	ਮ	-	ਗੁੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ	-
ਉਪ	ਦੇ	ਸੀ	ਐS	S	S	ਬੁ	ਝਾ	ਇ	ਆ	S	S
ਰ	ਪ	-	ਮ	ਗ	ਮ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ
ਜਿ	ਨ	S	ਗੁ	ਰੁ	S	ਸਿ	ਫ	ਤੀ	ਸ	S	ਚਿ
ਗੁ	ਸ	ਰ	ਨ਼	-	ਸ	ਮ	ਗ	ਮ	ਗੁ	ਸਰ	ਨ਼ਸ
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਦੇ	S	ਉ	ਸ	ਮੇ	S	ਉ	SS	SS
x			0			x			0		

ਰਾਗੁ ਆਸਾ

ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ- ਆਸਾ ਥਾਟ-ਬਿਲਾਵਲ ਸਵਰ- ਸਾਰੇ ਸ਼ੁਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ-ਆਰੋਹ ਵਿੱਚ ਗੰਧਾਰ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਜਾਤੀ-ਔੜਵ-ਸੰਪੂਰਨ

ਵਾਦੀ-ਮਧਿਅਮ ਸੰਵਾਦੀ-ਸ਼ੜਜ ਸਮਾਂ-ਰਾਤ ਦਾ ਅੰਤਮ ਪਹਿਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਸੰਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਆਰੋਹ- ਸ, ਰ ਮ, ਪ, ਧ ਸੰ ਅਵਰੋਹ-ਸੰ ਨ ਧ ਪ, ਮ ਗ ਰ, ਸ ਰ ਗ ਸ

ਮੁਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ) - ਰ, ਮ ਪ, ਧ ਸੰ, ਨ ਧ ਪ ਮ, ਗ ਰ, ਸ ਰ ਗ ਸ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਦਾ ਚੌਥਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ।

(ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ਵਾਰ ਸਲੋਕਾ ਨਾਲਿ)

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੪੬੩)

ਮਹਲਾ ੨।। ਜੇ ਸਉ ਚੰਦਾ ਉਗਵਹਿ ਸੂਰਜ ਚੜਹਿ ਹਜਾਰ।। ਏਤੇ ਚਾਨਣ ਹੋਦਿਆਂ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰ।।੨।।

ਪਰ ਅਰਥ:- ਸਉ ਚੰਦਾ-ਇਕ ਸੌ ਚੰਦ੍ਰਮਾ। ਏਤੇ-ਇਤਨੇ। ਘੋਰ-ਘੁੱਪ। ਅੰਧਾਰ-ਹਨੇਰਾ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਦੀਪਚੰਦੀ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
							ਰ	ਮਮ	-	ਪ	-	ਧ	ਪਧ
							ਜੇ	ਸਉ	S	ਚੰ	S	ਦਾ	SS
ਸੰ	-	ਸੰਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਧ	ਧ	ਧ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ
ਉ	S	ਗS	ਵ	ਹਿ	S	S	ਸੂ	ਰ	ਜ	ਚ	S	ੜ	ਹਿ
ਗ	ਰ	-	ਸ	ਰ	ਗ	ਸ							
ਹ	ਜਾ	S	ਰ	S	S	S							
x			2				0			3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
							ਮ	-	ਪ	ਧ	-	ਪ	ਧ
							ਏ	S	ਤੇ	ਚਾ	S	ਨ	ਣ
ਸੰ	-	ਸੰ	ਸੰਰੰ	ਗੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧ	ਪਪ	ਧ	ਪ	ਮ	-	ਪ	ਧ
ਹੋ	S	ਦਿ	ਆਂS	SS	SS	S	ਗੁਰ	ਬਿ	ਨੁ	ਘੋ	S	ਰ	S
ਮ	ਗ	ਰ	ਸ	ਰ	ਗ	ਸ							
ਅੰ	ਧਾ	S	ਰ	S	S	S							
x			2				0			3			

ਰਾਗੁ ਆਸਾ

ਅਲਾਪ:-

1)ਸ	-	-	ਰ	ਗ	ਸ	-	ਰ	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ
2)ਰ	ਮ	-	ਪ	-	ਧ	-	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗਰ	ਸ
3)ਮ	ਪ	ਧ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	-	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	-
ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	-	ਮ	-	ਗ	ਰ	-	ਸ	ਰ	ਗ	ਸ
x			2				0			3			

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨ ਤੀਜਾ ਸਲੋਕ (੪੬੩)

ਮਹਲਾ ੨॥ ਇਹੁ ਜਗੁ ਸਚੈ ਕੀ ਹੈ ਕੋਠੜੀ ਸਚੇ ਕਾ ਵਿਚਿ ਵਾਸੁ॥ ਇਕਨ੍ਹਾ ਹੁਕਮਿ ਸਮਾਇ ਲਏ ਇਕਨ੍ਹਾ ਹੁਕਮੇ ਕਰੇ ਵਿਣਾਸੁ॥ ਇਕਨ੍ਹਾ ਭਾਣੈ ਕਢਿ ਲਏ ਇਕਨ੍ਹਾ ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਨਿਵਾਸੁ॥ ਏਵ ਭਿ ਆਖਿ ਨ ਜਾਪਈ ਜਿ ਕਿਸੈ ਆਣੇ ਰਾਸਿ॥ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਕਉ ਆਪਿ ਕਰੇ ਪਰਗਾਸੁ॥੩॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕੋਠੜੀ- ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਕੋਠਾ, ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ। ਵਾਸੁ-ਵਸੇਬਾ, ਰਿਹਾਇਸ਼। ਹੁਕਮਿ-(ਆਪਣੇ) ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ। ਸਮਾਇ ਲਏ-ਸਮਾਅ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋੜੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਵਿਣਾਸੁ-ਤਬਾਹੀ। ਏਵ ਭਿ ਆਖਿ-ਇਉਂ ਆਖ ਕੇ ਭੀ। ਨ ਜਾਪਈ-ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਆਣੇ ਰਾਸਿ-ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਗਾਸੁ-ਚਾਨਣ, ਜੀਉਣ ਦੀ ਸਮਝ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਸ	ਰ	ਗ	ਸ	ਰ	-	ਮ	ਪ
								ਇ	ਹੁ	ਜ	ਗੁ	ਸ	ਙ	ਚੈ	ਙ
ਧ	-	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ
ਕੀ	ਙ	ਹੈ	ਙ	ਕੋ	ਠ	ੜੀ	ਙ	ਸ	ਙ	ਚੇ	ਙ	ਕਾ	ਙ	ਙ	ਙ
ਧ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ								
ਵਿ	ਙ	ਚਿ	ਙ	ਵਾ	ਙ	ਸੁ	ਙ								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

								ਮ	ਮ	ਪ	ਧ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ
								ਇ	ਕ	ਨ੍ਹਾ	ਙ	ਹੁ	ਕ	ਮਿ	ਙ
ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਧ	ਪ	ਮ
ਸ	ਮਾ	ਇ	ਙ	ਲ	ਙ	ਏ	ਙ	ਇ	ਕ	ਨ੍ਹਾ	ਙ	ਹੁ	ਕ	ਮੇ	ਙ
ਧ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਸਰ	ਗਸ								
ਕ	ਙ	ਰੇ	ਙ	ਵਿ	ਙ	ਣਾਙ	ਸੁਙ								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:- 9ਵੀਂ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ

1)ਸ - ਰ -	ਗ ਰ ਸ -	ਰ - ਮ -	ਗ ਰ ਗ ਸ
2)ਰ - ਮ -	ਪ ਧ ਪ -	ਮ ਪ ਮ -	ਗ ਰ ਗ ਸ
3)ਮ ਪ ਧ -	ਸੰ - ਰੰ ਸੰ	ਸੰ ਰੰ ਗੰ ਰੰ	ਸੰ ਨ ਧ -
ਮ ਪ ਧ ਪ	ਮ ਪ ਮ -	ਗ - ਰ -	ਸ ਰ ਗ ਸ
x	2	0	3

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰ ਮਪ ਧਪ ਮਪ ਮਗ ਰਸ ਸਰ ਗਸ

2) ਮਪ ਧਪ ਸੰਨ ਧਪ ਮਪ ਮ- ਗਰ ਗਸ

3) ਸਰ ਮਮ ਰਮ ਪਪ ਮਪ ਧਧ ਸੰਰੰ ਸੰਸੰ ਸੰਰੰ ਗੰਰੰ ਸੰਨ ਧਪ ਮਪ ਮਗ ਰਗ ਸ-

4) ਪਧ ਪਮ ਮਪ ਮਗ ਰਗ ਰਸ ਸੰਰੰ ਗੰਰੰ ਸੰਨ ਧਪ ਪਧ ਪਮ ਮਪ ਮਗ ਰਗ ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਮੁਖੜੇ ਤੋਂ ਅਸਥਾਈ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਚੱਕਰਾਂ ਦੀ, ਸੱਮ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ ਕਰਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਦੇ 12 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ 2 ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਲੈਅ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਅੱਠਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੀ ਸੱਮ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਲੈਅ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

4) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-6 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ						ਅੰਤਰਾ					
1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
ਸਸ	ਰ	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ	ਮ	ਪ	ਧ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ
ਇਹੁ	ਜ	ਗੁ	ਸ	ਚੈ	ਕੀ	ਇ	ਕ	ਨ੍ਹਾ	ਹੁ	ਕ	ਮਿ
ਰ	ਮ	ਪ	ਸੰਨ	ਧ	ਧ	ਰੰ	ਰੰ	ਰੰ	ਗੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧ
ਹੈ	S	S	ਕੋਂS	ਠ	ੜੀ	ਸ	ਮਾ	ਇ	ਲਏ	SS	S
ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪਮ	ਗ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਧਪ	ਮ
ਸ	ਚੇ	S	ਕਾ	SS	S	ਇ	ਕ	ਨਾ	ਹੁ	ਕS	ਮੇ
ਸ	ਰ	ਗ	ਰ	ਰਗ	ਸ	ਗ	ਰ	-	ਸਰ	ਗਰ	ਸ
ਵਿ	S	ਚਿ	ਵਾ	SS	ਸੁ	ਕ	ਰੇ	S	ਵਿS	ਣਾS	ਸੁ
x			0			x			0		

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੭ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੪੬੬)

ਮਹਲਾ ੨।। ਹਉਮੈ ਏਹਾ ਜਾਤਿ ਹੈ ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਮਾਹਿ।। ਹਉਮੈ ਏਈ ਬੰਧਨਾ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਪਾਹਿ।। ਹਉਮੈ ਕਿਥਹੁ ਊਪਜੈ, ਕਿਤੁ ਸੰਜਮਿ ਇਹ ਜਾਇ।। ਹਉਮੈ ਏਹੋ ਹੁਕਮੁ ਹੈ ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਫਿਰਾਹਿ।। ਹਉਮੈ ਦੀਰਘ ਰੋਗੁ ਹੈ ਦਾਰੂ ਭੀ ਇਸੁ ਮਾਹਿ।। ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਜੇ ਆਪਣੀ ਤਾ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕਮਾਹਿ।। ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਸੁਣਹੁ ਜਨਹੁ ਇਤੁ ਸੰਜਮਿ ਦੁਖ ਜਾਹਿ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥः- ਹਉਮੈ - ਜੀਵ ਦਾ ਆਪਣੀ 'ਮੈਂ" ਦਾ ਖਿਆਲ, ਖ਼ੁਦੀ। ਹਉਮੈ ਜਾਤਿ- ਹਉਮੈ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸੁਭਾਉ। ਹਉਮੈ ਕਰਮ- ਹਉਮੈ ਦੇ ਕੰਮ। ਕਮਾਹਿ-ਜੀਵ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬੰਧਨਾ-ਫਾਹੀਆਂ। ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ- ਮੁੜ ਮੁੜ। ਪਾਹਿ-ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਊਪਜੈ- ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਤੁ ਸੰਜਮਿ- ਕਿਸ ਜੁਗਤੀ ਨਾਲ। ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ- ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ। ਫਿਰਾਹਿ- ਜੀਵ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਦੀਰਘ-ਲੰਮਾ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਪੰਜਾਬੀ ਠੇਕਾ/ਛੋਟਾ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
							ਪਪ	ਪ	-	-	ਧ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ
							ਹਉ	ਮੈ	S	S	ਏ	ਹਾ	ਜਾ	S	ਤਿ
ਸੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	-	ਗੰਗੰ	ਰੰ	-	-	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਧ
ਹੈ	S	S	S	S	S	S	ਹਉ	ਮੈ	S	S	ਕ	ਰ	ਮ	S	S
ਸੰ	-	ਨ	ਧ	ਸੰ	-	-	ਧਧ	ਪ	-	-	ਮ	ਗ	ਰ	-	ਸ
ਕ	S	ਮਾ	S	ਹਿ	S	S	ਹਉ	ਮੈ	S	S	ਕ	ਰ	ਮ	S	S
ਗ	-	ਰ	-	ਗ	ਰ	ਸ									
ਕ	S	ਮਾ	S	ਹਿ	S	S									
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
							ਧਧ	ਪ	-	-	ਮ	ਪ	ਧ	ਪ	ਧ
							ਹਉ	ਮੈ	S	S	ਏ	S	ਈ	S	S
ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	-	-	-	ਧ	ਪ	-	-	ਧ	ਸੰ	ਰੰ	-	ਰੰ
ਬੰ	ਧ	ਨਾ	S	S	S	S	ਫਿ	ਰਿ	S	S	ਫਿ	ਰਿ	ਜੋ	S	ਨੀ
ਸੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਧ	ਪ	-	-	ਮ	ਮ	ਗ	-	ਰ
ਪਾ	S	S	S	ਹਿ	S	S	ਫਿ	ਰਿ	S	S	ਫਿ	ਰਿ	ਜੋ	S	ਨੀ
ਸ	ਰ	ਗ	ਰ	ਗ	ਰ	ਸ									
ਪਾ	S	S	S	ਹਿ	S	S									
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:- 8ਵੀਂ ਤੋਂ 7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ

1)ਸ	-	ਰ	ਗ	ਸ	-	ਰ	ਮ	-	ਪ	ਮ	ਗ	ਸ	ਰ	ਗ	ਸ
2)ਸ	ਰ	ਮ	-	ਪ	ਧ	-	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ
3)ਮ	ਪ	ਧ	-	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਨ
ਧ	-	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਗ	-	ਰ	-	ਸ	ਰ	ਗ	ਸ
x				2				0				3			

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ								ਅੰਤਰਾ							
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਪਧ	ਸੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧ	ਪਧ	ਪਮ	ਰਮ	ਪਧ	ਪਪ	ਪਧ	ਸੰਰੰ	ਸੰ	ਸੰਰੰ	ਗੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧ
ਹਉ	ਮੈਂS	ਏS	ਹਾ	ਜਾS	ਤਿS	ਹੈS	SS	ਹਉ	ਮੈਂS	ਏS	ਈ	ਬੰS	ਧS	ਨਾS	S
ਪਪ	ਧਪ	ਮਗ	ਰ	ਸ	ਰਗ	ਸਰ	ਸ	ਧਧ	ਪਧ	ਮ	ਪਧ	ਮਪ	ਮਗ	ਸਰ	ਗਸ
ਹਉ	ਮੈਂS	ਕਰ	ਮ	ਕ	ਮਾS	ਹਿS	S	ਫਿਰਿ	ਫਿਰਿ	ਜੋ	ਨੀS	ਪਾS	SS	ਹਿS	SS
x				0				x				0			

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੨ ਤੀਜਾ ਸਲੋਕ (੪੬੯)

ਮਃ ੨ ॥ ਜੋਗ ਸਬਦੰ ਗਿਆਨ ਸਬਦੰ ਬੇਦ ਸਬਦੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਹ॥ ਖਤ੍ਰੀ ਸਬਦੰ ਸੂਰ ਸਬਦੰ ਸੂਦ੍ਰ ਸਬਦੰ ਪਰਾ ਕ੍ਰਿਤਹ॥ ਸਰਬ ਸਬਦੰ ਏਕ ਸਬਦੰ ਜੇ ਕੋ ਜਾਣੈ ਭੇਉ॥ ਨਾਨਕੁ ਤਾ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਸੋਈ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਉ॥੩॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਜੋਗ ਸਬਦੰ - ਜੋਗ ਦਾ ਧਰਮ। ਸਬਦੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਹ- ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦਾ ਧਰਮ। ਸੂਰ ਸਬਦੰ- ਸੂਰਮਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕੰਮ, ਸੂਰਮਤਾ। ਪਰਾ ਕ੍ਰਿਤਹ- ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ। ਸਰਬ ਸਬਦੰ- ਸਾਰਿਆਂ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਧਰਮ। ਏਕ ਸਬਦੰ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਰੂਪ ਧਰਮ। ਭੇਉ-ਭੇਦ। ਨਿਰੰਜਨ-ਮਾਇਆ ਰੂਪ ਕਾਲਖ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਭੂ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਸੂਲਫਾਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-10 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਧ	-	ਪ	ਧ	ਮ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	-
ਜੋ	S	ਗ	S	ਸ	ਬ	ਦੰ	S	S	S
ਗ	ਗ	ਰ	-	ਸ	ਰ	ਗ਼	ਰ	ਸ	-
ਗਿ	ਆ	ਨ	S	ਸ	ਬ	ਦੰ	S	S	S

ਰਾਗੁ ਆਸਾ

ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	-
ਬੇ	S	ਦ	S	ਸ	ਬ	ਦੰ	S	S	S
ਮਮ	-	ਗ	-	ਰ	-	ਸ	ਰ	ਗ	ਸ
ਬ੍ਰਾ	S	ਹ	S	ਮ	S	ਣ	S	ਹ	S
x		0		2		3		0	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	-	ਧਪ	ਧ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	-	ਸੰ	-
ਖ	S	ਤ੍ਰੀ	S	ਸ	ਬ	ਦੰ	S	S	S
ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	-
ਸੂ	S	ਰ	S	ਸ	ਬ	ਦੰ	S	S	S
ਸੰ	-	ਨਨ	ਧ	ਪ	ਧ	ਪ	-	ਮ	-
ਸੂ	S	ਦ੍ਰ	S	ਸ	ਬ	ਦੰ	S	S	S
ਗ	ਗ	ਰ	-	ਸਸ	ਰ	ਗ	ਰ	ਸ	-
ਪ	ਰਾ	S	S	ਕ੍ਰਿ	S	ਤ	ਹ	S	S
x		0		2		3		0	

ਅਲਾਪ:-

1)ਸ	-	ਰ	ਗ	ਸ	-	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
ਰ	ਮ	ਪ	-	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ
2)ਮ	ਪ	ਧ	-	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ
ਪ	-	ਮ	-	ਗ	-	ਰ	ਗ	ਸ	-
3)ਮ	ਪ	ਧ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	ਗੰ	ਰੰ
ਸੰ	-	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ
x		0		2		3		0	

ਤਾਨਾਂ:-

1)	ਸਰ	ਮਪ	ਧ-	ਮਪ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮਪ	ਮ-	ਗਰ	ਸ-
2)	ਮਪ	ਧਪ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮਪ	ਮ-	ਧਪ	ਮਪ	ਮਗ	ਰਸ
3)	ਮਪ	ਧਪ	ਸੰਰੰ	ਗੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮਪ	ਮ-	ਗਰ	ਗਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 9ਵੀਂ ਮਾਤਰਾਂ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਪੰਜਵੀਂ ਤੋਂ ਨੌਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 5 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੨ ਚੌਥਾ ਸਲੋਕ (੪੬੯)

ਮ: ੨।। ਏਕ ਕ੍ਰਿਸਨੰ ਸਰਬ ਦੇਵਾ ਦੇਵ ਦੇਵਾ ਤ ਆਤਮਾ।। ਆਤਮਾ ਬਾਸੁਦੇਵਸਿ੍ ਜੇ ਕੋ ਜਾਣੈ ਭੇਉ।। ਨਾਨਕੁ ਤਾ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਸੋਈ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਉ।।੪।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਏਕ ਕ੍ਰਿਸਨੰ- ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ। ਸਰਬ ਦੇਵਾ - ਸਾਰੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ। ਦੇਵ ਦੇਵਾ ਤ ਆਤਮਾ- ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਆਤਮਾ। ਬਾਸੁਦੇਵਸਿ੍-ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ। ਨਿਰੰਜਨ-ਅਜੰਨ (ਮਾਇਆ ਦੀ ਕਾਲਖ) ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹਰੀ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-7 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ							ਅੰਤਰਾ						
1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	-	ਪ	ਧ	-	ਪ	ਧ
ਏ	ਸ	ਕ	ਕ੍ਰਿ	ਸ	ਨੰ	ਸ	ਆ	ਸ	ਤ	ਮਾ	ਸ	ਸ	ਸ
ਧ	ਪ	ਮ	ਰ	ਮ	ਪ	ਧ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	-	ਸੰ	ਸੰ
ਸ	ਰ	ਬ	ਦੇ	ਸ	ਵਾ	ਸ	ਬਾ	ਸ	ਸੁ	ਦੇ	ਸ	ਵ	ਸਿ੍
ਧ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	-
ਦੇ	ਸ	ਵ	ਦੇ	ਸ	ਵਾ	ਸ	ਜੇ	ਸ	ਕੋ	ਜਾ	ਸ	ਣੈ	ਸ
ਸ	ਰ	ਗ	ਸ	ਰ	ਸ	-	ਮ	-	ਧ	ਪ	-	-	-
ਤ	ਆ	ਤ	ਮਾ	ਸ	ਸ	ਸ	ਭੇ	ਸ	ਸ	ਉ	ਸ	ਸ	ਸ
x			2		3		ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ
							ਜੇ	ਸ	ਕੋ	ਜਾ	ਸ	ਣੈ	ਸ
							ਸ	ਰ	ਗ	ਸ	ਰ	ਗ	ਸ
							ਭੇ	ਸ	ਸ	ਉ	ਸ	ਸ	ਸ
							x			2		3	

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੧ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੪੭੪)

ਸਲੋਕੁ ਮਹਲਾ ੨।। ਏਹ ਕਿਨੇਹੀ ਆਸਕੀ ਦੂਜੈ ਲਗੈ ਜਾਇ।। ਨਾਨਕ ਆਸਕੁ ਕਾਂਢੀਐ, ਸਦ ਹੀ ਰਹੈ ਸਮਾਇ।। ਚੰਗੈ ਚੰਗਾ ਕਰਿ ਮੰਨੇ ਮੰਦੈ ਮੰਦਾ ਹੋਇ।। ਆਸਕੁ ਏਹੁ ਨ ਆਖੀਐ ਜਿ ਲੇਖੈ ਵਰਤੈ ਸੋਇ।।੧।।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕਿਨੇਹੀ ਆਸਕੀ- ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਆਸ਼ਕੀ? ਸੱਚੀ ਆਸ਼ਕੀ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੈ- (ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ। ਕਾਂਢੀਐ- ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੈ- ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਨੂੰ। ਮੰਦੈ ਮੰਦਾ ਹੋਇ - ਮਾੜਾ ਕੰਮ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਏਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਰ	ਗ	ਸ	ਰ	ਮ	ਮ	ਪਧ	ਪਮ	ਗਰ	ਸ	ਰਗ	ਸ
ਏ	ਹ	S	ਕਿ	ਨੇ	ਹੀ	ਆS	SS	ਸS	ਕੀ	SS	S
ਸੰ	ਨ	ਧ	ਮ	ਪ	ਧ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ	ਰਗ	ਸ
ਦੂ	S	ਜੈ	ਲ	ਗੈ	S	ਜਾ	S	S	ਇ	SS	S
x		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਧ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧ
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਆ	ਸ	ਕੁ	ਕਾਂ	S	ਢੀ	ਐS	SS	S
ਧ	ਧ	ਪ	ਮਪ	ਮ	-	ਗ	ਰ	-	ਸਰ	ਗਰ	ਸ
ਸ	ਦ	ਹੀ	ਰS	ਹੈ	S	ਸ	ਮਾ	S	ਇS	SS	S
x		0		2		0		3		4	

ਅਲਾਪ:-

1)ਸ	-	ਰ	ਗ	ਸ	-	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ
2)ਸ	ਰ	ਮ	ਪ	ਧ	-	ਪ	-	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਸ
3)ਮ	ਪ	ਧ	-	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ
ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ
x		0		2		0		3		4	

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰ ਮਪ ਧਪ ਮਪ ਸੰਨ ਧਪ ਮਪ ਮ- ਪਧ ਪਮ ਗਰ ਗਸ
2) ਮਪ ਧ- ਸੰਨ ਧਪ ਸੰਰੰ ਸੰਨ ਧਪ ਮਪ ਮ- ਗਰ ਸਰ ਗਸ
3) ਸਰ ਮਪ ਧਪ ਮਗ ਰਸ ਸਰ ਮਪ ਧਧ ਸੰਨ ਧਪ ਮਗ ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਚੌਥੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਹੋਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) 7ਵੀਂ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 4 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੧ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੪੭੪)

ਮਹਲਾ ੨ ॥ ਸਲਾਮੁ ਜਬਾਬੁ ਦੋਵੈ ਕਰੇ ਮੁੰਢਹੁ ਘੁਥਾ ਜਾਇ॥ ਨਾਨਕ ਦੋਵੈ ਕੂੜੀਆ ਥਾਇ ਨ ਕਾਈ ਪਾਇ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਸਲਾਮੁ-ਸਿਰ ਨਿਵਾਈ, ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ। ਜਬਾਬੁ- ਨਾਂਹ ਨੁੱਕਰ। ਮੁੰਢਹੁ-ਉੱਕਾ ਹੀ। ਘੁਥਾ-ਖੁੰਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਵੈ- ਦੋਵੇ ਗੱਲਾਂ(ਭਾਵ ਕਦੇ ਸਿਰ ਨਿਵਾਉਂਣਾ ਤੇ ਕਦੇ ਅੱਗੇ ਬੋਲ ਪੈਣਾ) ਕੂੜੀਆ-ਝੂਠੇ ਰਸਤੇ। ਕਾਈ-ਦੋਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਭੀ। ਥਾਇ ਨ ਪਾਇ- ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਧਮਾਰ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
							ਪਧ	ਮ	ਮ	ਪ	-	ਧਨ	ਪਧ
							ਸS	ਲਾ	ਮੁ	ਜ	S	ਬਾS	ਬੁS
ਸਂ	-	ਸਂ	ਸਂਰਂ	ਗਂਰਂ	ਸਂਨ	ਧ	ਧ	ਪ	ਧ	ਸਂਨ	ਧਪ	ਮਪ	ਮ
ਦੋ	S	ਵੈ	ਕS	SS	ਰੇS	S	ਮੁੰ	ਢ	ਹੁ	ਘੁS	SS	ਥਾS	S
ਧ	ਪਧ	ਪਮ	ਗ	ਰ	ਸਰ	ਗਸ							
ਜਾ	SS	SS	ਇ	S	SS	SS							
x					2		0			3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
							ਮ	ਪ	ਧ	ਸਂ	-	ਰਂ	ਸਂ
							ਨਾ	ਨ	ਕ	ਦੋ	S	ਵੈ	S
ਸਂ	ਰਂ	ਰਂ	ਸਂਰਂ	ਗਂਰਂ	ਸਂਨ	ਧ	ਧ	ਮ	ਪ	ਸਂਨ	ਧਪ	ਮਪ	ਮ
ਕੂ	S	ੜੀ	ਆS	SS	SS	S	ਥਾ	ਇ	ਨ	ਕਾS	SS	ਈS	S
ਮਪ	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਸਰ	ਗਸ							
ਪਾS	S	S	ਇ	S	SS	SS							
x					2		0			3			

ਅਲਾਪ:-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1)ਸ	-	ਰਗ	ਸ	ਰ	ਮ	ਪ	ਧਪ	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ
2)ਸ	ਰ	ਮ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮਪ	ਸਂਨ	ਧਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸਰ	ਗਸ
3)ਮ	ਪ	ਧ	ਸਂ	ਸਂਰਂ	ਸਂ	ਗਂਰਂ	ਸਂਨ	ਧਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸਰ	ਗਸ
x					2		0			3			

ਰਾਗੁ ਆਸਾ

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰਮਪ ਧਪਮਪ ਮਗਰਸ ਸਰਮਪ ਧਨਧਪ ਮਪਮਗ ਰਸਸਰ ਮਪਧਧ ਸੰਨਧਪ ਮਗਰਸ ਸੰਰੰਗੰਰੰ ਸੰਨਧਪ ਮਪਧਪ ਮਗਰਸ

2) ਪਧਪਮ ਮਪਮਗ ਸਰਗਸ ਧਨਧਪ ਪਧਪਮ ਮਪਮਗ ਸਰਗਸ ਪਧਪਪ ਸੰਰੰਸੰਸੰ ਸੰਰੰਗੰਰੰ ਸੰਨਧਪ ਪਧਪਮ ਮਪਮਗ ਸਰਗਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਚੌਥੀ ਤੋਂ 7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਦੇ 'ਵੇ' ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੇ ਲੈਣਾ ਹੈ।

2) ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਦੋਵੇ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਫਿਰ 8ਵੀਂ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਮਾਤਬ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਨਾਲ ਹੀ 11ਵੀਂ ਤੋਂ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 8ਵੀਂ ਤੋਂ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੨ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੪੭੪)

ਸਲੋਕੁ ਮਹਲਾ ੨॥ ਚਾਕਰੁ ਲਗੈ ਚਾਕਰੀ ਨਾਲੇ ਗਾਰਬੁ ਵਾਦੁ॥ ਗਲਾ ਕਰੇ ਘਣੇਰੀਆ ਖਸਮ ਨ ਪਾਏ ਸਾਦੁ॥ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਤਾ ਕਿਛੁ ਪਾਏ ਮਾਨੁ॥ ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਨੋ ਲਗਾ ਤਿਸੁ ਮਿਲੈ ਲਗਾ ਸੋ ਪਰਵਾਨੁ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਚਾਕਰੀ- ਨੌਕਰੀ। ਗਾਰਬੁ-ਅਹੰਕਾਰ ਭਰਿਆ। ਵਾਦੁ-ਝਗੜਾ। ਘਣੇਰੀਆ-ਬਹੁਤੀਆਂ। ਸਾਦੁ-ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ, ਖ਼ੁਸ਼ੀ। ਜਿਸ ਨੋ ਲਗਾ-ਜਿਸ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰਵਾਨੁ-ਕਬੂਲ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਝਪ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-10 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਰ	ਮਮ	ਪਧ	ਸੰਨ	ਧ	ਪਧ	ਮ	ਗ	ਸਰ	ਗਸ
ਚਾ	ਕਰੁ	ਲS	ਗੈS	S	ਚਾS	ਕ	ਰੀ	SS	SS
ਸੰਨ	ਧ	ਪਧ	ਮ	ਪਧ	ਮਪ	ਮ	ਗਰ	ਸਰ	ਗਸ
ਨਾS	ਲੇ	ਗਾS	ਰ	ਬੁS	ਵਾS	S	ਦੁS	SS	SS
x		2			0		3		

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪਧ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਰੰ	ਗੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧ
ਗ	ਲਾS	ਕ	ਰੇ	S	ਘ	ਣੇ	ਰੀS	ਆS	S
ਸੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧ	ਮਪ	ਮ	ਗਰ	ਸਰ	ਗ	ਰ	ਸ
ਖਸ	ਮS	ਨ	ਪਾS	ਏ	ਸਾS	SS	ਦੁ	S	S
x		2			0		3		

ਅਲਾਪ:-

1)ਸ	ਰਗ	ਸ	ਰ	ਮ	ਪ	ਧਪ	ਮ	ਗਰ	ਗਸ
2)ਸਰ	ਮ	ਧਪ	ਮ	ਪਧ	ਸੰਨ	ਧ	ਪ	ਮਗ	ਰਸ
3)ਮਪ	ਧ	ਸੰਰੰ	ਸੰ	ਗੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮ	ਗਰ	ਗਸ
x		2			0		3		

ਤਾਨਾਂ:-

1)ਸਰਮਮ ਧਪਮਪ ਮਗਰਸ ਸਰਗਸ ਮਪਧਧ ਸੰਰੰਸੰਸੰ ਸੰਰੰਗੰਰੰ ਸੰਨਧਪ ਮਪਮਮ ਗਰਗਸ

2)ਸਰਮਪ ਧਪਮਗ ਰਸਸਰ ਮਪਧਨ ਧਪਮਗ ਰਸਸਰ ਮਪਧਧ ਸੰਰੰਗੰਰੰ ਸੰਨਧਪ ਮਗਰਸ

3)ਮਪਧਮ ਪਧਮਪ ਸੰਨਧਪ ਮਗਰਸ ਪਧਸੰਪ ਧਸੰਪਧ ਸੰਰੰਗੰਰੰ ਸੰਨਧਪ ਮਪਮਗ ਰਸਗਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ-ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) 7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਕਰੀ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤੇ 6ਵੀਂ-7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 6ਵੀਂ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੨ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੪੭੪)

ਮਹਲਾ ੨॥ ਜੋ ਜੀਇ ਹੋਇ ਸੁ ਉਗਵੈ ਮੁਹ ਕਾ ਕਹਿਆ ਵਾਉ॥ ਬੀਜੇ ਬਿਖੁ ਮੰਗੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੇਖਹੁ ਏਹੁ ਨਿਆਉ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਜੀਇ-ਮਨ ਵਿੱਚ। ਉਗਵੈ-ਪਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਾਉ-ਹਵਾ, (ਭਾਵ ਪਉਣ ਵਾਂਗ ਓਪਰਾ ਓਪਰਾ)। ਬਿਖੁ-ਜ਼ਹਿਰ

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ–16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
												ਰ	ਮ	ਪ	ਧ
												ਜੋ	S	ਜੀ	ਇ
ਸਂਰਂ	ਸਂਨ	ਧ	ਪ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ	ਮ	ਮ	ਪ	ਧ
ਹੋS	SS	ਇ	S	ਸੁ	S	ਉ	ਗ	ਵੈ	S	S	S	ਮੁ	ਹ	ਕਾ	S
ਸਂ	ਰਂ	ਸਂ	–	ਸਂ	ਰਂ	ਗਂ	ਰਂ	ਸਂਰਂ	ਸਂਨ	ਧ	ਪ				
ਕ	ਹਿ	ਆ	S	ਵਾ	S	S	S	ਉS	SS	S	S				
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
												ਧ	ਮ	ਪ	ਧ
												ਥੀ	S	ਜੇ	S
ਸਂ	ਰਂ	ਸਂ	–	ਸਂ	ਰਂ	ਗਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਨ	ਧਧ	ਪ	ਸਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਨ
ਬਿ	S	ਖੁ	S	ਮੈਂ	S	ਗੈ	S	ਅੰ	S	ਮ੍ਰਿ	ਤੁ	ਵੇ	S	ਖ	ਹੁ
ਧ	–	ਮ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	–	ਗ	ਰ	ਸਰ	ਗਸ				
ਏ	S	ਹੁ	S	ਨਿ	S	ਆ	S	ਉ	S	SS	SS				
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:– 13ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ

1)	ਸ	–	ਰ	ਸ	ਗ	ਰ	ਸ	–	ਰ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ
2)	ਸ	ਰ	ਮ	–	ਪ	ਧ	ਸਂ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	–	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਧ	–	ਸਂ	ਰਂ	ਗਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਨ	ਧ	–	ਮਪ	ਮ	ਗਰ	ਸ
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ ਤੀਨ ਤਾਲ ਬੰਦਸ਼ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ।

ਤਿਹਾਈਆਂ:–

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਸੱਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਸੱਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਦੁਗੁਨ 2 ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੂਜੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਦੁਗੁਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 13ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੨ ਤੀਜਾ ਸਲੋਕ (੪੭੪)

ਮਹਲਾ ੨॥ ਨਾਲਿ ਇਆਣੇ ਦੋਸਤੀ ਕਦੇ ਨ ਆਵੈ ਰਾਸਿ॥ ਜੇਹਾ ਜਾਣੈ ਤੇਹੋ ਵਰਤੈ ਵੇਖਹੁ ਕੋ ਨਿਰਜਾਸਿ॥ ਵਸਤੂ ਅੰਦਰਿ ਵਸਤੁ ਸਮਾਵੈ ਦੂਜੀ ਹੋਵੈ ਪਾਸਿ॥ ਸਾਹਿਬ ਸੇਤੀ ਹੁਕਮੁ ਨ ਚਲੈ ਕਹੀ ਬਣੈ ਅਰਦਾਸਿ॥ ਕੂੜਿ ਕਮਾਣੈ ਕੂੜੋ ਹੋਵੈ ਨਾਨਕ ਸਿਫਤਿ ਵਿਗਾਸਿ॥੩॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਨਾ ਆਵੈ ਰਾਸਿ- ਤੋੜ ਨਹੀਂ ਨਿਭਦੀ। ਜੇਹਾ ਜਾਣੈ- ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਉਸ ਦੀ ਸਮਝ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਰਜਾਸਿ-ਨਿਰਨਾ ਕਰਕੇ, ਪਰਖ ਕੇ। ਸਮਾਵੈ-ਸਮਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਾਸਿ-ਪਾਸੇ, ਲਾਂਭੇ, ਵੱਖਰੀ। ਕਹੀ-ਆਖੀ ਹੋਈ। ਬਣੈ-ਫਬਦੀ ਹੈ। ਕੂੜਿ ਕਮਾਣੈ-ਠੱਗੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤਿਆਂ। ਵਿਗਾਸਿ-ਵਿਗਸੀਦਾ ਹੈ, ਅੰਦਰ ਖਿੜ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਆੜਾ ਚਾਰ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਪ	ਧ	ਪ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ
ਨਾ	S	ਲਿ	ਇ	ਆ	ਣੇ	ਦੋ	S	ਸ	S	ਤੀ	S	S	S
ਰ	ਮ	-	ਪ	ਧ	ਧ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਪਧ	ਪਮ	ਗਰ	ਗਸ
ਕ	ਦੇ	S	ਨ	ਆ	ਵੈ	ਰਾ	S	S	S	ਸਿS	SS	SS	SS
x		2		0		3		0		4		0	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਧ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ
ਜੇ	S	ਹਾ	ਜਾ	S	ਣੈ	ਤੇ	S	ਹੋ	S	ਵ	ਰ	ਤੈ	S
ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਸਰ	ਗਸ
ਵੇ	ਖ	ਹੁ	ਕੋ	S	S	ਨਿ	ਰ	ਜਾ	S	ਸਿ	S	SS	SS
x		2		0		3		0		4		0	

ਅਲਾਪ:-

1)ਸ	-	ਰ	ਗ	ਸ	-	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ
2)ਸ	ਰ	ਮ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਸ	ਰ	ਗ	ਸ
3)ਮ	ਪ	ਧ	-	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਸਰ	ਗਸ
x		2		0		3		0		4		0	

ਰਾਗੁ ਆਸਾ

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰ ਮਮ ਰਮ ਪਪ ਮਪ ਧਧ ਸੰਰੰ ਗੰਰੰ ਸੰਨ ਧਪ ਮਗ ਰਸ ਸਰ ਗਸ

2) ਮਪ ਧਪ ਮਗ ਰਸ ਮਪ ਧਪ ਸੰਰੰ ਗੰਰੰ ਸੰਨ ਧਪ ਮਪ ਮ- ਗਰ ਗਸ

3) ਪਧ ਪਮ ਮਪ ਮਗ ਸਰ ਗਸ ਸੰਨ ਧਪ ਪਧ ਪਮ ਮਪ ਮਗ ਸਰ ਗਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਚੌਥੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) 7ਵੀਂ ਤੋਂ 13ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੨ ਚੌਥਾ ਸਲੋਕ (੪੭੪)

ਮਹਲਾ ੨।। ਨਾਲਿ ਇਆਣੇ ਦੋਸਤੀ ਵਡਾਰੂ ਸਿਉ ਨੇਹੁ।। ਪਾਣੀ ਅੰਦਰਿ ਲੀਕ ਜਿਉ ਤਿਸ ਦਾ ਥਾਉ ਨ ਥੇਹੁ।।੪।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਵਡਾਰੂ-ਵੱਡਾ ਮਨੁੱਖ, ਮਾਇਆਧਾਰੀ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮੱਤ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-9 ਵਿਲੰਬਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
ਸਰ	ਗਸ	ਰਮ	ਪਧ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮ	ਗਰ	ਗਸ
ਨਾS	ਲਿS	ਇS	ਆS	ਣੇS	ਦੋS	ਸ	ਤੀS	SS
ਪਧ	ਸੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧ	ਪ	ਮਪ	ਮਗ	ਸਰ	ਗਸ
ਵਡਾ	ਰੂS	ਸਿS	ਉ	S	ਨੇS	SS	ਹੁS	SS
x		2			3			

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪਧ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧ
ਪਾ	ਣੀS	ਅੰ	ਦ	ਰਿ	ਲੀ	ਕS	ਜਿS	ਉ
ਪਧ	ਸੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮ	ਧਪ	ਮਗ	ਸਰ	ਗਸ
ਤਿਸ	ਦਾS	ਥਾS	ਉS	ਨ	ਥੇS	SS	ਹੁS	SS
x		2			3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	ਰ	ਗਰ	ਸ	ਰਮ	ਪਧ	ਮ	ਗਰ	ਗਸ
2)	ਸ	ਰਮ	ਪ	ਧਪ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮ	ਗਰ	ਗਸ
3)	ਮ	ਪਧ	ਸੰ	ਰੰਗੰ	ਰੰਸੰ	ਨਧ	ਪਮ	ਗਰ	ਗਸ
	x		2			3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰਗਸ ਸਰਮਮ ਪਮਗਰ ਸਰਗਸ ਰਮਪਧ ਸੰਨਧਪ ਸੰਰੰਸੰਨ ਧਪਮਗ ਸਰਗਸ

2) ਸਰਮਮ ਰਮਪਧ ਮਪਧਧ ਸੰਰੰਸੰਸੰ ਸੰਰੰਗੰਰੰ ਸੰਨਧਪ ਮਪਧਪ ਸੰਨਧਪ ਮਗਰਸ

3) ਪਧਪਮ ਮਪਮਗ ਸਰਗਸ ਰਮਪਧ ਸੰਰੰਗੰਰੰ ਸੰਨਧਪ ਪਧਪਮ ਮਪਮਗ ਸਰਗਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ-ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਦੋ ਵਾਰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਦਾ ਬਿਸਰਾਮ ਦੇ ਕੇ ਲੈਣਾ ਹੈ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 6ਵੀਂ ਤੋਂ 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੨ ਪੰਜਵਾਂ ਸਲੋਕ (੪੭੪)

ਮਹਲਾ ੨॥ ਹੋਇ ਇਆਣਾ ਕਰੇ ਕੰਮੁ ਆਣਿ ਨ ਸਕੈ ਰਾਸਿ॥ ਜੇ ਇਕ ਅਧ ਚੰਗੀ ਕਰੇ ਦੂਜੀ ਭੀ ਵੇਰਾਸਿ॥੫॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਇਕ ਅਧ-ਥੋੜਾ ਬਹੁਤਾ, ਕੋਈ ਇੱਕ ਕੰਮ। ਵੇਰਾਸਿ-ਉਲਟ ਪੁਲਟ, ਖ਼ਰਾਬ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਫਰੋਦਸਤ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਪਧ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ	ਰ	ਗ	ਸ
ਹੋS	S	ਇ	S	ਇ	ਆ	ਣਾ	S	ਕ	ਰੇ	S	ਕੰ	S	ਮੁ
ਮ	ਪ	ਧਨ	ਧ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰਨ	ਧ	ਸੰਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ
ਆ	S	ਣਿS	ਨ	ਸ	S	ਕੈS	S	ਰਾS	S	S	ਸਿ	S	S
x		0		2		3		4			5		

ਅੰਤਰਾ

ਸਂ	ਨ	ਧ	ਪ	ਧ	ਸਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਸਂ	ਰਂ	ਗਂ	ਸਂ	ਨ	ਧ
ਜੇ	S	ਇ	ਕ	ਅ	S	ਧ	S	ਚੰ	ਗੀ	S	ਕ	ਰੇ	S
ਸਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਰ	-	ਸਰ	ਗ	ਸ
ਦੂ	S	ਜੀ	S	ਭੀ	S	ਸ	S	ਵੇ	ਰਾ	S	ਸਿS	S	S
x		0		2		3		4			5		

ਅਲਾਪ ਤੇ ਤਾਨਾਂ ਆਡਾ ਚਾਰਤਾਲ ਬੰਦਸ਼ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ।

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਸੱਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਦੇ ਕੇ ਦੋ ਵਾਰ ਲੈਣਾ ਹੈ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਤੇ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 11ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੩ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੪੭੪-੭੫)

ਸਲੋਕੁ ਮਹਲਾ ੨।। ਏਹ ਕਿਨੇਹੀ ਦਾਤਿ ਆਪਸ ਤੇ ਜੋ ਪਾਈਐ।। ਨਾਨਕ ਸਾ ਕਰਮਾਤਿ ਸਾਹਿਬ ਤੁਠੈ ਜੋ ਮਿਲੈ।।੧।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕਿਨੇਹੀ-ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ? ਦਾਤਿ-ਬਖਸ਼ਸ਼। ਆਪਸ ਤੇ- ਆਪਣੇ ਉੱਦਮ ਨਾਲ। ਕਰਮਾਤਿ-ਬਖਸ਼ਸ਼, ਦਾਤ। ਤੁਠੈ-ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਆਂ। ਮਿਲੈ-ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਜੈ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-13 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ਰ	ਮ	ਪ	ਧਨ	ਧ	ਸਂ	ਨ	ਧਪ	ਮ	ਪਧ	ਪਮ	ਗਰ	ਗਸ
ਇ	ਹ	ਕਿ	ਨੇS	ਹੀ	ਦਾ	S	SS	S	ਤਿS	SS	SS	SS
ਰਂ	ਰਂ	ਗਂਰਂ	ਸਂਨ	ਧ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ
ਆ	ਪ	ਸS	ਤੇS	S	ਜੋ	S	S	S	ਪਾ	ਈ	ਐ	S
x					2				3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਧ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਸਾ	ś	ਕ	ਰ	ਮਾ	ś	ਤਿ	ś	ś	ś
ਪਧ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਸਰ	ਗਸ
ਸਾś	ś	ਹਿ	ś	ਬ	ਤੁ	ś	ਠੈ	ś	ਜੋ	ਮਿ	ਲੈś	śś
x					2				3		4	

ਅਲਾਪ:-

1)ਸ	-	ਰ	ਗ	ਰ	ਸ	-	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
2)ਸ	ਰ	ਮ	-	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	-	ਗਰ	ਸ
3)ਮ	ਪ	ਧ	-	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ
ਸੰ	ਨ	ਧ	-	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	-	ਰ	ਗ	ਸ
x					2				3		4	

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰ ਗਰ ਸਰ ਮਪ ਧਪ ਮਗ ਰਸ ਮਪ ਧਪ ਸੰਨ ਧਪ ਮਗ ਰਸ

2) ਮਪ ਧਪ ਸੰਨ ਧਪ ਮਗ ਰਸ ਮਪ ਧਪ ਸੰਰੰ ਸੰਨ ਧਪ ਮਗ ਰਸ

3) ਸਰ ਮਪ ਧ- ਮਪ ਸੰਨ ਧਪ ਮਪ ਸੰਰੰ ਗੰਰੰ ਸੰਨ ਧਪ ਮਗ ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) 6ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੩ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੪੭੫)

ਮਹਲਾ ੨।। ਏਹ ਕਿਨੇਹੀ ਚਾਕਰੀ ਜਿਤੁ ਭਉ ਖਸਮ ਨ ਜਾਇ।। ਨਾਨਕ ਸੇਵਕੁ ਕਾਢੀਐ ਜਿ ਸੇਤੀ ਖਸਮ ਸਮਾਇ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕਿਨੇਹੀ- ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ? ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਚਾਕਰੀ-ਸੇਵਾ। ਭਉ ਖਸਮ - ਖਸਮ ਦਾ ਡਰ। ਕਾਢੀਐ-ਆਖੀਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਇ-ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਏ, ਇੱਕ-ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਏ।

ਰਾਗ ਆਸਾ ਚਾਰਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਸਂ	ਨ	ਧ	ਪਧ	ਮਪ	ਧ	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਸ	ਰਗ	ਸ
ਏ	ਹ	S	ਕਿS	ਨੇS	ਹੀ	ਚਾS	S	ਕ	ਰੀ	SS	S
ਰ	ਮ	-	ਪਪ	ਧ	ਪਧ	ਸਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਨ	ਸਂਨ	ਧ
ਜਿ	ਤੁ	S	ਭਉ	S	SS	ਖ	ਸ	ਮ	ਨ	ਜਾS	ਇ
x		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਧ	ਸਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਸਂ	ਰਂ	ਗਂਰਂ	ਸਂ	ਨ	ਧ
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਸੇ	ਵ	ਕੁ	ਕਾ	S	ਢੀS	ਐ	S	S
ਧ	ਪਧ	ਮਪ	ਸਂਨ	ਧ	ਪ	ਮਪ	ਮਗ	ਰ	ਸ	ਰਗ	ਸ
ਜਿ	SS	SS	ਸੇS	ਤੀ	S	ਖS	ਸS	ਮ	ਸ	ਮਾS	ਇ
x		0		2		0		3		4	

ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ:

1) ਇਕਗੁਨ-ਦੁਗੁਨ-ਅਸਥਾਈ ਦੇ ਦੋਨਾਂ ਚੱਕਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਗੁਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਦੁਗੁਨ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਦੁਗੁਨ ਫਿਰ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਲੈਅ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਦੁਗੁਨ-ਚੌਗੁਨ-ਅਸਥਾਈ ਦੀ ਦੁਗੁਨ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਦੁਗੁਨ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਚੌਗੁਨ 3 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ 2 ਵਾਰ ਚੌਗੁਨ 3 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਲੈਅ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਤਿਗੁਨ-ਛੇਗੁਨ- ਅਸਥਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ 2 ਵਾਰ ਤਿਗੁਨ 4+4 =8 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਛੇਗੁਨ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੀ 2 ਵਾਰ ਛੇਗੁਨ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਲੈਅ ਅਨੁਸਾਰ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੪ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੪੭੫)

ਮਹਲਾ ੨।। ਆਪੇ ਸਾਜੇ ਕਰੇ ਆਪਿ ਜਾਈ ਭਿ ਰਖੈ ਆਪਿ।। ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਜੰਤ ਉਪਾਇ ਕੈ ਦੇਖੈ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਿ।। ਕਿਸ ਨੋ ਕਹੀਐ ਨਾਨਕਾ, ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਜਾਈ-ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ। ਰਖੈ- ਸੰਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ-ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ। ਉਪਾਇ ਕੈ- ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ। ਦੇਖੈ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈਂ। ਥਾਪਿ-ਥਾਪ ਕੇ, ਟਿਕਾ ਕੇ। ਉਥਾਪਿ-ਨਾਸ ਕਰ ਕੇ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਏਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਸੰਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰਨ	ਧ	ਪਧ	ਸੰ	ਸੰ	-	ਸੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧਪ
ਆS	S	ਪੇ	ਸਾS	S	ਜੇS	ਕ	ਰੇ	S	ਆS	SS	ਪਿS
ਧ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮਪ	ਮ	-	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮ	ਗਰ	ਸਰ	ਗਸ
ਜਾ	ਈS	ਭਿS	ਰS	ਖੈ	S	ਆS	SS	S	ਪਿS	SS	SS
X		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਧ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਸੰਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧ
ਤਿ	ਸੁ	S	ਵਿ	ਚਿ	S	ਜੰS	ਤ	ਉ	ਪਾS	ਇS	ਕੈ
ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰਨ	ਧ	ਪ	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਸਰ	ਗ	ਸ
ਦੇ	S	ਖੈ	ਥਾS	S	ਪਿ	ਉS	ਥਾ	S	ਪਿS	S	S
X		0		2		0		3		4	

ਅਲਾਪ ਤੇ ਤਾਨਾਂ ਏਕਤਾਲ ਬੰਦਸ਼ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ।

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਗਾ ਕੇ ਫਿਰ ਚੌਥੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਹੋਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਅੱਠਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਗਾ ਕੇ ਫਿਰ 7ਵੀਂ-8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਹੋਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ

ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ-ਸੋਰਠਿ ਥਾਟ-ਖਮਾਜ ਸਵਰ-ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ ਬਾਕੀ ਸ਼ੁੱਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ-ਆਰੋਹ ਵਿੱਚ ਗੰਧਾਰ ਤੇ ਧੈਵਤ ਅਵਰੋਹ ਵਿੱਚ ਗੰਧਾਰ

ਜਾਤੀ-ਔੜਵ-ਸ਼ਾੜਵ/ਵਾਦੀ-ਰਿਸ਼ਭ/ਸੰਵਾਦੀ-ਧੈਵਤ/ਸਮਾਂ- ਰਾਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ

ਆਰੋਹ- ਸ ਰ, ਮ ਪ, ਨ ਸੰ। ਅਵਰੋਹ- ਸੰ ਰੰ ਨੁ ਧ, ਮ ਪ ਧ ਮ ਰ ਨ਼ ਸ।

ਮੁਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ)- ਸ ਰ, ਮ ਪ ਨੁ ਧ, ਪ ਧ ਮ ਰ ਨ਼ ਸ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ ਨੂੰ ਨੌਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

(ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ ਵਾਰ ਮਹਲੇ ੪ ਕੀ)

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੮ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੬੫੩)

ਮ: ੨।। ਨਕਿ ਨਥ ਖਸਮ ਹਥ ਕਿਰਤੁ ਧਕੇ ਦੇ।। ਜਹਾ ਦਾਣੇ ਤਹਾਂ ਖਾਣੇ ਨਾਨਕਾ ਸਚੁ ਹੇ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ: - ਨਕਿ-ਨੱਕ ਵਿੱਚ। ਨਥ-ਨਕੇਲ। ਖਸਮ ਹਥ-ਖ਼ਸਮ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ। ਕਿਰਤੁ- ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਕੰਮ। ਧਕੇ ਦੇ-ਧੱਕੇ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਧੱਕ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੇਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ ਝਪ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-10 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
								ਮ	ਪ
								ਨ	ਕਿ
ਨ	ਸੰ	ਪ	ਨ	ਸੰਰੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮਮ	ਮ
ਨ	ਥ	ਖ	ਸ	ਮS	ਹ	ਥ	S	ਕਿਰ	ਤੁ
ਪ	-	ਰਮਪਧ	ਮ	ਰ	ਮਰ	ਨ਼	ਸ		
ਧ	S	ਕੇSSS	S	S	ਦੇS	S	S		
x		2			0		3		

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
								ਮ	ਪ
								ਜ	ਹਾ
ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਮੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ	-	ਪਨ	ਸੰਰੰ
ਦਾ	ਣੇ	ਤ	ਹਾਂ	S	ਖਾ	ਣੇ	S	ਨਾS	Sਨ
ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮਪਧ-	ਮ	ਰ	ਨ਼ਸ		
ਕਾ	S	ਸ	S	ਚੁSSS	ਹੇ	S	SS		
x		2			0		3		

ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਨ਼ਸ	ਰ	ਮ'	ਰ	ਮਪ	ਧ	ਮ	ਰ
2)	ਰਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮਪ	ਨਸਂ	ਪਧ	ਮ	ਰ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸਂ	-	ਪਨ	ਸਂਰਂ	ਨੁ	ਧ
	ਪ	-	ਰਂਮਂ	ਰਂ	ਨ	ਸੰ	ਪਧ	ਮ	ਰ	ਨ਼ਸ
	x		2			0		3		

ਤਾਨਾਂ:- ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ

1) ਨ਼ਸਰਮ ਰੇ-ਨ਼ਸ ਰਮਪਨੁ ਧਪਮਪ ਪਨਸਂਰਂ ਸਂਨੁਧਪ ਮਪਧਮ ਰੇ-ਨ਼ਸ
2) ਰਮਪਧ ਮਰਿਨ਼ਸ ਮਪਨਸਂ ਨੁਧਪ- ਪਨਸਂਰਂ ਸਂਨੁਧਪ ਰਮਪਧ ਮਰਿਨ਼ਸ
3) ਮਪਨਸਂ ਰਂਨੁਧਪ ਨਸਂਰਂਮਂ ਰਂ-ਨਸਂ ਸਂਰਂਸਂਨੁ ਧਪਮਪ ਧਮਰਿ- ਨ਼ਨ਼ਸ-

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ-ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਦਾ ਬਿਸਰਾਮ ਦੇ ਕੇ 2 ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਮੁਖੜਾ ਲੈਣਾ ਹੈ।
2) 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਦੇ 4 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਦੇ ਕੇ 2 ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਮੁਖੜਾ 'ਨਕਿ' ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਨਕਿ' ਤੇ 10ਵੀਂ ਤੇ 'ਨਥ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ, ਫਿਰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤੀਜੀ-8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ, ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਮੁਖੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
												ਰ	ਮ	ਪ	ਨੁ
												ਨ	ऽ	ਕਿ	ऽ
ਧ	-	ਪ	-	ਰ	ਮ	ਪ	ਧ	ਮ	-	ਰ	-	ਰ	ਮ	ਰ	-
ਨ	ऽ	ਥ	ऽ	ਖ	ऽ	ਸ	ਮ	ਹ	ऽ	ਥ	ऽ	ਕਿ	ਰ	ਤੁ	ऽ
ਨ਼	-	ਸ	-	ਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	ਪ	ਧ	ਮ	ਰ				
ਧ	ऽ	ਕੇ	ऽ	ਦੇ	ऽ	ऽ	ऽ	ऽ	ऽ	ऽ	ऽ				
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

												ਮ	ਪ	ਨ	-
												ਜ	S	ਹਾ	S
ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਮੰ	ਰੰ	-	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ
ਦਾ	S	ਣੇ	S	ਤ	ਹਾਂ	S	S	ਖਾ	S	ਣੇ	S	ਨਾ	S	ਨ	ਕਾ
ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਪ	ਧ	ਮ	ਰ	ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ				
ਸ	S	ਚੁ	S	ਹੇ	S	S	S	S	S	S	S				
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਨ਼	ਸ	ਰ	-	ਮ	ਰ	ਸ	-	ਰ	ਮ	ਪ	ਧ	ਮ	ਰ
2)	ਰ	ਮ	ਪ	-	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਨ	ਸੰ	ਪ	ਧ	ਮ	ਰ	ਨ਼	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	-
	ਮੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਧ	ਮ	ਰ	-	ਨ਼	-	ਸ	-
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਰਮ ਪਨੁ ਧਪ ਮਪ ਧਮ ਰੇ- ਨ਼ਨ਼ ਸ-

2) ਮਪ ਨਸੰ ਰੰਨੁ ਧਪ ਮਪ ਧ- ਮਰਿ ਨ਼ਸ

3) ਰਮ ਪਨੁ ਧਪ ਮਪ ਧਮ ਰੇ- ਪਨ ਸੰਰੰ ਸੰਨੁ ਧਪ ਪਧ ਪਮ ਰੇ- ਸਰ ਨ਼ਨ਼ ਸ-

4) ਮਪ ਨਮ ਪਨ ਮਪ ਨਸੰ ਰੰਸੰ ਰੰਮੰ ਰੰ- ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਪਧ ਮਪ ਧਮ ਰੇ- ਨ਼ਨ਼ ਸ-

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਸੱਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਦੁਗੁਨ 2 ਵਾਰ ਤੇ ਦੂਜੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਦੁਗੁਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ 2 ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਸੱਮ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਦੁਗੁਨ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਦੋ ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ ਬਿਸਰਾਮ ਦੇ ਕੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 13ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਸੋਰਠਿ ਏਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਰ	-	ਪ	ਮ	ਰ	-	ਸ	ਰ	ਰ	ਨ਼	-	ਸ
ਨ	S	ਕਿ	ਨ	ਥ	S	ਖ	ਸ	ਮ	ਹ	S	ਥ
ਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	ਨ	ਸਂ	ਪ	ਰਮ	ਪਧ	ਮ	ਰ	-
ਕਿ	ਰ	ਤੁ	ਧ	S	ਕੇ	ਦੇ	SS	SS	S	S	S
x		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	ਨ	ਸਂ	ਰਂ	ਮਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਨ	ਸਂ
ਜ	ਹਾ	S	ਦਾ	S	ਣੇ	ਤ	ਹਾਂ	S	ਖਾ	S	ਣੇ
ਪ	ਨ	ਸਂਰਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਧ	ਮ	ਰ	ਨ਼ਸ
ਨਾ	S	ਨS	ਕਾ	S	S	ਸ	S	ਚੁ	ਹੇ	S	SS
x		0		2		0		3		4	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰ	ਮ	ਰ	-	ਮ	ਪ	ਧ	ਮ	ਰ	ਸ
2)	ਰ	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	-	ਪ	-	ਮ	ਰ	ਨ਼	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸਂ	-	ਨ	ਸਂ	ਰਂ	ਮਂ	ਰਂ	-
	ਨ	-	ਸਂ	-	ਪ	ਧ	ਮ	ਰ	-	ਨ਼	-	ਸ
	x		0		2		0		3		4	

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਰਮ ਪਧ ਮਰਿ ਨ਼ਸ ਰਮ ਪਨੁ ਧਪ ਮਪ ਧਮ ਰਸ ਨ਼ਨੁ ਸ-
2) ਮਪ ਨਸਂ ਰਂਨੁ ਧਪ ਰਮ ਪਧ ਮਪ ਮਰਿ ਸਰ ਨ਼ਸ ਰਮ ਰ-
3) ਪਨ ਸਂਪ ਨਸਂ ਪਨ ਸਂਰਂ ਸਂਨੁ ਧਪ ਰਮ ਪਨੁ ਧਪ ਮਰਿ ਨ਼ਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਚੌਥੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਹੋਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਤੇ S ਦੇ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) 7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ

ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ-ਸੂਹੀ ਥਾਟ- ਬਿਲਾਵਲ ਸਵਰ- ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁੱਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ- ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀ-ਸੰਪੂਰਨ-ਸੰਪੂਰਨ

ਵਾਦੀ-ਪੰਚਮ, ਸੰਵਾਦੀ-ਸ਼ੜਜ ਸਮਾਂ- ਦਿਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ

ਆਰੋਹ-ਸ ਰ ਗ ਮ, ਪ ਨ ਧ ਨ ਸੰ ਅਵਰੋਹ- ਸੰ ਨੁ ਧ ਪ, ਮ ਗ, ਰ ਗ ਰ ਸ।

ਮੁਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ) - ਸੰ, ਨੁ ਪ, ਮ ਗ ਰ ਗ, ਮ ਗ ਰ ਸ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਨੂੰ ਪੰਦਰਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

(ਵਾਰ ਸੂਹੀ ਕੀ ਸਲੋਕਾ ਨਾਲਿ ਮਹਲਾ ੩)

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੭ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੭੮੭)

ਸਲੋਕ ਮ: ੨।। ਜਿਨੀ ਚਲਣੁ ਜਾਣਿਆ ਸੇ ਕਿਉ ਕਰਹਿ ਵਿਥਾਰ।। ਚਲਣ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਕਾਜ ਸਵਾਰਣਹਾਰ।।੧।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਸੇ-ਉਹ ਮਨੁੱਖ। ਕਿਉ ਕਰਹਿ ਵਿਥਾਰ-ਕਿਉਂ ਖਿਲਾਰੇ ਖਿਲਾਰਨ? ਚਲਣ ਸਾਰ-ਚਲਣ ਦੀ ਸਾਰ, ਚਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਭੀ ਖਿਆਲ। ਕਾਜ ਸਵਾਰਣਹਾਰ-(ਨਿਰੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ) ਕੰਮ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ।

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਝਪ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-10 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਪ	ਨਧ	ਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧਪ	ਮਪ	ਮਗ	ਰਸ
ਜਿ	ਨੀS	ਚ	ਲ	ਣੁ	ਜਾ	ਣਿS	ਆS	SS	SS
ਸ	ਧੁਨੁ	ਸ	ਰ	ਗ	ਮਗ	ਰਗ	ਮਗ	ਰ	ਸ
ਸੇ	SS	ਕਿ	ਉ	S	ਕS	ਰਹਿ	ਵਿS	ਥਾ	ਰ
x		2			0		3		

ਅੰਤਰਾ

ਪ	ਪ	ਨਧ	ਨ	ਸੰ	ਸੰਰੰ	ਸੰ	ਰੰਗੰ	ਰੰ	ਸੰ
ਚ	ਲ	ਣS	ਸਾ	ਰ	ਨS	S	ਜਾS	ਣ	ਨੀ
ਧਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮਪ	ਮਗ	ਰ	ਗਰ	ਸ
ਕਾS	ਜ	ਸ	ਵਾ	ਰ	ਣS	SS	ਹਾ	SS	ਰ
x		2			0		3		

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	ਧ਼ਨ਼	ਸ	ਰਗ	ਮ	ਪਨ਼	ਧਪ	ਮਗ	ਰ	ਸ
2)	ਸਰ	ਗ	ਗਮ	ਪ	ਨਧ	ਨਸਂ	ਨਧ	ਪ	ਮਗ	ਰਸ
3)	ਗਮ	ਪ	ਨਧ	ਪ	ਨਧ	ਨਸਂ	ਸਂਰਂ	ਸਂ	ਧਨ	ਸਂ
	ਰਂਗਂ	ਮਂਗਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਸਂਨ	ਧਪ	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਰਸ
	x		2			0		3		

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰਗਮ ਰਗਮਪ ਮਗਰਸ ਰਗਮਪ ਨ਼ਨਧਪ ਧਨਸਂਰਂ ਸਂਨਧਪ ਮਪਮਗ ਰਗਮਗ ਰਸਨ਼ਸ

2) ਮਪਮਗ ਰਗਮਪ ਮਗਰਸ ਪਨਧਪ ਮਪਮਗ ਰਗਮਪ ਮਗਰਸ ਸਂਨਧਪ ਮਪਮਗ ਰਗਰਸ

3) ਸਰਗਮ ਪਮਗਰ ਸਰਗਮ ਪਨਧਪ ਮਗਰਸ ਪਨਧਨ ਸਂਰਂਸਂਨ ਧਪਮਪ ਧਪਮਗ ਰਗਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਜਿਨੀ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) 7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਣਿਆ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਛੇਵੀਂ-ਸਤਵੀਂ ਦੇ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 'ਣੁ' ਨੂੰ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਤੇ ਲੈਣਾ ਹੈ।

3) 6ਵੀਂ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਗਾ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੭ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੭੮੭)

ਮ: ੨॥ਰਾਤਿ ਕਾਰਣਿ ਧਨੁ ਸੰਚੀਐ, ਭਲਕੇ ਚਲਣੁ ਹੋਇ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਲਿ ਨ ਚਲਈ, ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਵਾ ਹੋਇ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਰਾਤਿ ਕਾਰਣਿ-ਰਾਤ ਦੇ ਨਿਰਬਾਹ ਦੀ ਖਾਤਰ। ਸੰਚੀਐ- ਇਕੱਠਾ ਕਰੀਏ। ਭਲਕੇ-ਰਾਤ ਮੁੱਕ ਜਾਣ ਤੇ। ਫਿਰਿ-ਤਾਂ। ਪਛੁਤਾਵਾ-ਅਫ਼ਸੋਸ।

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਸ	-	ਧ਼	ਨ਼	ਸ	ਰ	ਗ	ਮ
								ਰਾ	ऽ	ਤਿ	ऽ	ਕਾ	ऽ	ਰ	ਣਿ
ਪ	-	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਰ	ਸ	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧ	ਨ	ਪ	-
ਧ	ऽ	ਨੁ	ऽ	ਸੰ	ਚੀ	ਐ	ऽ	ਭ	ਲ	ਕੇ	ऽ	ਚ	ਲ	ਣੁ	ऽ
ਸਂ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਰਸ								
ਹੋ	ऽ	ऽ	ऽ	ਇ	ऽ	ऽऽ	ऽऽ								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

								ਪ	-	ਧ	ਧ	ਨ	-	ਧ	ਨ
								ਨਾ	S	ਨ	ਕ	ਨਾ	S	ਲਿ	S
ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-
ਨ	S	ਚ	ਲ	ਈ	S	S	S	ਫਿ	ਰਿ	ਪ	ਛੁ	ਤਾ	S	ਵਾ	S
ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਰਗ	ਮਪ	ਮਗ	ਰਸ								
ਹੋ	S	S	S	ਇS	SS	SS	SS								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਧ਼	ਨ਼	ਸ	ਰ	ਗ	-	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
2)	ਸ	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਧ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
3)	ਪ	-	ਨ	ਧ	ਨ	-	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ
	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਰ	ਸ	-
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰ ਗਮ ਰਗ ਮਪ ਧਨੁ ਧਪ ਮਗ ਰਸ
2) ਰਗ ਮਪ ਧਨ ਸੰਨੁ ਧਪ ਮਗ ਰਸ ਨੁਸ
3) ਪਧ ਪਮ ਰਗ ਮਪ ਮਗ ਰਸ ਪਧ ਨਸੰ ਰੰਗੰ ਰੰਸੰ ਨੁਨੁ ਧਪ ਮਪ ਮਗ ਰਗ ਰਸ
4) ਰਗ ਮਪ ਮਗ ਰਸ ਰਗ ਮਪ ਧਨੁ ਧਪ ਧਨ ਸੰਰੰ ਗੰਰੰ ਸੰਨੁ ਧਪ ਮਗ ਰਗ ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਅੱਠਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ 4 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਮੁਖੜਾ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੭ ਤੀਜਾ ਸਲੋਕ (੭੮੭)

ਮ: ੨।। ਬਧਾ ਚਟੀ ਜੋ ਭਰੇ ਨਾ ਗੁਣੁ ਨਾ ਉਪਕਾਰੁ।। ਸੇਤੀ ਖੁਸੀ ਸਵਾਰੀਐ ਨਾਨਕ ਕਾਰਜੁ ਸਾਰੁ।।੩।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਬਧਾ-ਬੱਝਾ ਹੋਇਆ, ਮਜਬੂਰੀ ਵਿੱਚ। ਚਟੀ-ਡੰਨ, ਜੁਰਮਾਨਾ। ਗੁਣੁ-ਲਾਭ। ਉਪਕਾਰੁ-ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਭਲਾਈ। ਸੇਤੀ ਖੁਸੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ। ਸਾਰੁ-ਚੰਗਾ, ਸਲਾਹਣ-ਜੋਗ।

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਸੂਲਫਾਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-10 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗਰ	ਸ
ਬ	ਧਾ	ਚ	ਟੀ	ਜੋ	S	ਭ	S	ਰੇS	S
ਧ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਰਸ
ਨਾ	S	ਗੁ	ਣੁ	ਨਾ	S	ਉ	ਪ	ਕਾS	ਰੁS
x		0		2		3		0	

ਅੰਤਰਾ

ਪ	-	ਨ	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ
ਸੇ	S	ਤੀ	S	ਖੁ	ਸੀ	ਸ	ਵਾ	ਰੀ	ਐ
ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮਗ	ਰਗ	ਮਗ	ਰਸ
ਨਾ	S	ਨ	ਕ	ਕਾ	S	ਰS	ਜੁS	ਸਾS	ਰੁS
x		0		2		3		0	

ਤਾਨਾਂ:-

1)	ਰਗ	ਮਪ	ਮਗ	ਰਸ	ਰਗ	ਮਪ	ਧਨੁ	ਧਪ	ਮਗ	ਰਸ
2)	ਸਰ	ਗਮ	ਰਗ	ਮਪ	ਧਨ	ਸੰਨੁ	ਧਪ	ਮਗ	ਰਗ	ਰਸ
3)	ਪਧ	ਨਸੰ	ਰੰਗੰ	ਰੰਸੰ	ਨੁਨੁ	ਧਪ	ਮਪ	ਮਗ	ਰਗ	ਰਸ
	x		0		2		3		0	

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈ ਕੇ 5ਵੀਂ-6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਹੋਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ ਧਪ ਸਵਰ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ।

2) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਤੀਜੀ-ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 5ਵੀਂ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਧਾ ਚਟੀ'ਦਾ ਪਹਿਲੀ-ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੭ ਚੌਥਾ ਸਲੋਕ (੭੮੭)

ਮ: ੨ ।। ਮਨਹਠਿ ਤਰਫ ਨ ਜਿਪਈ ਜੇ ਬਹੁਤਾ ਘਾਲੇ।। ਤਰਫ ਜਿਣੈ ਸਤ ਭਾਉ ਦੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੇ।।੪।।

ਪਦ ਅਰਥ:-ਮਨਹਠਿ-ਮਨ ਦੇ ਹਠ ਨਾਲ। ਨਾ ਜਿਪਈ- ਨਹੀਂ ਜਿੱਤਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਘਾਲੇ-ਮਿਹਨਤ ਕਰੇ। ਤਰਫ-ਰੱਬ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ। ਜਿਣੈ-ਜਿੱਤਦਾ ਹੈ। ਸਤ ਭਾਉ-ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ। ਵੀਚਾਰੇ-ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਏਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਰ	ਸ
ਮ	ਨ	ਹ	ਠਿ	ਤਰ	ਫ	ਨ	S	ਜਿ	ਪ	ਈ	S
ਧ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਰਸ
ਜੇ	S	S	ਬ	ਹੁ	ਤਾ	ਘਾ	S	S	ਲੇ	SS	SS
x		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਪ	ਪ	ਪ	ਨ	ਧ	ਨ	ਸੰਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	-	ਸੰ
ਤ	ਰ	ਫ	ਜਿ	ਣੈ	S	ਸਤ	ਭਾ	ਉ	ਦੇ	S	S
ਸੰਰੰ	ਗੰਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਪਧ	ਪ	ਮਪ	ਮ	ਗਰ	ਸ
ਜS	ਨS	S	ਨਾ	ਨ	ਕ	ਸS	ਬ	ਦੁS	ਵੀ	ਚਾS	ਰੇ
x		0		2		0		3		4	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮਗ	ਰਸ
2)	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਰਸ
3)	ਪ	-	ਨ	ਧ	ਨ	-	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	-
	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
	x		0		2		0		3		4	

ਤਾਨਾਂ:-

1)	ਸਰ	ਗਮ	ਰਗ	ਮਪ	ਨਧ	ਨਸੰ	ਨੁਧ	ਪ-	ਮਪ	ਮਗ	ਰਗ	ਰਸ
2)	ਰਗ	ਮਪ	ਨਧ	ਨਸੰ	ਰੰਗੰ	ਰੰਸੰ	ਨੁਧ	ਧਪ	ਮਗ	ਰਗ	ਰਸ	ਨੁਸ
3)	ਪਨੁ	ਧਪ	ਮਗ	ਰਗ	ਰਸ	ਪਨ	ਧਨ	ਸੰਨੁ	ਧਪ	ਮਗ	ਰਗ	ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ 4 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ 5ਵੀਂ-6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੮ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੭੮੮)

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੨॥ ਜਿਨਾ ਭਉ ਤਿਨ੍ ਨਾਹਿ ਭਉ ਮੁਚੁ ਭਉ ਨਿਭਵਿਆਹ॥ ਨਾਨਕ ਏਹੁ ਪਟੰਤਰਾ ਤਿਤੁ ਦੀਬਾਣਿ ਗਇਆਹ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ:-ਮੁਚੁ-ਬਹੁਤਾ। ਨਿਭਵਿਆਹ-(ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ) ਨਿ-ਡਰਾਂ ਨੂੰ। ਪਟੰਤਰਾ-ਨਿਰਨਾ, ਨਿਬੇੜਾ। ਤਿਤੁ ਦੀਬਾਣਿ-ਉਸ (ਰੱਬੀ) ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ।

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਜੈ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-13 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ਗ	ਮ	ਪਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮਮ	ਗ	ਰਗ	ਰਸ
ਜਿ	ਨਾ	ਭਉ	S	S	ਤਿ	ਨ੍	ਨਾ	ਹਿ	ਭਉ	S	SS	SS
ਪ	ਨ	ਧ	-	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮਗ	ਰਗ	ਮਗ	ਰਸ
ਮੁ	S	ਚੁ	S	S	ਭ	ਉ	ਨਿ	ਭ	ਵਿS	ਆਹ	SS	SS
x					2				3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਪ	-	ਨ	ਧ	ਨ	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ	ਸੰਰੰ	ਗੰਮੰ	ਗੰਰੰ	ਸੰ
ਨਾ	S	ਨ	S	ਕ	ਏ	S	ਹੁ	S	ਪS	ਟੰS	ਤS	ਰਾ
ਸੰ	-	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮਪ	ਮਗ	ਰਗ	ਰਸ
ਤਿ	S	ਤੁ	S	S	ਦੀ	S	ਬਾ	ਣਿ	ਗS	ਇS	ਆS	ਹS
x					2				3		4	

ਅਲਾਪ:-

ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ		1)ਸ	-	ਧ਼ਨੁ	ਸ	ਰਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਰਸ
		2)ਸ	ਰਗ	ਮ	ਪ	ਨੁਧ	ਪ	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
		3)ਪ	ਪ	ਨ	ਧ	ਨ	-	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ	ਰੰਗੰ
ਮੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਰ	ਸ
x					2				3		4	

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਰਗ ਮਪ ਮਗ ਰਸ ਨਧ ਨਸੰ ਨੁਨੁ ਧਪ ਮਪ ਮਮ ਗਗ ਰਗ ਰਸ
2) ਧਮ ਗਮ ਰਗ ਮਪ ਮਗ ਰਸ ਧਨ ਸੰਨੁ ਧਪ ਮਪ ਮਗ ਰਗ ਰਸ
3) ਧਨ ਸੰਰੰ ਸੰਨੁ ਧਪ ਧਨ ਸੰਰੰ ਗੰਮੰ ਗੰਰੰ ਸੰਨੁ ਧਪ ਮਪ ਮਗ ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਲੈ ਕੇ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਤੇ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਸਤਵੀਂ ਮਾਤਰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ 6ਵੀਂ-7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਜਿਨਾ' ਤੇ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਦੇ 'ਭਉ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਕੇ ਫਿਰ 6ਵੀਂ ਤੋਂ 13ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 8 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੮ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੭੮੮)

ਮ: ੨॥ ਤੁਰਦੇ ਕਉ ਤੁਰਦਾ ਮਿਲੈ ਉਡਤੇ ਕਉ ਉਡਤਾ॥ ਜੀਵਤੇ ਕਉ ਜੀਵਤਾ ਮਿਲੈ ਮੂਏ ਕਉ ਮੂਆ॥ ਨਾਨਕ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿਨਿ ਕਾਰਣੁ ਕੀਆ॥ ੨॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਉਡਤਾ-ਉੱਡਣ ਵਾਲਾ ਪੰਛੀ। ਮਿਲੈ-ਸਾਥ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਤਾ-ਜੀਉਂਦੇ ਦਿਲ ਵਾਲਾ, ਜ਼ਿੰਦਾ ਦਿਲ। ਮੂਆ-ਮੁਰਦਲ। ਕਾਰਣੁ-ਜਗਤ। ਕੀਆ-ਰਚਿਆ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਫਰੋਦਸਤ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਨ	ਧ	ਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਰ	ਸ
ਨਾ	S	ਨ	ਕ	ਸੋ	S	S	S	ਸਾ	ਲਾ	ਹੀ	ਐ	S	S
ਧ਼	ਨ਼	ਸ	-	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧ	ਨੁ	ਪ	ਮਗ	ਰਗ	ਰਸ
ਜਿ	S	ਨਿ	S	ਕਾ	S	ਰ	ਣੁ	ਕੀ	S	S	ਆS	SS	SS
x		0		2		3		4			5		

ਅੰਤਰਾ

ਪ	ਪ	ਨ	ਧ	ਨਨ	-	ਧ	ਨ	ਸਂ	ਸਂ	ਸਂ	ਸਂਰਂ	ਗਂਰਂ	ਸਂ
ਤੁ	ਰ	ਦੇ	S	ਕਉ	S	S	S	ਤੁ	ਰ	ਦਾ	ਮਿS	ਲੈS	S
ਸਂ	ਰਂ	ਸਂ	-	ਨੁਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਗਰ	ਗਰ	ਸ
ਉ	ਡ	ਤੇ	S	ਕਉ	S	S	S	ਉS	S	ਡ	ਤਾS	SS	S
x		0		2		3		4			5		

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਧ਼	ਨ਼	ਸ	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਰ	ਸ
2)	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਰ	ਸ
3)	ਪ	-	ਨ	ਧ	ਨ	-	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ
	ਮੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਰ	ਸ
	x		0		2		3		4			5		

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਰਗ ਮਪ ਨਧ ਨਸੰ ਨੁਨੁ ਧਪ ਮਪ ਮਗ ਰਗ ਮਪ ਮਗ ਰਗ ਰਸ ਨ਼ਸ
2) ਪਨੁ ਧਪ ਮਪ ਨਧ ਨਸੰ ਰੰਸੰ ਰੰਗੰ ਮੰਗੰ ਰੰਸੰ ਨੁਨੁ ਧਪ ਮਪ ਮਗ ਰਸ
3) ਧਨ ਸੰਧ ਨਸੰ ਨੁਨੁ ਧਪ ਮਪ ਮਗ ਰਗ ਰਸ ਧਨ ਸੰਨੁ ਧਪ ਮਗ ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਫਿਰ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ, ਫਿਰ ਟੁਕੜਾ ਤੇ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 5ਵੀਂ ਤੋਂ 7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਹੋਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਤੇ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੮ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੭੯੧)

ਮਹਲਾ ੨॥ ਨਾਨਕ ਤਿਨਾ ਬਸੰਤੁ ਹੈ ਜਿਨ੍ ਘਰਿ ਵਸਿਆ ਕੰਤੁ॥ ਜਿਨ ਕੇ ਕੰਤ ਦਿਸਾਪੁਰੀ ਸੇ ਅਹਿਨਿਸਿ ਫਿਰਹਿ ਜਲੰਤ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ:-ਘਰਿ-ਹਿਰਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ। ਕੰਤੁ-ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ-ਪਤੀ। ਦਿਸਾ-ਪਾਸਾ, ਤਰਫ, ਲਾਂਭ। ਜਿਨ੍ ਕੇ ਕੰਤ-ਜਿਨਾ ਦੇ ਖ਼ਸਮ। ਦਿਸਾਪੁਰੀ- ਕਿਸੇ ਲਾਂਭ ਦੇ ਨਗਰ ਵਿੱਚ, ਪਰਦੇਸ ਵਿੱਚ। ਅਹਿ-ਦਿਨ। ਨਿਸਿ-ਰਾਤ।

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਪ	ਨ	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ
								ਨਾ	ऽ	ਨ	ਕ	ਤਿ	ऽ	ਨਾ	ऽ
ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਮਪ	ਮਗ	ਰ	ਸ	ਧ਼	ਨ਼	ਸ	ਰ	ਗ	ਗ	ਰ	ਗ
ਬ	ऽ	ਸੰ	ਤੁ	ਹੈऽ	ऽऽ	ऽ	ऽ	ਜਿ	ਨ੍	ਘ	ਰਿ	ਵ	ਸਿ	ਆ	ऽ
ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਰਗ	ਮਪ	ਮਗ	ਰਸ								
ਕੰ	ऽ	ऽ	ऽ	ਤੁऽ	ऽऽ	ऽऽ	ऽऽ								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

								ਪ	ਪ	ਧ	-	ਨ	-	ਧ	ਨ
								ਜਿ	ਨ	ਕੇ	S	ਕੰ	S	ਤ	S
ਸਂ	ਸਂ	-	-	ਸਂ	ਰਂ	ਸਂ	-	ਸਂ	-	ਰਂ	ਗਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਨ	ਸਂ
ਦਿ	ਸਾ	S	S	ਪੁ	S	ਰੀ	S	ਸੇ	S	S	S	ਅ	ਹਿ	ਨਿ	ਸਿ
ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਰਸ								
ਫਿ	ਰ	ਹਿ	S	ਜ	ਲੰ	ਤS	SS								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ, ਤਾਨਾਂ ਤੇ ਤਿਹਾਈਆਂ ਤੀਨ ਤਾਲ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈਣੀਆਂ ਹਨ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੯ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੭੯੧)

ਮ: ੨।। ਪਹਿਲ ਬਸੰਤੈ ਆਗਮਨਿ ਤਿਸ ਕਾ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੁ।। ਨਾਨਕ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿ ਸਭਸੈ ਦੇ ਆਧਾਰੁ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਪਹਿਲ-ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ। ਬਸੰਤੈ ਆਗਮਨਿ-ਬਸੰਤ ਰੁਤ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ। ਆਧਾਰੁ-ਆਸਰਾ।

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
												ਪ	ਪ	ਨੁ	ਧ
												ਪ	ਹਿ	ਲ	S
ਪ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਸ	-	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ
ਬ	ਸੰ	ਤੈ	S	ਆ	S	ਗ	S	ਮ	S	ਨਿ	S	ਤਿ	ਸ	ਕਾ	S
ਧ	ਨ	ਸਂ	-	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗਰ	ਸ				
ਕ	ਰ	ਹੁ	S	ਬੀ	S	ਚਾ	S	ਰੁ	S	SS	S				
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

												ਪ	-	ਧ	ਨ
												ਨਾ	S	ਨ	ਕ
ਸਂ	ਰਂ	ਸਂ	-	ਸਂ	ਰਂ	ਗਂ	ਰਂ	ਸਂ	-	ਨ	ਸਂ	ਧ	ਨ	ਸਂ	-
ਸੋ	S	S	S	ਸਾ	S	ਲਾ	S	ਹੀ	S	ਐ	S	ਜਿ	S	S	S
ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਮਗ	ਰ	ਸ				
ਸ	ਭ	ਸੈ	S	ਦੇ	S	S	ਆ	ਧਾS	SS	ਰੁ	S				
x				2				0				3			

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ

ਅਲਾਪ- ਤੀਨ ਤਾਲ ਦੀ ਬੰਦਸ਼ ਦੇ ਅਲਾਪ ਇਸ ਵਿੱਚ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਲੈਣੇ ਹਨ।

ਤਾਨਾਂ- ਤੀਨ ਤਾਲ ਦੀਆਂ 8 ਮਾਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਨਾਂ 5ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਮੁਖੜਾ ਲੈਣਾ ਹੈ ਤੇ 16 ਮਾਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਨਾਂ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਲੈਣੀਆਂ ਹਨ।

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) 13ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ 8 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਤੇ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) ਸੱਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 5ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
4) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੯ ਤੀਜਾ ਸਲੋਕ (੭੯੧)

ਮ: ੨।। ਮਿਲਿਐ ਮਿਲਿਆ ਨਾ ਮਿਲੈ ਮਿਲੈ ਮਿਲਿਆ ਜੇ ਹੋਇ।। ਅੰਤਰ ਆਤਮੈ ਜੋ ਮਿਲੈ ਮਿਲਿਆ ਕਹੀਐ ਸੋਇ।।੩।।

ਪਦ ਅਰਥ:-ਮਿਲਿਆ ਜੇ ਹੋਇ-ਜੇ ਜੀਵ (ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਵਿੱਚ) ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਅੰਤਰ ਆਤਮੈ- ਅੰਦਰੋਂ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ। ਸੋਇ- ਉਹੀ ਮਨੁੱਖ।

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਚਾਰ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਸੰ	ਧਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
ਅੰ	ਤS	ਰ	ਆ	ਤ	ਮੈ	ਜੋ	S	S	ਮਿ	ਲੈ	S
ਧ਼	ਨ਼	ਸ	ਰ	ਗ	ਗ	ਗਮ	ਨੁ	ਪ	ਮਪ	ਮਗ	ਰਸ
ਮਿ	ਲਿ	ਆ	ਕ	ਹੀ	ਐ	ਸੋS	S	S	ਇS	SS	SS
x		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਪ	ਪ	ਪ	ਨ	ਧ	ਨ	ਸੰ	-	-	ਰੰ	ਗੰਰੰ	ਸੰ
ਮਿ	ਲਿ	ਐ	ਮਿ	ਲਿ	ਆ	ਨਾ	ऽ	ऽ	ਮਿ	ਲੈऽ	ऽ
ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮਗ	ਰ	ਸ
ਮਿ	ਲੈ	ऽ	ਮਿ	ਲਿऽ	ਆ	ਜੇ	ऽ	ऽ	ਹੋऽ	ਇ	ऽ
x		0		2		0		3		4	

ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ:-

ਇਕਗੁਨ-ਦੁਗੁਨ-ਸੱਮ ਤੋਂ ਅਸਥਾਈ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਚੱਕਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਦੁਗੁਨ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਦੁਗੁਨ-ਚੌਗੁਨ- ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਅਸਥਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਇਸੇ ਦੀ ਚੌਗੁਨ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਚੌਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਤਿਗੁਨ- ਸੱਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਤਿਗੁਨ ਵਿੱਚ 4+4=8 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਤਿਗੁਨ ਵਿੱਚ 4 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਤਿਗੁਨ- ਛੇਗੁਨ-ਅਸਥਾਈ ਦੇ ਦੋਨਾਂ ਚੱਕਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਗੁਨ ਵਿਚ 8 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਛੇਗੁਨ ਵਿੱਚ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਛੇਗੁਨ ਵਿੱਚ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ								ਅੰਤਰਾ							
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਪ	ਨਧ	ਨਨ	ਸੰ	ਸੰਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧਪ	ਪਪ	ਧਨ	ਸੰਰੰ	ਸੰ	ਸੰਰੰ	ਗੰਰੰ	ਗੰਰੰ	ਸੰ
ਅੰ	ਤਰ	ਆਤ	ਮੈ	ਜੋऽ	ऽ	ਮਿ	ਲੈऽ	ਮਿਲਿ	ਐऽ	ਮਿਲਿ	ਆ	ਨਾऽ	ऽऽ	ਮਿऽ	ਲੇ
ਪਪ	ਧਪ	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗਰ	ਸ	ਸੰ	ਨੁ	ਧਧ	ਪ	ਮ	ਗਰ	ਗਰ	ਸ
ਮਿਲਿ	ਆऽ	ਕਹੀ	ਐ	ਸੋ	ऽ	ਇऽ	ऽ	ਮਿ	ਲੈ	ਮਿਲਿ	ਆ	ਜੇ	ऽऽ	ਹੋऽ	ਇ
x				0				x				0			

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੦ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੭੯੧-੯੨)

ਸਲੋਕ ਮਃ ੨॥ ਕਿਸ ਹੀ ਕੋਈ ਕੋਇ ਮੰਞੁ ਨਿਮਾਣੀ ਇਕੁ ਤੂ॥ ਕਿਉ ਨ ਮਰੀਜੈ ਰੋਇ ਜਾ ਲਗੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਹੀ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਮੰਞੁ ਨਿਮਾਣੀ-ਮੈਂ ਨਿਮਾਣੀ ਦਾ। ਕਿਉਂ ਨ ਮਰੀਜੈ ਰੋਇ-ਮੈਂ ਕਿਉ ਨ ਰੋ ਕੇ ਮਰਾਂ? ਜਾ ਲਗੁ-ਜਦੋਂ ਤਕ। ਚਿਤਿ-(ਮੇਰੇ) ਚਿੱਤ ਵਿੱਚ। ਨ ਆਵਹੀ - ਤੂੰ ਨਾ ਆ ਵਸੇਂ।

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਠੇਕਾ/ਛੋਟਾ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
											ਪ	ਪ	ਨ	ਧ	ਨ
											ਕਿ	ਸ	ਹੀ	ऽ	ऽ
ਸੰ	–	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮਗ	ਮ	ਪ	ਪ	ਨੁ	ਧ	–	ਪ
ਕੋ	ऽ	ਈ	ऽ	ਕੋ	ऽ	ऽ	ऽ	ਇऽ	ऽ	ऽ	ਮੰ	ऽ	ਞੁ	ऽ	ऽ
ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ					
ਨਿ	ਮਾ	ਣੀ	ऽ	ਇऽ	ऽ	ਕੁ	ऽ	ਤੂ	ऽ	ऽ					
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
											ਪ	ਪ	ਧ	–	ਨ
											ਕਿ	ਉ	ਨ	ऽ	ऽ
ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਪ	ਨੁ	ਧ	–	ਪ
ਮ	ਰੀ	ਜੈ	ऽ	ਰੋ	ऽ	ऽ	ऽ	ਇ	ऽ	ऽ	ਜਾ	ऽ	ਲ	ऽ	ਗੁ
ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ					
ਚਿ	ऽ	ਤਿ	ऽ	ਨ	ऽ	ਆऽ	ਵ	ਹੀ	ऽ	ऽ					
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ: -

1)	ਸ	–	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	–	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਰ	ਸ
2)	ਪ	–	ਧ	ਨ	ਸੰ	–	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	–	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਰਸ
3)	ਪ	–	ਨ	ਧ	ਨ	–	ਸੰ	–	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	–	ਰੰ	ਗੰ	ਮੰ	ਗੰ
	ਰੰ	–	ਸੰ	–	ਨੁ	ਧ	ਪ	–	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਰ	ਗ	ਰ	ਸ
	x				2				0				3			

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-7 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ | ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
ਰਗ	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	ਨ	ਧ	ਨ
ਕਿS	ਸ	ਹੀ	ਕੋ	S	ਈ	ਕਿ	ਉ	ਨ	ਮ	ਰੀ	ਜੈ
ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਰਸ	ਸੰ	-	-	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ
ਕੋ	S	S	ਇ	SS	SS	ਰੋ	S	S	ਇ	S	S
ਪ	ਨ	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ
ਮੰ	ਞੁ	S	ਨਿ	ਮਾ	ਣੀ	ਜਾ	ਲ	ਗੁ	ਚਿ	ਤਿ	ਨ
ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮਗ	ਰਗ	ਰਸ	ਮ	ਗ	ਰ	ਰਗ	ਰ	ਸ
ਇ	S	ਕੁ	ਭੂS	SS	SS	ਆ	S	ਵ	ਹੀS	S	S
x			0			x			0		

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੦ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੭੯੨)

ਮ: ੨।। ਜਾਂ ਸੁਖੁ ਤਾ ਸਹੁ ਰਾਵਿਓ ਦੁਖਿ ਭੀ ਸੰਮ੍ਾਲਿਓਇ।। ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਸਿਆਣੀਏ ਇਉ ਕੰਤ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਰਾਵਿਓ-ਰਾਵਿਆ, ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਸੰਮ੍ਾਲਿਓਇ-ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਦੀਪਚੰਦੀ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
							ਪ	ਧ	ਨ	ਸੰ	-	ਧ	ਨ
							ਨਾ	ਨ	ਕੁ	ਕ	S	ਹੈ	S
ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਪ	ਗ	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-
ਸਿ	ਆ	ਣੀ	ਏ	S	SS	S	ਇ	ਉ	S	ਕੰ	S	ਤ	S
ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ	-							
ਮਿ	ਲਾ	ਵਾ	ਹੋ	S	ਇ	S							
x			2				0			3			

ਅੰਤਰਾ

							ਪ	ਨ	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ
							ਜਾਂ	ਸੁ	ਖੁ	ਤਾ	S	ਸ	ਹੁ
ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਧਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-
ਰਾ	S	ਵਿ	ਓ	S	SS	S	ਦੁ	S	ਖਿ	ਭੀ	S	S	S
ਮ	ਗ	ਰਗ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ							
ਸੰ	ਮ੍ਰਾ	ਲਿS	ਓ	S	ਇ	S							
x			2				0			3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	-	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
2)	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ	-
3)	ਪ	-	-	ਨ	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਮੰ	ਗੰ
	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
	x			2				0			3			

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-7 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ							ਅੰਤਰਾ						
1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
ਧ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਪ	ਪ	ਪ	ਨ	-	ਧ	ਨ
ਨਾ	ਨ	ਕੁ	ਕ	S	ਹੈ	S	ਜਾਂ	ਸੁ	ਖੁ	ਤਾ	S	ਸ	ਹੁ
ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	-
ਸਿ	ਆ	ਣੀ	ਏ	S	S	S	ਰਾ	S	ਵਿ	ਓ	S	S	S
ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-
ਇ	ਉ	S	ਕੰ	S	ਤ	S	ਦੁ	ਖਿ	S	ਭੀ	S	S	S
ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਰ	ਸ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਰ	ਸ	-
ਮਿ	ਲਾ	ਵਾ	ਹੋ	S	ਇ	S	ਸੰ	ਮ੍ਰਾ	ਲਿ	ਓ	S	ਇ	S
x			2		3		x			2		3	

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ

ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ-ਰਾਮਕਲੀ ਥਾਟ-ਭੈਰਵ

ਸਵਰ-ਦੋਵੇਂ ਮਧਿਅਮ, ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ ਰਿਸ਼ਭ ਤੇ ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁੱਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ-ਆਰੋਹ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਭ

ਜਾਤੀ-ਸ਼ਾੜਵ-ਸੰਪੂਰਨ ਪਰ ਕੁਝ ਸੰਪੂਰਨ-ਸੰਪੂਰਨ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਵਾਦੀ-ਪੰਚਮ ਸੰਵਾਦੀ-ਸ਼ੜਜ ਸਮਾਂ- ਦਿਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਰ

ਆਰੋਹ- ਸ ਗ, ਮ ਪ, ਧੁ, ਨ ਸੰ।

ਅਵਰੋਹ- ਸੰ ਨ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਪ ਧੁ ਨੁ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਰੁ ਸ।

ਮੁਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ)- ਧੁ ਪ, ਮੰ ਪ ਧੁ ਨੁ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਰੁ ਸ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਨੂੰ ਅਠਾਰਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

(ਰਾਮਕਲੀ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੩)
ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੪ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੯੫੪)

ਮਃ ੨।। ਜਪੁ ਤਪੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮੰਨਿਐ ਅਵਰਿ ਕਾਰਾ ਸਭਿ ਬਾਦਿ।। ਨਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਮੰਨੀਐ ਬੁਝੀਐ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥः - ਸਭੁ ਕਿਛੁ-ਹਰੇਕ ਚੀਜ਼। ਮੰਨਿਐ-ਜੇ ਮੰਨ ਲਈਏ। ਅਵਰਿ ਕਾਰਾ-ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕੰਮ। ਬਾਦਿ-ਵਿਅਰਥ। ਮੰਨਿਆ-ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ। ਮੰਨੀਐ-ਆਦਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਝਪ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-10 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ
ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਗ	ਮਪ	ਧੁ	ਮੰ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁ	-	ਸ
ਨਾ	ਨਕ	ਮੰ	ਨਿ	ਆ	ਮੰ	ਨੀS	ਐ	S	S
ਮ	ਗਮ	ਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ	ਮੰਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁ	ਸ
ਬੁ	ਝੀਐ	ਗੁ	ਰS	SS	ਪS	ਰ	ਸਾS	S	ਦਿ
x		2			0		3		

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਧੁ	ਧੁ	ਨਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਸੰ
ਜ	ਪੁ	ਤ	ਪੁ	ਸਭੁ	ਕਿ	ਛੁ	ਮੰ	ਨਿ	ਐ
ਸੰਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁਪ	ਮੰਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁਸ
ਅਵ	ਰਿ	ਕਾ	ਰਾS	SS	ਸS	ਭਿS	ਬਾ	SS	ਦਿS
x		2			0		3		

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰੁ	ਸ	ਗਮ	ਪ	ਧੁ	ਮੰਪ	ਗਮ	ਰੁਸ
2)	ਗ	ਮ	ਧੁ	ਪ	ਮੰਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮਗ	ਰੁਸ
3)	ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	ਸੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਰੁੰਗੰ	ਰੁੰ
	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ	ਮੰਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁ	ਸ
	x		2			0		3		

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰੁਸਸ ਗਮਰੁਸ ਗਮਪਧੁ ਮੰਪਗਮ ਪਧੁਨਸੰ ਧੁਨੁਧੁਪ ਮੰਪਗਮ ਪਧੁਮੰਪ ਗਮਪਮ ਗਰੁਸ-

2) ਗਮਪਗ ਮੰਪਗਮ ਪਧੁਮੰਪ ਗਮਪਮ ਗਗਰੁਸ ਪਧੁਨਸੰ ਧੁਨਸੰਰੁੰ ਗੰਰੁੰਸੰਨ ਧੁਪਮੰਪ ਮਗਰੁਸ

3) ਗਮਪਧੁ ਮੰਪਗਮ ਪਨੁਧੁਪ ਮੰਪਗਮ ਪਧੁਨਸੰ ਧੁਨੁਧੁਪ ਧੁਨਸੰਰੁੰ ਸੰਨਧੁਪ ਮੰਪਗਮਗਗਰੁਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1. ਪਹਿਲੀਆਂ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਤੀਜੀ ਤੋਂ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2. ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਤੇ ਮੰਪ ਲਗਾ ਕੇ 'ਨਿਆ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਤੀਜੀ-ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3. 6ਵੀਂ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈ ਕੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੫ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੯੫੪)

ਸਲੋਕ ਮ: ੨।। ਨਾਨਕ ਅੰਧਾ ਹੋਇ ਕੈ ਰਤਨਾ ਪਰਖਣ ਜਾਇ।। ਰਤਨਾ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਈ ਆਵੈ ਆਪੁ ਲਖਾਇ।।੧।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਸਾਰ-ਕਦਰ। ਆਵੈ ਆਪੁ ਲਖਾਇ- ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਸ਼ਰ ਕਰਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਤੀਨਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਸ	ਸ	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਧੁ	ਮ
								ਰ	ਤ	ਨਾ	S	ਸਾ	S	ਰ	S
ਪ	-	ਗ	ਮ	ਰੁ	ਰੁ	ਸ	-	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਨ	ਸਂ	ਧੁ	ਪ
ਨ	S	S	S	ਜਾ	ਣ	ਈ	S	ਆ	S	ਵੈ	S	ਆ	S	ਪੁ	S
ਗਮ	ਪਨੁ	ਧੁਪ	ਮਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁ	ਸ								
ਲS	SS	ਖਾS	SS	ਇ	SS	S	S								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਮ	ਪ	ਧੁ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	-
								ਨਾ	S	ਨ	ਕ	ਅੰ	S	ਧਾ	S
ਸਂ	-	ਸਂ	-	ਰੁਂ	-	ਸਂ	-	ਸਂ	ਸਂ	ਗਂ	ਮਂ	ਰੁਂ	ਰੁਂ	ਸਂ	ਸਂ
ਹੋ	S	ਇ	S	ਕੈ	S	S	S	ਰ	ਤ	ਨਾ	S	ਪ	ਰ	ਖ	ਣ
ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮਪ	ਗਮ	ਗਗ	ਰੁਸ								
ਜਾ	S	S	S	ਇS	SS	SS	SS								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰੁ	-	ਸ	-	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਧੁ	-	ਮ	ਪ	ਗ	ਮ
2)	ਸ	-	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਪ
3)	ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	-	ਸਂ	-	ਰੁਂ	-	ਸਂ	-	ਗਂ	ਮਂ	ਰੁਂ	-
	ਸਂ	-	ਨ	ਸਂ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਗ	ਮ	ਰੁ	-	ਸ	-
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰੁ ਸਸ ਗਮ ਪਨੁ ਧੁਪ ਮਪ ਗਮ ਰੁਸ
2) ਗਮ ਪਧੁ ਨਸਂ ਧੁਨੁ ਧੁਪ ਮਪ ਗਮ ਰੁਸ
3) ਗਮ ਪਧੁ ਮਪ ਗਮ ਧੁਪ ਮਪ ਮਗ ਰੁਸ ਗਮ ਪਧੁ ਨਸਂ ਰੁਂਸਂ ਨਨ ਧੁਪ ਮਗ ਰੁਸ
4) ਮਪ ਧੁਨ ਸਂਰੁਂ ਨਸਂ ਗਂਮਂ ਰੁਂਸਂ ਨਨ ਧੁਪ ਮਪ ਧੁਨੁ ਧੁਪ ਮਪ ਗਮ ਪਮ ਗਗ ਰੁਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਸੱਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਅਠਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਦੁਗੁਨ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਲੈਅ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਸਾਰੀ ਅਸਥਾਈ ਦੇ ਦੋ ਚੱਕਰਾਂ ਦੀ ਦੁਗੁਨ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ 12 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਲੈਅ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

4) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੫ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੯੫੪)

ਮ: ੨।। ਰਤਨਾ ਕੇਰੀ ਗੁਥਲੀ ਰਤਨੀ ਖੋਲੀ ਆਇ।। ਵਖਰ ਤੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਦੁਹਾ ਰਹੀ ਸਮਾਇ।। ਜਿਨ ਗੁਣੁ ਪਲੈ ਨਾਨਕਾ ਮਾਣਕ ਵਣਜਹਿ ਸੇਇ।। ਰਤਨਾ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਅੰਧੇ ਵਤਹਿ ਲੋਇ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਰਤਨਾ-ਨਾਮ ਰਤਨ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣ। ਕੇਰੀ-ਦੀ। ਗੁਥਲੀ-ਥੈਲੀ। ਰਤਨਾ ਕੇਰੀ ਗੁਥਲੀ-ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ। ਵਖਰ-ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ। ਵਣਜਾਰਿਆ-ਵਣਜਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰਮੁਖਿ। ਮਾਣਕੁ-ਨਾਮ ਰਤਨ। ਵਤਹਿ-ਭਟਕਦੇ ਹਨ। ਲੋਇ-ਜਗਤ ਵਿੱਚ।

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
													ਪ	ਗ	ਮ
													ਰ	ਤ	ਨਾ
ਧੁ	-	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਗ	ਮ	ਰੁ	-	ਸ	-	-	ਗ	ਮ	ਪ
ਕੇ	S	ਰੀ	S	S	S	ਗੁ	ਥ	ਲੀ	S	S	S	S	ਰ	ਤ	ਨੀ
ਧੁ	ਨ	ਸੰ	-	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮਪ	ਗਮ	ਗਗ	ਰੁਸ	ਨੁਸ			
ਖੋ	S	ਲੀ	S	ਆ	S	S	S	ਇS	SS	SS	SS	SS			
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
													ਮ	ਪ	ਧੁ
													ਵ	ਖ	ਰ
ਨ	ਸੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਧੁ	ਨ	ਸੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	-	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਧੁ	ਨ	ਸੰ
ਤੈ	S	S	S	ਵ	ਣ	ਜਾ	ਰਿ	ਆ	S	S	S	S	ਦੁ	S	ਹਾ
ਨ	ਧੁ	ਪ	-	ਮਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ	ਮਪ	ਗਮ	ਪਮ	ਗਗ	ਰੁਸ	ਨੁਸ			
ਰ	S	ਹੀ	S	ਸS	SS	ਮਾS	SS	ਇS	SS	SS	SS	SS			
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:- ਪਹਿਲੀ ਤੀਨਤਾਲ ਬੰਦਸ਼ ਵਾਲੇ ਅਲਾਪ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ 13ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤਕ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਮੁਖੜਾ ਲੈਣਾ ਹੈ।

ਤਾਨਾਂ:- 8 ਮਾਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਨਾਂ 6ਵੀਂ ਤੋਂ 13ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਮੁਖੜਾ ਲੈਣਾ ਹੈ ਤੇ 16 ਮਾਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਨਾਂ 14ਵੀਂ ਤੋਂ 13ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਮੁਖੜਾ ਲੈਣਾ ਹੈ।

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਸੱਮ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ 13ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਫਿਰ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਖੜਾ ਵੀ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 8 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੱਕਰ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਕੇ ऽ ਰੀ ऽ ऽ ਰ ਤ ਨਾ ਇਹ 2 ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਲੈਅ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਸੱਮ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ 2 ਵਾਰ ਦੂਜੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਰ ਤ ਨਾ ਕੇ ऽ ਰੀ ऽ ऽ ਇਹ ਟੁਕੜਾ 2 ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਰਤਨਾ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਲੈਅ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਲੈਅ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 14ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੬ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੯੫੪)

ਸਲੋਕ ਮਃ ੨॥ ਅੰਧੇ ਕੈ ਰਾਹਿ ਦਸਿਐ ਅੰਧਾ ਹੋਇ ਸੁ ਜਾਇ॥ ਹੋਇ ਸੁਜਾਖਾ ਨਾਨਕਾ ਸੋ ਕਿਉ ਉਝੜਿ ਪਾਇ॥ ਅੰਧੇ ਏਹਿ ਨ ਆਖੀਅਨਿ ਜਿਨ ਮੁਖਿ ਲੋਇਣ ਨਾਹਿ॥ ਅੰਧੇ ਸੇਈ ਨਾਨਕਾ ਖਸਮਹੁ ਘੁਥੇ ਜਾਹਿ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ - ਅੰਧੈ ਕੈ ਰਾਹਿ ਦਸਿਐ-ਅੰਨ੍ਹੇ ਦੇ ਰਾਹ ਦਸਣ ਨਾਲ। ਉਝੜਿ-ਕੁਰਾਹੇ। ਲੋਇਣ-ਅੱਖਾਂ। ਖਸਮਹੁ-ਖ਼ਸਮ ਤੋਂ। ਘੁਥੇ ਜਾਹਿ-ਖੁੰਝੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਏਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਪਧ਼	ਨਸੰ	ਧ਼	ਨ਼	ਧ਼	ਪ	ਮੰ	ਪ	ਗ	ਮਗ	ਰ਼	ਸ
ਹੋऽ	ऽऽ	ਇ	ਸੁ	ਜਾ	ਖਾ	ਨਾ	ऽ	ਨ	ਕਾऽ	ऽ	ऽ
ਸ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧ਼	ਪ	ਧ਼	ਮੰ	ਪ	ਮੰਪ	ਮਗ	ਰ਼ਸ
ਸੋ	ਕਿ	ਉ	ਉ	ਝ	ੜਿ	ਪਾ	ऽ	ऽ	ਇऽ	ऽऽ	ऽऽ
x		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਧੁ	ਨ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਗੰਮੰ	ਰੁੰ	ਸੰ
ਅੰ	S	ਧੇ	ਕੈ	S	S	ਰਾ	S	ਹਿ	ਦS	ਸਿ	ਐ
ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ	ਮੰਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁਸ
ਅੰ	S	ਧਾ	ਹੋ	S	ਇ	ਸੁS	SS	SS	ਜਾ	SS	ਇS
x		0		2		0		3		4	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰੁ	ਸ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਮੰ	ਪ	ਮਗ	ਰੁਸ
2)	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਮੰਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁ	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	-	ਸੰ	-	ਰੁੰ	-	ਸੰ	-
	ਗੰ	ਮੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁ	ਸ
	x		0		2		0		3		4	

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਪਧੁ ਮੰਪ ਗਮ ਰੁਸ ਧੁਨ ਸੰਰੁੰ ਸੰਨ ਧੁਪ ਮੰਪ ਗਮ ਰੁਰੁ ਸਸ
2) ਗਮ ਪਨੁ ਧੁਪ ਮੰਪ ਸੰਰੁੰ ਸੰਨ ਧੁਪ ਮੰਪ ਗਮ ਪਮ ਗਗ ਰੁਸ
3) ਗਮ ਪਧੁ ਨਸੰ ਰੁੰਸੰ ਗੰਮੰ ਰੁੰਸੰ ਨਨ ਧੁਪ ਪਧੁ ਮੰਪ ਮਗ ਰੁਸ
4) ਮੰਪ ਧੁਨੁ ਧੁਪ ਪਧੁ ਨਸੰ ਰੁੰਸੰ ਨਨ ਧੁਪ ਮੰਪ ਗਮ ਗਗ ਰੁਸ

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-6 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ						ਅੰਤਰਾ					
1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
ਪ	ਮੰਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ	ਸੰ	ਰੁੰ	-	ਸੰ	ਨ	ਸੰ
ਹੋ	SS	ਇ	ਸੁ	ਜਾ	ਖਾ	ਅੰ	ਧੇ	S	ਕੈ	S	S
ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਧੁ	ਪ
ਨਾ	S	ਨ	ਕਾS	S	S	ਰਾ	S	ਹਿ	ਦ	ਸਿ	ਐ
ਪ	ਧੁ	ਧੁ	ਮੰ	ਪ	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮੰ	ਪ
ਸੋ	ਕਿ	ਉ	ਉ	ਝ	ਝਿ	ਅੰ	S	ਧਾ	ਹੋ	S	ਇ
ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ	ਮ	ਗ	ਮ	ਗ	ਮਗ	ਰੁਸ
ਪਾ	S	S	ਇ	S	S	ਸੁ	S	S	ਜਾ	SS	ਇS
x			0			x			0		

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੬ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੯੫੪)

ਮ: ੨।। ਸਾਹਿਬਿ ਅੰਧਾ ਜੋ ਕੀਆ ਕਰੇ ਸੁਜਾਖਾ ਹੋਇ।। ਜੇਹਾ ਜਾਣੈ ਤੇਹੋ ਵਰਤੈ ਜੇ ਸਉ ਆਖੈ ਕੋਇ।। ਜਿਥੈ ਸੁ ਵਸਤੁ ਨ ਜਾਪਈ ਆਪੇ ਵਰਤਉ ਜਾਣਿ।। ਨਾਨਕ ਗਾਹਕੁ ਕਿਉ ਲਏ ਸਕੈ ਨ ਵਸਤੁ ਪਛਾਣਿ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਸਉ-ਸੌ ਵਾਰੀ। ਸੁ ਵਸਤੁ-ਉਹ ਵਸਤ, ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ-ਪਦਾਰਥ। ਨ ਜਾਪਈ-ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ। ਆਪੇ ਵਰਤਉ-ਹਉਮੈ ਦਾ ਜ਼ੋਰ। ਜਾਣਿ-ਸਮਝ। ਕਿਉ ਲਏ- ਕਿਵੇਂ ਵਿਹਾਝੇ, ਨਹੀਂ ਵਿਹਾਝ ਸਕਦਾ।

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਮੱਤ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-9 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
ਗਮ	ਪਨੁ	ਧੁ	ਮ̍	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁ	ਸ
ਸਾS	ਹਿਬਿ	ਅੰ	ਧਾ	S	ਜੋ	SS	ਕੀ	ਆ
ਸ	ਗਮ	ਪ	ਧੁ	ਪ	ਧੁਨ	ਸੰਨ	ਧੁਪ	ਮ̍ਪ
ਕ	ਰੇS	ਸੁ	ਜਾ	ਖਾ	ਹੋS	SS	ਇS	SS
X		2			3			

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੁੰਰੁੰ	ਸੰ
ਜੇ	ਹਾ	ਜਾ	S	ਣੈ	ਤੇ	ਹੋ	ਵਰ	ਤੈ
ਸੰਰੁੰ	ਸੰਨ	ਧੁ	ਪ	ਮ̍ਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ	ਮਗ	ਰੁਸ
ਜੇS	ਸਉ	ਆ	S	ਖੈS	ਕੋS	SS	ਇS	SS
X		2			3			

ਅਲਾਪ:-

1)ਸ	-	ਰੁ	ਸ	ਗਮ	ਪ	ਮ̍ਪ	ਗਮ	ਰੁਸ
2)ਸਰੁ	ਸ	ਗਮ	ਪਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ̍ਪ	ਮਗ	ਰੁਸ
3)ਗਮ	ਪ	ਧੁ	ਮ̍ਪ	ਮਪ	ਧੁ	ਨ	ਸੰ	ਰੁੰਸੰ
ਗੰਮੰ	ਰੁੰਸੰ	ਨਧੁ	ਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ	ਮ̍ਪ	ਗਮ	ਰੁਸ
X		2			3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰੁਸਸ ਗਮਪਧੁ ਮ̍ਪਗਮ ਰੁਸਗਮ ਪਧੁਨਸੰ ਧੁਨੁਧੁਪ ਮ̍ਪਗਮ ਪਮਗਗ ਰੁਸਨ਼ਸ

2) ਗਮਪਧੁ ਮ̍ਪਗਮ ਧੁਪਮ̍ਪ ਮਗਰੁਸ ਗਮਪਧੁ ਨਸੰਰੁੰਸੰ ਧੁਨੁਧੁਪ ਮ̍ਪਮਗ ਰੁਸਨ਼ਸ

3) ਗਮਪਗ ਮਪਗਮ ਪਧੁਮ̍ਪ ਮਗਰੁਸ ਗਮਪਧੁ ਨਸੰਰੁੰਸੰ ਨਨਧੁਪ ਮ̍ਪਗਮ ਰੁਰੁਸਸ

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ

ਤਿਹਾਈਆਂ:

1) ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਤੇ ਮ̍ਪ ਸਵਰ ਦਾ ਲਗਾਉ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਤੀਜੀ-ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) 6ਵੀਂ ਤੋਂ 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 4 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੬ ਤੀਜਾ ਸਲੋਕ (੯੫੪-੫੫)

ਮਃ ੨।। ਸੋ ਕਿਉ ਅੰਧਾ ਆਖੀਐ ਜਿ ਹੁਕਮਹੁ ਅੰਧਾ ਹੋਇ।। ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੁਝਈ ਅੰਧਾ ਕਹੀਐ ਸੋਇ।।੩।।

ਪਦ ਅਰਥः- ਸੋਇ-ਉਹੀ ਮਨੁੱਖ।

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਧਮਾਰ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਵਿਲੰਬਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
							ਸ	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਮ̍ਪ	ਧੁਨੁ
							ਸੋ	ਕਿ	ਉ	ਅੰ	S	ਧਾS	SS
ਧੁ	-	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁ	ਸ	ਗਮ	ਪਧੁ	ਪ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ
ਆ	S	ਖੀ	ਐ	SS	S	S	ਜਿS	SS	S	ਹੁ	ਕ	ਮ	ਹੁ
ਪਧੁ	ਮ̍	ਪ	ਗ	ਮਗ	ਰੁ	ਸ							
ਅੰS	S	ਧਾ	ਹੋ	SS	ਇ	S							
x					2		0			3			

ਅੰਤਰਾ

							ਮ	ਪ	ਪ	ਧੁ	ਧੁ	ਨ	-
							ਨਾ	ਨ	ਕ	ਹੁ	ਕ	ਮੁ	S
ਸੰ	-	-	ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਗੰ	ਮੰ	ਰੁੰ	ਸੰ
ਨ	S	S	ਬੁ	ਝ	ਈ	S	ਅੰ	S	ਧਾ	ਕ	ਹੀ	ਐ	S
ਧੁਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁ	ਸ							
ਸੋS	S	S	ਇ	SS	S	S							
x					2		0			3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਗ	ਮ	ਰੁ	ਸ	ਗਮ	ਧੁ	ਪ	-	ਮ̍	ਪ	ਗਮ	ਰੁਸ
2)	ਗ	ਮ	ਧੁ	ਪ	ਮ̍ਪ	ਗਮ	ਧੁਨੁ	ਧੁ	ਮ̍	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁ	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਮ̍ਪ	ਧੁ	ਨ	ਸੰਰੁੰ	ਸੰ	ਨਧੁ	ਪ	ਮ̍ਪ	ਗਮ	ਰੁ	ਸ
	x					2		0			3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਗਮਪਧੁ ਮ̍ਪਗਮ ਧੁਪਮ̍ਪ ਗਮਰੁਸ ਗਮਪਧੁ ਨਸੰਰੁੰਸੰ ਧੁਨੁਧੁਪ ਮ̍ਪਗਮ ਧੁਪਮ̍ਪ ਗਮਰੁਸ ਸੰਰੁੰਸੰਨ ਧੁਨੁਧੁਪ ਮ̍ਪਗਮ ਰੁਸਨ਼ਸ

2) ਪਧੁਪਧੁ ਮ̍ਪਮ̍ਪ ਗਮਰੁਸ ਧੁਨੁਧੁਪ ਪਧੁਪਧੁ ਮ̍ਪਮ̍ਪ ਗਮਰੁਸ ਧੁਨਸੰਰੁੰ ਗੰਗੰਰੁੰਸੰ ਨਨਧੁਪ ਪਧੁਪਧੁ ਮ̍ਪਮ̍ਪ ਗਮਰੁਸ

3) ਗਮਮਗ ਮਮਪਪ ਪਧੁਧੁਪ ਧੁਧੁਮ̍ਪ ਧੁਨੁਨੁਧੁ ਨੁਨੁਧੁਪ ਨਸੰਸੰਨ ਸੰਸੰਰੁੰਸੰ ਗੰਮੰਮੰਗੰ ਮੰਮੰਰੁੰਸੰ ਨਸੰਸੰਨ ਧੁਧੁਪਪ ਗਮਮਗ ਮਮਰੁਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਸੱਮ ਤੋਂ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਦੇ ਬਿਸਰਾਮ ਨਾਲ 2 ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) 8ਵੀਂ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 11ਵੀਂ ਤੋਂ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 8ਵੀਂ ਤੋਂ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੮ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ)(੯੫੫)

ਸਲੋਕ ਮ: ੨।। ਨਾਨਕ ਚਿੰਤਾ ਮਤਿ ਕਰਹੁ ਚਿੰਤਾ ਤਿਸ ਹੀ ਹੇਇ।। ਜਲ ਮਹਿ ਜੰਤ ਉਪਾਇਅਨੁ ਤਿਨਾ ਭਿ ਰੋਜੀ ਦੇਇ।। ਓਥੈ ਹਟੁ ਨ ਚਲਈ ਨਾ ਕੋ ਕਿਰਸ ਕਰੇਇ।। ਸਉਦਾ ਮੂਲਿ ਨ ਹੋਵਈ ਨਾ ਕੋ ਲਏ ਨ ਦੇਇ।। ਜੀਆ ਕਾ ਆਹਾਰੁ ਜੀਅ ਖਾਣਾ ਏਹੁ ਕਰੇਇ।। ਵਿਚਿ ਉਪਾਏ ਸਾਇਰਾ ਤਿਨਾ ਭਿ ਸਾਰ ਕਰੇਇ।। ਨਾਨਕ ਚਿੰਤਾ ਮਤ ਕਰਹੁ ਚਿੰਤਾ ਤਿਸ ਹੀ ਹੇਇ।।੧।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਰੋਜੀ-ਰਿਜ਼ਕ। ਓਥੈ- ਜਲ ਵਿਚ। ਕਿਰਸ-ਖੇਤੀ, ਵਾਹੀ। ਆਹਾਰੁ-ਖ਼ੁਰਾਕ। ਸਾਇਰਾ-ਸਮੁੰਦਰਾਂ। ਸਾਰ-ਸੰਭਾਲ।

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-7 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ — ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
ਸ	ਰੁ	ਸ	ਗ	ਮ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਪਪ	ਧੁ	-	ਨ	-
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਚਿੰ	S	ਤਾ	S	ਜ	ਲ	ਮਹਿ	ਜੰ	S	ਤ	S
ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਰੁ	ਸ	ਸਂ	ਸਂ	ਰੁਂ	ਸਂ	ਨ	ਸਂ	-
ਮ	S	ਭਿ	ਕ	S	ਰ	ਹੁ	ਉ	ਪਾ	ਇ	ਅ	ਨੁ	S	S
ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਸਂ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਪ	-
ਚਿੰ	S	ਤਾ	ਤਿ	ਸ	ਹੀ	S	ਤਿ	ਨਾ	ਭਿ	ਰੋ	S	ਜੀ	S
ਮਮ	ਗ	ਮ	ਰੁ	-	ਸ	-	ਧੁਧੁ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁ	ਸ
ਹੇਇ	S	S	S	S	S	S	ਦੇਇ	S	S	S	SS	S	S
X			2		3		X			2		3	

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ — ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਧੁ	ਧੁਧੁ	ਪਧੁ	ਮਪ	ਗਮ	ਪਨੁ	ਧੁ	ਪਪ	ਸਂਸਂ	ਸਂਸਂ	ਰੁਂ	ਸਂ	ਸਂ	ਨਸਂ	ਨਧੁ	ਪ
ਨਾ	ਨਕ	ਚਿੰS	ਤਾS	ਮS	ਤਿS	ਕ	ਰਹੁ	ਜਲ	ਮਹਿ	ਜੰ	ਤ	ਉ	ਪਾਇ	ਅਨੁ	S
ਪਧੁ	ਪ	ਮਪ	ਮ	ਗਗ	ਮਗ	ਰੁ	ਸ	ਪ	ਧੁ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁਰੁ	ਸ
ਚਿੰS	ਤਾ	ਤਿਸ	ਹੀ	ਹੇਇ	SS	S	S	ਤਿ	ਨਾ	ਭਿ	S	ਰੋ	ਜੀS	ਦੇਇ	S
X				0				X				0			

ਰਾਗੁ ਮਾਰੂ

ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ-ਮਾਰੂ/ਥਾਟ-ਖਮਾਜ/ਸਵਰ-ਦੋਵੇਂ ਮਧਿਅਮ, ਦੋਵੇਂ ਧੈਵਤ, ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ, ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁੱਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ-ਆਰੋਹ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਭ ਜਾਤੀ-ਸ਼ਾੜਵ-ਸੰਪੂਰਨ

ਵਾਦੀ-ਗੰਧਾਰ ਸੰਵਾਦੀ-ਨਿਸ਼ਾਦ ਸਮਾਂ-ਦਿਨ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪਹਿਰ ।

ਆਰੋਹ - ਸ ਗ ਮ ਪ, ਧ ਨ ਸੰ

ਅਵਰੋਹ-ਸੰ ਨੁ ਧ ਪ, ਮੰ ਪ ਧੁ ਨ ਧੁ ਪ, ਮ ਗ ਰ ਸ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ)- ਪ ਪ ਨੁ ਧ ਪ, ਮੰ ਪ ਧੁ ਨ ਧੁ ਪ, ਪ ਧ ਪ ਗ, ਰ, ਗ ਰ ਸ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਮਾਰੂ ਨੂੰ ਇੱਕੀਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ

(ਮਾਰੂ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੩)

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੦ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੧੦੯੩)

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੨।। ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਕਰੇ ਆਪਿ ਆਪੇ ਆਣੈ ਰਾਸਿ।। ਤਿਸੈ ਅਗੈ ਨਾਨਕਾ ਖਲਿਇ ਕੀਚੈ ਅਰਦਾਸਿ।।੧।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕਰੇ-ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਣੈ ਰਾਸਿ-ਰਾਸ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਕੀਚੈ-ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਮਾਰੂ ਰੂਪ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8½ ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	8½
ਪ	ਗਮ	ਪ	ਨੁਧ	ਪ	ਪਧ	ਪਗ	ਗਰ	ਸ
ਆ	ਪੇS	ਜਾ	ਣੈS	S	ਕS	ਰੇS	ਆS	ਪਿ
ਮ	ਗਮ	ਪਧੁ	ਨਧੁ	ਮੰਪ	ਪਧ	ਪ	ਗਰ	ਸ
ਆ	ਪੇS	ਆS	ਣੈS	SS	ਰਾS	S	ਸਿS	S
x		2			3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	8½
ਮ	ਗਮ	ਪਧੁ	ਨਧੁ	ਪ	ਧ	ਨ	ਧਨ	ਸੰ
ਤਿ	ਸੈS	ਅS	ਗੈS	S	ਨਾ	ਨ	ਕਾS	S
ਸੰਗੰ	ਰੰਸੰ	ਸੰਨੁ	ਧ	ਪ	ਪਧ	ਪਮ	ਗਰ	ਸ
ਖS	ਲਿਇ	ਕੀS	ਚੈ	S	ਅS	ਰS	ਦਾS	ਸਿ
x		2			3			

ਰਾਗੁ ਮਾਰੂ

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਗਮ	ਪ	ਪ	ਧਪ	ਗ	ਗਰ	ਸ
2)	ਸ	ਗਮ	ਪ	ਨੁਧ	ਪ	ਧੁਨ	ਧੁਪ	ਗਰ	ਸ
3)	ਮ	ਗਮ	ਪ	ਧੁਪ	ਧੁਨ	ਧੁਪ	ਧਨ	ਸੰਰੰ	ਸੰ
	ਗੰਰੰ	ਸੰ	ਨੁਧ	ਪ	ਪਧੁ	ਮੰਪ	ਧਪ	ਗਰ	ਸ

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਗਮਪ ਧਪਗਰ ਸਸਗਮ ਪਪਧੁਨ ਧੁਪਧਨ ਸੰਰੰਸੰਨੁ ਧਪਮਪ ਮਗਰਗ ਰਸ

2) ਮਗਮਪ ਧਪਮਪ ਪਧੁਨਧੁ ਪਧੁਮੰਪ ਧਨਸੰਸੰ ਨੁਧਪਪ ਮਪਮਮ ਗਰਗਰ ਸਸ

3) ਪਧਧਪ ਧਧਪਪ ਗਰਗਰ ਸਸਧੁਨ ਨਧੁਨਨ ਧੁਪਧਨ ਸੰਸੰਨੁਧ ਪਪਗਰ ਸਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) | ਧਪ ਗ | ਕS ਰੇ | ਇਹ 1½ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) | ਧਪ ਗਰ ਸ | ਆਪੇ ਜਾS ਣੈ | ਇਹ 2½ ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) | ਪ ਧਪ ਗਗ ਰ ਸ | ਜਾ ਣੈS ਕਰੇ ਆ ਪਿ | ਇਹ 5 ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਮਾਰੂ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਗ	-	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ	ਗ	ਮ
								ਆ	S	ਪੇ	S	ਜਾ	S	ਣੈ	S
ਪ	-	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਧ	ਪ	ਗ	ਮ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਨ	ਧੁ	ਪ
ਕ	S	ਰੇ	S	ਆ	S	ਪਿ	S	ਆ	S	ਪੇ	S	ਆ	S	ਣੈ	S
ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗਰ	ਸ								
ਰਾ	S	S	S	ਸਿ	S	SS	S								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

								ਮ	-	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਧ	ਨ
								ਤਿ	S	ਸੈ	S	ਅ	S	ਗੈ	S
ਸਂ	-	-	ਸਂ	ਧ	ਨ	ਸਂ	-	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਧੁ	-	ਮ	ਪ
ਨਾ	S	S	ਨ	ਕਾ	S	S	S	ਖ	S	ਲਿ	ਇ	ਕੀ	S	ਚੈ	S
ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	-	ਗਰ	ਸ								
ਅ	S	ਰ	S	ਦਾ	S	ਸਿS	S								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)ਸ	-	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਧ	ਪ	ਨੁ	-	ਧ	ਪ	ਗ	-	ਰ	ਸ
2)ਗ	ਮ	ਪ	-	ਧੁ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਪ	ਗ	ਰ	ਗ	ਸ
3)ਮ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਪ	-	ਧ	ਨ	ਸਂ	-	ਰਂ	ਸਂ
ਗਂ	ਰਂ	ਸਂ	-	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਧੁ	-	ਮ	ਪ	ਗ	-	ਰ	ਸ
x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਪਧ ਪਗ ਰਗ ਰਸ ਮਗ ਮਪ ਧੁਨ ਧੁਪ

2) ਮਗ ਮਪ ਧਨ ਸਂਨੁ ਧਪ ਮਪ ਮਗ ਰਸ

3) ਗਮ ਪਨੁ ਧਪ ਮਪ ਪਧ ਪਗ ਰਗ ਰਸ ਪਧ ਨਸਂ ਨੁਧ ਪਪ ਧਪ ਮਗ ਰਗ ਰਸ

4) ਪਧ ਪਧ ਪਗ ਰਗ ਰਸ ਪਧੁ ਨਸਂ ਨਧੁ ਪਪ ਧੁਪ ਮਪ ਧੁਨ ਧੁਪ ਧਪ ਮਗ ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਪੂਰੀ ਅਸਥਾਈ ਦੀ ਦੁਗੁਨ ਸੱਮ ਤੋਂ ਸੱਮ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਮੁਖੜੇ ਤੋਂ 9ਵੀਂ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਦੇ 12 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

4) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਮਾਰੂ ਦੀਪਚੰਦੀ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
							ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ
							ਆ	S	ਪੇ	ਜਾ	S	ਣੈ	S
ਪ	ਧ	ਪ	ਗ	ਰ	ਗਰ	ਸ	ਮ	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਧੁ	ਪ
ਕ	ਰੇ	S	ਆ	S	ਪਿS	S	ਆ	S	ਪੇ	ਆ	S	ਣੈ	S
ਧੁ	ਨ	-	ਧੁ	-	ਮ̍	ਪ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-
ਰਾ	S	S	ਸਿ	S	S	S	ਆ	S	ਪੇ	ਆ	S	ਣੈ	S
ਪ	ਧ	ਪ	ਗ	ਰ	ਗਰ	ਸ							
ਰਾ	S	S	ਸਿ	S	SS	S							
x			2				0			3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
							ਪ	-	ਪ	ਧ	-	ਨ	-
							ਤਿ	S	ਸੈ	ਅ	S	ਗੈ	S
ਸੰ	-	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ
ਨਾ	S	ਨ	ਕਾ	S	S	S	ਖ	ਲਿ	ਇ	ਕੀ	S	ਚੈ	S
ਪਧੁ	ਮ̍	ਪ	ਧ	ਪ	ਗਰ	ਸ							
ਅS	ਰ	S	ਦਾ	S	ਸਿS	S							
x			2				0			3			

ਅਲਾਪ:-

1)ਸ	-	ਗ	ਮ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧ	ਪ	ਗ	ਰ	ਗ	ਰ	ਸ
2)ਮ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਮ̍	ਪ	ਧੁ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਮਪ	ਮਗ	ਰਸ
3)ਮ	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	-
ਨੁ	ਧ	ਪ	ਧੁ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਧੁ	ਮ̍	ਪ	ਗ	ਰ	ਗਰ	ਸ
x			2				0			3			

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ

ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ-ਸਾਰਗ ਥਾਟ- ਕਾਫੀ

ਸਵਰ- ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁੱਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ- ਗੰਧਾਰ ਤੇ ਧੈਵਤ

ਜਾਤੀ-ਔੜਵ-ਔੜਵ

ਵਾਦੀ-ਰਿਸ਼ਭ ਸੰਵਾਦੀ-ਪੰਚਮ

ਸਮਾਂ- ਦਿਨ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪਹਿਰ

ਆਰੋਹ-ਸ ਨ਼ ਸ, ਰ ਮ ਪ, ਨ ਸੰ।

ਅਵਰੋਹ- ਸੰ ਨੁ ਪ, ਮ ਰ ਸ।

ਮੁਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ) - ਨ਼ ਸ ਰ, ਮ ਰ, ਪ ਮ ਰ, ਨ਼ ਸ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਨੂੰ 26ਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

(ਸਾਰੰਗ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ਰਾਇ ਮਹਮੇ ਹਸਨੇ ਕੀ ਧੁਨਿ) ੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੧੨੩੭)

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੨॥ ਗੁਰੁ ਕੁੰਜੀ, ਪਾਹੂ ਨਿਵਲੁ ਮਨੁ ਕੋਠਾ ਤਨੁ ਛਤਿ॥ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਮਨ ਕਾ ਤਾਕੁ ਨ ਉਘੜੈ ਅਵਰ ਨ ਕੁੰਜੀ ਹਥਿ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਪਾਹੂ-ਮਾਇਆ ਦੀ ਪਾਹ, ਮਾਇਆ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ। ਨਿਵਲੁ-ਜੰਦਰਾ। ਤਾਕੁ-ਬੂਹਾ। ਉਘੜੈ-ਖੁਲ੍ਹਦਾ। ਅਵਰ ਹਥਿ-ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ।

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਜਗਪਾਲ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-11 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ਰ	ਸਸ	ਨ਼ਸ	ਰਮ	ਪ	ਮਪ	ਮ	ਰਰ	ਸਰ	ਨ਼ਨ਼	ਸ
ਨਾ	ਨਕ	ਗੁਰ	ਬਿS	ਨੁ	ਮਨ	ਕਾ	ਤਾਕੁ	ਨS	ਉਘ	ੜੈ
ਨ਼ਸ	ਰ	ਮ	ਪਨੁ	ਪ	ਨਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ
ਅS	ਵ	ਰ	ਨS	S	ਕੁੰS	ਜੀ	S	ਹ	ਥਿS	SS
x					2		3		4	

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ਮ	ਪਨੁ	ਪ	ਨ	ਨ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਸੰ
ਗੁ	ਰੁS	ਕੁੰ	S	ਜੀ	ਪਾ	S	ਹੂ	ਨਿ	ਵ	ਲੁ
ਨ	ਸੰ	ਰੰਮੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਮਪ	ਮ	ਰਸ
ਮ	ਨੁ	ਕੋS	S	ਠਾ	ਤS	ਨੁ	S	ਛS	ਤਿ	SS
x					2		3		4	

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਨ਼	ਸ	ਰ	ਰਮ	ਰ	ਪ	ਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ
2)	ਸ	ਨ਼ਸ	ਰ	-	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਪ	ਰਮ	ਰ	ਨ਼ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ	ਨਸੰ	ਰੰ	ਰੰਮੰ
	ਰੰ	ਨਸੰ	ਰੰਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਰਪ	ਮ	ਰ	ਸ	ਨ਼	ਸ
	x					2		3		4	

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਨ਼ਸਰਸ ਨ਼ਸਰਮ ਰਸਨ਼ਸ ਰਮਪਨੁ ਪਮਰਸ ਨ਼ਸਰਮ ਪਨਸੰਰੰ ਨਸੰਨੁਪ ਪਨੁਪਮ ਰਮਪਮ ਰਸਨ਼ਸ

2) ਪਨੁਪਮ ਮਪਮਰ ਰਮਪਮ ਰਸਨ਼ਸ ਮਪਨਸੰ ਰੰਮੰਰੰਸੰ ਨਸੰਨੁਪ ਪਨੁਪਮ ਮਪਮਰ ਰਮਪਮ ਰਸਨ਼ਸ

3) ਮਮਰਮ ਰਸਪਪ ਮਪਮਰ ਨੁਨੁਪਨੁ ਪਮਸੰਸੰ ਨਸੰਨੁਪ ਰੰਰੰਸੰਰੰ ਸੰਨਸੰਸੰ ਨਸੰਨੁਪ ਮਮਰਮ ਰਸਨ਼ਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਹੋਰ ਗਾ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਸੱਤਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 6ਵੀਂ-7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਹੋਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 'ਨੁ' ਨੂੰ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਤੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਕੇ ਫਿਰ 6ਵੀਂ ਤੋਂ 11ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੧੨੩੮)

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੨॥ ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਨਾਨਕਾ ਆਪੇ ਰਖੈ ਵੇਕ॥ ਮੰਦਾ ਕਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਜਾਂ ਸਭਨਾ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕੁ॥ ਸਭਨਾ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕੁ ਹੈ ਵੇਖੈ ਧੰਧੈ ਲਾਇ॥ ਕਿਸੈ ਥੋੜਾ ਕਿਸੈ ਅਗਲਾ ਖਾਲੀ ਕੋਈ ਨਾਹਿ॥ ਆਵਹਿ ਨੰਗੇ ਜਾਹਿ ਨੰਗੇ ਵਿਚੇ ਕਰਹਿ ਵਿਥਾਰ॥ ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਣੀਐ ਅਗੈ ਕਾਈ ਕਾਰ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਵੇਕ-ਵੱਖੋ ਵੱਖ। ਧੰਧੈ-ਧੰਧੇ ਵਿੱਚ। ਲਾਇ-ਲਾ ਕੇ, ਜੋੜ ਕੇ। ਅਗਲਾ-ਬਹੁਤਾ। ਨੰਗੇ-ਖਾਲੀ ਹੱਥ। ਵਿਥਾਰ-ਖਿਲਾਰੇ। ਅਗੈ ਕਾਈ ਕਾਰ-ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਕਾਰ ਮਿਲੇਗੀ।

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
												ਪਨੁ	ਪਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ
												ਮੰS	SS	ਦਾS	SS
ਰ	ਮ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਰ	ਸ	ਨ਼	ਸ	ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ
ਕਿ	ਸ	ਨੋ	S	ਆ	S	ਖੀ	S	ਐ	S	S	S	ਜਾਂ	S	S	S
ਨੁ	ਨੁ	ਪ	-	ਰ	ਮ	ਪ	ਮ	ਰਮ	ਪਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ				
ਸ	ਭ	ਨਾ	S	ਸਾ	S	ਹਿ	ਬੁ	ਏS	SS	ਕੁS	SS				
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
												ਮ	ਪ	ਨ	-
												ਆ	S	ਪਿ	S
ਸੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ
ਉ	ਪਾ	ਏ	S	ਨਾ	S	ਨ	S	ਕਾ	S	S	S	ਆ	S	ਪੇ	S
ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਰ	ਮ	ਪ	ਮ	ਰਮ	ਰਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ				
ਰ	S	ਖੈ	S	ਵੇ	S	S	S	ਕS	SS	SS	SS				
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਨ਼	ਸ	ਰ	-	ਮ	ਪ	ਨੁ	-	ਪ	-	ਮ	ਮ	ਰ	ਸ
2)	ਨ਼	ਸ	ਰ	-	ਮ	-	ਪ	-	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਮ	ਰ	ਨ਼	ਸ
3)	ਨ਼	ਸ	ਰ	ਮ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ
	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	-	ਰੰ	ਮੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਮ	ਮ	ਰ	ਸ
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਪਨੁ ਪਮ ਮਪ ਮਰ ਰਮ ਪਮ ਰਸ ਨ਼ਸ

2) ਮਪ ਨਸੰ ਰੰਮੰ ਰੰਸੰ ਨਸੰ ਨੁਪ ਮਮ ਰਸ

3) ਨ਼ਸ ਰਸ ਨ਼ਸ ਰਮ ਰਸ ਨ਼ਸ ਰਮ ਪਨੁ ਪਮ ਰਸ ਨ਼ਸ ਰਮ ਪਨ ਸੰਨੁ ਪਮ ਰਸ

4) ਨ਼ਸ ਰਮ ਪਨੁ ਪਮ ਰਮ ਪਮ ਰਸ ਨ਼ਸ ਰਮ ਪਨ ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਨੁਪ ਮਪ ਮਮ ਰਸ

5) ਰਮ ਪਰ ਮਪ ਰਮ ਪਨੁ ਪਮ ਰਸ ਨ਼ਸ ਪਨ ਸੰਪ ਨਸੰ ਪਨ ਸੰਨੁ ਪਮ ਰਸ ਨ਼ਸ

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) 13ਵੀਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਇਹ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ 2 ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਮੁਖੜਾ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਇੱਕ ਚੱਕਰ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) 13ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਚੱਕਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ, ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਦੇ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ 2 ਵਾਰ ਤੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 'ਮੰਦਾ' ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਕਹਿ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
4) 13ਵੀਂ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੩ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੧੨੩੮)

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੨॥ ਸਾਹ ਚਲੇ ਵਣਜਾਰਿਆ ਲਿਖਿਆ ਦੇਵੈ ਨਾਲਿ॥ ਲਿਖੇ ਉਪਰਿ ਹੁਕਮੁ ਹੋਇ ਲਈਐ ਵਸਤੁ ਸਮ੍ਾਲਿ॥ ਵਸਤੁ ਲਈ ਵਣਜਾਰਈ ਵਖਰੁ ਬਧਾ ਪਾਇ॥ ਕੇਈ ਲਾਹਾ ਲੈ ਚਲੇ ਇਕਿ ਚਲੇ ਮੂਲੁ ਗਵਾਇ॥ ਥੋੜਾ ਕਿਨੈ ਨ ਮੰਗਿਓ ਕਿਸੁ ਕਹੀਐ ਸਾਬਾਸਿ॥ ਨਦਰਿ ਤਿਨਾ ਕਉ ਨਾਨਕਾ ਜਿ ਸਾਬਤੁ ਲਾਏ ਰਾਸਿ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਸਾਹ ਚਲੇ ਵਣਜਾਰਿਆ-ਸ਼ਾਹ (ਪ੍ਰਭੂ) ਦੇ (ਘੱਲੇ ਹੋਏ) ਵਪਾਰੀ ਤੁਰ ਪਏ। ਵਸਤੁ-(ਨਾਮ) ਵੱਖਰ। ਵਣਜਾਰਈ-ਵਣਜਾਰਿਆਂ ਨੇ, ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਬਧਾ-ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ। ਪਾਇ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ। ਲਾਏ-ਵਰਤ ਦਿੱਤੀ। ਰਾਸਿ-ਪੂੰਜੀ (ਸੁਆਸਾਂ ਦੀ)।

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਰ	ਮ	ਪ	ਮ	ਰ	-	ਸਰ	ਨ਼ਸ
								ਸਾ	S	ਹ	S	ਚ	S	ਲੇS	SS
ਰ	ਰ	ਮ	ਪ	ਮ	ਰ	-	ਸ	ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	-	ਨ	ਸੰ
ਵ	ਣ	ਜਾ	ਰਿ	ਆ	S	S	S	ਲਿ	ਖਿ	ਆ	S	ਦੇ	S	ਵੈ	S
ਪ	ਨ਼	ਪ	-	ਮਪ	ਮਮ	ਰਮ	ਰਸ								
ਨਾ	S	S	S	ਲਿS	SS	SS	SS								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

								ਮ	ਪ	ਨੁ	-	ਪ	-	ਨ	ਨ͜ਨ
								ਲਿ	S	ਖੇ	S	S	S	ਉ	ਪਰਿ
ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	-	ਨ	-	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਮੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਪ
ਹੁ	ਕ	ਮੁ	S	ਹੋ	S	ਇ	S	ਲ	ਈ	ਐ	S	ਵ	ਸ	ਤੁ	S
ਮ	ਪ	ਮ	-	ਰ	-	ਸ͜ਰ	ਨ͜ਸ								
ਸ	S	ਮ੍ਾ	S	ਲਿ	S	SS	SS								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ ਤੇ ਤਾਨਾਂ ਤੀਨਤਾਲ ਬੰਦਸ਼ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ।

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 4 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਅਸਥਾਈ ਦੀ ਦੁਗੁਨ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੪ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੧੨੩੮-੩੯)

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੨।। ਜਿਨ ਵਡਿਆਈ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਕੀ ਤੇ ਰਤੇ ਮਨ ਮਾਹਿ।। ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਏਕੁ ਹੈ ਦੂਜਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਹਿ।। ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮਨੈ ਮਾਹਿ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ।। ਤਿਨ੍ਹੀ ਪੀਤਾ ਰੰਗ ਸਿਉ ਜਿਨ੍ ਕਉ ਲਿਖਿਆ ਆਦਿ।।੧।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ-ਅਮਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਲ। ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ-ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ। ਅ ਦਿ-ਮੁੱਢ ਤੋਂ

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਏਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਪ͜ਨੁ	ਪ͜ਮ	ਰ͜ਮ	ਪ͜ਮ	ਰ͜ਸ	ਨ͜ਸ
ਜਿ	ਨ	ਵ	ਡਿ	ਆ	ਈ	ਤੇS	ਰੇS	ਨਾS	ਮS	ਕੀS	SS
ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਪ͜ਨੁ	ਪ͜ਮ	ਰ͜ਸ	ਨ͜ਸ
ਤੇ	S	ਰ	S	ਤੇ	S	ਮ	ਨ	ਮਾS	SS	ਹਿS	SS
x		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਨੁ	ਪ	ਨ	-	ਸੰਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ
ਨਾ	ऽ	ਨ	ਕ	ਅੰ	ऽ	ਮ੍ਰਿ	ਤੁ	ਏ	ਕੁ	ਹੈ	ऽ
ਰੰ	ਮੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨੁਨੁ	ਪ	ਰਮ	ਪਮ	ਰਸ	ਨੁਸ
ਦੂ	ऽ	ਜਾ	ऽ	ਅੰ	ऽ	ਮ੍ਰਿ	ਤੁ	ਨਾऽ	ऽऽ	ਹਿऽ	ऽऽ
x		0		2		0		3		4	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਨੁ	ਸ	ਰ	-	ਮ	ਪ	ਮ	ਰ	ਨੁ	ਸ
2)	ਰ	ਮ	ਪ	-	ਨੁ	-	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਮਰ	ਨੁਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	-
	ਰੰ	ਮੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਮ	ਰ	ਸਰ	ਨੁਸ
	x		0		2		0		3		4	

ਤਾਨਾਂ:-

1)	ਨੁਸ	ਰਮ	ਪਨੁ	ਪਮ	ਰਮ	ਪਨ	ਸੰਰੰ	ਨਸੰ	ਪਨੁ	ਪਮ	ਰਮ	ਰਸ
2)	ਪਨ	ਸੰਰੰ	ਨਸੰ	ਨੁਪ	ਮਪ	ਨਸੰ	ਰੰਮੰ	ਰੰਸੰ	ਨਸੰ	ਨੁਪ	ਮਮ	ਰਸ
3)	ਰਮ	ਰਸ	ਮਪ	ਮਰ	ਨੁਨੁ	ਪਮ	ਨਸੰ	ਨੁਪ	ਮਪ	ਮਮ	ਰਸ	ਨੁਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 7ਵ੍ਹੀ-8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਹੋਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 4 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।
4) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈ ਕੇ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਤੇ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-7 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ						ਅੰਤਰਾ					
1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
ਮਪ	ਨ	ਸੰ	ਧਮ	ਨੁ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਨਸੰ	ਨੁਨੁ	ਪ
ਜਿS	ਨ਼	S	ਵਡਿ	ਆ	ਈ	ਨਾ	ਨ	ਕ	ਅੰS	ਮ੍ਰਿ	ਤੁ
ਰ	ਮ	ਪ	ਪਨੁ	ਧਮ	ਰ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	-	-
ਤੇ	ਰੇ	S	ਨਾS	ਮS	ਕੀ	ਏ	S	ਕੁ	ਹੈ	S	S
ਰ	ਪ	-	ਮ	ਰ	-	ਰੰਮੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨਸੰ	ਨੁਨੁ	ਪ
ਤੇ	S	S	ਰ	ਤੇ	S	ਦੂS	ਜਾ	S	ਅੰS	ਮ੍ਰਿ	ਤੁ
ਸ	ਰ	ਰ	ਨ਼	ਸ	ਸ	ਰ	ਪ	ਮ	ਰਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ
ਮ	S	ਨ	ਮਾ	S	ਹਿ	ਨਾ	S	S	ਹਿS	SS	SS
x			0			x			0		

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੪ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੧੨੩੯)

ਮਹਲਾ ੨।। ਕੀਤਾ ਕਿਆ ਸਾਲਾਹੀਐ ਕਰੇ ਸੋਇ ਸਾਲਾਹਿ।। ਨਾਨਕ ਏਕੀ ਬਾਹਰਾ ਦੂਜਾ ਦਾਤਾ ਨਾਹਿ।। ਕਰਤਾ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿਨਿ ਕੀਤਾ ਆਕਾਰੁ।। ਦਾਤਾ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿ ਸਭਸੈ ਦੇ ਆਧਾਰੁ।। ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਸਦੀਵ ਹੈ ਪੂਰਾ ਜਿਸੁ ਭੰਡਾਰੁ।। ਵਡਾ ਕਰਿ ਸਾਲਾਹੀਐ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕੀਤਾ-ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਜੀਵ। ਏਕੀ ਬਾਹਰਾ-ਇਕ ਪ੍ਰਭੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ। ਆਕਾਰੁ-ਇਹ ਦਿੱਸਦਾ ਜਗਤ। ਸਦੀਵ-ਸਦੈਵ, ਸਦਾ ਹੀ (ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ)। ਪੂਰਾ-ਅਖੁੱਟ। ਜਿਸੁ ਭੰਡਾਰੁ-ਜਿਸ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ।

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਸੂਲਫਾਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-10 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਰ	-	ਮ	ਪ	ਮ	ਮ	ਰ	ਸ	ਨ਼	ਸ
ਨਾ	S	ਨ	ਕ	ਏ	ਕੀ	ਬਾ	ਹ	ਰਾ	S
ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਮਪ	ਮਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ
ਦੂ	S	ਜਾ	S	ਦਾ	ਤਾ	ਨਾS	SS	ਹਿS	SS
x		0		2		3		0	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ
ਕੀ	S	ਤਾ	S	ਕਿ	ਆ	ਸਾ	ਲਾ	ਹੀ	ਐ
ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਮਪ	ਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ
ਕ	S	ਰੇ	S	ਸੋ	ਇ	ਸਾS	ਲਾ	ਹਿS	SS
x		0		2		3		0	

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਨ਼	ਸ	ਰ	-	ਮ	ਪ	ਮ	ਰਸ
2)	ਰ	ਮ	ਪ	-	ਨੁ	ਪ	ਮ	ਰ	ਨ਼	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸਂ	-	ਰਂ	ਸਂ	ਰਂਮਂ	ਰਂ
	ਸਂ	ਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਪ	ਰ	ਪ	ਮ	ਰ	ਸ
	x		0		2		3		0	

ਤਾਨਾਂ:-

1)	ਨ਼ਸ	ਰਮ	ਪਨੁ	ਪਮ	ਰਮ	ਪਨ	ਸਂਨੁ	ਪਮ	ਰਮ	ਰਸ
2)	ਰਮ	ਪਮ	ਰਮ	ਪਨੁ	ਪਮ	ਰਮ	ਪਨ	ਸਂਨੁ	ਪਮ	ਰਸ
3)	ਮਮ	ਰਮ	ਰਸ	ਪਪ	ਮਪ	ਮਰ	ਨਸਂ	ਨੁਪ	ਮਮ	ਰਸ
4)	ਰਮ	ਪਰ	ਮਪ	ਰਮ	ਪਨੁ	ਪਮ	ਰਮ	ਪਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 5ਵੀਂ-6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਹੋਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਨਾ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਕੇ ਦੂਜੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਪਹਿਲੀ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਨਾਨਕ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਫਿਰ 5ਵੀਂ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੫ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੧੨੩੯)

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੨।। ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਕੈਸਾ ਬੋਲਣਾ ਜਿ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਜਾਣੁ।। ਚੀਰੀ ਜਾ ਕੀ ਨਾ ਫਿਰੈ ਸਾਹਿਬੁ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ।। ਚੀਰੀ ਜਿਸ ਕੀ ਚਲਣਾ ਮੀਰ ਮਲਕ ਸਲਾਰ।। ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਨਾਨਕਾ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ।। ਜਿਨ੍ਾ ਚੀਰੀ ਚਲਣਾ ਹਥਿ ਤਿਨ੍ਾ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ।। ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਫੁਰਮਾਣੁ ਹੋਇ ਉਠੀ ਕਰਲੈ ਪਾਹਿ।। ਜੇਹਾ ਚੀਰੀ ਲਿਖਿਆ ਤੇਹਾ ਹੁਕਮੁ ਕਮਾਹਿ।। ਘਲੇ ਆਵਹਿ ਨਾਨਕਾ ਸਦੇ ਉਠੀ ਜਾਹਿ।।੧।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਤਿਸੁ ਸਿਉ- ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ। ਚੀਰੀ-ਚਿੱਠੀ, ਪਰਵਾਨਾ, ਹੁਕਮੁ। 'ਨਾ ਫਿਰੈ-ਮੋੜੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪਰਵਾਣੁ-ਮੰਨਿਆ ਪਰਮੰਨਿਆ। ਮੀਰ-ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ। ਸਲਾਰ-ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ। ਕਾਰ-ਕੰਮ। ਕਰਲੈ-ਰਸਤੇ ਤੇ, ਰਾਹੇ। ਪਾਹਿ-ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਠੀ ਜਾਹਿ-ਉਠ ਕੇ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਜੈ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-13 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ਰ	ਮ	ਪ	ਨ਼	ਪ	ਰ	ਮ	ਪ	ਮ	ਰਮ	ਪਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ
ਚੀ	ਰੀ	ਜਾ	s	ਕੀ	ਨਾ	s	s	s	ਫਿs	ss	ਰੈs	ss
ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ	ਨ਼	ਪ	ਪਨ਼	ਪਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ
ਸਾ	s	ਹਿ	s	ਬੁ	ਸੋ	s	ਪ	ਰ	ਵਾs	ss	ਣੁs	ss
x					2				3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	-	ਰੰਮੰ	ਰੰਸੰ	ਨ	ਸੰ
ਤਿ	ਸ	ਸਿ	s	ਉ	ਕੈ	s	ਸਾ	s	ਬੋs	ਲs	ਣਾ	s
ਨ	ਸੰ	ਨ਼	-	ਪ	ਰ	ਪ	ਮ	-	ਪਨ਼	ਪਮ	ਰਮ	ਰਸ
ਜਿ	s	ਆ	s	ਪੇ	ਜਾ	s	ਣੈ	s	ਜਾs	ss	ਣੁs	ss
x					2				3		4	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਨ਼	ਸ	ਰ	-	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਰ	ਨ਼	ਸ
2)	ਰ	ਮ	ਪ	-	ਨ਼	-	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਰ	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	-	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	-	ਮੰ	ਰੰ	ਸੰ
	ਨ	ਸੰ	ਨ਼	-	ਪ	ਰ	ਪ	ਮ	-	ਰ	ਸ	ਨ਼	ਸ
	x					2				3		4	

ਤਾਨਾਂ:-

1)	ਰਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ	ਰਮ	ਪਨ਼	ਪਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ	ਰਮ	ਪਨ	ਸੰਨ਼	ਪਮ	ਰਸ
2)	ਨ਼ਸ	ਰਮ	ਪਨ	ਸੰਨ਼	ਪਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ	ਰਮ	ਪਨ	ਸੰਰੰ	ਸੰਨ਼	ਪਮ	ਰਸ
3)	ਰਮ	ਪਨ਼	ਪਮ	ਰਮ	ਪਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ	ਰਮ	ਪਨ	ਸੰਰੰ	ਸੰਨ਼	ਪਮ	ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਖਾਲੀ ਛੱਡਕੇ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਚੀਰੀ'ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਫਿਰ ਦੂਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਦੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) 6ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 7 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੫ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੧੨੩੯)

ਮਹਲਾ ੨।। ਸਿਫਤਿ ਜਿਨਾ ਕਉ ਬਖਸੀਐ ਸੇਈ ਪੋਤੇਦਾਰ।। ਕੁੰਜੀ ਜਿਨ ਕਉ ਦਿਤੀਆ ਤਿਨ੍ਹਾ ਮਿਲੇ ਭੰਡਾਰ।। ਜਹ ਭੰਡਾਰੀ ਹੂ ਗੁਣ ਨਿਕਲਹਿ ਤੇ ਕੀਅਹਿ ਪਰਵਾਣੁ।। ਨਦਰਿ ਤਿਨ੍ਹਾ ਕਉ ਨਾਨਕਾ ਨਾਮੁ ਜਿਨਾ ਨੀਸਾਣੁ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਪੋਤੇਦਾਰ-ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ। ਭੰਡਾਰ-ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ। ਜਹ ਭੰਡਾਰੀ ਹੂ-ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪ ਭੰਡਾਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ। ਨਿਕਲਹਿ-ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਦਰਿ-ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਿਗਾਹ। ਨਾਮੁ ਨੀਸਾਣੁ-ਨਾਮ ਰੂਪ ਝੰਡਾ।

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਰੂਪ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8½ ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	8½
ਰਰ	ਸ	ਰਮ	ਪਨੁ	ਪਪ	ਮਪ	ਮਰ	ਨੁ-	ਸ
ਸਿਫ	ਤਿ	ਜਿS	ਨਾS	ਕਉ	ਬਖ	ਸੀS	ਐS	S
ਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਮ	ਪ	ਮਪ	ਮ	ਰ-	ਸ
ਸੇ	ਈ	ਪੋ	S	ਤੇ	ਦਾS	S	ਰS	S
x		2			3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	8½
ਮ	ਪ	ਨ	ਨ	ਸਂਸਂ	ਨਸਂ	ਰਂ	ਨ-	ਸਂ
ਕੁੰ	ਜੀ	ਜਿ	ਨ	ਕਉ	ਦਿS	ਤੀ	ਆS	S
ਰਂਮਂ	ਰਂਸਂ	ਨਸਂ	ਨੁ	ਪ	ਰਪ	ਮ	ਰ-	ਸ
ਤਿS	ਨ੍ਹਾS	ਮਿS	ਲੇ	S	ਭੰS	ਡਾ	ਰS	S
x		2			3			

ਅਲਾਪ:-

	1	2	3	4	5	6	7	8	8½
1)	ਸ	ਨੁਸ	ਰ	ਰਮ	ਰ	ਮਪ	ਮ	ਰ-	ਸ
2)	ਨੁਸ	ਰ	ਮ	ਪ	ਪਨੁ	ਪ	ਮਪ	ਮਰ	ਸ
3)	ਮਪ	ਨ	ਸਂ	-	ਨਸਂ	ਰਂ	ਰਂਮਂ	ਰਂ	ਸਂ
	ਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਪ	ਰਮ	ਪਮ	ਰ	ਮਰ	ਸ
	x		2			3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਰਮਰਸ ਮਪਮਮ ਰਮਰਸ ਮਪਨੁਪ ਮਪਮਮ ਰਮਰਸ ਨਸਂਨੁਪ ਮਪਮਮ ਰਸ

2) ਸਰਸਰ ਨੁਸਰਮ ਰਮਰਰ ਮਪਮਪ ਮਰਪਨੁ ਪਨੁਪਮ ਨਸਂਨਸਂ ਨੁਪਮਮ ਰਸ

3) ਰਮਪਰ ਮਪਰਮ ਪਨੁਪਮ ਰਸਨੁਸ ਰਮਪਨ ਸਂਪਨਸਂ ਪਨਸਂਨੁ ਪਮਰਸ ਨੁਸ

ਤਿਹਾਈਆ:-

1) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿS ਨਾ ਇਹ 1½ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) | ਰਰ ਸ- - | ਇਸ 2½ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ
| ਸਿਫ ਤਿS S | ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ								ਅੰਤਰਾ							
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਨ਼ਸ	ਰਸ	ਰ	ਰਰ	ਰਮ	ਪਮ	ਰ	ਨ਼ਸ	ਮਪ	ਨਸੰ	ਰੰਰੰ	ਸੰਸੰ	ਰੰਮੰ	ਰੰਸੰ	ਨ	ਸੰ
ਸਿਫ	ਤਿਜਿ	ਨਾ	ਕਉ	ਬਖ	ਸੀS	ਐ	SS	ਕੁੰS	ਜੀS	ਜਿਨ	ਕਉ	ਦਿS	ਤੀS	ਆ	S
ਪਨੁ	ਮਪ	ਨਸੰ	ਨੁਪ	ਰਪ	ਮ	ਰਮ	ਰਸ	ਨਸੰ	ਨੁਪ	ਪਨੁ	ਪਮ	ਰਮ	ਪਮ	ਰ	ਸ
ਸੇS	ਈS	ਪੋS	ਤੇS	ਦਾS	S	ਰS	SS	ਤਿS	ਨ੍ਹਾS	ਮਿS	ਲੇS	ਭੰS	ਡਾS	ਰ	S
x				0				x				0			

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੧੬ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੧੨੪੩)

ਸਲੋਕ ਮ: ੨।। ਕਥਾ ਕਹਾਣੀ ਬੇਦੀਂ ਆਣੀ ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਬੀਚਾਰੁ।। ਦੇ ਦੇ ਲੈਣਾ ਲੈ ਲੈ ਦੇਣਾ ਨਰਕਿ ਸੁਰਗਿ ਅਵਤਾਰ।। ਉਤਮ ਮਧਿਮ ਜਾਤੀਂ ਜਿਨਸੀ ਭਰਮਿ ਭਵੈ ਸੰਸਾਰੁ।। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਤਤੁ ਵਖਾਣੀ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਵਿਚਿ ਆਈ।। ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਖੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤੀ ਸੁਰਤੀਂ ਕਰਮਿ ਧਿਆਈ।। ਹੁਕਮੁ ਸਾਜਿ ਹੁਕਮੈ ਵਿਚਿ ਰਖੈ ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਵੇਖੈ।। ਨਾਨਕ ਅਗਹੁ ਹਉਮੈ ਤੁਟੈ ਤਾਂ ਕੋ ਲਿਖੀਐ ਲੇਖੈ।।੧।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕਥਾ ਕਹਾਣੀ-ਸਿੱਖਿਆ, ਤਾਲੀਮ। ਬੇਦੀਂ-ਵੇਦਾਂ ਨੇ। ਆਣੀ-ਲਿਆਂਦੀ। ਅਵਤਾਰ-ਜੰਮਣਾ। ਮਧਿਮ-ਨੀਵਾਂ। ਜਾਤੀਂ ਜਿਨਸੀ ਭਰਮਿ- ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਤੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਭਰਮ ਵਿੱਚ। ਤਤੁ-ਅਸਲੀਅਤ, ਜਗਤ ਦਾ ਮੂਲ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ। ਵਖਾਣੀ-ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ। ਆਈ-ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ, ਉਚਾਰੀ ਗਈ। ਜਾਤੀ-ਸਮਝੀ। ਸੁਰਤੀਂ- ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਰਤ ਜੋੜੀ। ਕਰਮਿ-ਮਿਹਰ ਨਾਲ। ਵੇਖੈ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਗਹੁ-ਪਹਿਲਾਂ। ਲਿਖੀਐ ਲੇਖੈ-ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਫਰੋਦਸਤ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ–14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	ਰਂ	–	ਨ	ਸਂ	ਨੁ	–	ਪ	ਮ	ਨੁ	ਪ
ਉ	S	ਤ	ਮ	ਮ	S	ਧਿ	ਮ	ਜਾ	S	ਤੀਂ	ਜਿ	ਨ	ਸੀ
ਰ	ਪ	ਮ	–	ਰ	ਮ	ਪ	ਮ	ਰ	–	ਸ	ਨ਼	ਸ	ਸ
ਭ	ਰ	ਮਿ	S	ਭ	S	ਵੈ	S	ਸੰ	S	S	ਸਾ	S	ਰੁ
x		0		2		3		4			5		

ਅੰਤਰਾ

ਮ	–	ਪ	–	ਨੁ	ਪ	ਨ	–	ਸਂ	–	ਰਂ	ਨ	–	ਸਂ
ਕ	S	ਥਾ	S	ਕ	ਹਾ	ਣੀ	S	ਬੇ	S	ਦੀਂ	ਆ	S	ਣੀ
ਰਂ	–	ਰਂ	ਮਂ	ਰਂ	–	ਸਂ	–	ਨ	ਸਂ	–	ਨੁ	–	ਪ
ਪਾ	S	ਪੁ	S	ਪੁੰ	S	ਨੁ	S	ਬੀ	ਚਾ	S	ਰੁ	S	S
ਮ	–	ਪ	–	ਨ	–	ਨ	–	ਸਂ	ਸਂ	–	ਰਂ	–	ਸਂ
ਦੇ	S	ਦੇ	S	ਲੈ	S	ਣਾ	S	ਲੈ	ਲੈ	S	ਦੇ	S	ਣਾ
ਨ	ਨ	ਸਂ	–	ਨੁ	ਮ	ਪ	–	ਰ	ਮ	ਰ	ਸ	ਨ਼	ਸ
ਨ	ਰ	ਕਿ	S	ਸੁ	ਰ	ਗਿ	S	ਅ	S	ਵ	ਤਾ	S	ਰ
x		0		2		3		4			5		

ਅਲਾਪ:–

1)	ਸ	–	ਨ਼	ਸ	ਰ	–	ਮ	ਪ	ਮ	–	ਰ	–	ਨ਼	ਸ
2)	ਸ	–	ਨ਼	ਸ	ਰ	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਪ	–	ਮ	ਰ	ਨ਼	ਸ
3)	ਰ	ਮ	ਪ	–	ਨੁ	–	ਪ	–	ਮ	ਪ	ਨ	–	ਸਂ	–
	ਨ	ਸਂ	ਰਂ	ਮਂ	ਰਂ	–	ਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਪ	ਮ	ਰ	ਨ਼	ਸ
	x		0		2		3		4			5		

ਤਾਨਾਂ:–

1) ਮਪ ਨੁਪ ਨਸਂ ਰਂਸਂ ਨਸਂ ਨੁਪ ਪਨ ਸਂਰਂ ਨਸਂ ਨੁਪ ਮਪ ਮਮ ਰਸ ਨ਼ਸ
2) ਮਪ ਮਮ ਰਸ ਨ਼ਸ ਨਸਂ ਨੁਪ ਨਸਂ ਰਂਸਂ ਨਸਂ ਨੁਪ ਮਪ ਮਮ ਰਸ ਨ਼ਸ
3) ਮਪ ਪਮ ਪਪ ਮਪ ਮਮ ਰਸ ਨਸਂ ਸਂਨ ਸਂਸਂ ਰਂਸਂ ਨਸਂ ਨੁਪ ਮਮ ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:–

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਸੱਮ ਤੋਂ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ–ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਦੇ ਬਿਸਰਾਮ ਨਾਲ 2 ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਦੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 11ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ — ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਪਨ	ਸੰਰੰ	ਨਸੰ	ਨੁਪ	ਪਨੁ	ਪਮ	ਪਮ	ਪ	ਮਪ	ਨਸੰ	ਰੰਰੰ	ਰੰ	ਰੰਮੰ	ਰੰਸੰ	ਨਸੰ	ਨੁਪ
ਉS	ਤਮ	ਮS	ਧਿਮ	ਜਾS	ਤੀਂS	ਜਿਨ	ਸੀ	ਕS	ਥਾS	ਕਹਾ	ਣੀ	ਬੇS	ਦੀ	ਆS	ਣੀS
ਰਮ	ਪਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ	ਰ	-	ਸਨ਼	ਸ	ਪ	ਪਨੁ	ਪਮ	ਰ	ਰਮ	ਪਮ	ਰ	ਸ
ਭਰ	ਮਿS	ਭS	ਵੈS	ਸੰ	S	ਸਾS	ਰੁ	ਪਾ	ਪੁS	ਪੁੰS	ਨੁ	ਬੀS	ਚਾS	ਰੁ	S
x				0				x				0			

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੦ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੧੨੪੫)

ਮ: ੨।। ਜੈਸਾ ਕਰੈ ਕਹਾਵੈ ਤੈਸਾ ਐਸੀ ਬਨੀ ਜਰੂਰਤਿ।। ਹੋਵਹਿ ਲਿੰਙ ਝਿੰਙ ਨਹ ਹੋਵਹਿ ਐਸੀ ਕਹੀਐ ਸੂਰਤਿ।। ਜੋ ਓਸੁ ਇਛੇ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਏ, ਤਾਂ ਨਾਨਕ ਕਹੀਐ ਮੂਰਤਿ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕਹਾਵੈ- ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਐਸੀ ਬਨੀ ਜਰੂਰਤਿ-ਲੋੜ ਅਜਿਹੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਲਿੰਙ-ਨਰੋਏ ਅੰਗ। ਝਿੰਙ-ਝੜੇ ਹੋਏ ਅੰਗ। ਮੂਰਤਿ- ਮਨੁੱਖ ਜਾਮਾ, ਮਨੁੱਖਾ ਹਸਤੀ।

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਝਪ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-10 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਰਮ	ਪਨੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਰਮ	ਰ	ਸ	ਨ਼	ਸ
ਜੈS	ਸਾS	ਕ	ਰੈ	S	ਕਹਾ	ਵੈ	ਤੈ	S	ਸਾ
ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਮਪ	ਰਮ	ਪਮ	ਰ	ਨ਼	ਸ
ਐ	ਸੀ	ਬ	S	ਨੀS	ਜS	ਰੂS	ਰ	ਤਿ	S
x		2			0		3		

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪਪ	ਨ	-	ਸੰ	ਨਸੰ	ਰੰਰੰ	ਰੰਮੰ	ਰੰਰੰ	ਸੰ
ਹੋ	ਵਹਿ	ਲਿੰ	ऽ	ਙ	ਝਿੰਙ	ਨਹ	ਹੋऽ	ਵਹਿ	ऽ
ਨ	ਸੰ	ਨਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਰਮ	ਪਮ	ਰਮ	ਰਸ	ਨੁਸ
ਐ	ਸੀ	ਕऽ	ਹੀ	ਐ	ਸੂऽ	ऽऽ	ਰऽ	ਤऽ	ऽऽ
x		2			0		3		

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਨੁਸ	ਨੁ	ਪ਼	ਨੁਸ	ਰ	ਰਪ	ਮ	ਰਸ
2)	ਸ	ਨੁਸ	ਰ	ਮ	ਪ	ਪਮ	ਪ	ਮਪ	ਮ	ਰਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਪ	-	ਮਪ	ਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਨਸੰ
	ਨਸੰ	ਰੰ	ਰੰਮੰ	ਰੰ	ਨਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਮ	ਰ	ਨੁਸ
	x		2			0		3		

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਨੁਸਰਸ ਨੁਸਰਮ ਰਸਨੁਸ ਰਮਪਮ ਰਸਨੁਸ ਰਮਪਨੁ ਪਮਰਸ ਨੁਸਰਮ ਪਨਸੰਨੁ ਪਮਰਸ

2) ਰਮਪਨੁ ਪਮਰਸ ਨੁਸਰਮ ਪਨਸੰਨੁ ਪਮਰਸ ਨੁਸਰਮ ਪਨਸੰਰੰ ਨਸੰਨੁਪ ਪਨੁਪਮ ਰਸਨੁਸ

3) ਨੁਸਰਮ ਪਰਮਪ ਰਮਪਨੁ ਪਮਰਸ ਨੁਸਰਮ ਪਨਸੰਪ ਨਸੰਪਨ ਸੰਰੰਨਸੰ ਨੁਪਮਪ ਮਮਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਜੈऽਸਾऽ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੇ ਲੈ ਕੇ, ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਤੀਜੀ-ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 6ਵੀਂ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ

ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ-ਮਲਾਰ ਥਾਟ-ਖਮਾਜ ਸਵਰ-ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ ਬਾਕੀ ਸ਼ੁੱਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ-ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਵਾਦੀ-ਮਧਿਅਮ ਸੰਵਾਦੀ-ਸ਼ੜਜ

ਸਮਾਂ-ਰਾਤ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪਹਿਰ - ਵਰਖਾ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਮੇਂ

ਅਰੋਹ- ਸ ਰ ਗ ਮ, ਮ ਰ ਪ, ਨੁ ਧ ਨ ਸੰ।

ਅਵਰੋਹ- ਸੰ ਧ ਨੁ ਪ ਮ, ਗ ਮ ਰ , ਰ ਨ਼ ਸ

ਮੁਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ) - ਸ ਰ ਗ ਮ, ਮ ਰ ਪ, ਧ ਨੁ ਪ, ਮ ਰ ਸ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਨੂੰ ਸਤਾਈਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

(ਵਾਰ ਮਲਾਰ ਕੀ ਮਹਲਾ ੧ ਰਾਣੇ ਕੈਲਾਸ ਤਥਾ ਮਾਲਦੇ ਕੀ ਧੁਨਿ।।)

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੩ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੧੨੭੯)

ਮ: ੨।। ਵੈਦਾ ਵੈਦੁ ਸੁਵੈਦੁ ਤੂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਗੁ ਪਛਾਣੁ।। ਐਸਾ ਦਾਰੂ ਲੋੜਿ ਲਹੁ ਜਿਤੁ ਵੰਞੈ ਰੋਗਾ ਘਾਣਿ।। ਜਿਤੁ ਦਾਰੂ ਰੋਗ ਉਠਿਅਹਿ ਤਨਿ ਸੁਖੁ ਵਸੈ ਆਇ।। ਰੋਗੁ ਗਵਾਇਹਿ ਆਪਣਾ ਤ ਨਾਨਕ ਵੈਦੁ ਸਦਾਇ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਵੈਦਾ ਵੈਦੁ- ਵੈਦਾਂ ਦਾ ਵੈਦ, ਹਕੀਮਾਂ ਦਾ ਹਕੀਮ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ। ਸੁਵੈਦੁ-ਸਿਆਣਾ ਵੈਦੁ। ਲੋੜਿ ਲਹੁ-ਲੱਭ ਲੈ। ਵੰਞੈ - ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਏ। ਰੋਗਾ ਘਾਣਿ-ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਘਾਣੀ, ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਢੇਰ, ਸਾਰੇ ਰੋਗ। ਉਠਿਅਹਿ-ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਣ। ਸਦਾਇ-ਅਖਵਾ।

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਝਪ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-10 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਰਰ	ਪ	ਮ	ਰਗ	ਮ	ਗਮ	ਰ	ਸ	ਨੁਧ਼	ਨੁਸ
ਪਹਿ	ਲਾਂ	ਰੋ	SS	ਗੁ	ਪS	ਛਾ	ਣੁ	SS	SS
ਮ	ਰ	ਪ	ਧਨੁ	ਪ	ਮਪ	ਮ	ਗਮ	ਰ	ਸ
ਵੈ	ਦਾ	ਵੈ	ਦੁS	S	ਸੁS	ਵੈ	ਦੁS	ਤੂ	S
x		2			0		3		

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਨ	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ
ਐ	ਸਾ	ਦਾ	S	ਰੂ	ਲੋ	ੜਿ	ਲ	ਹੁ	S

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ

ਸਂ	ਰਂ	ਨਸਂ	ਧਨੁ	ਪ	ਮਪ	ਮ	ਗਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ
ਜਿ	ਤੁ	ਵੰਂS	ਵੈS	S	ਰੋS	ਗਾ	ਘਾS	ਇਨS	SS
X		2			0		3		

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰ	ਸ	ਰਗ	ਮ	ਰ	ਸ	ਨ਼ਧ਼	ਨ਼ਸ
2)	ਰ	ਪ	ਧਨੁ	ਪ	ਧਨ	ਸਂ	ਧਨੁ	ਪ	ਗਮ	ਰਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਨ	ਸਂ	ਸਂਰਂ	ਸਂ	ਧਨ	ਸਂ
	ਰਂਗਂ	ਮਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਧਨੁ	ਪ	ਮਪ	ਮ	ਗਮ	ਰਸ
	X		2			0		3		

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰਸਸ ਰਗਮ- ਗਮਰਸ ਰਰਪਪ ਧਨੁਪਪ ਧਨਸਂਸਂ ਧਨੁਧਪ ਮਪਮਮ ਗਮਰਸ ਨ਼ਧ਼ਨ਼ਸ
2) ਰਗਮਰ ਗਮਰਗ ਮਪਮਮ ਗਮਰਸ ਧਨਸਂਧ ਨਸਂਧਨ ਸਂਰਂਸਂਸਂ ਧਨੁਪਪ ਮਪਮਮ ਗਮਰਸ
3) ਧਨਸਂਸਂ ਧਨੁਧਪ ਮਪਮਮ ਗਮਰਸ ਧਨਸਂਸਂ ਗਂਮਂਰਂਸਂ ਧਨੁਧਪ ਮਪਮਮ ਰਗਮਮ ਗਮਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) 'ਪਹਿਲਾਂ' ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਤੋਂ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਗੁ' ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਤੀਜੀ-ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 6ਵੀਂ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-6 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ						ਅੰਤਰਾ					
1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
ਮਪ	ਧਨ	ਸਂ	ਧ	ਨੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਨ
ਪਹਿ	ਲਾਂS	S	ਰੇ	S	ਗੁ	ਐ	S	ਸਾ	ਦਾ	S	ਰੂ
ਮ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰ	ਸ	ਸਂ	-	ਸਂ	ਸਂਰਂ	ਨ	ਸਂ
ਪ	ਛਾ	S	ਣੁS	S	S	ਲੋ	S	ਝਿ	ਲS	ਹੁ	S
ਸ	ਨ਼ਧ਼	ਨ਼	ਸ	ਰ	ਸ	ਗਂ	ਮਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਧ	ਨੁਪ
ਵੈ	ਦਾS	S	ਵੈ	S	ਦੁ	ਜਿ	S	ਤੁ	ਵੰਂ	ਵੈ	SS
ਰ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰ	ਸ	ਮ	ਰ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰਸ
ਸੁ	ਵੈ	ਦੁ	ਤੂS	S	S	ਰੋ	S	ਗਾ	ਘਾ	ਇਨS	SS
X			0			X			0		

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੪ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੧੨੮੦)

ਸਲੋਕ ਮ: ੨॥ ਸਾਵਣੁ ਆਇਆ ਹੇ ਸਖੀ ਕੰਤੈ ਚਿਤਿ ਕਰੇਹੁ॥ ਨਾਨਕ ਝੂਰਿ ਮਰਹਿ ਦੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨ੍ ਅਵਰੀ ਲਾਗਾ ਨੇਹੁ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਸਾਵਣੁ-ਵਰਖਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਹੀਨਾ, ਨਾਮ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਤਿਗੁਰੂ। ਚਿਤਿ-ਚਿੱਤ ਵਿਚ। ਝੂਰਿ-ਝੂਰ ਝੂਰ ਕੇ। ਦੋਹਾਗਣੀ-ਮੰਦ ਭਾਗਣਾਂ। ਜਿਨ੍ ਨੇਹੁ-ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ। ਅਵਰੀ-ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ।

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਮ	ਰ	ਪ	ਪ	ਧ	ਨੁ	ਪ	-
								ਸਾ	ऽ	ਵ	ਣੁ	ਆ	ਇ	ਆ	ऽ
ਮ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਮ	ਰ	ਸ	ਮ	ਪ	ਧ	ਨ	ਸਂ	ਰਂ	ਨ	ਸਂ
ਹੇ	ऽ	ऽ	ऽ	ਸ	ऽ	ਖੀ	ऽ	ਕੰ	ऽ	ਤੈ	ऽ	ਚਿ	ऽ	ਤਿ	ऽ
ਧ	ਨੁ	ਪ	-	ਮ	ਗਮ	ਰ	ਸ								
ਕ	ਰੇ	ऽ	ऽ	ਹੁ	ऽऽ	ऽ	ऽ								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਨ	-	ਸਂ	-
								ਨਾ	ऽ	ਨ	ਕ	ਝੂ	ऽ	ਰਿ	ऽ
ਸਂ	ਰਂਰਂ	ਨ	ਸਂ	ਧ	ਨ	ਸਂ	ਸਂ	ਸਂ	ਰਂ	ਗਂ	ਮਂ	ਰਂ	ਰਂ	ਸਂ	-
ਮ	ਰਹਿ	ऽ	ऽ	ਦੋ	ਹਾ	ਗ	ਣੀ	ਜਿ	ऽ	ਨ੍	ऽ	ਅ	ਵ	ਰੀ	ऽ
ਧਨ	ਸਂ	ਧਨੁ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰਸ	ਨ਼ਸ								
ਲऽ	ऽ	ਗਾऽ	ऽ	ਨੇ	ऽऽ	ਹੁऽ	ऽऽ								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਨ਼	ਧ਼	ਨ਼	-	ਸ	-	ਰ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਮ	ਰ	ਸ
2)	ਰ	ਗ	ਮ	-	ਰ	-	ਪ	-	ਧ	ਨੁ	ਪ	-	ਮ	ਗਮ	ਰ	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਨ	-	ਸਂ	-	ਸਂ	ਰਂ	ਸਂ	-	ਗਂ	ਮਂ	ਰਂ	ਸਂ
	ਨੁ	ਧ	ਨ	ਸਂ	ਧ	ਨੁ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਮ	ਰ	ਸ
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:

1) ਮਰ ਪਪ ਧਨੁ ਪ- ਮਪ ਮ- ਗਮ ਰਸ

2) ਮਪ ਨੁਧ ਨਸਂ ਰਂਸਂ ਧਨੁ ਪਪ ਗਮ ਰਸ

3) ਰਗ ਮਪ ਗਮ ਰਸ ਮਪ ਧਨ ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਗੰਮੰ ਰੰਸੰ ਧਨੁ ਪਪ ਮਪ ਮਮ ਗਮ ਰਸ
4) ਧਨ ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਧਨ ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਗੰਮੰ ਰੰਸੰ ਧਨੁ ਪਪ ਮਪ ਮਮ ਗਮ ਰਸ ਨੁਧੁ ਨੁਸ
5) ਧਨ ਸੰਧ ਨਸੰ ਧਨ ਸੰਰੰ ਨਸੰ ਗੰਮੰ ਰੰਸੰ ਧਨੁ ਪਪ ਮਪ ਮਮ ਗਮ ਰਸ ਧੁਨੁ ਸਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਸੱਮ ਤੋਂ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਪੂਰੀ ਅਸਥਾਈ ਦੀ ਦੁਗੁਨ ਸੱਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ 12 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਦੀ 2 ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) ਅਸਥਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਸੱਮ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
4) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਮੱਤ ਤਾਲ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-9 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
ਗ	ਗਮ	ਰ	ਰ	ਸ	ਰਗ	ਮ	ਪ	ਮ
ਸਾ	ਵਣੁ	ਆ	ਇ	ਆ	ਹੇS	S	ਸ	ਖੀ
ਧਨ	ਸੰ	ਧ	ਨੁ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰ	ਸ
ਕੰS	ਤੈ	ਚਿ	S	ਤਿ	ਕ	ਰੇS	ਹੁ	S
x		2			3			

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪਪ	ਨੁ	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਸੰਸੰ	ਧਨ	ਸੰਸੰ
ਨਾ	ਨਕ	ਝੂ	S	ਰਿ	ਮ	ਰਹਿ	ਦੋਹਾ	ਗਣੀ
ਸੰਰੰ	ਨਸੰ	ਧ	ਨੁ	ਪ	ਮਪ	ਮ	ਗਮ	ਰਸ
ਜਿS	ਨ੍ਹS	ਅ	ਵ	ਰੀ	ਲਾS	ਗਾ	ਨੇS	ਹੁS
x		2			3			

ਪਉੜੀ ਨੰ.੪ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੧੨੮੦)

ਮ: ੨।। ਸਾਵਣੁ ਆਇਆ ਹੇ ਸਖੀ ਜਲਹਰੁ ਬਰਸਨਹਾਰੁ।। ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਸਵਨੁ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨ੍ ਸਹ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਜਲਹਰੁ-ਬੱਦਲ। ਬਰਸਨਹਾਰ-ਵਰ੍ਹਾਊ। ਸਵਨੁ-ਬੇਸ਼ਕ ਸੌਣ।

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਏਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਨਨ	ਸੰ	ਧਨੁ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰ	ਸ
ਸਾ	S	ਵ	ਣੁ	ਆਇ	ਆ	ਹੇS	S	ਸ	SS	ਖੀ	S
ਰ	ਰ	ਪ	ਪ	ਧ	ਨੁ	ਪ	ਪ	ਮ	-	ਰ	ਸ
ਜ	ਲ	ਹ	ਰੁ	ਬ	ਰ	ਸ	ਨ	ਹਾ	S	ਰੁ	S
x		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਸੰਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਧ	ਨ	ਸੰ
ਨਾ	S	ਨ	ਕ	ਸੁ	ਖਿ	ਸਵ	ਨੁ	ਸੋ	ਹਾ	ਗ	ਣੀ
ਗੰ	ਮੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਧ	ਨੁ	ਪ	-	ਗ	ਮ	ਰ	ਸ
ਜਿ	ਨ੍	ਸ	ਹ	ਨਾ	S	ਲਿ	S	ਪਿ	ਆ	ਰੁ	S
x		0		2		0		3		4	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰ	ਸ	ਗ	ਮ	ਰ	ਸ	ਨੁ	ਧ	ਨ	ਸ
2)	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਪ	ਧਨੁ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰਸ
3)	ਮ	ਪ	ਧ	ਨੁ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਨ	ਸੰ
	ਸੰਰੰ	ਨਸੰ	ਗੰ	ਮੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਧਨੁ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰ	ਸ
	x		0		2		0		3		4	

ਤਾਨਾਂ:

1)	ਮਪ	ਧਨ	ਸੰਰੰ	ਨਸੰ	ਧਨੁ	ਪਪ	ਮਪ	ਮਮ	ਗਮ	ਰਸ	ਨੁਧ	ਨੁਸ
2)	ਸਰ	ਗਮ	ਰਗ	ਮਪ	ਧਨ	ਸੰਸੰ	ਧਨੁ	ਪਪ	ਮਪ	ਮਮ	ਗਮ	ਰਸ
3)	ਮਪ	ਨੁਧ	ਨਸੰ	ਰੰਸੰ	ਗੰਮੰ	ਰੰਸੰ	ਸੰਰੰ	ਨਸੰ	ਧਨੁ	ਪਪ	ਗਮ	ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1. ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2. ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਅੱਠਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਹੋਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3. 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਫਰੋਦਸਤ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਧਨੁ	ਸਂ	ਨ	ਸਂ	ਧ	ਨੁ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰ	ਸ
ਸਾS	S	ਵ	ਣੁ	ਆ	ਇ	ਆ	S	ਹੇ	S	S	ਸS	ਖੀ	S
ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਰ	-	ਸ
ਜ	ਲ	ਹ	ਰੁ	ਬ	ਰ	ਸ	ਨ	ਹਾ	S	S	ਰੁ	S	S
x		0		2		3		4			5		

ਅੰਤਰਾ

ਮ	-	ਪ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਨ	-	ਸਂਸਂ	ਸਂ	ਸਂ	ਰਂ	ਨ	ਸਂ
ਨਾ	S	ਨ	ਕ	ਸੁ	S	ਖਿ	S	ਸਵ	ਨੁ	ਸੋ	ਹਾ	ਗ	ਣੀ
ਗਂ	ਮਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਨ	ਸਂ	ਧ	ਨੁ	ਪ	ਮ	ਰ	ਸ
ਜਿ	ਨ੍	ਸ	ਹਿ	ਨਾ	S	ਲਿ	S	ਪਿ	ਆ	S	ਰੁ	S	S
x		0		2		3		4			5		

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੨ ਪਹਿਲਾ ਸਲੋਕ (੧੨੮੮)

ਸਲੋਕ ਮਃ ੨॥ ਨਾਉ ਫਕੀਰੈ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਮੂਰਖ ਪੰਡਿਤੁ ਨਾਉ॥ ਅੰਧੇ ਕਾ ਨਾਉ ਪਾਰਖੂ ਏਵੈ ਕਰੇ ਗੁਆਉ॥ ਇਲਤਿ ਕਾ ਨਾਉ ਚਉਧਰੀ ਕੂੜੀ ਪੂਰੇ ਥਾਉ॥ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣੀਐ ਕਲਿ ਕਾ ਏਹੁ ਨਿਆਉ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ: - ਫਕੀਰੈ- ਫ਼ਕੀਰ ਦਾ, ਕੰਗਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦਾ। ਮੂਰਖ ਨਾਉ-ਮੂਰਖ ਦਾ ਨਾਮ। ਪਾਰਖੂ-ਚੰਗੀ ਪਰਖ ਕਰ ਸਕਣ ਵਾਲਾ। ਗੁਆਉ-ਗੁਫ਼ਤ-ਗੂ, ਬਚਨ। ਇਲਤਿ-ਸ਼ਰਾਰਤ। ਕੂੜੀ-ਝੂਠੀ ਜ਼ਨਾਨੀ। ਪੂਰੇ ਥਾਉ- ਸੱਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਥਾਂ ਮੱਲਦੀ ਹੈ। ਕਲਿ-ਕਲਿਜੁਗ। ਨਿਆਉ-ਨਿਆਂ।

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਆਡਾ ਚਾਰਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਗ	-	ਮ	ਰ	ਰ	ਸ	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧ	ਨੁ	ਪ	-
ਨਾ	S	ਉ	ਫ	ਕੀ	ਰੈ	ਪਾ	S	ਤਿ	S	ਸਾ	S	ਹੁ	S

ਧ	ਨ	ਸੰ	ਧ	ਨੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਰ	ਸ	ਨੁਧ਼	ਨ	ਸ
ਮੂ	ਰ	ਖ	ਪੰ	ਡਿ	ਤੁ	ਨਾ	S	S	S	ਉ	SS	S	ਰ
x		2		0		3		0		4		0	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	-	ਨੁ	ਧ	ਨ	ਸੰ	-	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ
ਅੰ	ਧੇ	S	ਕਾ	S	S	ਨਾ	S	ਉ	S	ਪਾ	ਰ	ਖੂ	S
ਗੰਮੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਧ	ਨੁ	ਪ	-	ਮ	ਗਮ	ਰ	ਸ
ਏS	ਵੈ	S	ਕ	ਰੇ	S	ਗੁ	S	ਆ	S	ਉ	SS	S	S
x		2		0		3		0		4		0	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰ	ਗ	ਮ	-	ਰ	-	ਪ	-	ਮ	ਗਮ	ਰ	ਸ
2)	ਰ	ਗ	ਮ	-	ਪ	ਧ	ਨੁ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਮ	ਰ	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਨ	-	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ	ਗੰ	ਮੰ
	ਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਨੁ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰ	ਸ	ਨ਼ੁ	ਧ਼	ਨ਼	ਸ
	x		2		0		3		0		4		0	

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਚੌਥੀ ਤੋਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਤੇ 'S' ਦਾ ਲਗਾਉ ਦੇ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਟੁਕੜਾ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਦੀਪਚੰਦੀ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
							ਪ	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ
							ਨਾ	ਉ	S	ਫ	ਕੀ	ਰੈ	S
ਸੰ	-	ਸੰ	ਧ	ਨੁ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਰ	ਸ
ਪਾ	S	ਤਿ	ਸਾ	S	ਹੁ	S	ਮੂ	ਰ	ਖ	ਪੰ	S	ਡਿ	ਤੁ
ਨ਼ੁ	ਧ਼	ਨ਼	ਸ	ਰ	ਸ	-							
ਨਾ	S	S	ਉ	S	S	S							
x			2				0			3			

ਅੰਤਰਾ

							ਮ	ਪ	-	ਨੁ	ਧ	ਨ	ਨ
							ਅੰ	ਧੇ	S	ਕਾ	S	ਨਾ	ਉ
ਸੰ	-	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ	ਗੰ	-	ਮੰ	ਰੰ	-	ਸੰ	-
ਪਾ	S	ਰ	ਖੂ	S	S	S	ਏ	S	ਵੈ	ਕ	S	ਰੇ	S
ਨੁ	ਧ	-	ਨ	-	ਸੰ	-	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਧ	ਨੁ	ਪ	-
ਗੁ	ਆ	S	ਉ	S	S	S	ਏ	S	ਵੈ	ਕ	S	ਰੇ	S
ਮ	ਗ	ਮ	ਰ	-	ਸ	-							
ਗੁ	ਆ	S	ਉ	S	S	S							
x			2				0			3			

ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨੬ ਦੂਜਾ ਸਲੋਕ (੧੨੯੦)

ਮਃ ੨॥ ਨਾਨਕ ਦੁਨੀਆ ਕੀਆਂ ਵਡਿਆਈਆਂ ਅਗੀ ਸੇਤੀ ਜਾਲਿ॥ ਏਨੀ ਜਲੀਈਂ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਇਕ ਨ ਚਲੀਆ ਨਾਲਿ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥः- ਅਗੀ ਸੇਤੀ-ਅੱਗ ਨਾਲ। ਜਾਲਿ-ਸਾੜ ਦੇ। ਜਲੀਈਂ-ਜਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨੇ, ਚੰਦਰੀਆਂ (ਵਡਿਆਈਆਂ) ਨੇ। ਇੱਕ-ਇੱਕ ਵਡਿਆਈ ਭੀ।

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-7 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ							ਅੰਤਰਾ						
1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
ਮ	ਰ	ਪ	ਧ	ਨੁ	ਪ	-	ਮ	ਪ	-	ਨੁ	ਧ	ਨ	-
ਨਾ	ਨ	ਕ	ਦੁ	ਨੀ	ਆ	S	ਏ	ਨੀ	S	ਜ	ਲੀ	ਈਂ	S
ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਰਰ	ਸ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਨ	ਸੰ
ਕੀ	ਆਂ	S	ਵ	ਡਿ	ਆਈ ਆਂ		ਨਾ	S	ਮੁ	ਵਿ	ਸਾ	ਰਿ	ਆ
ਸ	ਧ਼	ਨ਼	ਸ	ਰ	ਗ	ਮ	ਗੰ	ਮੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	ਧਨ	ਸੰ
ਅ	ਗੀ	S	ਸੇ	S	ਤੀ	S	ਇ	ਕ	ਨ	ਚ	S	ਲੀS	ਆ
ਮ	ਪ	ਮ	ਰ	-	ਸ	-	ਧ	ਨੁ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰ	ਸ
ਜਾ	S	S	ਲਿ	S	S	S	ਨਾ	S	S	ਲਿ	SS	S	S
x			2		3		x			2		3	

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ

(ਰਾਮਕਲੀ ਕੀ ਵਾਰ ਰਾਇ ਬਲਵੰਡਿ ਤਥਾ ਸਤੈ ਡੂਮਿ ਆਖੀ) (੯੬੬-੬੭)

ਇਸ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪਉੜੀ ਨੰ. ੨ ਤੇ ੩ ਇਹ ਦੋ ਪਉੜੀਆਂ ਬਲਵੰਡਿ ਨੇ ਤੇ ਪਉੜੀ ਨੰ. ੫ ਸਤੈ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਵਿੱਚ ਰਚੀਆਂ ਹਨ।

ਲਹਣੇ ਦੀ ਫੇਰਾਈਐ, ਨਾਨਕਾ ਦੋਹੀ ਖਟੀਐ।। ਜੋਤਿ ਓਹਾ ਜੁਗਤਿ ਸਾਇ, ਸਹਿ ਕਾਇਆ ਫੇਰਿ ਪਲਟੀਐ।। ਝੂਲੈ ਸੁ ਛਤੁ ਨਿਰੰਜਨੀ ਮਲਿ ਤਖਤੁ ਬੈਠਾ ਗੁਰ ਹਟੀਐ।। ਕਰਹਿ ਜਿ ਗੁਰ ਫੁਰਮਾਇਆ ਸਿਲ ਜੋਗੁ ਅਲੂਣੀ ਚਟੀਐ।। ਲੰਗਰੁ ਚਲੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ, ਹਰਿ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੀ ਖਟੀਐ।। ਖਰਚੇ ਦਿਤਿ ਖਸੰਮ ਦੀ, ਆਪ ਖਹਦੀ ਖੈਰਿ ਦਬਟੀਐ।। ਹੋਵੈ ਸਿਫਤਿ ਖਸੰਮ ਦੀ, ਨੂਰੁ ਅਰਸਹੁ ਕੁਰਸਹੁ ਝਟੀਐ।। ਤੁਧੁ ਡਿਠੇ ਸਚੇ ਪਾਤਿਸਾਹ, ਮਲੁ ਜਨਮ ਜਨਮ ਦੀ ਕਟੀਐ।। ਸਚੁ ਜਿ ਗੁਰਿ ਫੁਰਮਾਇਆ, ਕਿਉ ਏਦੂ ਬੋਲਹੁ ਹਟੀਐ।। ਪੁਤ੍ਰੀ ਕਉਲੁ ਨ ਪਾਲਿਓ, ਕਰਿ ਪੀਰਹੁ ਕੰਨ੍ ਮੁਰਟੀਐ।। ਦਿਲਿ ਖੋਟੈ ਆਕੀ ਫਿਰਨ੍ਹਿ, ਬੰਨ੍ਹਿ ਭਾਰੁ ਉਚਾਇਨ੍ਹਿ ਛਟੀਐ।। ਜਿਨਿ ਆਖੀ ਸੋਈ ਕਰੇ ਜਿਨਿ ਕੀਤੀ ਤਿਨੈ ਥਟੀਐ।। ਕਉਣੁ ਹਾਰੇ ਕਿਨਿ ਉਵਟੀਐ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਲਹਣੇ ਦੀ-ਲਹਿਣੇ ਦੀ (ਦੋਹੀ), ਬਾਬਾ ਲਹਣਾ ਜੀ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦੀ ਧੁੰਮ। ਫੇਰਾਈਐ-ਫਿਰ ਗਈ, ਪਸਰ ਗਈ, ਖਿੱਲਰ ਗਈ। ਨਾਨਕਾ ਦੋਹੀ ਖਟੀਐ- ਨਾਨਕ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਦੀ ਬਰਕਤ ਨਾਲ। ਦੋਹੀ-ਸੋਭਾ ਦੀ ਧੁੰਮ। ਜੁਗਤਿ-ਜੀਵਨ ਦਾ ਢੰਗ। ਸਹਿ-ਸਹੁ (ਗੁਰੂ) ਨੇ। ਕਾਇਆ-ਸ਼ਰੀਰ। ਸੁ ਛਤੁ ਨਿਰੰਜਨੀ-ਸੁੰਦਰ ਰੱਬੀ ਛਤਰ। ਮਲਿ-ਮੱਲ ਕੇ, ਸਾਂਭ ਕੇ। ਗੁਰ ਹਟੀਐ-ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਹੱਟੀ ਵਿੱਚ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ। ਕਰਹਿ-(ਬਾਬਾ ਲਹਿਣਾ ਜੀ) ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰ ਫੁਰਮਾਇਆ- ਗੁਰੂ ਦਾ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੁਕਮ। ਸਿਲ ਜੋਗੁ ਅਲੂਣੀ ਚਟੀਐ(ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਮਾਉਣ - ਰੂਪ ਜੋਗ, ਜੋ) ਅਲੂਣੀ ਸਿਲ ਚੱਟਣ ਸਮਾਨ (ਬੜਾ ਕਰੜਾ ਕੰਮ ਹੈ।)। ਆਵੀ-ਆਉਂਦੀ। ਖਟੀਐ-ਹਰਿ ਨਾਮ ਦੀ ਖੱਟੀ। ਖਰਚੇ- ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿਤਿ ਖਸੰਮ ਦੀ- ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਦਾਤ। ਆਪ ਖਹਦੀ- ਆਪ ਵਰਤੀ। ਖੈਰਿ-ਖੈਰ ਵਿੱਚ, ਦਾਨ ਵਿੱਚ। ਦਬਟੀਐ-ਦਬਾ-ਦਬ ਵੰਡੀ। ਨੂਰੁ- ਪ੍ਰਕਾਸ਼। ਅਰਸ-ਅਰਸ਼, ਆਸਮਾਨ। ਅਰਸਹੁ ਕੁਰਸਹੁ ਝਟੀਐ- ਰੂਹਾਨੀ ਦੇਸ ਤੋਂ ਦਬਾ-ਦਬ ਸਿੰਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਚੇ ਪਾਤਿਸਾਹ- ਹੇ ਸਚੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ! ਏਦੂ ਬੋਲਹੁ- ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਫਰਮਾਏ ਹੋਏ ਬੋਲ। ਕਿਉ ਹਟੀਐ- ਕਿਵੇਂ ਹਟਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੁਤ੍ਰੀ-ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਨੇ। ਕਉਲੁ-ਹੁਕਮ। ਨ ਪਾਲਿਓ-ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਕੰਨ-ਮੋਢੇ। ਕਰਿ ਕੰਨ੍- ਮੋਢਾ ਕਰਕੇ, ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਕੇ-ਪਿੱਠ ਕਰ ਕੇ। ਪੀਰਹੁ-ਸਤਿਗੁਰੂ ਵੱਲੋਂ। ਮੁਰਟੀਐ-ਮੋੜਦੇ ਰਹੇ। ਦਿਲਿ ਖੋਟੈ-ਖੋਟਾ ਦਿਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਆਕੀ ਫਿਰਨ੍ਹਿ- ਆਕੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਬੰਨ੍ਹਿ-ਬੰਨ੍ ਕੇ। ਉਚਾਇਨ੍ਹਿ-ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ, ਸਹਾਰਦੇ ਹਨ। ਛਟੀਐ-ਛੱਟ ਦਾ ਭਾਰ। ਜਿਨਿ- ਜਿਸ ਨੇ। ਆਖੀ-ਦੱਸੀ। ਥਟੀਐ-ਥਾਪਿਆ, ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ। ਉਵਟੀਐ- ਵੱਟਿਆ, ਬਾਜ਼ੀ ਜਿੱਤੀ, ਲਾਭ ਖੱਟਿਆ।

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਏਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਗ	ਮ	ਰੁ	-	ਸ	-	ਧੁ	ਪ	ਮੰ	ਪ	ਗ	ਮ
ਲ਼	ਹ	ਣੇ	s	ਦੀ	s	ਫੇ	ਰਾ	ਈ	s	ਐ	s
ਪ	ਧੁ	ਨ	ਸਂ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
ਨਾ	s	ਨ	ਕਾ	ਦੋ	s	ਹੀ	s	ਖ	ਟੀ	ਐ	s
x		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	ਸਂ	ਰੁਂ	ਰੁਂ	ਰੁਂ	ਗਂ	ਰੁਂ	ਸਂ
ਜੋ	s	ਤਿ	s	ਓ	ਹਾ	ਜੁ	ਗ	ਤਿ	s	ਸਾ	ਇ
ਨ	ਸਂ	ਨ	ਧੁ	ਮੰ	ਪ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
ਸ	ਹਿ	ਕਾ	ਇ	ਆ	s	ਫੇ	ਰਿ	ਪ	ਲ	ਟੀ	ਐ
x		0		2		0		3		4	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰੁ	ਸ	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਮੰ	ਪ	ਗ	ਮ
2)	ਸ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਪ	ਮੰ	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ
3)	ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	-	ਸਂ	-	ਰੁਂ	-	ਸਂ	-
	ਗਂ	ਮਂ	ਰੁਂ	ਸਂ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
	x		0		2		0		3		4	

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਗਮ ਪਧੁ ਮੰਪ ਧੁਨੁ ਧੁਪ ਮੰਪ ਧੁਨ ਸੰਨ ਧੁਪ ਮੰਪ ਮਗ ਰੁਸ

2) ਗਮ ਪਧੁ ਮੰਪ ਮਗ ਰੁਸ ਗਮ ਪਧੁ ਨਸੰ ਧੁਨੁ ਧੁਪ ਮਗ ਰੁਸ

3) ਪਧੁ ਮੰਪ ਮਗ ਰੁਸ ਧੁਨ ਸੰਰੁਂ ਸੰਨ ਧੁਪ ਪਧੁ ਮੰਪ ਮਗ ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1. ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2. ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ 5ਵੀਂ-6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਫਿਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ ਇਹੀ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3. ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-7 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
ਸੰਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	-
ਲਹ	ਣੇ	s	ਦੀ	s	s	s	ਜੋ	s	ਤਿ	ਓ	s	ਹਾ	s
ਮੰ	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	-	ਸੰ	ਸੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	-
ਫੇ	ਰਾ	ਈ	ਐ	s	s	s	ਜੁ	ਗ	ਤਿ	ਸਾ	s	ਇ	s
ਪ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਮ	ਰੁੰ	ਗੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ
ਨਾ	s	ਨ	ਕਾ	s	ਦੋ	ਹੀ	ਸ	ਹਿ	s	ਕਾ	ਇ	ਆ	s
ਗ	-	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ	-	ਮ	ਗ	ਮ	ਰੁ	ਰੁ	ਸ	-
ਖ	s	ਟੀ	ਐ	s	s	s	ਫੇ	ਰਿ	ਪ	ਲ	ਟੀ	ਐ	s
x			2		3		x			2		3	

(ਰਾਮਕਲੀ ਦੀ ਵਾਰ ਰਾਇ ਬਲਵੰਡਿ ਤਥਾ ਸਤੈ ਡੂਮਿ ਆਖੀ) (੯੬੭)

ਜਿਨਿ ਕੀਤੀ ਸੋ ਮੰਨਣਾ, ਕੋ ਸਾਲੁ ਜਿਵਾਹੇ ਸਾਲੀ॥ ਧਰਮ ਰਾਇ ਹੈ ਦੇਵਤਾ, ਲੈ ਗਲਾ ਕਰੇ ਦਲਾਲੀ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਖੈ ਸਚਾ ਕਰੇ ਸਾ ਬਾਤ ਹੋਵੈ ਦਰਹਾਲੀ॥ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਦੀ ਦੋਹੀ ਫਿਰੀ, ਸਚੁ ਕਰਤੈ ਬੰਧਿ ਬਹਾਲੀ॥ ਨਾਨਕੁ ਕਾਇਆ ਪਲਟੁ ਕਰਿ, ਮਲਿ ਤਖਤੁ ਬੈਠਾ ਸੈ ਡਾਲੀ॥ ਦਰੁ ਸੇਵੇ ਉਮਤਿ ਖੜੀ ਮਸਕਲੈ ਹੋਇ ਜੰਗਾਲੀ॥ ਦਰਿ ਦਰਵੇਸੁ ਖਸੰਮ ਦੈ ਨਾਇ ਸਚੈ ਬਾਣੀ ਲਾਲੀ॥ ਬਲਵੰਡ ਖੀਵੀ ਨੇਕ ਜਨ, ਜਿਸੁ ਬਹੁਤੀ ਛਾਉ ਪਤ੍ਰਾਲੀ॥ ਲੰਗਰਿ ਦਉਲਤਿ ਵੰਡੀਐ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਖੀਰਿ ਘਿਆਲੀ॥ ਗੁਰਸਿਖਾ ਕੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਮਨਮੁਖ ਥੀਏ ਪਰਾਲੀ॥ ਪਏ ਕਬੂਲੁ ਖਸੰਮ ਨਾਲਿ ਜਾਂ ਘਾਲ ਮਰਦੀ ਘਾਲੀ॥ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਸਹੁ ਸੋਇ ਜਿਨਿ ਗੋਇ ਉਠਾਲੀ॥੩॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਜਿਨਿ-ਜਿਸ(ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ) ਨੇ। ਕੀਤੀ- ਹੁਕਮ ਮੰਨਣੇ ਦੀ ਘਾਲ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ। ਮੰਨਣਾ-ਮੰਨਣ ਜੋਗ, ਆਦਰ ਜੋਗ। ਸਾਲੁ-ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ, ਚੰਗਾ, ਜਿਵਾਹੇ-ਜਿਵਾਹਾਂ। ਸਾਲੀ-ਸ਼ਾਲੀ, ਮੁੰਜੀ ਜੋ ਨੀਵੇਂ ਥਾਂ ਹੀ ਪਲਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੈ ਗਲਾ- ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ, ਅਰਜ਼ੋਈਆਂ ਸੁਣ ਕੇ। ਦਲਾਲੀ-ਵਿਚੋਲਾ-ਪਨ। ਦਰਹਾਲੀ-ਤੁਰੰਤ, ਉਸੇ ਵੇਲੇ। ਦੋਹੀ ਫਿਰੀ-ਵਡਿਆਈ ਦੀ ਧੁੰਮ ਪੈ ਗਈ। ਬੰਧਿ-ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਪੱਕੀ ਕਰਕੇ। ਬਹਾਲੀ-ਟਿਕਾ ਦਿੱਤੀ, ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕਾਇਆ-ਸਰੀਰ। ਸੈ ਡਾਲੀ-ਸੈਂਕੜੇ ਡਾਲੀਆਂ ਵਾਲਾ, ਸੈਂਕੜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਲਾ। ਦਰੁ ਸੇਵੇ- ਦਰ ਮੱਲ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਉਮਤਿ-ਸੰਗਤਿ। ਖੜੀ-ਖਲੋਤੀ ਹੋਈ। ਮਸਕਲੈ- ਮਸਕਲੇ ਨਾਲ। ਹੋਇ ਜੰਗਾਲੀ- ਜੰਗਾਲ ਵਾਲੀ ਧਾਤ ਸਾਫ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਰਿ-ਦਰ ਤੇ। ਦਰਵੇਸੁ-ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤਿ ਦਾ ਸੁਆਲੀ। ਖਸੰਮ ਦੈ ਨਾਇ-ਸੱਚੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਦੇ ਰਾਹੀਂ। ਬਾਣੀ- ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਲਵੰਡ- ਹੇ ਬਲਵੰਡ। ਖੀਵੀ-ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ। ਪਤ੍ਰਾਲੀ-ਪੱਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲੀ, ਸੰਘਣੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ- ਆਤਮ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਾਮ ਰਸ। ਘਿਆਲੀ-ਘਿਉ ਵਾਲੀ। ਪਰਾਲੀ-ਮੁੰਜੀ ਦਾ ਬੂਟਾ ਜਿਸ ਨਾਲੋ ਦਾਣੇ ਝਾੜ ਲਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬੂਟੇ ਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪੀਲੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲੇ, ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ। ਪਏ ਕਬੂਲੁ- ਕਬੂਲ ਹੋਏ। ਖਸੰਮ ਨਾਲਿ-ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਲ। ਮਰਦੀ ਘਾਲੀ-ਮਰਦਾਂ ਵਾਲੀ ਘਾਲ। ਸਹੁ-ਖਸਮ। ਗੋਇ-ਧਰਤੀ।

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਜੈ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-13 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ਗ	ਮ	ਧੁ	-	ਮ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
ਸ	ਤਿ	ਗੁ	ऽ	ਰੁ	ਆ	ऽ	ਖੈ	ऽ	ਸ	ਚਾ	ਕ	ਰੇ
ਸ	ਰੁ	ਸ	ਗ	ਮ	ਪ	ਪ	ਮਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮਗ	ਰੁਸ
ਸਾ	ऽ	ਬਾ	ऽ	ਤ	ਹੋ	ਵੈ	ਦऽ	ਰऽ	ਹਾ	ऽ	ਲੀऽ	ऽऽ
x					2				3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	ਸਂ	-	-	-	ਰੁਂ	ਰੁਂ	ਸਂ	-
ਜਿ	ਨਿ	ਕੀ	ऽ	ਤੀ	ਸੋ	ऽ	ऽ	ऽ	ਮਂ	ਨ	ਣਾ	ऽ
ਸਂ	-	ਰੁਂ	-	ਸਂ	ਨ	ਸਂ	ਨ	ਸਂ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-
ਕੋ	ऽ	ਸਾ	ऽ	ਲੁ	ਜਿ	ਵਾ	ਹੇ	ऽ	ਸਾ	ऽ	ਲੀ	ऽ
ਪ	ਧੁ	ਮ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
ਧ	ਰ	ਮ	ਰਾ	ਇ	ਹੈ	ऽ	ऽ	ऽ	ਦੇ	ਵ	ਤਾ	ऽ
ਮ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਸਂ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਗ	ਮ
ਲੈ	ऽ	ਗ	ਲਾ	ऽ	ਕ	ऽ	ਰੇ	ऽ	ਦ	ਲਾ	ਲੀ	ऽ
x					2				3		4	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰੁ	ਸ	-	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਮ	ਪ	ਮਗ	ਰੁਸ
2)	ਸ	-	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁਸ
3)	ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	-	ਸਂ	-	ਸਂ	ਰੁਂ	ਨ	ਸਂ	ਸਂ
	ਗਂ	ਮਂ	ਰੁਂ	ਸਂ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
	x					2				3		4	

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਧੁਪ ਮਪ ਮਗ ਰੁਸ ਧੁਨ ਸਂਰੁਂ ਸਂਨ ਧੁਪ ਮਪ ਧੁਨੁ ਧੁਪ ਮਗ ਰੁਸ
2) ਗਮ ਪਨੁ ਧੁਪ ਮਪ ਗਮ ਪਧੁ ਨਸਂ ਧੁਨੁ ਧੁਪ ਮਪ ਮਗ ਰੁਸ ਨੁਸ
3) ਗਮ ਪਧੁ ਮਪ ਧੁਨੁ ਧੁਪ ਮਪ ਗਮ ਪਧੁ ਨਸਂ ਧੁਨੁ ਧੁਪ ਮਗ ਰੁਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) 6ਵੀਂ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 'ਰੁ' ਨੂੰ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਤੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।
2) 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 'ਰੁ' ਨੂੰ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਤੇ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 6ਵੀਂ ਤੋਂ 13ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 8 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਤਿਗੁਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੇ ਲੈਣਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਠੇਕਾ/ਛੋਟਾ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
									ਪ	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ॑
									ਗੁ	ਰ	ਅੰ	ਗ	ਦ	ਦੀ	ऽ
ਪ	-	ਧੁ	ਮ॑	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	-	ਪ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	-
ਦੋ	ऽ	ਹੀ	ऽ	ਫਿ	ऽ	ਰੀ	ऽ	ऽ	ਸ	ਚੁ	ऽ	ਕ	ਰ	ਤੈ	ऽ
ਗ	-	ਗ	ਮ	ਰੁ	-	ਸ	-	-							
ਬੰ	ऽ	ਧਿ	ਬ	ਹਾ	ऽ	ਲੀ	ऽ	ऽ							
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
									ਮ	ਪ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	-
									ਜਿ	ਨਿ	ਕੀ	ਤੀ	ऽ	ਸੋ	ऽ
ਸੰ	-	ਸੰ	-	ਰੁੰ	-	ਸੰ	-	-	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-
ਮੰ	ऽ	ਨ	ऽ	ਣਾ	ऽ	ऽ	ऽ	ऽ	ਕੋ	ऽ	ऽ	ਸਾ	ऽ	ਲੁ	ऽ
ਮ॑	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	-	ਪ	-	-	ਧੁ	ਪ	ਧੁ	ਮ॑	ਪ	ਮ	-
ਜਿ	ਵਾ	ਹੇ	ऽ	ਸਾ	ऽ	ਲੀ	ऽ	ऽ	ਕੋ	ऽ	ऽ	ਸਾ	ऽ	ਲੁ	-
ਗ	ਗ	ਮ	ਗ	ਰੁ	-	ਸ	-	-							
ਜਿ	ਵਾ	ਹੇ	ऽ	ਸਾ	ऽ	ਲੀ	ऽ	ऽ							
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰੁ	-	ਸ	-	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਮ॑	ਪ	ਗ	ਮ	ਰੁ	ਸ
2)	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਧੁ	-	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਗ	ਮ	ਰੁ	-	ਸ
3)	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਮ॑	-	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	ਸੰ	ਰੁੰ	ਸੰ
	ਗੰ	ਮੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
	x				2				0				3			

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ

(ਰਾਮਕਲੀ ਕੀ ਵਾਰ ਰਾਇ ਬਲਵੰਡਿ ਤਥਾ ਸਤੈ ਡੂਮਿ ਆਖੀ)(੯੬੭-੬੮)

ਫੇਰਿ ਵਸਾਇਆ ਫੇਰੁਆਣਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਖਾਡੂਰੁ।। ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਨਾਲਿ ਤੁਧੁ ਹੋਰੁ ਮੁਚੁ ਗਰੂਰੁ। ਲਬੁ ਵਿਣਾਹੇ ਮਾਣਸਾ ਜਿਉ ਪਾਣੀ ਬੂਰੁ।। ਵਰ੍ਹਿਐ ਦਰਗਹ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨੂਰੁ। ਜਿਤੁ ਸੁ ਹਾਥ ਨ ਲਭਈ ਤੂੰ ਓਹੁ ਠਰੂਰੁ।। ਨਉ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਤੁਧੁ ਵਿਚਿ ਭਰਪੂਰੁ।। ਨਿੰਦਾ ਤੇਰੀ ਜੋ ਕਰੇ ਸੋ ਵੰਞੈ ਚੂਰੁ।। ਨੇੜੈ ਦਿਸੈ ਮਾਤ ਲੋਕ ਤੁਧੁ ਸੁਝੈ ਦੂਰੁ।। ਫੇਰਿ ਵਸਾਇਆ ਫੇਰੁਆਣਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਖਾਡੂਰੁ।।੫।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਫੇਰਿ-ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ। ਫੇਰੁਆਣਿ ਸਤਿਗੁਰਿ-(ਬਾਬਾ) ਫੇਰੂ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ। ਹੋਰੁ-ਹੋਰ ਸੰਸਾਰ। ਮੁਚੁ- ਬਹੁਤ। ਗਰੂਰੁ- ਗ਼ਰੂਰ, ਅੰਹਕਾਰ। ਲਬੁ-ਲਾਲਚ। ਵਿਣਾਹੇ- ਨਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਣਸਾ-ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ। ਬੂਰੁ-ਪਾਣੀ ਉੱਤੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ। ਵਰ੍ਹਿਐ- ਵਰਖਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ। ਕੁਦਰਤੀ- ਰੱਬੀ। ਹਾਥ-ਡੂੰਘਾਈ ਦਾ ਅੰਤ। ਠਰੂਰੁ-ਠਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜਲ, ਸੀਤਲ ਸਮੁੰਦਰ। ਨਉ ਨਿਧਿ-ਨੌ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ। ਨਿਧਾਨੁ-ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ। ਭਰਪੂਰ- ਨਕਾ-ਨਕ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ। ਵੰਞੈ ਚੂਰੁ- ਚੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੇੜੈ- ਸੰਸਾਰਕ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਦਾਰਥ। ਸੁਝੈ ਦੂਰੁ- ਅਗਾਂਹ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲਾ ਹਾਲ ਭੀ ਸੁਝਦਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਠੇਕਾ/ਛੋਟਾ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਮੰਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮੰ	ਪ	ਗ	ਮ
								ਫੇS	SS	ਰਿ	S	ਵ	ਸਾ	ਇ	ਆ
ਪ	-	ਮ	ਗਮ	ਰੁ	-	ਸ	-	ਸ	-	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਮੰ	ਪ
ਫੇ	S	ਰੁ	SS	ਆ	S	ਣਿ	S	ਸ	S	ਤਿ	S	ਗੁ	S	ਰਿ	S
ਧੁਨ	ਸੰਰੁੰ	ਸੰਨ	ਧੁਪ	ਮੰ	ਪ	ਗ	ਮ								
ਖਾS	SS	ਡੂS	SS	ਰੁ	S	S	S								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਮ	ਮ	ਪ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	ਨ
								ਜ	ਪੁ	ਤ	ਪੁ	ਸੰ	S	ਜ	ਮੁ
ਸੰ	-	-	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੁੰ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-
ਨਾ	S	S	ਲਿ	ਤੁ	S	ਧੁ	S	ਹੋ	S	ਰੁ	S	ਮੁ	S	ਚੁ	S
ਮੰ	ਪ	ਗ	ਮ	ਗਮ	ਪਮ	ਗਰੁ	ਸ								
ਗ	S	ਰੂ	S	ਰੁS	SS	SS	S								
x				2				0				3.			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰੁ	-	ਸ	-	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਮੰ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
2)	ਸ	-	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਮੰ	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਰੁ	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	-	ਸਂ	-	ਸਂ	ਰੁਂ	ਸਂ	-	ਗਂ	ਮਂ	ਰੁਂ	ਸਂ
	ਨ	ਧੁ	ਪ	-	ਮੰ	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	-	ਪ	-	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਗਮ ਪਨੁ ਧੁਪ ਮੰਪ ਗਮ ਪਮ ਗਗ ਰੁਸ 2) ਗਮ ਪਧੁ ਨਸਂ ਧੁਨੁ ਧੁਪ ਮੰਪ ਮਗ ਰੁਸ

3) ਧੁਨ ਸਂਰੁਂ ਸਂਨ ਧੁਪ ਮੰਪ ਮਗ ਰੁਸ ਨੁਸ 4) ਸਂਰੁਂ ਸਂਨ ਧੁਪ ਮੰਪ ਧੁਨੁ ਧੁਪ ਮਗ ਰੁਸ

5) ਗਮ ਪਧੁ ਮੰਪ ਮਗ ਰੁਸ ਗਮ ਪਧੁ ਨਸਂ ਰੁਂਸਂ ਨਨ ਧੁਪ ਮੰਪ ਧੁਨੁ ਧੁਪ ਮਗ ਰੁਸ

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-6 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ						ਅੰਤਰਾ					
1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
ਪ	ਧੁ	-	ਮੰ	ਪਪ	ਪ	ਮਮ	ਪ	ਧੁ	ਨ	ਧੁ	ਨ
ਫੇ	ਰਿ	S	ਵ	ਸਾਇ	ਆ	ਜਪੁ	ਤ	ਪੁ	ਸੰ	ਜ	ਮੁ
ਸਂ	ਨ	ਸਂ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਸਂ	-	ਸਂ	ਰੁਂ	-	ਸਂ
ਫੇ	S	ਰੁ	ਆ	S	ਣਿ	ਨਾ	S	ਲਿ	ਤੁ	S	ਧੁ
ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਮੰ	-	ਪ	ਸਂ	ਨ	ਸਂ	ਨ	ਧੁ	ਪ
ਸ	ਤਿ	S	ਗੁ	S	ਰਿ	ਹੋ	S	ਰੁ	ਮੁ	S	ਚੁ
ਮ	ਗ	ਮ	ਰੁ	-	ਸ	ਮੰ	ਪ	ਮ	ਗਮ	ਗਗ	ਰੁਸ
ਖਾ	ਭੂ	S	ਰੁ	S	S	ਗ	ਰੂ	S	ਰੁS	SS	SS
x			0			x			0		

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ

ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ-ਭੈਰਉ ਥਾਟ-ਭੈਰਵ ਸਵਰ-ਰਿਸ਼ਭ ਤੇ ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁੱਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ-ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀ-ਸੰਪੂਰਨ

ਵਾਦੀ-ਧੈਵਤ ਸੰਵਾਦੀ-ਰਿਸ਼ਭ ਸਮਾਂ- ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ, ਦਿਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਰ

ਆਰੋਹ-ਸ ਰੁ, ਗ ਮ ਪ ਧੁ, ਨ ਸਂ ਅਵਰੋਹ- ਸਂ ਨ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਮ ਗ ਰੁ ਰੁ ਸ

ਮੁੱਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ) - ਗ ਮ ਧੁ ਧੁ ਪ, ਗ ਮ ਰੁ ਰੁ ਸ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਵਿੱਚ ਕਲ ਸਹਾਰ ਭੱਟ ਨੇ ੧੦ ਸਵਈਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਸਵੇਰ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਨੂੰ ਚੌਵੀਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਦੂਜੇ ਕੇ ੨ ੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ।। (੧੩੯੧)

ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਧੰਨੁ ਕਰਤਾ ਕਾਰਣ ਕਰਤਾਰੁ ਕਰਣ ਸਮਰਥੋ।। ਸਤਿਗੁਰੂ ਧੰਨੁ ਨਾਨਕੁ, ਮਸਤਕਿ ਤੁਮ ਧਰਿਓ ਜਿਨਿ ਹਥੋ।। ਤ ਧਰਿਓ ਮਸਤਕਿ ਹਥੁ ਸਹਜਿ, ਅਮਿਉ ਵੁਠਉ ਛਜਿ, ਸੁਰਿ ਨਰ ਗਣ ਮੁਨਿ, ਬੋਹਿਯ ਅਗਾਜਿ।। ਮਾਰਿਓ ਕੰਟਕੁ ਕਾਲੁ ਗਰਜਿ ਧਾਵਤੁ ਲੀਓ ਬਰਜਿ, ਪੰਚ ਭੂਤ ਏਕ ਘਰਿ ਰਾਖਿ ਲੇ ਸਮਜਿ।। ਜਗੁ ਜੀਤਉ ਗੁਰ ਦੁਆਰਿ, ਖੇਲਹਿ ਸਮਤ ਸਾਰਿ, ਰਥੁ ਉਨਮਨਿ ਲਿਵ, ਰਾਖਿ ਨਿਰੰਕਾਰਿ।। ਕਹੁ ਕੀਰਤਿ ਕਲ ਸਹਾਰ, ਸਪਤ ਦੀਪ ਮਝਾਰ ਲਹਣਾ ਜਗਤ੍ਰ ਗੁਰੁ ਪਰਸਿ ਮੁਰਾਰਿ।।੧।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਪੁਰਖੁ-ਵਿਆਪਕ ਹਰੀ। ਕਾਰਣ ਕਰਣ-ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰ। ਸਮਰਥੋ-ਸਾਰੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ। ਮਸਤਕਿ ਤੁਮ- ਤੇਰੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ। ਜਿਨਿ-ਜਿਸ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ) ਅਮਿਉ-ਅੰਮ੍ਰਿਤ। ਵੁਠਉ-ਵੱਸ ਪਿਆ। ਛਜਿ-ਛਹਬਰ ਲਾ ਕੇ। ਬੋਹਿਯ-ਭਿੱਜ ਗਏ। ਸੁਗੰਧਿਤ ਹੋ ਗਏ। ਅਗਾਜਿ-ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ ਤੇ। ਕੰਟਕੁ-ਕੰਡਾ। ਗਰਜਿ- ਗਰਜ ਕੇ, ਆਪਣਾ ਬਲ ਦਿਖਾ ਕੇ। ਧਾਵਤੁ-ਭਟਕਦਾ। ਲੀਓ ਬਰਜਿ - ਰੋਕ ਲਿਆ। ਪੰਚ ਭੂਤ-ਕਾਮ ਆਦਿਕ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ। ਸਮਜਿ-ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ, ਸਮੇਟ ਕੇ। ਜੀਤਉ-ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ। ਗੁਰ ਦੁਆਰਿ-ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰ ਤੇ ਪੈ ਕੇ। ਸਮਤ-ਸਭ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ। ਸਮਤ ਸਾਰਿ- ਸਮਤਾ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ। ਖੇਲਹਿ- ਤੂੰ ਖੇਡਦਾ ਹੈਂ। ਰਥ ਉਨਮਨਿ ਲਿਵ - ਬ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਪਰਵਾਹ ਪੂਰਨ ਖਿੜਾਉ ਵਿੱਚ। ਰਾਖਿ-ਰੱਖ ਕੇ, ਰੱਖਣ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਨਿਰੰਕਾਰਿ- ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਵਿੱਚ। ਕੀਰਤਿ-ਸੋਭਾ। ਕਲਸਹਾਰ- ਹੇ ਕਲਸਹਾਰ! ਸਪਤ ਦੀਪ ਮਝਾਰ- ਸੱਤਾਂ ਦੀਪਾਂ ਵਿੱਚ। ਜਗਤ੍ਰ ਗੁਰੁ- ਜਗਤ ਦੇ ਗੁਰੂ (ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ) ਪਰਸਿ- ਪਰਸ ਕੇ, ਛੂਹ ਕੇ। ਮੁਰਾਰਿ-ਮੁਰਾਰੀ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੂੰ।

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਰੁ	ਗ	ਰੁ	ਸ	ਗ	ਮ	ਧੁ	ਪ
								ਕ	S	ਹੁ	S	ਕੀ	S	ਰ	ਤਿ
ਮ	-	ਗ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ	-	ਧੁ	-	ਨ਼	ਸ	ਰੁ	-	ਸ	-
ਕ	S	ਲ	ਸ	ਹਾ	S	ਰ	S	ਸ	S	ਪ	ਤ	ਦੀ	S	ਪ	S
ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਧੁ	-	ਪ	-	ਧੁ	ਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁਧੁ	ਪ	ਪ
ਮ	S	ਝਾ	S	ਰ	S	S	S	ਲ	ਹ	ਣਾ	ਜ	ਗ	ਤ੍ਰ	ਗੁ	ਰੁ
ਮ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁਪ	ਮਗ	ਮਗ	ਰੁਸ								
ਪ	ਰ	ਸਿ	S	ਮੁS	ਰਾS	ਰਿS	SS								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਮ	ਪ	ਧੁ	ਪ	ਧੁ	ਧੁ	ਨ	-
								ਸੋ	S	ਈ	S	ਪੁ	ਰ	ਖੁ	S
ਸੰ	-	ਸੰ	-	ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	-	ਰੁੰ	-	ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਗੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਸੰ
ਧੰ	S	ਨੁ	S	ਕ	ਰ	ਤਾ	S	ਕਾ	S	ਰ	ਣ	ਕ	ਰ	ਤਾ	ਰੁ
ਸੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਪ	-
ਕ	ਰ	ਣ	S	ਸ	ਮ	ਰ	ਥੋ	ਸ	S	ਤਿ	S	ਗੁ	S	ਰੂ	S
ਨ	-	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	-	ਪ	ਪ	ਪ	ਧੁ	ਪ	ਧੁ	ਮ	ਪ	ਮ	-
ਧੰ	S	ਨੁ	S	ਨਾ	S	ਨ	ਕੁ	ਮ	ਸ	ਤ	ਕਿ	ਤੁ	S	ਮ	S
ਗਗ	ਗ	ਮ	ਗ	ਰੁ	-	ਸ	-								
ਧਰਿ	ਓ	ਜਿ	ਨਿ	ਹ	S	ਥੋ	S								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰੁ	-	ਗ	ਰੁ	ਸ	-	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	-	ਸ	-
2)	ਗ	ਮ	ਪ	ਗ	ਧੁ	-	ਪ	-	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਨ	-	ਸੰ	-	ਰੁੰ	-	ਸੰ	-	ਗੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	-
	ਸੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	-	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਰੁ	ਸ	-
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰੁ ਗਮ ਪਮ ਗਮ ਧੁਪ ਮਗ ਰੁਰੁ ਸ-

2) ਗਮ ਪਧੁ ਨਨ ਧੁਪ ਮਪ ਧੁਪ ਮਗ ਰੁਸ

3) ਗਮ ਪਧੁ ਨਸੰ ਰੁੰਸੰ ਨਨ ਧੁਪ ਮਗ ਰੁਸ

4) ਸਰੁ ਗਮ ਗਰੁ ਸ- ਗਮ ਪਧੁ ਪਮ ਗ- ਮਪ ਧੁਨ ਸੰਨ ਧੁਪ ਮਪ ਮਗ ਮਗ ਰੁਸ

5) ਗਮ ਪਧੁ ਪਮ ਗਮ ਪਧੁ ਨਧੁ ਪਮ ਗਮ ਪਧੁ ਨਸੰ ਨਧੁ ਪਮ ਗਮ ਪਮ ਗਰੁ ਸ-
ਪਧੁ ਪਮ ਮਪ ਮਗ ਰੁਗ ਰੁਸ ਧੁਨ ਸੰਰੁੰ ਸੰਨ ਧੁਪ ਪਧੁ ਪਮ ਮਪ ਮਗ ਰੁਗ ਰੁਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਅਸਥਾਈ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲਾਈਨ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-6 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ						ਅੰਤਰਾ					
1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
ਧੁ	ਧੁ	ਪ	ਗਮ	ਧੁ	ਪ	ਮ	-	ਪ	ਧੁ	ਧੁ	ਨ
ਕ	ਹੁ	S	ਕੀS	ਰ	ਤਿ	ਸੋ	S	ਈ	ਪੁ	ਰ	ਖੁ
ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਧੁ	ਪ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਸੰ
ਕ	ਲ	S	ਸ	ਹਾ	ਰ	ਧੰ	S	ਨੁ	ਕ	ਰ	ਤਾ
ਧੁ	ਧੁ	ਪਮ	ਪ	-	ਮ	ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਗੰਮੰ	ਰੁੰ	ਰੁੰ
ਸ	ਪ	ਤS	ਦੀ	S	ਪ	ਕਾ	ਰ	ਣ	ਕਰ	ਤਾ	ਰੁ
ਮ	ਗ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨਨ	ਧੁ	ਪ
ਮ	ਝਾ	S	ਰ	S	S	ਕ	ਰ	ਣ	ਸਮ	ਰ	ਥੋ
ਸੰਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨਨ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਧੁ	ਧੁ	ਪ
ਲਹ	ਣਾ	ਜ	ਗਤ੍ਰ	ਗੁ	ਰੁ	ਸ	ਤਿ	S	ਗੁ	ਰੂ	S
ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰੁ	ਸ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ
ਪ	ਰ	ਸਿ	ਮੁ	ਰਾ	ਰਿ	ਧੰ	S	ਨੁ	ਨਾ	ਨ	ਕੁ
X			0			ਧੁਧੁ	ਧੁ	ਪਮ	ਪ	-	ਮ
						ਮਸ	ਤ	ਕਿS	ਤੁ	S	ਮ
						ਗ	ਗ	ਮ	ਰੁਰੁ	ਰੁ	ਸ
						ਧ	ਰਿ	ੳ	ਜਿਨਿ	ਹ	ਥੋ
						X			0		

ਰਾਗੁ ਪ੍ਰਭਾਤੀ

ਰਾਗੁ ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ-ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਥਾਟ-ਕਲਿਆਨ ਅੰਗ ਸਵਰ-ਸਾਰੇ ਸ਼ੁੱਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ-ਆਰੋਹ ਵਿੱਚ ਮਧਿਅਮ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਤੇ ਅਵਰੋਹ ਵਿੱਚ ਮਧਿਅਮ

ਜਾਤੀ-ਔੜਵ ਸ਼ਾੜਵ/ਵਾਦੀ-ਸ਼ੜਜ/ਸੰਵਾਦੀ-ਪੰਚਮ/ਸਮਾਂ-ਦਿਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਰ

ਆਰੋਹ-ਸ ਰ ਗ, ਪ ਧ ਸੰ ਅਵਰੋਹ-ਸੰ ਨ ਧ ਨ - ਪ ਗ ਰ ਸ

ਮੁਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ)- ਪ ਧ ਸੰ, ਨ ਧ ਨ - ਪ, ਪ ਧ - ਪ, ਗ ਪ ਧ - ਪ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਨੂੰ ਤੀਹਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

(ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਦੂਜੇ ਕੇ ੨) (੧੩੯੧)

ਜਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ, ਕਾਲੁਖ ਖਨਿ ਉਤਾਰ, ਤਿਮਰ ਅਗ੍ਯਾਨ ਜਾਹਿ, ਦਰਸ ਦੁਆਰ। ਓਇ ਜੁ ਸੇਵਹਿ ਸਬਦੁ ਸਾਰੁ ਗਾਖੜੀ ਬਿਖਮ ਕਾਰ, ਤੇ ਨਰ ਭਵ ਉਤਾਰਿ, ਕੀਏ ਨਿਰਭਾਰ।। ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਹਜ ਸਾਰਿ, ਜਾਗੀਲੇ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰਿ, ਨਿੰਮਰੀ ਭੂਤ ਸਦੀਵ ਪਰਮ ਪਿਆਰਿ।। ਕਹੁ ਕੀਰਤਿ ਕਲ ਸਹਾਰ, ਸਪਤ ਦੀਪ ਮਝਾਰ, ਲਹਣਾ ਜਗਤ੍ਰ ਗੁਰੁ ਪਰਸਿ ਮੁਰਾਰਿ।।੨।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਜਾ ਕੀ- ਜਿਸ (ਗੁਰੂ) ਦੀ। ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ - ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਸਾਣ ਵਾਲੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ। ਕਾਲੁਖ- ਪਾਪਾਂ ਰੂਪ ਕਾਲਖ।। ਖਨਿ ਉਤਾਰ- ਉਖੇੜ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੱਰਥ। ਤਿਮਰ-ਹਨੇਰਾ। ਜਾਹਿ- ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦਰਸ ਦੁਆਰ- (ਜਿਸ ਦੇ) ਦਰ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਨਾਲ। ਓਇ- ਉਹ ਮਨੁੱਖ। ਸੇਵਹਿ- ਜਪਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੁ-ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ। ਗਾਖੜੀ- ਔਖੀ। ਬਿਖਮ-ਬਿਖੜੀ। ਤੇ ਨਰ-ਉਹ ਬੰਦੇ। ਭਵ ਉਤਾਰਿ- ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘਾ ਕੇ। ਨਿਰਭਾਰ- ਭਾਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਹੌਲੇ, ਮੁਕਤ। ਸਹਜ ਸਾਰਿ- ਸਹਜ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ। ਜਾਗੀਲੇ -ਜਾਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰ ਬੀਚਾਰਿ-ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਦੱਸੀ ਵਿਚਾਰ ਦੁਆਰਾ। ਨਿੰਮਰੀ ਭੂਤ- ਨੀਵੇਂ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਲ ਸਹਾਰ-ਉਪਮਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭੱਟ ਦਾ ਨਾਮ। ਸਪਤ ਦੀਪ ਮਝਾਰ- ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ।

ਰਾਗੁ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
													ਪ	ਧ	-
													ਜਾ	ਕੀ	ऽ
ਸੰਸੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਨ	-	ਧਧ	ਪ	ਧ	-	ਪ	-	-	ਪ	ਧ	ਪ
ਦ੍ਰਿ	ਸ	ਟਿ	ऽ	ਅੰ	ऽ	ਮ੍ਰਿ	ਤ	ਧਾ	ऽ	ਰ	ऽ	ऽ	ਕਾ	ਲੁ	ਖ

ਰਾਗੁ ਪ੍ਰਭਾਤੀ

ਗ	-	ਰ	ਸ	ਸ	ਰ	ਗ	-	ਰ	-	ਸ	-	-	ਗ	ਪ	ਪ
ਖ	ऽ	ਨਿ	ऽ	ਉ	ऽ	ਤਾ	ऽ	ਰ	ऽ	ऽ	-	-	ਤਿ	ਮ	ਰ
ਧ	ਧ	ਪ	ਧ	ਸੰ	ਸੰ	ਨਨ	ਧ	ਨ	ਨ	ਧ	-	-			
ਅ	ਗ੍ਯਾ	ਨ	ऽ	ਜਾ	ਹਿ	ਦਰ	ਸ	ਦੁ	ਆ	ਰ	ऽ	ऽ			
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

													ਪ	ਧ	ਧ
													ਓ	ਇ	ਜੁ
ਸੰ	ਸੰਸੰ	ਰੰਰੰ	ਸੰਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਧ	-	ਪ	ਧ	ਪ
ਸੇ	ਵਹਿ	ਸਬਦੁ	ਸਾਰੁ	ਗਾ	ਖ	ੜੀ	ਬਿ	ਖ	ਮ	ਕਾ	ਰ	ऽ	ਤੇ	ਨ	ਰ
ਗਗ	ਪ	ਨ	ਧ	ਪ	ਧ	ਪ	ਗ	ਰ	-	ਸ	-	-			
ਭਵ	ਉ	ਤਾ	ਰਿ	ਕੀ	ਏ	ਨਿ	ਰ	ਭਾ	ऽ	ਰ	ऽ	ऽ			
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	ਰ	ਗ	-	ਪ	ਧ	ਪ	-	ਨ	ਧ	ਨ	ਪ	ਗ	ਰ	ਸ	-
2)	ਸ	ਰ	ਗ	-	ਪ	ਧ	ਨ	ਧ	ਸੰ	ਨਧ	ਨ	ਪ	ਗ	ਰ	ਗਰ	ਸ
3)	ਪ	ਧ	ਪ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਨ	-
	ਧ	ਪ	ਧ	-	ਪ	-	ਗ	ਪ	ਧ	-	ਪ	-	ਗ	ਰ	ਸ	-
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਗਪ ਧਪ ਸੰਨ ਧਪ ਗਪ ਧਪ ਗਗ ਰਸ
2) ਪਧ ਪਪ ਸੰਨ ਧਪ ਗਪ ਧਪ ਗਰ ਸ-
3) ਸਰ ਗਪ ਧਪ ਗਰ ਗਪ ਧਪ ਸੰਨ ਧਪ ਸੰਰੰ ਸੰਨ ਧਪ ਗਪ ਧਪ ਗਰ ਗਰ ਸ-
4) ਪਧ ਪਪ ਗਗ ਰਸ ਪਧ ਸੰਸੰ ਸੰਰੰ ਸੰਨ ਧਪ ਸੰਰੰ ਗੰਰੰ ਸੰਨ ਧਪ ਗਰ ਗਰ ਸ-

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਮੁਖੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਅਸਥਾਈ ਦੀ ਦੁਗੁਨ ਪੂਰੀ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ 14ਵੀਂ ਤੋਂ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ 2 ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 14ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 14ਵੀਂ ਤੋਂ 5ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ 2 ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 14ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-7 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ							ਅੰਤਰਾ						
1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
ਸੰ	ਸੰ	ਨਧ	ਨਨ	ਨ	ਧ	ਪ	ਪ	ਪ	ਧ	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ
ਜਾ	ਕੀ	SS	ਦ੍ਰਿ	ਸ	ਟਿ	S	ਓ	ਇ	ਜੁ	ਸੇ	S	ਵ	ਹਿ
ਗ	ਪਪ	ਨ	ਧ	-	ਪ	ਧ	ਸੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	-
ਅੰ	ਮ੍ਰਿ	ਤ	ਧਾ	S	ਰ	S	ਸ	ਬ	ਦੁ	ਸਾ	S	ਰੁ	S
ਪ	ਧ	ਪ	ਗਗ	ਰ	ਰ	ਸ	ਪ	ਧ	ਪ	ਗ	ਗਗ	ਪ	ਪ
ਕਾ	ਲੁ	ਖ	ਖਨਿ	ਉ	ਤਾ	ਰ	ਗਾ	ਖ	ੜੀ	ਬਿ	ਖਮ	ਕਾ	ਰ
ਗ	ਪ	ਪ	ਧਧ	ਨ	ਧ	ਧ	ਪ	ਧ	ਪ	ਗਗ	ਰ	ਗ	ਗ
ਤਿ	ਮ	ਰ	ਅਗ੍ਯਾ	ਨ	ਜਾ	ਹਿ	ਤੇ	ਨ	ਰ	ਭਵ	ਉ	ਤਾ	ਰਿ
ਸੰ	ਨ	ਧ	ਗ	ਪ	ਨ	ਧ	ਪ	ਧ	ਪ	ਗ	ਰ	ਸ	ਸ
ਦ	ਰ	ਸ	ਦੁ	ਆ	ਰ	S	ਕੀ	ਏ	S	ਨਿ	ਰ	ਭਾ	ਰ
X			2		3		X			2		3	

ਰਾਗੁ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ								ਅੰਤਰਾ							
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਗਪ	ਧਪ	ਨਨ	ਧ	ਸੰ	ਨਧ	ਨ	ਧ	ਪਪ	ਪਧ	ਸੰਸੰ	ਸੰਸੰ	ਸੰਰੰ	ਗੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧਧ
ਜਾS	ਕੀS	ਦ੍ਰਿਸ	ਟਿ	ਅੰ	ਮ੍ਰਿਤ	ਧਾ	ਰ	ਓਇਜੁ	ਸੇਵਹਿ	ਸਬਦੁ	ਸਾਰੁ	ਗਾਖ	ੜੀਬਿ	ਖਮ	ਕਾਰੁ
ਪ	ਧਪ	ਗ	ਰ	ਸਰ	ਗਰ	ਗ	-	ਸੰਸੰ	ਨਧ	ਨਨ	ਧਪ	ਧਪ	ਗਰ	ਗਰ	ਸ
ਕਾ	ਲੁਖ	ਖ	ਨਿ	ਉS	ਤਾS	ਰ	S	ਤੇਨਰ	ਭਵ	ਉਤਾ	ਰਿS	ਕੀਏ	ਨਿਰ	ਭਾS	ਰ
ਤਿਮਰ	ਅਗ੍ਯਾ	ਨ	ਜਾਹਿ	ਦਰ	ਸS	ਦੁਆ	ਰ								
X				0				X				0			

ਰਾਗੁ ਆਸਾ

ਰਾਗੁ ਦਾ ਪਰੀਚੇ ਪੰਨਾ ੨੪ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਦੂਜੇ ਕੇ ੨) (੧੩੯੧)

ਤੈ ਤਉ ਦ੍ਰਿੜਿਓ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰੁ ਬਿਮਲ ਜਾਸੁ ਬਿਥਾਰੁ, ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਸੁਜਨ ਜੀਆ ਕੋ ਅਧਾਰੁ।। ਤੂ ਤਾ ਜਨਿਕ ਰਾਜਾ ਅਉਤਾਰੁ, ਸਬਦੁ ਸੰਸਾਰਿ ਸਾਰੁ, ਰਹਹਿ ਜਗਤ੍ਰ, ਜਲ ਪਦਮ ਬੀਚਾਰ।। ਕਲਿਪ ਤਰੁ ਰੋਗ ਬਿਦਾਰੁ, ਸੰਸਾਰ ਤਾਪ ਨਿਵਾਰੁ, ਆਤਮਾ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ, ਤੇਰੈ ਏਕ ਲਿਵ ਤਾਰ।। ਕਹੁ ਕੀਰਤਿ ਕਲ ਸਹਾਰ, ਸਪਤ ਦੀਪ ਮਝਾਰ, ਲਹਣਾ ਜਗਤ੍ਰ ਗੁਰੁ ਪਰਸਿ ਮੁਰਾਰਿ।।੩।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਦ੍ਰਿੜਿਓ- ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਇਆ ਹੈ। ਅਪਾਰੁ-ਬੇਅੰਤ। ਬਿਮਲ-ਨਿਰਮਲ। ਜਾਸੁ-ਜਸ, ਸੋਭਾ। ਬਿਥਾਰੁ- ਵਿਸਥਾਰ, ਪਸਾਰਾ। ਸੁਜਨ-ਨੇਕ ਲੋਕ। ਜੀਆ-ਜ਼ਿੰਦਗੀ। ਰਹਹਿ- ਤੂੰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਗਤ੍ਰ- ਜਗਤ ਵਿੱਚ। ਜਲ ਪਦਮ ਬੀਚਾਰੁ- ਜਿਵੇਂ ਜਲ ਵਿੱਚ ਪਦਮ (ਕੰਵਲ) ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ (ਭਾਵ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ) ਕਲਿਪ ਤਰੁ-ਮਨੋ-ਕਾਮਨਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰੁੱਖ। ਰੋਗ ਬਿਦਾਰੁ- ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਸੰਸਾਰ ਤਾਪ ਨਿਵਾਰੁ- ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਤਾਪਾਂ ਦਾ ਨਿਵਾਰਨ ਵਾਲਾ। ਆਤਮਾ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ-ਤਿੰਨਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਾਲੇ (ਭਾਵ ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ) ਜੀਵ, ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ। ਤੇਰੈ-ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ (ਹੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ)। ਏਕ ਲਿਵ ਤਾਰ-ਇੱਕ-ਰਸ ਲਿਵ ਲਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਏਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਸੰ	ਸੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧਧ	ਪ	ਮ	ਪਧ	ਪ	ਮ	ਗਰ	ਸਰ	ਗਸ
ਤੈ	ਤਉ	SS	ਦ੍ਰਿ	ੜਿ	ਓ	ਨਾS	ਮੁ	ਅ	ਪਾS	ਰੁS	SS
ਰ	ਮ	ਮ	ਪ	ਧਨ	ਧ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	-
ਬਿ	ਮ	ਲ	ਜਾ	ਸੁS	S	ਬਿ	ਥਾ	S	ਰੁ	S	S
ਧ	ਧਧ	ਧਧ	ਪਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ	ਰ	ਰਗ	ਸ
ਸਾ	ਧਿਕ	ਸਿਧ	ਸੁS	ਜ	ਨ	ਜੀ	ਆ	ਕੋ	ਅ	ਧਾS	ਰੁ
X		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

ਸੰਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਧ	ਸੰ	ਸੰ	-	ਰੰਰੰ	ਰੰ	ਸੰ
ਤੂS	ਤਾ	S	ਜ	ਨਿ	ਕ	ਰਾ	ਜਾ	S	ਅਉ	ਤਾ	ਰੁ
ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	-	ਸੰਨ	ਧ	-	ਪ
ਸ	ਬ	ਦੁ	ਸੰ	ਸਾ	ਰਿ	ਸਾ	S	SS	ਰੁ	S	S
ਧਧ	ਧ	ਪ	ਮ	ਮਮ	-	ਗਗ	ਰਰ	ਸ	ਸ	ਰਗ	ਸ
ਰਹ	ਹਿ	ਜ	ਗ	ਤੁ	S	ਜਲ	ਪਦ	ਮ	ਬੀ	ਚਾS	ਰ
x		0		2		0		3		4	

ਅਲਾਪ, ਤਾਨਾਂ, ਤਿਹਾਈਆਂ ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਦੀ ਏਕ ਤਾਲ ਬੰਦਸ਼ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ — ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਸੰਰੰ	ਗੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧ	ਧਪ	ਮ	ਪਧ	ਪ	ਮ	ਪਧ	ਸੰਸੰ	ਸੰ	ਰੰਰੰ	ਗੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧ
ਤੈS	ਤਉ	ਦ੍ਰਿੜਿਓ		ਨਾS	ਮੁ	ਅਪਾ	ਰੁ	ਤੂ	ਤਾS	ਜਨਿ	ਕ	ਰਾਜਾ	ਅਉ	ਤਾS	ਰੁ
ਧ	ਧਧ	ਪਧ	ਪਮ	ਗ	ਰ	ਸਰ	ਗਸ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸਰ	ਗਸ
ਬਿ	ਮਲ	ਜਾS	ਸੁS	ਬਿ	ਥਾ	ਰੁS	SS	ਸS	ਬਦ	ਸੰS	S	ਸਾ	ਰਿ	ਸਾS	ਰੁS
ਰ	ਮਮ	ਪਪ	ਧਧ	ਪਧ	ਪਮ	ਗਰ	ਗਸ	ਰS	ਹਹਿ	ਜਗਤੁ	ਜਲ	ਪਦ	ਮ	ਬੀਚਾ	ਰS
ਸਾ	ਧਿਕ	ਸਿਧ	ਸੁਜਨ	ਜੀਆ	ਕੋS	ਅਧਾ	ਰੁS								
x				0				x				0			

ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-6 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ — ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
ਸੰ	ਸੰ	ਰੰਰੰ	ਸੰਸੰ	ਨ	ਧ	ਮ	ਪ	ਧ	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ
ਤੈ	S	ਤਉ	ਦ੍ਰਿ	ੜਿ	ਓ	ਤੂ	S	ਤਾ	ਜ	ਨਿ	ਕ
ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਧ	ਧ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਸੰਸੰ	ਰੰ	ਸੰ
ਨਾ	S	ਮੁ	ਅ	ਪਾ	ਰੁ	ਰਾ	S	ਜਾ	ਅਉ	ਤਾ	ਰੁ
ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	-	ਮ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਮ	ਧ	ਪ
ਬਿ	ਮ	ਲ	ਜਾ	S	ਸੁ	ਸ	ਬ	ਦੁ	ਸੰ	ਸਾ	ਰਿ
ਗ	ਰ	ਸ	ਰ	ਗ	ਸ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ	ਰਗ	ਸ
ਬਿ	ਥਾ	S	ਰੁ	S	S	ਸਾ	S	S	ਰੁ	SS	S

ਇਹਨਾਂ ਪਿਛਲੇ 2 ਚੱਕਰਾਂ ਤੇ 'ਸਾਧਿਕ ---- ਅਧਾਰੁ' ਪੰਗਤੀ ਜੋੜਨੀ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਪਿਛਲੇ 2 ਚੱਕਰਾਂ ਤੇ 'ਰਹਹਿ ---- ਬੀਚਾਰ' ਪੰਗਤੀ ਜੋੜਨੀ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ

ਰਾਗੁ ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ-ਬਿਲਾਵਲੁ ਥਾਟ-ਬਿਲਾਵਲ ਸਵਰ-ਸਾਰੇ ਸ਼ੁੱਧ ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ- ਕੋਈ ਨਹੀ

ਜਾਤੀ-ਸੰਪੂਰਨ ਵਾਦੀ- ਧੈਵਤ, ਸੰਵਾਦੀ-ਗੰਧਾਰ ਸਮਾਂ-ਦਿਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਰ

ਆਰੋਹ - ਸ, ਰ ਗ, ਮ ਪ, ਧ, ਨ ਸੰ ਅਵਰੋਹ - ਸੰ ਨ ਧ, ਪ, ਮ ਗ, ਰ ਸ ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ)- ਗ ਰ ਮ ਗ, ਧ ਪ ਮ ਗ, ਰ ਸ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਨੂੰ ਸੋਲਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

(ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਦੂਜੇ ਕੇ ੨) (੧੩੯੧)

ਤੈ ਤਾ ਹਦਰਥਿ ਪਾਇਓ ਮਾਨੁ, ਸੇਵਿਆ ਗੁਰੁ ਪਰਵਾਨੁ, ਸਾਧਿ ਅਜਗਰੁ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਉਨਮਾਨੁ।। ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਰਸ ਸਮਾਨ, ਆਤਮਾ ਵੰਤਗਿਆਨ, ਜਾਣੀਅ ਅਕਲ ਗਤਿ ਗੁਰ ਪਰਵਾਨ।। ਜਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਅਚਲ ਠਾਣ, ਬਿਮਲ ਬੁਧਿ ਸੁਥਾਨ, ਪਹਿਰਿ ਸੀਲ ਸਨਾਹੁ, ਸਕਤਿ ਬਿਦਾਰਿ।। ਕਹੁ ਕੀਰਤਿ ਕਲ ਸਹਾਰ, ਸਪਤ ਦੀਪ ਮਝਾਰ, ਲਹਣਾ ਜਗਤ੍ਰ ਗੁਰੁ ਪਰਸਿ ਮੁਰਾਰਿ।।੪।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਹਦਰਥਿ- ਦਰਗਾਹ ਤੋਂ,ਹਜ਼ੂਰ ਤੋਂ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੋਂ। ਪਰਵਾਨੁ- ਪ੍ਰਵਾਣਿਕ, ਮੰਨਿਆ-ਪ੍ਰਮੰਨਿਆ। ਸਾਧਿ-ਸਾਧ ਕੇ, ਕਾਬੂ ਕਰਕੇ। ਅਜਗਰੁ-ਅਜਗਰ ਸੱਪ (ਵਰਗੇ ਮਨ ਨੂੰ) ਜਿਨਿ-ਜਿਸ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ) ਨੇ। ਉਨਮਾਨੁ- ਉੱਚਾ ਮਨ। ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਰਸ ਸਮਾਨ- ਜਿਸ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹਰੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਵੰਤਗਿਆਨ - ਤੂੰ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਵਾਲਾ ਹੈਂ। ਜਾਣੀਅ - ਤੂੰ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਅਕਲ-ਇੱਕ-ਰਸ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭੂ। ਗਤਿ-ਉੱਚੀ ਆਤਮਕ ਅਵੱਸਥਾ। ਗੁਰ ਪਰਵਾਨ-ਪਰਵਾਨ ਗੁਰੂ (ਨਾਨਕ) ਦਾ। ਜਾ ਕੀ- ਜਿਸ(ਪ੍ਰਵਾਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ) ਦੀ। ਅਚਲ ਠਾਣ- ਅਚੱਲ ਟਿਕਾਣੇ ਤੇ। ਸੁਥਾਨ- ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਥਾਂ ਤੇ। ਪਹਿਰਿ-ਪਹਿਨ ਕੇ। ਸੀਲ-ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ। ਸਨਾਹੁ- ਲੋਹੇ ਦੀ ਜਾਲੀ ਆਦਿਕ ਜੋ ਜੁੱਧ ਦੇ ਵੇਲੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਬਚਾਉ ਲਈ ਪਾਈਦੀ ਹੈ। ਸਕਤਿ-ਮਾਇਆ। ਬਿਦਾਰਿ-ਨਾਸ ਕਰਕੇ। ਕੀਰਤਿ-ਸੋਭਾ। ਸਪਤ ਦੀਪ ਮਝਾਰ-ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ । ਲਹਣਾ ਜਗਤ੍ਰ ਗੁਰੁ ਪਰਸਿ ਮੁਰਾਰਿ-ਮੁਰਾਰੀ - ਰੂਪ ਜਗਤ-ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਸ ਕੇ ਲਹਣਾ ਜੀ।

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਧਨ	ਸੰਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਪਮ
								ਤੈS	SS	ਤਾ	S	ਹ	ਦ	ਰS	ਥਿS

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲ

ਗ	-	ਰਗ	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ	ਸ	-	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ
ਪਾ	S	ਇS	ਓS	ਮਾ	S	ਨੁ	S	ਸੇ	S	ਵਿ	ਆ	ਗੁ	S	ਰੁ	S
ਪ	-	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ
ਪ	S	ਰ	S	ਵਾ	S	ਨੁ	S	ਸਾ	S	ਧਿ	S	ਅ	ਜ	ਗ	ਰੁ
ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰਗ	ਮਪ	ਮਗ	ਰਸ								
ਜਿ	ਨਿ	ਕੀ	ਆ	ਉS	ਨS	ਮਾS	ਨੁS								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

								ਪ	ਪ	ਪ	ਪ	ਧ	ਧ	ਨ	-
								ਹ	ਰਿ	ਹ	ਰਿ	ਦ	ਰ	ਸ	S
ਸੰ	ਸੰ	-	-	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਮੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	-
ਸ	ਮਾ	S	S	ਨ	S	S	S	ਆ	S	S	ਤ	ਮਾ	S	S	S
ਧ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਧ	ਨ	ਸੰਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ
ਵੰ	S	ਤ	S	ਗਿ	ਆ	ਨ	S	ਜਾ	S	ਣੀਅ	ਅ	ਕ	ਲ	ਗ	ਤਿ
ਰ	ਗ	ਪ	ਮ	ਗਰ	ਮਗ	ਰਸ	ਨ਼ਸ								
ਗੁ	ਰ	ਪ	ਰ	ਵਾS	SS	ਨS	SS								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰ	ਗ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ	ਨ਼	ਸ
2)	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
3)	ਪ	-	ਧ	ਨ	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਮੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ
	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗ	ਮ	ਗ	ਰ	-	ਸ	-
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰ ਗਮ ਰਗ ਮਪ ਮਗ ਧਪ ਮਗ ਰਸ

2) ਰਗ ਮਪ ਧਨ ਸੰਨ ਧਪ ਮਗ ਰਸ ਨ਼ਸ

3) ਗਪ ਧਨ ਸੰਨ ਧਪ ਮਗ ਰਗ ਮਰ ਸ-

4) ਰਗ ਮਰ ਗਮ ਰਗ ਮਪ ਮਗ ਰਸ ਧਨ ਸੰਰੰ ਸੰਨ ਧਪ ਮਗ ਰਗ ਮਪ ਮਗ ਰਸ

5) ਧਨ ਸੰਨ ਧਪ ਮਗ ਰਗ ਮਗ ਰਸ ਧਨ ਸੰਰੰ ਸੰਨ ਧਪ ਮਗ ਰਗ ਮਪ ਮਗ ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਮੁਖੜੇ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ ਅਸਥਾਈ ਦੇ ਤਿੰਨ ਚੱਕਰ ਦੀ ਦੁਗੁਨ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-7 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ							ਅੰਤਰਾ						
1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
ਗ	ਪ	ਪ	ਧ	ਧ	ਨ	ਨ	ਪਪ	ਪ	ਪ	ਧ	ਧ	ਨ	-
ਤੈ	S	ਤਾ	ਹ	ਦ	ਰ	ਥਿ	ਹਰਿ	ਹ	ਰਿ	ਦ	ਰ	ਸ	S
ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	-	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	-
ਪਾ	ਇ	ਓ	ਮਾ	S	ਨੁ	S	ਸ	ਮਾ	S	ਨ	S	S	S
ਰ	ਗ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਰੰ	ਗੰ	ਮੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	-
ਸੇ	ਵਿ	ਆ	ਗੁ	S	ਰੁ	S	ਆ	S	ਤ	ਮਾ	S	S	S
ਗ	ਰ	ਗ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ	ਧ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	-
ਪ	ਰ	S	ਵਾ	S	ਨੁ	S	ਵੰ	ਤ	ਗਿ	ਆ	S	ਨ	S
ਸ	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਧ	ਪਪ	ਮ	ਰ	ਗਗ	ਮ	ਪ
ਸਾ	S	ਧਿ	ਅ	ਜ	ਗ	ਰੁ	ਜਾ	ਣੀਅ	S	ਅ	ਕਲ	ਗ	ਤਿ
ਧਧ	ਪ	ਮ	ਗਰ	ਮਗ	ਰਸ	ਨੁਸ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਗ	ਰ	ਸ
ਜਿਨਿ	ਕੀ	ਆ	ਉS	ਨS	ਮਾS	ਨੁS	ਗੁ	ਰ	S	ਪ	ਰ	ਵਾ	ਨ
x			2		3		x			2		3	

ਰਾਗੁ ਬਸੰਤੁ

ਰਾਗੁ ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ-ਬਸੰਤੁ ਥਾਟ-ਬਿਲਾਵਲ ਸਵਰ-ਸਾਰੇ ਸ਼ੁੱਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ- ਆਰੋਹ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਭ ਤੇ ਪੰਚਮ ਜਾਤੀ-ਔੜਵ-ਸੰਪੂਰਨ

ਵਾਦੀ-ਸ਼ੜਜ (ਤਾਰ ਸਪਤਕ) ਸੰਵਾਦੀ-ਮਧਿਅਮ

ਸਮਾਂ-ਦਿਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ, ਬਸੰਤ ਰੁਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਮੇਂ

ਆਰੋਹ- ਸ ਗ ਮ, ਧ ਨ ਸੰ ਅਵਰੋਹ-ਸੰ ਨ ਧ ਪ ਮ, ਗ ਰ ਸ।

ਮੁਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ)- ਗ ਮ ਧ ਨ ਸੰ, ਸੰ ਨ ਧ ਪ ਮ, ਗ ਰ ਸ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਬਸੰਤੁ ਨੂੰ ਪੰਝੀਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

(ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਦੂਜੇ ਕੇ ੨) (੧੩੯੧-੯੨)

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਰਤ ਤਮ ਹਰਨ, ਦਹਨ ਅਘ, ਪਾਪ ਪ੍ਰਨਾਸਨ। ਸਬਦ ਸੂਰ ਬਲਵੰਤ, ਕਾਮ ਅਰੁ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਨਾਸਨ।। ਲੋਭ ਮੋਹ ਵਸਿ ਕਰਣ, ਸਰਣ ਜਾਚਿਕ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਣ।। ਆਤਮ ਰਤ ਸੰਗ੍ਰਹਣ, ਕਹਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਲ ਢਾਲਣ।। ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਲ ਸਤਿਗੁਰ ਤਿਲਕੁ, ਸਤਿ ਲਾਗੈ ਸੋ ਪੈ ਤਰੈ। ਗੁਰੁ ਜਗਤ ਫਿਰਣਸੀਹ, ਅੰਗਰਉ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਲਹਣਾ ਕਰੈ।।੫।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਰਤ- ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ। ਤਮ ਹਰਨ- ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਦਹਨ ਅਘ- ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਵਾਲਾ। ਪਾਪ ਪ੍ਰਨਾਸਨ- ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਸਬਦ ਸੂਰ- ਸਬਦ ਦਾ ਸੂਰਮਾ। ਬਲਵੰਤ-ਬਲਵਾਨ ਹੈਂ। ਬਿਨਾਸਨ-ਨਾਸ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈਂ। ਵਸਿ- ਵੱਸ ਵਿੱਚ। ਆਤਮ ਰਤ- ਆਤਮਕ ਪ੍ਰੇਮ। ਸੰਗ੍ਰਹਣ- ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਹਣ-ਕਥਨ, ਬਚਨ। ਕਲ-ਸੁੰਦਰ। ਢਾਲਣ- ਪ੍ਰਵਾਹ। ਕਲ-ਹੇ ਕਲਸਹਾਰ। ਸਤਿ-ਨਿਸ਼ਚਾ ਕਰਕੇ, ਸਰਧਾ ਧਾਰ ਕੇ। ਗੁਰੁ ਜਗਤ- ਜਗਤ ਦਾ ਗੁਰੂ। ਫਿਰਣਸੀਹ-ਬਾਬਾ ਫੇਰੂ ਦਾ ਸਪੁੱਤ੍ਰ। ਅੰਗਰਉ-ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ।

ਰਾਗੁ ਬਸੰਤੁ ਮੱਤ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-9 ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
ਗਮ	ਧਨ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮ	ਮਪ	ਮ	ਗਰ	ਸ
ਅੰਗ	ਰਉ	ਰਾਜੁ	ਜੋS	ਗੁ	ਲਹ	ਣਾ	ਕS	ਰੈ
ਸਗ	ਮਪ	ਮ	ਧਪ	ਮ	ਧਨ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮ
ਗੁS	ਰੁS	ਜ	ਗS	ਤ	ਫਿS	ਰਣ	ਸੀS	ਹ
x		2			3			

ਅੰਤਰਾ

ਗਗ	ਮ	ਧ	ਨ	ਧਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਧਨ	ਸੰ
ਦ੍ਰਿਸ	ਟਿ	ਧ	ਰ	ਤS	ਤ	ਮ	ਹਰ	ਨ
ਸੰਸੰ	ਨਧ	ਨ	ਸੰਰੰ	ਸੰ	ਨਨ	ਧਪ	ਮਪ	ਮਮ
ਦਹ	ਨS	ਅ	ਘS	S	ਪਾਪ	ਪ੍ਰ	ਨਾS	ਸਨ
ਗੰਗੰ	ਮੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਧਨ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮ
ਸਬ	ਦ	ਸੂ	S	ਰ	ਬS	ਲS	ਵੰS	ਤ
ਮਪ	ਮ	ਧਨ	ਧਪ	ਮ	ਗ	ਮਗ	ਰ	ਸ
ਕਾS	ਮ	ਅਰੁ	ਕ੍ਰੋS	ਧ	ਬਿ	ਨਾS	ਸ	ਨ
x		2			3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਗਮ	ਪ	ਮ	ਧਪ	ਮ	ਗਰ	ਸ
2)	ਸ	ਗਮ	ਪ	ਮ	ਧਨ	ਧਪ	ਮ	ਗਰ	ਸ
3)	ਗਮ	ਧਪ	ਮ	ਗਮ	ਧਨ	ਧਪ	ਮ	ਗਮ	ਧ
	ਨ	ਸੰ	ਧਨ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
	x		2			3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਗਮਪਮ ਧਪਮਗ ਰਸਗਮ ਧਨਧਪ ਮਗਰਸ ਗਮਧਨ ਸੰਰੰਸੰਨ ਧਪਮਪ ਮਗਰਸ
2) ਗਮਗਮ ਪਮਗਮ ਗਰਸ- ਗਮਗਮ ਧਨਧਪ ਗਮਗਮ ਧਨਸੰਨ ਧਪਮਪ ਮਗਰਸ
3) ਗਮਧਪ ਮਗਰਸ ਗਮਧਨ ਸੰਨਧਪ ਮਪਮਗ ਰਸਗਮ ਧਨਸੰਰੰ ਸੰਨਧਪ ਮਗਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 5 ਮਾਤਰਾਂ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਚੌਥੀ-ਪੰਜਵੀ ਮਾਤਰ ਦੇ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਹੋਰ ਗਾ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) 6ਵੀਂ ਤੋਂ 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 4 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 7ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ ਬਿਸਰਾਮ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਬਸੰਤੁ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-6 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6
ਸੰਨ	ਧਨ	ਧ	ਪਪ	ਮਪ	ਮ
ਅੰਗ	ਰਉ	S	ਰਾਜੁ	ਜੋS	ਗੁ
ਗਗ	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਸ
ਲਹ	ਣਾ	S	ਕ	ਰੈ	S
ਸ	ਗ	ਮ	ਮ	ਪ	ਮ
ਗੁ	ਰੁ	S	ਜ	ਗ	ਤ
ਧਨ	ਧਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
ਫਿS	ਰS	ਣ	ਸੀ	ਹ	S
x			2		

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6
ਮਮ	ਗ	ਮ	ਧ	ਧ	ਨ
ਦ੍ਰਿ	ਸ	ਟਿ	ਧ	ਰ	ਤ
ਸੰ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ
ਤ	ਮ	S	ਹ	ਰ	ਨ
ਗੰ	ਗੰ	ਮੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ
ਦ	ਹ	ਨ	ਅ	ਘ	S
ਧਨ	ਸੰ	ਨ	ਧਧ	ਮਪ	ਮਮ
ਪਾS	S	ਪ	ਪ੍ਰ	ਨਾS	ਸਨ
ਸੰ	ਸੰ	ਨ	ਧਨ	ਸੰਰੰ	ਸੰ
ਸ	ਬ	ਦ	ਸੂS	SS	ਰ
ਨ	ਧ	ਨ	ਧਪ	ਮਪ	ਮ
ਬ	ਲ	ਵੰ	ਤS	S	S
ਮ	ਪ	ਮਮ	ਧਧ	ਪ	ਮ
ਕਾ	ਮ	ਅਰੁ	ਕ੍ਰੋ	S	ਧ
ਮਪ	ਮ	-	ਗ	ਰ	ਸ
ਬਿS	ਨਾ	S	ਸ	S	ਨ
x			2		

ਰਾਗੁ ਬਸੰਤੁ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8
ਸਗ	ਮਮ	ਧਪ	ਮਮ	ਧਨ	ਧਪ	ਮਪ	ਮ
ਅੰਗ	ਰਉ	ਰਾਜੁ	ਜੋਗੁ	ਲਹ	ਣਾS	ਕS	ਰੈ
ਗ	ਗਮ	ਗਰ	ਸ	ਸੰਨ	ਧਨ	ਧਪ	ਮ
ਗੁ	ਰੁS	ਜਗ	ਤ	ਫਿਰ	ਣS	ਸੀਹ	S
x				0			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8
ਗਗ	ਮਮ	ਧਧ	ਨਨ	ਸੰਸੰ	ਧਨ	ਸੰਰੰ	ਸੰਸੰ
ਦ੍ਰਿਸਟਿ	ਧਰਤ	ਤਮ	ਹਰਨ	ਦਹਨ	ਅਘ	ਪਾਪਪ੍ਰ	ਨਾਸਨ
ਸੰਨ	ਧਨ	ਸੰਰੰ	ਸੰਸੰ	ਧਨ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮਮ
ਸਬਦ	ਸੂਰ	ਬਲ	ਵੰਤ	ਕਾਮਅਰੁ	ਕ੍ਰੋਧ	ਬਿਨਾ	ਸਨ
x				0			

ਰਾਗੁ ਆਸਾਵਰੀ

ਰਾਗੁ ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ-ਆਸਾਵਰੀ/ਥਾਟ-ਆਸਾਵਰੀ/ਸਵਰ-ਗੰਧਾਰ, ਧੈਵਤ ਨਿਸ਼ਾਦ ਕੋਮਲ ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁਧ
ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ- ਗੰਧਾਰ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਅਰੋਹ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ-ਔੜਵ-ਸੰਪੂਰਨ
ਵਾਦੀ-ਧੈਵਤ ਸੰਵਾਦੀ-ਗੰਧਾਰ ਸਮਾਂ-ਦਿਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ
ਆਰੋਹ- ਸ, ਰ ਮ ਪ, ਧੁ ਸੰ ਅਵਰੋਹ-ਸੰ, ਨੁ ਧੁ ਪ, ਮਪ, ਗੁ ਰ ਸ।
ਮੁਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ)- ਮ ਪ ਧੁ ਮ ਪ, ਗੁ ਰ ਸ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮੁਖ ਰਾਗੁ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧੭ ਆਸਾਵਰੀ ਪੰਨਾ ੪੦੯ ਤੋਂ ੪੧੧ ਤੱਕ ਸਤ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਪੰਨਾ ੪੩੧ ਤੇ ਆਸਾਵਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।

(ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਦੂਜੇ ਕੇ ੨) (੧੩੯੨)

ਸਦਾ ਅਕਲ ਲਿਵ ਰਹੈ, ਕਰਨ ਸਿਉ ਇਛਾ ਚਾਰਹ।। ਦ੍ਰੁਮ ਸਪੂਰ ਜਿਉ ਨਿਵੈ, ਖਵੈ ਕਸੁ ਬਿਮਲ ਬੀਚਾਰਹ।। ਇਹੈ ਤਤੁ ਜਾਣਿਓ, ਸਰਬ ਗਤਿ ਅਲਖੁ ਬਿਡਾਣੀ।। ਸਹਜ ਭਾਇ ਸੰਚਿਓ, ਕਿਰਣਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਲ ਬਾਣੀ।। ਗੁਰ ਗਮਿ ਪ੍ਰਮਾਣੁ ਤੈ ਪਾਇਓ, ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਗ੍ਰਾਹਜਿ ਲਯੌ।। ਹਰਿ ਪਰਸਿਓ ਕਲੁ ਸਮੁਲਵੈ, ਜਨ ਦਰਸਨੁ ਲਹਣੇ ਭਯੌ।।੬।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਅਕਲ- ਕਲਾ (ਅੰਗ) ਰਹਿਤ, ਇੱਕ-ਰਸ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭੂ। ਲਿਵ-ਬਿਰਤੀ। ਕਰਨ ਸਿਉ-ਕਰਨੀ ਵਿੱਚ। ਇਛਾ ਚਾਰਹ- ਸੁਤੰਤਰ। ਦ੍ਰੁਮ-ਰੁੱਖ। ਸਪੂਰ- ਫਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ। ਖਵੈ-ਸਹਾਰਦਾ ਹੈ। ਕਸੁ-ਖੇਚਲ। ਬਿਮਲ-ਨਿਰਮਲ। ਤਤੁ-ਭੇਤ। ਸਰਬ ਗਤਿ- ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ। ਅਲਖੁ- ਜਿਸ ਦਾ ਭੇਤ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਬਿਡਾਣੀ-ਅਸਚਰਜ। ਸਹਜ ਭਾਇ-ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ। ਸੰਚਿਓ-ਸਿੰਜ ਰਿਹਾ ਹੈਂ। ਕਿਰਣਿ- ਕਿਰਣ ਦੁਆਰਾ। ਕਲ-ਸੁੰਦਰ। ਗੁਰ ਗਮਿ ਪ੍ਰਮਾਣੁ- ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵਾਲਾ ਦਰਜਾ। ਗ੍ਰਾਹਜਿ ਲਯੋ- ਗ੍ਰਹਣ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਮੁਲਵੈ- ਉੱਚੀ ਪੁਕਾਰਦਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾਵਰੀ ਸੂਲ ਫਾਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-10 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਸ	ਰ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਧੁ	ਮ	ਪ	-	ਪ
ਜ	ऽ	ਨ	ऽ	ਦ	ਰ	ऽ	ਸ	ऽ	ਨੁ

ਰਾਗੁ ਆਸਾਵਰੀ

ਗੁ	ਗੁ	ਰ	ਸ	ਰ	-	ਸ	-	-	-
ਲ	ਹ	ਣੇ	S	ਭ	S	ਯੌਂ	S	S	S
ਸੰ	-	ਰੰ	-	ਨੁ	ਨੁ	ਧੁ	-	ਪ	-
ਹ	S	ਰਿ	-	ਪ	ਰ	ਸਿ	S	ਓ	S
ਮ	ਪ	ਧੁ	ਪ	ਗੁ	ਗੁ	ਰ	-	ਸ	-
ਕ	S	ਲੁ	S	ਸ	ਮੁ	ਲ	S	ਵੈ	S
x		0		2		3		0	

ਅੰਤਰਾ

ਮ	-	ਪ	ਪ	ਧੁ	ਧੁ	ਨੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਧੁ
ਸ	S	ਦਾ	ਅ	ਕ	ਲ	ਲਿ	ਵ	ਰ	ਹੈ
ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ
ਕ	ਰ	ਨ	ਸਿਉ	ਇ	ਛਾ	ਚਾ	S	ਰ	ਹ
ਰੰਰੰ	ਰੰ	ਗੁੰ	ਰੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ
ਦੂ	ਮ	ਸ	ਪੂ	S	ਰ	ਜਿ	ਉ	ਨਿ	ਵੈ
ਮ	ਪ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗੁ	ਰ	ਰ	ਸ	ਸਸ
ਖ	ਵੈ	ਕ	ਸੁ	ਬਿ	ਮ	ਲ	ਬੀ	ਚਾ	ਰਹ
x		0		2		3		0	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	ਰ	ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਪ	-	ਮਗੁ	ਰਸ
2)	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	-	ਪ	ਮਪ	ਮਗੁ	ਰਸ
3)	ਮ	ਪ	ਧੁ	-	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੁੰ
	ਰੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗੁ	ਰ	ਸ
	x		0		2		3		0	

ਤਾਨਾਂ:-

1)	ਸਰ	ਮਪ	ਧੁਪ	ਮਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ	ਸੰਨੁ	ਧੁਪ	ਮਗੁ	ਰਸ
2)	ਮਪ	ਧੁਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ	ਸੰਰੰ	ਗੁੰਰੰ	ਸੰਨੁ	ਧੁਪ	ਮਗੁ	ਰਸ
3)	ਮਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ	ਸੰਰੰ	ਗੁੰਰੰ	ਸੰਨ	ਧੁਪ	ਮਪ	ਮਗੁ	ਰਸ
4)	ਮਪ	ਧੁਪ	ਮਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ	ਮਪ	ਸੰਨੁ	ਧੁਪ	ਮਗੁ	ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੇ 'ਨ'ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਫਿਰ 5ਵੀਂ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਆਸਾਵਰੀ ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-7 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ							ਅੰਤਰਾ						
1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
ਰ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਧੁ	ਮ	ਪ	ਮ	ਪ	ਪ	ਧੁਧੁ	ਧੁਧੁ	ਨੁ	ਧੁ
ਜ	ਨ	S	ਦ	ਰ	ਸ	ਨੁ	ਸ	ਦਾ	ਅ	ਕਲ	ਲਿਵ	ਰ	ਹੈ
ਮਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ	ਗੁ	-	ਰ	ਸ	ਸੰਸੰ	ਸੰ	ਸੰਸੰ	ਰੰ	ਨੁ	ਧੁ	ਪਪ
ਲਹ	ਣੇS	SS	ਭ	S	ਯੌ	S	ਕਰ	ਨ	ਸਿਉ	ਇ	ਛਾ	ਚਾ	ਰਹ
ਸੰ	ਸੰ	-	ਰੰ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਰੰਰੰ	ਗੁੰ	ਰੰ	ਸੰਸੰ	ਰੰਨੁ	ਧੁ	ਪ
ਹ	ਰਿ	S	ਪ	ਰ	ਸਿ	ਓ	ਦ੍ਰੂ	ਮ	ਸ	ਪੂਰ	ਜਿਉ	ਨਿ	ਵੈ
ਮ	ਪ	-	ਗੁ	ਗੁ	ਰ	ਸ	ਮ	ਪ	ਧੁਪ	ਗੁਗੁ	ਗੁਗੁ	ਰ	ਸਸ
ਕ	ਲੁ	S	ਸ	ਮੁ	ਲ	ਵੈ	ਖ	ਵੈ	ਕਸੁ	ਬਿਮ	ਲਬੀ	ਚਾ	ਰਹ
X			2		3		X			2		3	

ਰਾਗੁ ਆਸਾਵਰੀ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ								ਅੰਤਰਾ							
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਸਰ	ਮਪ	ਧੁਧੁ	ਪਪ	ਮਪ	ਧੁਪ	ਗੁਗੁ	ਰਸ	ਮਪ	ਧੁਧੁ	ਸੰਸੰ	ਸੰਸੰ	ਰੰਗੁੰ	ਰੰਸੰ	ਰੰਨੁ	ਧੁਪ
ਹS	ਰS	ਪਰ	ਸਿਓ	ਕS	ਲੁS	ਸਮੁ	ਲਵੈ	ਸਦਾ	ਅਕਲ	ਲਿਵ	ਰਹੈ	ਕਰਨ	ਸਿਉ	ਇਛਾ	ਚਾਰਹ
ਸੰ	ਰੰਨੁ	ਧੁਧੁ	ਪਪ	ਪਧੁ	ਮਪ	ਗੁਰ	ਸ	ਸੰਰੰ	ਗੁੰਰੰ	ਸੰਨੁ	ਧੁਪ	ਮਪ	ਧੁਪ	ਮਗੁ	ਰਸ
ਜ	ਨS	ਦਰ	ਸਨ	ਲਹ	ਣੇS	ਭS	ਯੋ	ਦ੍ਰੂਮਸ	ਪੂਰ	ਜਿਉ	ਨਿਵੈ	ਖਵੈ	ਕਸੁ	ਬਿਮਲਬੀ	ਚਾਰਹ
X				0				X				0			

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ

ਰਾਗੁ ਦਾ ਪਰੀਚੈ ਪੰਨਾ ੬੧ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਦੂਜੇ ਕੇ ੨) (੧੩੯੨)

ਮਨਿ ਬਿਸਾਸੁ ਪਾਇਓ, ਗਹਰਿ ਗਹੁ ਹਦਰਥਿ ਦੀਓ।। ਗਰਲ ਨਾਸੁ ਤਨਿ ਨਠਯੋ, ਅਮਿਉ ਅੰਤਰਗਤਿ ਪੀਓ।। ਰਿਦਿ ਬਿਗਾਸੁ ਜਾਗਿਓ, ਅਲਖਿ ਕਲ ਧਰੀ ਜੁਗੰਤਰਿ।। ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ, ਰਵਿਓ ਸਾਮਾਨਿ ਨਿਰੰਤਰਿ।। ਉਦਾਰਉ ਚਿਤ, ਦਾਰਿਦ ਹਰਨ, ਪਿਖੰਤਿਹ ਕਲਮਲ ਤ੍ਰਸਨ।। ਸਦ ਰੰਗਿ ਸਹਜਿ ਕਲੁ ਉਚਰੈ, ਜਸੁ ਜੰਪਉ ਲਹਣੇ ਰਸਨ।।੭।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਮਨਿ-ਮਨ ਵਿੱਚ। ਬਿਸਾਸੁ- ਸਰਧਾ। ਗਹਰਿ-ਗੰਭੀਰ (ਹਰੀ) ਵਿੱਚ। ਗਹੁ-ਪਹੁੰਚ। ਹਦਰਥਿ-ਹਜ਼ਰਤ ਨੇ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ। ਗਰਲ- ਵਿਹੁ, ਜ਼ਹਰ। ਤਨਿ-ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ। ਅਮਿਉ-ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਨਾਮ-ਜਲ। ਅੰਤਰ ਗਤਿ-ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ। ਪੀਓ-ਪੀਤਾ ਹੈ। ਬਿਗਾਸੁ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼। ਅਲਖਿ-ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ। ਕਲ-ਸੱਤਾ। ਜੁਗੰਤਰਿ-ਜੁਗਾਂ ਵਿਚ। ਰਿਦਿ-ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ। ਨਿਰੰਤਰਿ-ਸਭ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਇਕ ਰਸ। ਸਹਜ-ਆਤਮਕ ਅਡੋਲਤਾ ਦੀ। ਉਦਾਰਉ ਚਿਤ-ਉਦਾਰ ਚਿਤ ਵਾਲਾ। ਦਾਰਿਦ ਹਰਨ-ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਪਿਖੰਤਿਹ-ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ। ਕਲਮਲ-ਪਾਪ। ਤ੍ਰਸਨ-ਡਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।। ਸਦ-ਸਦਾ। ਰੰਗਿ-ਰੰਗ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ। ਉਚਰੈ-ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਸੁ-ਸੋਭਾ। ਜੰਪਉ-ਮੈਂ ਉਚਾਰਦਾ ਹਾਂ। ਰਸਨ-ਜੀਭ ਨਾਲ।

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਸ	ਧੁ	ਪ	ਧੁ	ਮ̍	ਪ	ਗ	ਮ
								ਸ	ਦ	ਰੰ	ਗਿ	ਸ	ਹ	ਜਿ	ਸ
ਪ	ਪ	ਗ	ਮ	ਰੁ	-	ਸ	-	ਸ	ਮ	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਪਪ	ਧੁ
ਕ	ਲੁ	ਉ	ਚ	ਰੈ	-	ਸ	ਸ	ਜ	ਸ	ਸੁ	ਸ	ਜੰ	ਸ	ਪਉ	ਸ
ਪਧੁ	ਨਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ								
ਲਸ	ਹਸ	ਣੇ	ਸ	ਰ	ਸ	ਨ	ਸ								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਮ	-	ਪ	-	ਧੁ	ਧੁ	ਨ	ਨ
								ਮ	ਸ	ਨਿ	ਸ	ਬਿ	ਸਾ	ਸ	ਸੁ

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ

ਸੰ	–	–	ਸੰ	ਰੁੰ	–	ਸੰ	–	ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਰੁੰ	–	ਸੰ	–	ਸੰ	–
ਪਾ	ऽ	ऽ	ਇ	ਓ	ऽ	ऽ	ऽ	ਗ	ਹ	ਰਿ	ऽ	ਗ	ऽ	ਹੁ	ऽ
ਨ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	–	ਪ	–	ਧੁ	ਧੁ	ਮ॑	–	ਪ	–
ਹ	ਦ	ਰ	ਥਿ	ਦੀ	ऽ	ਓ	ऽ	ਗ	ऽ	ਰ	ਲ	ਨਾ	ऽ	ਸੁ	ऽ
ਮ॑	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਧੁ	ਪ	–	ਮ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਨ	ਸੰ	ਨ
ਤ	ऽ	ਨਿ	ऽ	ਨ	ਠ	ਯੋ	ऽ	ਅ	ਮਿ	ਉ	ऽ	ਅੰ	ऽ	ਤ	ਰ
ਧੁ	ਪ	ਮ॑	ਪ	ਗਮ	ਪਮ	ਗਰੁ	ਸ								
ਗ	ऽ	ਤਿ	ऽ	ਪੀऽ	ऽऽ	ਓऽ	ऽ								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ, ਤਾਨਾਂ ਤੇ ਤਿਹਾਈਆਂ ਰਾਮਕਲੀ ਦੀ ਤੀਨ ਤਾਲ ਬੰਦਸ਼ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ।

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ–7 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
ਪ	ਧੁ	–	ਮ॑	ਪ	ਗਗ	ਮ	ਮ	ਪ	–	ਧੁ	ਧੁ	ਨ	–
ਸ	ਦ	ऽ	ਰੰ	ਗਿ	ਸਹ	ਜਿ	ਮ	ਨਿ	ऽ	ਬਿ	ਸਾ	ਸੁ	ऽ
ਪ	ਮ	–	ਗ	ਰੁ	ਸ	–	ਸੰ	–	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	–
ਕ	ਲੁ	ऽ	ਉ	ਚ	ਰੈ	ऽ	ਪਾ	ऽ	ਇ	ਓ	ऽ	ऽ	ऽ
ਸ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਮ॑ਮ॑	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ
ਜ	ਸੁ	ऽ	ਜੰ	ऽ	ਪਉ	ऽ	ਗ	ਹ	ਰਿ	ਗ	ਹੁ	ऽ	ऽ
ਗ	ਮ	ਨੁ	ਧੁ	ਮ॑	ਪ	–	ਮ॑ਮ॑	ਪ	ਪ	ਗ	ਮ	ਰੁ	ਸ
ਲ	ਹ	ਣੇ	ਰ	ਸ	ਨ	ऽ	ਹਦ	ਰ	ਥਿ	ਦੀ	ऽ	ਓ	ऽ
x			2		3		x			2		3	

ਰਾਗੁ ਟੋਡੀ

ਰਾਗੁ ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ- ਟੋਡੀ ਥਾਟ- ਤੋੜੀ ਸਵਰ-ਰਿਸ਼ਭ, ਗੰਧਾਰ, ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ, ਮਧਿਅਮ ਤੀਵਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁਧ ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ-ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਜਾਤੀ-ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਪੂਰਨ /ਵਾਦੀ-ਧੈਵਤ/ਸੰਵਾਦੀ- ਗੰਧਾਰ/ਸਮਾਂ- ਦਿਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ

ਆਰੋਹ- ਸ ਰੁ ਗੁ, ਮੰ ਪ, ਮੰ ਧੁ ਨ ਸੰ

ਅਵਰੋਹ- ਸੰ ਨ ਧੁ ਪ, ਮੰ ਧੁ ਮੰ ਗੁ, ਰੁ ਗੁ, ਰੁ, ਸ

ਮੁਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ) - ਧੁ਼ ਨ਼ ਸ, ਰੁ ਗੁ, ਮੰ ਰੁ ਗੁ, ਰੁ, ਸ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਟੋਡੀ ਨੂੰ ਬਾਰਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

(ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਦੂਜੇ ਕੇ ੨) (੧੩੯੨)

ਨਾਮੁ ਅਵਖਧੁ, ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ, ਅਰੁ ਨਾਮੁ ਸਮਾਧਿ ਸੁਖੁ, ਸਦਾ ਨਾਮ ਨੀਸਾਣੁ ਸੋਹੈ।। ਰੰਗਿ ਰਤੌ ਨਾਮ ਸਿਉ ਕਲ, ਨਾਮੁ ਸੁਰਿ ਨਰਹ ਬੋਹੈ।। ਨਾਮ ਪਰਸੁ ਜਿਨਿ ਪਾਇਓ ਸਤੁ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਰਵਿ ਲੋਇ।। ਦਰਸਨਿ ਪਰਸਿਐ ਗੁਰੂ ਕੈ, ਅਠਸਠਿ ਮਜਨੁ ਹੋਇ।।੮।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਅਵਖਧੁ- ਦਵਾਈ। ਸਮਾਧਿ ਸੁਖੁ-ਉਹ ਸੁਖ ਜੋ ਸਮਾਧੀ ਲਾਇਆਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਨੀਸਾਣੁ - ਨਾਮ ਦਾ ਝੰਡਾ। ਸੋਹੈ-ਸੋਭਦਾ ਹੈ। ਰੰਗਿ ਰਤੌ-ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੱਤਾ ਹੋਇਆ। ਨਾਮ ਸਿਉ- ਨਾਮ ਦੀ ਬਰਕਤ ਨਾਲ। ਸੁਰਿ-ਦੇਵਤੇ। ਨਰਹ-ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ। ਬੋਹੈ-ਸੁਗੰਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰਸੁ-ਛੋਹ। ਜਿਨਿ-ਜਿਸ ਨੇ। ਸਤੁ- ਉੱਚਾ ਆਚਰਨ। ਸਤੁ ਰਵਿ- ਸਤ ਧਰਮ-ਰੂਪ ਸੂਰਜ। ਲੋਇ-ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ। ਪਰਸਿਐ-ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਨਾਲ। ਅਠਸਠਿ-ਅਠਾਹਠ ਤੀਰਥ। ਮਜਨੁ-ਇਸ਼ਨਾਨ।

ਰਾਗੁ ਟੋਡੀ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਸ	ਰੁ	ਗੁ	ਰੁ	ਸ	ਸ	ਧੁ਼	ਨ਼
								ਦ	ਰ	ਸ	ਨਿ	ਪ	ਰ	ਸਿ	ਐ
ਸ	-	ਰੁ	ਗੁ	ਰੁ	ਗੁ	ਰੁ	ਸ	ਪ	ਪ	ਮੰ	ਧੁ	ਨ	ਧੁ	ਮੰ	ਧੁ
ਗੁ	-	ਰੂ	ऽ	ਕੈ	ऽ	ऽ	ऽ	ਅ	ਠ	ਸ	ਠਿ	ਮ	ऽ	ਜ	ਨੁ
ਮੰ	ਗੁ	ਰੁ	-	ਗੁ	ਰੁ	ਸ	-								
ਹੋ	ऽ	ऽ	ऽ	ਇ	ऽ	ऽ	ऽ								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

								ਮ॑	ਧੁ	ਮ॑	ਗੁ	ਮ॑	ਧੁ	ਨ	ਨ
								ਨਾ	S	ਮੁ	S	ਅ	ਵ	ਖ	ਧੁ
ਸੰ	-	ਸੰ	-	ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	-	ਧੁ	ਧੁ	ਨ	ਨ	ਸੰ	ਸੰਸੰ	ਰੁੰ	ਗੁੰ
ਨਾ	S	ਮੁ	S	ਆ	ਧਾ	ਰੁ	S	ਅ	ਰੁ	ਨਾ	ਮੁ	ਸ	ਮਾਧਿ	ਸੁ	ਖੁ
ਰੁੰ	ਗੁੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਮ॑	ਧੁ	ਨ	ਸੰ	ਨ'	ਧੁਧੁ'	ਪ	ਪ
ਸ	ਦਾ	ਨਾ	ਮ	ਨੀ	ਸਾਣੁ	ਸੋ	ਹੈ	ਅ	ਰੁ	ਨਾ	ਮੁ	ਸ	ਮਾਧਿ	ਸੁ	ਖੁ
ਮ॑	ਧੁ	ਮ॑	ਗੁ	ਰੁ	ਰੁਗੁ	ਰੁ	ਸ								
ਸ	ਦਾ	ਨਾ	ਮ	ਨੀ	ਸਾਣੁ	ਸੋ	ਹੈ								
X				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰੁ	ਗੁ	ਰੁ	-	ਸ	-	ਧੁ਼	ਨ਼	ਸ	ਰੁ	ਗੁ	ਰੁ	ਸ	-
2)	ਸ	ਰੁ	ਗੁ	ਮ॑	ਧੁ	-	ਪ	-	ਮ॑	ਧੁ	ਮ॑	ਗੁ	ਰੁ	ਗੁ	ਰੁ	ਸ
3)	ਮ॑	ਧੁ	ਮ॑	ਗੁ	ਮ॑	ਧੁ	ਨ	-	ਮ॑	ਧੁ	ਨ	ਸੰ	ਧੁ	ਨ	ਸੰ	-
	ਰੁੰ	ਗੁੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਪ	-	ਮ॑	ਧੁ	ਮ॑	ਗੁ	ਰੁ	ਗੁ	ਰੁ	ਸ
	X				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰੁ ਗੁਰੁ ਸਰੁ ਗੁਮ॑ ਧੁਪ ਮ॑ਗੁ ਰੁਗੁ ਰੁਸ
2) ਸਰੁ ਗੁਮ॑ ਧੁਨ ਧੁਪ ਮ॑ਧੁ ਮ॑ਗੁ ਰੁਗੁ ਰੁਸ
3) ਮ॑ਧੁ ਨਸੰ ਨਧੁ ਪ- ਮ॑ਧੁ ਮ॑ਗੁ ਰੁਗੁ ਰੁਸ
4) ਸਰੁ ਗੁਮ॑ ਧੁਪ ਮ॑ਗੁ ਰੁਗੁ ਰੁਸ ਸਰੁ ਗੁਮ॑ ਧੁਨ ਸੰਰੁੰ ਸੰਨ ਧੁਪ ਮ॑ਧੁ ਮ॑ਗੁ ਰੁਗੁ ਰੁਸ
5) ਸਰੁ ਗੁਮ॑ ਧੁਪ ਮ॑ਗੁ ਰੁਗੁ ਰੁਸ ਗੁਮ॑ ਧੁਨ ਸੰਰੁੰ ਗੁੰਰੁੰ ਸੰਨ ਧੁਪ ਮ॑ਧੁ ਮ॑ਗੁ ਰੁਗੁ ਰੁਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 4 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਅਸਥਾਈ ਦੇ ਦੋਨਾਂ ਚੱਕਰਾਂ ਦੀ ਦੁਗੁਨ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੀ ਦੁਗੁਨ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 9ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ 12 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ 2 ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

4) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਟੋਡੀ ਦੀਪਚੰਦੀ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
							ਪਪ	ਪ	ਪ	ਮੰ	ਮੰ	ਧੁ	ਧੁ
							ਦਰ	ਸ	ਨਿ	ਪ	ਰ	ਸਿ	ਐ
ਮੰ	ਧੁ	ਮੰ	ਗੁ	ਰੁਗੁ	ਰੁ	ਸ	ਧੁਧੁ	ਨ਼	ਸ	ਰੁ	ਗੁ	ਰੁ	ਸ
ਗੁ	ਰੂ	S	ਕੈ	SS	S	S	ਅਠ	ਸ	ਠਿ	ਮ	S	ਜ	ਨੁ
ਗੁ	ਮੰ	ਧੁ	ਮੰ	ਗੁ	ਰੁਗੁ	ਰੁਸ							
ਹੋ	S	S	ਇ	S	SS	SS							
X			2				0			3			

ਅੰਤਰਾ

							ਮੰ	ਧੁ	ਧੁ	ਗੁ	ਮੰ	ਧੁ	ਨ
							ਨਾ	S	ਮੁ	ਅ	ਵ	ਖ	ਧੁ
ਸੰ	ਸੰ	ਰੁੰਗੁੰ	ਰੁੰ	-	ਸੰ	-	ਨਨ	ਸੰ	ਨਨ	ਧੁ	ਧੁ	ਪ	ਪ
ਨਾ	ਮੁ	ਆS	ਧਾ	S	ਰੁ	S	ਅਰੁ	ਨਾ	ਮੁਸ	ਮਾ	ਧਿ	ਸੁ	ਖੁ
ਮੰਮੰ	ਧੁ	ਧੁ	ਮੰ	ਗੁਗੁ	ਰੁਗੁ	ਰੁਸ							
ਸਦਾ	ਨਾ	ਮ	ਨੀ	ਸਾਣੁ	ਸੋS	ਹੈS							
X			2				0			3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	-	ਰੁ	ਗੁ	ਰੁ	ਸ	ਧੁ	ਪ	-	ਮੰ	ਗੁ	ਰੁ	ਸ
2)	ਸ	ਰੁ	ਗੁ	ਮੰ	ਧੁ	ਨ	ਧੁ	ਪ	ਮੰ	ਗੁ	ਰੁ	ਗੁ	ਰੁ	ਸ
3)	ਮੰ	ਧੁ	-	ਮੰ	ਗੁ	ਮੰ	ਧੁ	ਨ	-	ਸੰ	ਰੁੰ	ਗੁੰ	ਰੁੰ	ਸੰ
	ਨ	ਸੰ	-	ਨ	ਧੁ	ਪ	-	ਮੰ	ਧੁ	-	ਮੰ	ਗੁ	ਰੁਗੁ	ਰੁਸ
	X			2				0			3			

ਰਾਗੁ ਗੂਜਰੀ

ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ- ਗੂਜਰੀ ਥਾਟ- ਤੋੜੀ ਸਵਰ- ਰਿਸ਼ਭ, ਗੰਧਾਰ ਤੇ ਧੈਵਤ ਕੋਮਲ, ਮਧਿਅਮ ਤੀਵਰ ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁਧ ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ - ਪੰਚਮ ਜਾਤੀ- ਸ਼ਾੜਵ-ਸ਼ਾੜਵ।

ਵਾਦੀ- ਧੈਵਤ ਸੰਵਾਦੀ-ਰਿਸ਼ਭ ਸਮਾਂ- ਦਿਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ

ਆਰੋਹ- ਸ ਰੁ ਗੁ, ਮੰ ਧੁ ਨ ਸੰ ਅਵਰੋਹ- ਸੰ ਨ ਧੁ, ਮੰ ਗੁ, ਰੁ ਗੁ ਰੁ, ਸ।

ਮੁਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ)- ਗੁ ਮੰ ਧੁ ਨ ਧੁ, ਮੰ ਧੁ ਮੰ ਗੁ, ਰੁ, ਗੁ ਰੁ ਸ।

(ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਦੂਜੇ ਕੇ ੨) (੧੩੯੨)

ਸਚੁ ਤੀਰਥੁ ਸਚੁ ਇਸਨਾਨੁ, ਅਰੁ ਭੋਜਨੁ ਭਾਉ ਸਚੁ, ਸਦਾ ਸਚੁ ਭਾਖੰਤੁ ਸੋਹੈ।। ਸਚੁ ਪਾਇਓ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਸੰਗਤੀ ਬੋਹੈ।। ਜਿਸੁ ਸਚੁ ਸੰਜਮੁ ਵਰਤੁ ਸਚੁ, ਕਬਿ ਜਨ ਕਲ ਵਖਾਣੁ।। ਦਰਸਨਿ ਪਰਸਿਐ ਗੁਰੂ ਕੈ, ਸਚੁ ਜਨਮੁ ਪਰਵਾਣੁ।।੯।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਸਚੁ-ਸੱਚੇ ਹਰੀ ਦਾ ਨਾਮ। ਭਾਖੰਤ-ਉਚਾਰਦਿਆਂ। ਸੋਹੈ-ਸੋਭ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੋਹੈ-ਸੁਗੰਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸੁ ਸਚੁ ਸੰਜਮੁ- ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸੰਜਮ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਵਖਾਣੁ- ਆਖ। ਪਰਵਾਣੁ-ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ, ਕਬੂਲ, ਸਫਲ।

ਰਾਗੁ ਗੂਜਰੀ ਏਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-12 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
						ਸਸ	ਸ	ਰੁ	ਰੁਗੁ	ਰੁ	ਸ
						ਦਰ	ਸ	ਨਿ	ਪਰ	ਸਿ	ਐ
ਧੁ	-	ਮੰ	ਗੁ	ਰੁਗੁ	ਰੁਸ	ਗੁ	ਮੰ	ਧੁ	ਨ	ਧੁ	ਧੁ
ਗੁ	S	ਰੂ	ਕੈ	SS	SS	ਸ	S	ਚੁ	ਜ	ਨ	ਮੁ
ਮੰ	ਗੁ	ਰੁ	ਰੁਗੁ	ਰੁਸ	ਨ਼ਸ						
ਪ	ਰ	ਵਾ	ਣੁS	SS	SS						
x		0		2		0		3		4	

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
						ਗੁ	ਮੰ	ਧੁ	ਨ	ਧੁ	ਧੁ
						ਸ	S	ਚੁ	ਤੀ	ਰ	ਥੁ

ਰਾਗੁ ਗੂਜਰੀ

ਸੰ	ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਨ	ਸੰ	ਸੰ	ਧੁਧੁ	ਨ	ਸੰਸੰ	ਰੁੰਰੁੰ	ਰੁੰ	ਗੁੰ
ਸ	ਚੁ	ਇ	ਸ	ਨਾ	ਨੁ	ਅਰੁ	ਭੋ	ਜਨੁ	ਭਾਉ	ਸ	ਚੁ
ਰੁੰਰੁੰ	ਸੰਸੰ	ਨ	ਸੰਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਧੁਧੁ	ਮ̍	ਨਨ	ਧੁਧੁ	ਮ̍	ਗੁ
ਸਦਾ	ਸਚੁ	ਭਾ	ਖੰਤੁ	ਸੋ	ਹੈ	ਅਰੁ	ਭੋ	ਜਨੁ	ਭਾਉ	ਸ	ਚੁ
ਰੁਰੁ	ਗੁਗੁ	ਰੁ	ਰੁਗੁ	ਰੁਸ	ਨ਼ਸ						
ਸਦਾ	ਸਚੁ	ਭਾ	ਖੰਤੁ	ਸੋS	ਹੈS						
X		0		2		0		3		4	

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰੁ	ਗੁ	ਰੁ	ਸ	ਧੁ	ਮ̍	ਗੁ	ਰੁ	ਸ	-
2)	ਸ	ਰੁ	ਗੁ	ਰੁ	ਗੁ	ਮ̍	ਧੁ	ਨ	ਧੁ	-	ਮ̍ਗੁ	ਰੁਸ
3)	ਗੁ	ਮ̍	ਧੁ	ਨ	ਧੁ	-	ਮ̍	ਧੁ	ਨ	-	ਸੰ	-
	ਰੁੰ	ਗੁੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਮ̍	ਧੁ	ਮ̍ਗੁ	ਰੁ	ਸ	ਨ਼ਸ
	X		0		2		0		3		4	

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਧੁਧੁ ਮ̍ਧੁ ਮ̍ਗੁ ਰੁਗੁ ਰੁਸ ਨ਼ਸ

2) ਗੁਮ̍ ਧੁਨ ਧੁ- ਮ̍ਗੁ ਰੁਗੁ ਰੁਸ

3) ਧੁਨ ਸੰਨ ਧੁਮ̍ ਗੁਗੁ ਰੁਸ ਨ਼ਸ

4) ਸੰਰੁੰ ਸੰਨ ਧੁਮ̍ ਗੁਗੁ ਰੁਗੁ ਰੁਸ

5) ਸਰੁ ਗੁਮ̍ ਧੁਮ̍ ਗੁਰੁ ਸਰੁ ਗੁਮ̍ ਧੁਨ ਸੰਰੁੰ ਸੰਨ ਧੁਮ̍ ਗੁਗੁ ਰੁਸ

6) ਧੁਧੁ ਮ̍ਧੁ ਮ̍ਗੁ ਰੁਗੁ ਰੁਸ ਨਨ ਧੁਨ ਸੰਨ ਧੁਮ̍ ਗੁਗੁ ਰੁਗੁ ਰੁਸੰ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਚੌਥੀ ਤੋਂ 6ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ 2 ਵਾਰ ਹੋਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਮਾਤਰ ਤੋਂ 2 ਵਾਰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਦਾ ਬਿਸਰਾਮ ਦੇ ਕੇ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

4) 7ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਗੂਜਰੀ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
											ਸ	ਰੁ	ਗੁ	-	ਮ̍
											ਦ	ਰ	ਸ	ऽ	ਨਿ
ਧੁ	ਧੁ	ਨ	ਧੁ	ਮ̍	ਧੁ	ਮ̍	ਗੁ	ਰੁ	-	ਸ	ਧੁ	-	ਨ਼	-	ਸ
ਪ	ਰ	ਸਿ	ਐ	ਗੁ	ऽ	ਰੂ	ऽ	ਕੈ	ऽ	ऽ	ਸ	ऽ	ਚੁ	-	ऽ
ਰੁ	ਰੁ	ਗੁ	-	ਧੁ	ਮ̍	ਗੁ	ਰੁ	ਗੁ	ਰੁ	ਸ					
ਜ	ਨ	ਮੁ	ऽ	ਪ	ਰ	ਵਾ	ऽ	ਣੁ	ऽ	ऽ					
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
											ਗੁ	ਮ̍	ਧੁ	ਨ	ਧੁ
											ਸ	ऽ	ਚੁ	ऽ	ऽ
ਸੰ	-	ਰੁੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੁੰ	ਗੁੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਧੁ	ਗੁੰ	ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਗੁੰ
ਤੀ	ऽ	ਰ	ਥੁ	ਸ	ਚੁ	ਇ	ਸ	ਨਾ	ऽ	ਨੁ	ਅ	ਰੁ	ਭੋ	ਜ	ਨੁ
ਰੁੰ	ਰੁੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਮ̍ਮ̍	ਗੁ	ਰੁਗੁ	ਰੁ	ਸ					
ਭਾ	ਉ	ਸ	ਚੁ	ਸ	ਦਾ	ਸਚੁ	ਭਾ	ਖੰਤੁ	ਸੋ	ਹੈ					
x				2				0				3			

ਰਾਗੁ ਗੂਜਰੀ ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-7 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ / ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
ਰੁਰੁ	ਗੁ	ਰੁ	ਸ	ਸ	ਨ਼ਰੁ	ਗੁਮ̍	ਧੁ	ਮ̍	ਗੁ	ਮ̍	ਧੁ	ਨ	ਨ
ਦਰ	ਸ	ਨਿ	ਪ	ਰ	ਸਿऽ	ਐऽ	ਸ	ਚੁ	ऽ	ਤੀ	ऽ	ਰ	ਥੁ
ਧੁ	ਧੁ	ਮ̍ਗੁ	ਰੁ	-	ਰੁਗੁ	ਰੁਸ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੁੰ	ਨ	ਨ	ਸੰ	ਸੰ
ਗੁ	ਰੂ	ऽऽ	ਕੈ	ऽ	ऽऽ	ऽऽ	ਸ	ਚੁ	ऽ	ਇ	ਸ	ਨਾ	ਨੁ
ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਗੁਮ̍	ਧੁਨ	ਧੁ	-	ਧੁਧੁ	ਨ	ਸੰਸੰ	ਰੁੰ	ਗੁੰ	ਰੁੰ	ਸੰ
ਸ	ਚੁ	ऽ	ਜऽ	ਨऽ	ਮੁ	ऽ	ਅਰੁ	ਭੋ	ਜਨੁ	ਭਾ	ਉ	ਸ	ਚੁ
ਮ̍	ਗੁ	ਰੁ	ਰੁਗੁ	ਰੁ	ਸ	-	ਨਨ	ਸੰ	ਨ	ਧੁ	ਧੁਧੁ	ਗੁਮ̍	ਧੁ
ਪ	ਰ	ऽ	ਵਾऽ	ऽ	ਣੁ	ऽ	ਸਦਾ	ਸ	ਚੁ	ਭਾ	ਖੰਤੁ	ਸੋऽ	ਹੈ
							ਧੁਧੁ	ਮ̍	ਗੁ	ਰੁ	ਰੁਗੁ	ਰੁ	ਸ
							ਸਦਾ	ਸ	ਚੁ	ਭਾ	ਖੰਤੁ	ਸੋ	ਹੈ
x			2		3		x			2		3	

ਰਾਗੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ

ਰਾਗੁ ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ- ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ **ਥਾਟ-ਬਿਲਾਵਲ/ਆਸਾਵਰੀ ਅੰਗ**

ਸਵਰ- ਦੋਵੇਂ ਧੈਵਤ ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ, ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ-ਗੰਧਾਰ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਆਰੋਹ ਵਿੱਚ **ਜਾਤੀ- ਔੜਵ-ਸੰਪੂਰਨ**

ਵਾਦੀ-ਮਧਿਅਮ **ਸੰਵਾਦੀ- ਸ਼ੜਜ** **ਸਮਾਂ- ਦਿਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ**

ਆਰੋਹ- ਸ ਰ ਮ, ਪ ਧ ਸਂ **ਅਵਰੋਹ- ਸਂ ਨ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਧੁ ਨੁ ਧੁ ਪ, ਮ ਗ ਰ ਸ**

ਮੁਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ)- ਮ ਪ, ਧੁ - ਨੁ ਧੁ ਪ, ਮ ਗ ਸ ਰ ਮ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਨੂੰ ਛੇਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

(ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਦੂਜੇ ਕੇ ੨) (੧੩੯੨)

ਅਮਿਅ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸੁਭ ਕਰੈ, ਹਰੈ ਅਘ ਪਾਪ ਸਕਲ ਮਲ।। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਰੁ ਲੋਭ ਮੋਹ, ਵਸਿ ਕਰੈ ਸਭੈ ਬਲ।। ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਮਨਿ ਵਸੈ, ਦੁਖੁ ਸੰਸਾਰਹ ਖੋਵੈ।। ਗੁਰੁ ਨਵ ਨਿਧਿ ਦਰੀਆਉ, ਜਨਮ ਹਮ ਕਾਲਖ ਧੋਵੈ।। ਸੁ ਕਹੁ ਟਲ ਗੁਰੁ ਸੇਵੀਐ, ਅਹਿਨਿਸਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ।। ਦਰਸਨਿ ਪਰਸਿਐ ਗੁਰੂ ਕੈ, ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਜਾਇ।।੧੦।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਅਮਿਅ- ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਮਈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ -ਭਰੀ। ਦ੍ਰਿਸਟਿ - ਨਜ਼ਰ। ਹਰੈ- ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਘ-ਪਾਪ। ਸਕਲ ਮਲ- ਸਾਰੀਆਂ ਮੈਲਾਂ। ਵਸਿ ਕਰੈ-ਕਾਬੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਲ-ਅਹੰਕਾਰ। ਸੰਸਾਰਹ- ਸੰਸਾਰ ਦਾ। ਖੋਵੈ-ਨਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਵ ਨਿਧਿ ਦਰੀਆਉ- ਨੌਂ ਨਿਧੀਆਂ ਦਾ ਦਰੀਆਉ। ਨਿਧਿ-ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ। ਜਨਮ ਹਮ-ਸਾਡੇ ਜਨਮਾਂ ਦੀ। ਅਹਿ-ਦਿਨ। ਨਿਸਿ-ਰਾਤ। ਸਹਜਿ-ਆਤਮਕ ਅਡੋਲਤਾ ਵਿੱਚ। ਸੁਭਾਇ-ਪ੍ਰੇਮ ਵਿੱਚ।

ਰਾਗੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਫਰੋਦਸਤ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਸ	ਰ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰਸ	ਸ	ਰ	ਮ
ਦ	ਰ	ਸ	ਨਿ	ਪ	ਰ	ਸਿ	ਐ	ਗੁ	ਰੂ	SS	ਕੈ	S	S
ਮ	ਪ	ਧ	-	ਸਂ	ਰਂ	ਸਂ	-	ਨ	ਧ	ਪ	ਮਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ
ਜ	ਨ	ਮ	S	ਮ	ਰ	ਣ	S	ਦੁ	ਖੁ	S	ਜਾS	SS	ਇS
X		0		2		3		4			5		

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਮਮ	ਪ	-	ਧਧ	-	ਪ	ਧ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਰੰ	-	ਸੰ
ਅ	ਮਿਅ	S	S	ਦ੍ਰਿ	S	ਸ	ਟਿ	ਸੁ	S	ਭ	ਕ	S	ਰੈ
ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧ	-	ਪ
ਹ	ਰੈ	ਅ	ਘ	ਪਾ	S	ਪ	S	ਸ	ਕ	ਲ	ਮ	S	ਲ
ਮ	-	ਪ	-	ਮਮ	ਪ	ਧੁ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	-	ਪ
ਕਾ	S	ਮ	S	ਕ੍ਰੋ	ਧ	ਅ	ਰੁ	ਲੋ	S	ਭ	ਮੋ	S	ਹ
ਪ	ਧੁ	ਮ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	-	ਗ	ਗ	ਰ	ਗ	ਰ	ਸ
ਵ	S	ਸਿ	S	ਕ	S	ਰੈ	S	ਸ	ਭੈ	S	ਬ	S	ਲ
x		0		2		3		4			5		

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਸ	ਰ	ਗ	ਸ
2)	ਰ	ਮ	ਪ	-	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਧ	-	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਗੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ
	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਸ
	x		0		2		3		4			5		

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰ ਮਪ ਧੁਪ ਮਪ ਧੁਨੁ ਧੁਪ ਮਪ ਧਧ ਸੰਨ ਧਪ ਧੁਪ ਮਪ ਮਗ ਰਸ

2) ਰਮ ਪਧੁ ਨੁਨੁ ਧੁਪ ਮਪ ਧਧ ਸੰਰੰ ਸੰਸੰ ਸੰਰੰ ਗੰਸੰ ਨਨ ਧਪ ਮਗ ਰਸ

3) ਮਪ ਧਧ ਸੰਰੰ ਸੰਸੰ ਸੰਰੰ ਗੰਸੰ ਨਨ ਧਪ ਮਪ ਧੁਨੁ ਧੁਪ ਮਪ ਮਗ ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ 2 ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਦਾ ਬਿਸਰਾਮ ਦੇ ਕੇ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਇਹ ਟੁਕੜਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੱਕ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਫਿਰ 9ਵੀਂ-10ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 2 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਹੋਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਥਾਈ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲਾਈਨ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ ਬਿਸਰਾਮ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 14ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ | ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਸਰ	ਮਪ	ਧੁਧੁ	ਮਪ	ਮਗ	ਸਰ	ਮ	-	ਮ	ਮਮ	ਪਪ	ਧਧ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ
ਦਰ	ਸਨਿ	ਪਰ	ਸਿਐ	ਗੁS	ਰੂS	ਕੈ	S	ਅ	ਮਿਅ	ਦ੍ਰਿ	ਸਟਿ	ਸੁ	ਭ	ਕ	ਰੈ
ਮਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁਪ	ਮਪ	ਮਪ	ਮ-	ਗਰ	ਗਸ	ਸੰਰੰ	ਗੰਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਨਨ	ਸੰਨ	ਧ	ਪ
ਜਨ	ਮS	ਮਰ	ਣS	ਦੁS	ਖੁS	ਜਾS	ਇS	ਹਰੈ	ਅਘ	ਪਾ	ਪ	ਸਕ	ਲS	ਮ	ਲ
x				0				ਮ	ਮ	ਪਪ	ਪ	ਮਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁ	ਪ
								ਕਾ	ਮ	ਕ੍ਰੋ	ਧ	ਅਰੁ	ਲੋਭ	ਮੋ	ਹ
								ਮਪ	ਧੁਪ	ਮਪ	ਮ	ਗ	ਰਸ	ਸਰ	ਮ
								ਵS	ਸਿS	ਕS	ਰੈ	ਸ	ਭੈS	ਬS	ਲ
								x				0			

ਰਾਗੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-6 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ | ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
ਪਪ	ਧੁ	ਪ	ਮਮ	ਪ	ਮ	ਮਮ	ਪਪ	ਪ	ਧਧ	ਪ	ਧ
ਦਰ	ਸ	ਨਿ	ਪਰ	ਸਿ	ਐ	ਅਮਿਅ	ਦ੍ਰਿਸ	ਟਿ	ਸੁਭ	ਕ	ਰੈ
ਗ	ਸ	ਰ	ਮ	-	-	ਸੰਸੰ	ਸੰਸੰ	ਸੰਸੰ	ਰੰਰੰ	ਰੰ	ਸੰਸੰ
ਗੁ	ਰੂ	S	ਕੈ	S	S	ਹਰੈ	ਅਘ	ਪਾਪ	ਸਕ	ਲ	ਮਲ
ਰ	ਮ	ਮ	ਪ	ਧੁ	ਪ	ਸੰਰੰ	ਗੰਗੰ	ਸੰ	ਨਨ	ਧਧ	ਪਪ
ਜ	ਨ	ਮ	ਮ	ਰ	ਣ	ਕਾਮ	ਕ੍ਰੋ	ਧ	ਅਰੁ	ਲੋਭ	ਮੋਹ
ਧੁ	ਨੁ	ਧੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮਮ	ਪ	ਧੁਨੁ	ਧੁਧੁ	ਧੁ	ਪ
ਦੁ	S	ਖੁ	ਜਾ	S	ਇ	ਵਸਿ	ਕ	ਰੈS	ਸਭੈ	ਬ	ਲ
x			0			x			0		

ਰਾਗੁ ਤਿਲੰਗ

ਰਾਗੁ ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗੁ-ਤਿਲੰਗ ਥਾਟ-ਖਮਾਜ ਸਵਰ-ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁੱਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ- ਰਿਸ਼ਭ ਤੇ ਧੈਵਤ ਜਾਤੀ- ਔੜਵ-ਔੜਵ

ਵਾਦੀ-ਗੰਧਾਰ ਸੰਵਾਦੀ- ਨਿਸ਼ਾਦ ਸਮਾਂ- ਰਾਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ

ਆਰੋਹ- ਸ, ਗ ਮ ਪ, ਨ ਸੰ। ਅਵਰੋਹ-ਸੰ, ਨੁ ਪ, ਮ ਗ ਸ

ਮੁਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ)- ਗ ਮ ਪ, ਨੁ ਪ, ਗ ਮ ਗ, ਸ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਤਿਲੰਗ ਨੂੰ ਚੌਦਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਵਾਰ ੨੪ ਪਉੜੀ ਨੰ. ੫ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ
(ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਆਗਮਨ)

ਅੰਗਹੁ ਅੰਗੁ ਉਪਾਇਓਨੁ ਗੰਗਹੁ ਜਾਣੁ ਤਰੰਗੁ ਉਠਾਇਆ।। ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ਗਹੀਰੁ ਗੁਣੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ਸਦਾਇਆ।। ਦੁਖ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਦੇਣਿਹਾਰੁ ਦੁਖ ਸੁਖ ਸਮਸਰਿ ਲੇਪੁ ਨ ਲਾਇਆ।। ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਚੇਲਾ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਚੇਲੇ ਪਰਚਾ ਪਰਚਾਇਆ।। ਬਿਰਖਹੁ ਫਲੁ ਫਲ ਤੇ ਬਿਰਖੁ ਪਿਉ ਪੁਤਹੁ ਪੁਤੁ ਪਿਉ ਪਤੀਆਇਆ।। ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪੂਰਨੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਅਲਖ ਲਖਾਇਆ।। ਬਾਬਾਣੇ ਗੁਰ ਅੰਗਦੁ ਆਇਆ।।੫।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਗੰਗਹੁ ਜਾਣੁ ਤਰੰਗੁ ਉਠਾਇਆ - (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਆਪਣੇ) ਸਰੀਰ ਤੋਂ (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦਾ) ਸਰੀਰ ਉਤਪੰਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਗੰਗਾ ਵਿਚੋਂ ਲਹਿਰਾਂ ਉਠਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ਸਦਾਇਆ-ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਾ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਦਾ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ। ਸਮਸਰਿ-ਬਰਾਬਰ। ਗੁਰੁ ਚੇਲੇ ਪਰਚਾ ਪਰਚਾਇਆ-ਗੁਰੂ ਤੇ ਚੇਲੇ ਨੇ ਅਜਿਹਾ (ਪਰਚਾ ਪਰਚਾਇਆ) ਪ੍ਰੇਮ ਲਾਇਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਚੇਲਾ ਤੇ ਚੇਲਾ ਗੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਤੀਆਇਆ- ਪਤੀਜਿਆ। ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਅਲਖ ਲਖਾਇਆ-ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ(ਨਿਰਗੁਣ ਸਰੂਪ) ਤੇ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ (ਸਰਗੁਣ ਸਰੂਪ) ਅਲਖ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਲਿਵ ਲਗਾ ਕੇ ਲਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਬਾਣੇ-ਬਾਬੇ ਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।

ਰਾਗੁ ਤਿਲੰਗ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
												ਸ	-	ਗ	ਮ
												ਬਾ	ऽ	ਬਾ	ਣੇ
ਪ	-	ਨੁ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਗਮ	ਪਮ	ਗਮ	ਗਸ	ਗ	ਮ	ਪ	ਨ
ਗੁ	ऽ	ਰ	ऽ	ਅੰ	ऽ	ਗ	ਦੁ	ਆऽ	ਇऽ	ਆऽ	ऽऽ	ਬਾ	ऽ	ਬਾ	ਣੇ

ਰਾਗੁ ਤਿਲੰਗ

ਸੰ	-	ਨੁ	ਪ	ਗਮ	ਪਨੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਗ	ਸ	
ਗੁ	ऽ	ਰ	ऽ	ਅੰऽ	ऽऽ	ਗ	ਦੁ	ਆ	ਇ	ਆ	ऽ	
x				2				0				3

ਅੰਤਰਾ

												ਗ	ਮ	ਪ	ਨ
												ਅੰ	ऽ	ਗ	ਹੁ
ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਪ	ਨ	ਸੰ	ਗੰ	ਸੰ	ਨਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਸੰ	ਗੰ	ਮੰ	ਗੰ
ਅੰ	ऽ	ਗੁ	ऽ	ਉ	ऽ	ਪਾ	ਇ	ਓ	ऽऽ	ਨੁ	ऽ	ਗੰ	ऽ	ਗ	ਹੁ
ਸੰ	-	ਨੁ	ਪ	ਗਮ	ਪਨੁ	ਪ	ਮ	ਗ	ਗਮ	ਗ	ਸ				
ਜਾ	ऽ	ਣੁ	ऽ	ਤऽ	ਰੰऽ	ਗੁ	ਉ	ਠਾ	ਇऽ	ਆ	ऽ				
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਪ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਸ	-
2)	ਸ	-	ਨ਼	ਸ	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਗ	ਮ	ਗ	ਸ
3)	ਗ	ਮ	ਪ	-	ਨੁ	-	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਨ	ਨ	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ
	ਸੰ	ਗੰ	ਮੰ	ਗੰ	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਨੁ	ਪ	ਗ	ਮ	ਗ	-	ਸ	-
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਗ ਮਗ ਮਪ ਮਗ ਪਨੁ ਪਮ ਗਮ ਗਸ

2) ਸਗ ਮਪ ਮਗ ਪਨੁ ਪਮ ਗਮ ਗਸ ਨ਼ਸ

3) ਨ਼ਸ ਗਮ ਪਮ ਗ- ਸੰਨੁ ਪਮ ਗਮ ਗਸ

4) ਸਗ ਮਪ ਮਗ ਗਮ ਪਨੁ ਪਮ ਮਪ ਨਸੰ ਨੁਪ ਪਨੁ ਪਮ ਮਪ ਮਗ ਗਮ ਗਸ ਨ਼ਸ

5) ਗਮ ਪਮ ਗਮ ਪਨੁ ਪਮ ਗਮ ਪਨ ਸੰਨੁ ਪਮ ਗਮ ਪਨ ਸੰਗੰ ਸੰਨੁ ਪਮ ਗਮ ਗਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ 6 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਦੀ 13ਵੀਂ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ 8 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 13ਵੀਂ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 2 ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਤਿਲੰਗ ਤਾਲ ਕਹਿਰਵਾ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ — ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਸ	ਗ	ਮਗ	ਮਪ	ਨਸਂ	ਨੁਪ	ਮਮ	ਗ	ਸਂ	ਨਸਂ	ਨੁ	ਪ	ਗਮ	ਪਨ	ਸਂ	ਨਸਂ
ਬਾ	ਬਾ	ਣੇS	SS	ਗੁਰ	ਅੰਗਦੁ	ਆਇ	ਆ	ਅੰ	ਗਹੁ	ਅੰ	ਗੁ	ਉS	ਪਾਇ	ਓ	ਨੁS
ਨ	ਸਂ	ਨਸਂ	ਨੁਪ	ਪਨੁ	ਪਮ	ਗਮ	ਗ	ਸਂਗਂ	ਮਂਗਂ	ਸਂ	ਨੁਪ	ਪਨੁ	ਪਮ	ਗਮ	ਗਸ
ਬਾ	ਬਾ	ਣੇS	SS	ਗੁਰ	ਅੰਗਦੁ	ਆਇ	ਆ	ਗਂS	ਗਹੁ	ਜਾ	ਣੁS	ਤਰੰ	ਗੁਉ	ਠਾਇ	ਆS
x				0				x				0			

ਰਾਗੁ ਤਿਲੰਗ ਦੀਪਚੰਦੀ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਚਲੰਤ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਸ	-	-	ਗ	-	ਮ	-	ਪ	-	-	ਮ	-	ਗ	-
ਬਾ	S	S	ਬਾ	S	ਣੇ	S	ਗੁ	S	S	ਰ	S	S	S
ਨ	-	ਸਂ	ਨੁ	-	ਪ	-	ਮ	ਮ	S	ਗ	S	ਸ	S
ਅੰ	S	S	ਗ	S	ਦੁ	S	ਆ	ਇ	S	ਆ	S	S	S
ਨ	-	-	ਸਂ	-	ਸਂ	-	ਨ	-	ਸਂ	ਨੁ	-	ਪ	-
ਬਾ	S	S	ਬਾ	S	ਣੇ	S	ਗੁ	S	S	ਰ	S	S	S
ਮ	-	-	ਨੁ	-	ਪ	-	ਗ	-	ਮ	ਗ	-	ਸ	-
ਅੰ	S	S	ਗ	S	ਦੁ	S	ਆ	S	ਇ	ਆ	S	S	S
x			2				0			3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਗ	-	ਮ	ਪ	-	ਨ	-	ਸਂ	-	-	ਨ	-	ਸਂ	-
ਅੰ	S	S	ਗੁ	S	ਹੁ	S	ਅੰ	S	S	ਗੁ	S	S	S
ਨ	-	ਸਂ	ਗਂ	-	ਸਂ	-	ਨ	-	ਸਂ	ਨੁ	-	ਪ	-
ਉ	S	S	ਪਾ	S	ਇ	S	ਓ	S	S	ਨੁ	S	S	S
ਗਂ	-	ਮਂ	ਗਂ	-	ਸਂ	-	ਨੁ	-	-	ਪ	-	-	-
ਗਂ	S	S	ਗ	S	ਹੁ	S	ਜਾ	S	S	ਣੂ	S	S	S
ਗ	-	-	ਮ	-	ਪ	-	ਗ	ਗ	ਮ	ਗ	-	ਸ	-
ਤ	S	S	ਰੰ	S	ਗੁ	S	ਉ	ਠਾ	ਇ	ਆ	S	S	S
x			2				0			3			

ਰਾਗੁ ਧਨਾਸਰੀ

ਰਾਗੁ- ਧਨਾਸਰੀ ਥਾਟ- ਕਾਫੀ ਸਵਰ-ਗੰਧਾਰ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਦ ਕੋਮਲ ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁੱਧ
ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ- ਆਰੋਹ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਭ ਤੇ ਧੈਵਤ ਜਾਤੀ- ਔੜਵ- ਸੰਪੂਰਨ
ਵਾਦੀ- ਪੰਚਮ ਸੰਵਾਦੀ- ਸ਼ੜਜ ਸਮਾਂ- ਦਿਨ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪਹਿਰ
ਆਰੋਹ- ਸ ਨ਼ ਸ ਗੁ ਮ ਪ, ਨੁ ਸੰ ਅਵਰੋਹ- ਸੰ ਨੁ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਗੁ ਰ ਸ
ਮੁੱਖ ਅੰਗ(ਪਕੜ)- ਨ਼ ਸ, ਗੁ ਮ ਪ, ਨੁ ਧ ਪ, ਮ ਪ ਗੁ, ਰ ਸ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਧਨਾਸਰੀ ਨੂੰ ਦਸਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਵਾਰ ੨੪ ਪਉੜੀ ਨੰ. ੬ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ
(ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ - ਪ੍ਰਕਾਸ਼)

ਪਾਰਸੁ ਹੋਆ ਪਾਰਸਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਚੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਹਣਾ।। ਚੰਦਨੁ ਹੋਇਆ ਚੰਦਨਹੁ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਰਹਤ ਵਿਚਿ ਰਹਣਾ।। ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ਜੋਤਿ ਵਿਚਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸੁਖੁ ਦੁਰਮਤਿ ਦੁਖ ਦਹਣਾ।। ਅਚਰਜ ਨੋ ਅਚਰਜੁ ਮਿਲੈ ਵਿਸਮਾਦੈ ਵਿਸਮਾਦੁ ਸਮਹਣਾ।। ਅਪਿਉ ਪੀਅਣ ਨਿਝਰੁ ਝਰਣੁ ਅਜਰੁ ਜਰਣੁ ਅਸਹੀਅਣੁ ਸਹਣਾ।। ਸਚੁ ਸਮਾਣਾ ਸਚੁ ਵਿਚਿ ਗਾਡੀ ਰਾਹੁ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਵਹਣਾ।। ਬਾਬਾਣੈ ਘਰਿ ਚਾਨਣੁ ਲਹਣਾ।।੬।।

ਪਦ ਅਰਥः- ਪਾਰਸੁ ਹੋਆ ਪਾਰਸਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਚੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਹਣਾ- (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ) ਪਾਰਸ ਹੋ ਗਏ ਪਾਰਸਹੁ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ) ਤੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਕਹਾਏ। ਦੁਰਮਤਿ ਦੁਖ ਦਹਣਾ- ਦੁਰਮਤ ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾੜਨ ਵਾਲੇ। ਸਮਹਣਾ-ਸਮਾ ਗਏ। ਅਪਿਉ ਪੀਅਣ ਨਿਝਰੁ ਝਰਣੁ ਅਜਰੁ ਜਰਣੁ ਅਸਹੀਅਣੁ ਸਹਣਾ- ਇਕ ਰਸ (ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ) ਝਰਨਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਂਦੇ ਹਨ (ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਅਜਰ ਨੂੰ ਜਰਦੇ ਤੇ ਅਸਹਿ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਵਹਣਾ-ਚੱਲਦਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਧਨਾਸਰੀ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ
ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਸ	ਰ	ਨ਼	ਸ	ਗੁ	-	ਮ	-
								ਬਾ	ऽ	ਬਾ	ਣੈ	ਘ	ऽ	ਰਿ	ऽ
ਪ	-	ਮ	ਪ	ਗੁ	ਗੁ	ਰ	ਸ	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ
ਚਾ	ऽ	ਨ	ਣੁ	ਲ	ਹ	ਣਾ	ऽ	ਬਾ	ऽ	ਬਾ	ਣੈ	ਘ	ऽ	ਰਿ	ऽ
ਗੁ	-	ਮ	ਪ	ਗੁ	ਗੁ	ਰ	ਸ								
ਚਾ	ऽ	ਨ	ਣੁ	ਲ	ਹ	ਣਾ	ऽ								
x				2				0				3			

ਰਾਗੁ ਧਨਾਸਰੀ

ਅੰਤਰਾ

								ਪ	-	ਮ	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਨੁ
								ਪਾ	S	ਰ	ਸੁ	ਹੋ	S	ਆ	S
ਸੰ	-	ਨੁ	ਸੰ	ਪ	ਨੁ	ਸੰ	-	ਸੰ	ਗੁੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-
ਪਾ	S	ਰੰ	S	ਸ	ਹੁ	S	S	ਸ	ਤਿ	ਗੁ	ਰ	ਪ	ਰ	ਚੇ	S
ਮ	ਪ	ਗੁ	ਗੁ	ਰ	ਸ	ਨੁ	ਸ								
ਸ	ਤਿ	ਗੁ	ਰੁ	ਕ	ਹ	ਣਾ	S								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਨੁ	ਸ	ਗੁ	ਮ	ਪ	-	ਮ	ਪ	ਗੁ	-	ਰ	ਸ	ਨੁ	ਸ
2)	ਸ	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮਪ	ਗੁ	ਰ	ਸ
3)	ਪ	-	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਨੁ	ਸੰ	-	ਨੁ	ਸੰ
	ਪ	ਨੁ	ਸੰ	ਗੁੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨੁ	ਸੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮਪ	ਗੁ	ਰਸ	ਨੁਸ
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਨੁਸ ਗੁਮ ਪ- ਮਪ ਗੁਗੁ ਰਸ ਨੁਨੁ ਸ-
2) ਨੁਸ ਗੁਮ ਪਨੁ ਧਪ ਮਪ ਗੁ- ਰਸ ਨੁਸ
3) ਸਗੁ ਮਪ ਗੁਮ ਪਨੁ ਸੰਨੁ ਧਪ ਮਗੁ ਰਸ
4) ਸਗੁ ਮਪ ਧਪ ਮਪ ਗੁਮ ਪਪ ਮਗੁ ਰਸ ਗੁਮ ਪਨੁ ਸੰਰੰ ਨੁਸੰ ਨੁਨੁ ਧਪ ਮਗੁ ਰਸ
5) ਸਗੁ ਮਪ ਗੁਮ ਪਨੁ ਮਪ ਨੁਸੰ ਪਨੁ ਸੰਗੁੰ ਰੰਸੰ ਨੁਸੰ ਨੁਨੁ ਧਪ ਮਗੁ ਮਪ ਗੁ- ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਸੱਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਮੁਖੜੇ ਦੀ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤੇਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) ਪੂਰੀ ਅਸਥਾਈ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਚੱਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

4) ਮੁਖੜੇ ਦੀ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਧਨਾਸਰੀ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ								ਅੰਤਰਾ							
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਪ	ਮਪ	ਗੁ	ਮਪ	ਗੁ	ਮਗੁ	ਰਸ	ਨੁਸ	ਪਨੁ	ਧਪ	ਨੁ	ਸਂ	ਪਨੁ	ਸਂਗੁਂ	ਰਂ	ਸਂ
ਬਾ	ਬਾS	ਣੈ	ਘਰਿ	ਚਾ	ਨਣੁ	ਲਹ	ਣਾ	ਪਾS	ਰਸੁ	ਹੋ	ਆ	ਪਾS	ਰS	ਸ	ਹੁ
ਪਨੁ	ਸਂ	ਨੁਧ	ਪਪ	ਗੁ	ਮਪ	ਗੁਗੁ	ਰਸ	ਸਂਰਂ	ਨੁਸਂ	ਨੁਧ	ਪ	ਮਪ	ਗੁਗੁ	ਰਸ	ਨੁਸ
ਬਾS	ਬਾ	ਣੈS	ਘਰਿ	ਚਾ	ਨਣੁ	ਲਹ	ਣਾS	ਸਤਿ	ਗੁਰ	ਪਰ	ਚੇ	ਸਤਿ	ਗੁਰੁ	ਕਹ	ਣਾS
X				0				X				0			

ਰਾਗੁ ਧਨਾਸਰੀ ਦੀਪਚੰਦੀ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਗੁ	ਮ	ਪ	ਮ	ਪ	ਗੁ	ਗੁ	ਰ	ਸ
ਬਾ	ਬਾ	ਣੈ	ਘ	S	ਰਿ	S	ਚਾ	ਨ	ਣੁ	ਲ	ਹ	ਣਾ	S
ਨੁ	ਸ	ਸ	ਗੁ	ਮ	ਪ	-	ਪ	ਮ	ਗੁ	ਰ	ਸ	ਨੁ	ਸ
ਬਾ	ਬਾ	ਣੈ	ਘ	S	ਰਿ	S	ਚਾ	ਨ	ਣੁ	ਲ	ਹ	ਣਾ	S
X			2				0			3			

ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਸਂ	ਨੁ	ਸਂ	ਪ	ਨੁ	ਸਂ	-	ਸਂ	ਗੁਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ
ਪਾ	ਰ	ਸੁ	ਹੋ	S	ਆ	S	ਪਾ	S	ਰ	ਸ	ਹੁ	S	S
ਸਂਸਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਗੁਗੁ	ਮ	ਪ	ਗੁ	ਗੁ	ਰ	ਸ
ਸਤਿ	ਗੁ	ਰ	ਪ	ਰ	ਚੇ	S	ਸਤਿ	ਗੁ	ਰੁ	ਕ	ਹ	ਣਾ	S
X			2				0			3			

ਰਾਗੁ ਤੁਖਾਰੀ

ਰਾਗੁ-ਤੁਖਾਰੀ ਥਾਟ-ਤੋੜੀ ਸਵਰ-ਦੋਨੋਂ ਨਿਸ਼ਾਦ, ਗੰਧਾਰ ਕੋਮਲ,
ਮਧਿਅਮ ਤੀਵਰ ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁੱਧ ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ-ਰਿਸ਼ਭ ਤੇ ਧੈਵਤ ਆਰੋਹ ਵਿੱਚ
ਜਾਤੀ-ਔੜਵ-ਸੰਪੂਰਨ ਵਾਦੀ-ਪੰਚਮ ਸੰਵਾਦੀ-ਸ਼ੜਜ ਸਮਾਂ-ਦਿਨ ਦਾ ਚੌਥਾ ਪਹਿਰ
ਆਰੋਹ-ਨ਼ ਸ, ਗੁ ਮ̍ ਪ, ਨ ਸ̍ ਅਵਰੋਹ-ਸ̍ ਨ ਧ ਪ, ਨੁ ਧ ਪ, ਮ̍ ਗੁ ਰ ਸ
ਮੁਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ)-ਨ਼ ਸ, ਗੁ ਮ̍ ਪ, ਨੁ ਧ ਪ, ਧ ਮ̍ ਪ, ਮ̍ ਗੁ ਰ ਸ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਤੁਖਾਰੀ ਨੂੰ ਬਾਈਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਵਾਰ ੨੪ ਪਉੜੀ ਨੰ. ੭ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ
(ਸੁਪੁੱਤ੍ਰ ਗੁਰ ਅੰਗਦ)

ਸਬਦੈ ਸਬਦੁ ਮਿਲਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਘੜੁ ਘੜਾਏ ਗਹਣਾ।। ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਭੈ ਚਲਣਾ ਆਪੁ ਗਣਾਇ ਨ ਖਲਹਲੁ ਖਹਣਾ।। ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦੀ ਸਾਹਿਬੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੋਸ ਨਸੀਨੀ ਬਹਣਾ।। ਕਾਰਣ ਕਰਣ ਸਮਰਥ ਹੈ ਹੋਇ ਅਛਲੁ ਛਲ ਅੰਦਰਿ ਛਹਣਾ।। ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਦਇਆ ਧਰਮ ਅਰਥ ਵੀਚਾਰਿ ਸਹਜਿ ਘਰਿ ਘਹਣਾ।। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧੁ ਵਿਰੋਧੁ ਛਡਿ ਲੋਭ ਮੋਹੁ ਅੰਹਕਾਰਹੁ ਤਹਣਾ।। ਪੁਤੁ ਸਪੁਤੁ ਬਬਾਣੇ ਲਹਣਾ।।੭।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਘੜੁ ਘੜਾਏ ਗਹਣਾ-ਗੁਰਮੁਖ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ) ਅਘੜ (ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘੜਿਆ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਅਘੜ ਹੈ) ਮਨ ਨੂੰ ਭੀ ਘੜਕੇ ਗਹਿਣਾ ਰੂਪ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਆਪੁ ਗਣਾਇ ਨ ਖਲਹਲੁ ਖਹਣਾ- ਗੜਬੜੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਖਪਣਾ। ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੋਸ ਨਸੀਨੀ ਬਹਣਾ- ਏਕਾਂਤ ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਛਹਣਾ- ਛਿਪਿਆ ਰਿਹਾ। ਘਹਣਾ-ਅੰਦਰ ਲੰਘੇ ਹਨ। ਤਹਣਾ-ਡਰਨਾ।

ਰਾਗੁ ਤੁਖਾਰੀ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ
ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਗੁਮ̍	ਪਨੁ	ਧਪ	ਮ̍ਪ	ਗੁ	ਗੁ	ਰ	ਸ
								ਪੁS	SS	ਤੁS	SS	ਸ	ਪੁ	ਤੁ	S
ਰ	ਰ	ਸ	-	ਨ਼	ਨ਼	ਸ	-	ਗੁ	ਮ̍	ਪ	ਨ	ਸ̍	ਨ	ਧ	ਪ
ਬ	ਬਾ	ਣੇ	S	ਲ	ਹ	ਣਾ	S	ਪੁ	S	ਤੁ	S	ਸ	ਪੁ	ਤੁ	S
ਧ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਗੁਮ̍	ਪਮ̍	ਗੁ	ਰਸ								
ਬ	ਬਾ	ਣੇ	S	ਲS	ਹS	ਣਾ	SS								
X				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

								ਪ	ਪ	ਗੁ	ਮੰ	ਪ	ਪ	ਨ	-
								ਸ	ਬ	ਦੈ	S	ਸ	ਬ	ਦੁ	S
ਸੰ	-	ਸੰ	ਸੰ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਗੁੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ
ਮਿ	S	ਲਾ	ਇ	ਆ	S	S	S	ਗੁ	ਰ	ਮੁ	ਖਿ	ਅ	ਘ	ੜੁ	S
ਮੰਪ	ਧਨੁ	ਧਪ	ਮੰਪ	ਗੁ	ਗੁ	ਰ	ਸ								
ਘS	ੜਾS	ਏS	SS	ਗ	ਹ	ਣਾ	S								
X				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਨ਼	ਸ	ਗੁ	ਮੰ	ਪ	-	ਧ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮੰ	ਗੁ	ਰ	ਸ
2)	ਸ	ਨ਼ਸ	ਗੁ	ਮੰ	ਪ	ਧ	ਮੰ	ਪ	ਪ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮੰ	ਪ	ਮੰਗ	ਰਸ
3)	ਗੁ	ਮੰ	ਪ	-	ਨ	-	ਸੰ	-	ਪ	ਨ	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਗੁੰ	ਰੰ
	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	-	ਧ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮੰਪ	ਗੁ	ਰ	ਸ
	X				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਨ਼ਸ ਗੁਮੰ ਪਮੰ ਗੁਮੰ ਪਨੁ ਧਪ ਮੰਗੁ ਰਸ
2) ਗੁਮੰ ਪਨ ਸੰਨ ਧਪ ਧਨੁ ਧਪ ਮੰਗੁ ਰਸ
3) ਪਨ ਸੰਨ ਧਪ ਧਨੁ ਧਪ ਮੰਪ ਮੰਗ ਰਸ
4) ਨ਼ਸ ਗੁਮੰ ਪਮੰ ਗੁਮੰ ਪਨ ਧਪ ਮੰਪ ਗੁਮੰ ਪਨ ਸੰਨ ਧਪ ਮੰਪ ਧਨੁ ਧਪ ਮੰਗੁ ਰਸ
5) ਗੁਮੰ ਪਧ ਮੰਪ ਗੁਮੰ ਪਨ ਧਪ ਮੰਪ ਗੁਮੰ ਪਨ ਸੰਨ ਧਪ ਮੰਪ ਧਨੁ ਧਪ ਮੰਗੁ ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਸੱਮ ਤੋਂ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦੇ 4 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
2) 9ਵੀਂ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ 12 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤ੍ਹੋ 2 ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।
3) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਤੁਖਾਰੀ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ								ਅੰਤਰਾ							
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਧਨੁ	ਧਪ	ਗੁਮੰ	ਪ	ਮੰਪ	ਗੁ	ਰਸ	ਨ਼ਸ	ਪਪ	ਗੁਮੰ	ਪਨ	ਸੰ	ਪਨ	ਸੰਗੁੰ	ਰੰ	ਸੰ
ਪੁS	ਤੁS	ਸਪੁ	ਤੁ	ਬਬਾ	ਣੇ	ਲਹ	ਣਾS	ਸਬ	ਦੈS	ਸਬ	ਦੂ	ਮਿS	ਲਾਇ	ਆ	S
ਨ	ਸੰਨ	ਧਧ	ਪ	ਗੁਮੰ	ਪਮੰ	ਗੁਰ	ਸ	ਨਨ	ਸੰਨ	ਧਧ	ਪ	ਧਨੁ	ਧਪ	ਮੰਗੁ	ਰਸ
ਪੁ	ਤS	ਸਪੁ	ਤੁ	ਬਬਾ	ਣੇS	ਲਹ	ਣਾ	ਗੁਰ	ਮੁਖਿ	ਅਘ	ੜੁ	ਘੜਾ	ਏS	ਗਹ	ਣਾS
x				0				x				0			

ਰਾਗੁ ਤੁਖਾਰੀ ਦੀਪਚੰਦੀ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਸ	ਨ਼	ਸ	ਗੁ	ਮੰ	ਪ	-	ਧਨੁ	ਧ	ਪ	ਮੰ	ਗੁ	ਰ	ਸ
ਪੁ	ਤੁ	S	ਸ	ਪੁ	ਤੁ	S	ਬS	ਬਾ	ਣੇ	ਲ	ਹ	ਣਾ	S
ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਧ	ਪ	-	ਧਨੁ	ਧ	ਪ	ਗੁ	ਮੰਪ	ਗੁ	ਰਸ
ਪੁ	ਤੁ	S	ਸ	ਪੁ	ਤੁ	S	ਬS	ਬਾ	ਣੇ	ਲ	ਹS	ਣਾ	SS
x			2				0			3			

ਅੰਤਰਾ

ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਗੁ	ਮੰ	ਪ	ਨ	ਨ	ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	-
ਸ	ਬ	ਦੈ	ਸ	ਬ	ਦੂ	S	ਮਿ	ਲਾ	ਇ	ਆ	S	S	S
ਨਨ	ਸੰ	ਗੁੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਧਨੁ	ਧਪ	ਮੰਗੁ	ਰਸ
ਗੁਰ	ਮੁ	ਖਿ	ਅ	ਘ	ੜੁ	S	ਘ	ੜਾ	ਏ	ਗS	ਹS	ਣਾS	SS
x			2				0			3			

ਰਾਗੁ ਕੇਦਾਰਾ

ਪਰੀਚੈ:-

ਰਾਗ-ਕੇਦਾਰਾ ਥਾਟ-ਕਲਿਆਨ ਸਵਰ-ਦੋਵੇਂ ਮਧਿਅਮ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸਵਰ ਸ਼ੁੱਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ ਆਰੋਹ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਭ ਤੇ ਗੰਧਾਰ ਅਵਰੋਹ ਵਿੱਚ ਗੰਧਾਰ

ਜਾਤੀ-ਔੜਵ ਸ਼ਾੜਵ ਵਾਦੀ-ਸ਼ੁੱਧ ਮਧਿਅਮ ਸੰਵਦੀ - ਸ਼ੜਜ

ਸਮਾਂ - ਰਾਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਰ ਅਰੋਹ-ਸ, ਮ, ਮ ਪ, ਧ ਪ, ਨ ਧ ਸੰ

ਅਵਰੋਹ-ਸੰ ਨ ਧ ਪ, ਮੰ ਪ ਧ ਪ ਮ, ਸ ਰ ਸ

ਮੁੱਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ)- ਸ ਮ, ਮ ਪ, ਧ ਪ ਮ, ਪ ਮ, ਰ ਸ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਕੇਦਾਰਾ ਨੂੰ ਤੇਈਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਵਾਰ ੨੪ ਪਉੜੀ ਨੰ. ੮ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ

(ਸੁਪੁੱਤ੍ਰ ਗੁਰ ਅੰਗਦ)

ਗੁਰੁ ਅੰਗਦੁ ਗੁਰੁ ਅੰਗੁ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਿਰਖੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਫਲਿਆ।। ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਜਗਾਈਅਨੁ ਦੀਵੇ ਤੇ ਜਿਉ ਦੀਵਾ ਬਲਿਆ।। ਹੀਰੈ ਹੀਰਾ ਬੇਧਿਆ ਛਲੁ ਕਰਿ ਅਛੁਲੀ ਅਛਲੁ ਛਲਿਆ।। ਕੋਇ ਬੁਝਿ ਨ ਹੰਘਈ ਪਾਣੀ ਅੰਦਰਿ ਪਾਣੀ ਰਲਿਆ।। ਸਚਾ ਸਚੁ ਸੁਹਾਵੜਾ ਸਚੁ ਅੰਦਰਿ ਸਚੁ ਸਚਹੁ ਢਲਿਆ।। ਨਿਹਚਲੁ ਸਚਾ ਤਖਤੁ ਹੈ ਅਬਿਚਲ ਰਾਜ ਨ ਹਲੈ ਹਲਿਆ।। ਸਚ ਸਬਦੁ ਗੁਰਿ ਸਉਪਿਆ ਸਚ ਟਕਸਾਲਹੁ ਸਿਕਾ ਚਲਿਆ।। ਸਿਧ ਨਾਥ ਅਵਤਾਰ ਸਭ ਹਥ ਜੋੜਿ ਕੈ ਹੋਏ ਖਲਿਆ।। ਸਚਾ ਹੁਕਮੁ ਸੁ ਅਟਲੁ ਨ ਟਲਿਆ।।੮।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਗੁਰੁ ਅੰਗਦੁ ਗੁਰੁ ਅੰਗੁ ਤੇ- ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ। ਹੀਰੈ ਹੀਰਾ ਬੇਧਿਆ ਛਲੁ ਕਰਿ ਅਛੁਲੀ ਅਛਲੁ ਛਲਿਆ- ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਹੀਰੇ ਨਾਲ ਮਨ ਰੂਪ ਹੀਰਾ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ, ਮਾਨੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਕੇ ਅਛਲੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਅਛਲੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਛਲ ਲਿਆ। ਹੰਘਈ-ਸਕਦਾ। ਸਚੁ ਅੰਦਰਿ ਸਚੁ ਸਚਹੁ ਢਲਿਆ-ਸੱਚਾ ਤੇ ਸੱਚ ਦੋਵੇਂ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਹਨ (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ) ਸੱਚ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਤੋਂ ਢਾਲੇ ਗਏ ਸੱਚ ਸਰੂਪ ਹਨ। ਅਬਿਚਲ ਰਾਜ ਨ ਹਲੈ ਹਲਿਆ-ਅਟੱਲ ਸੱਚਾ ਤਖਤ ਹੈ ਤੇ ਅਟੱਲ ਹੀ ਰਾਜ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹਿਲਾਇਆਂ ਨਹੀਂ ਹਿਲਦਾ। ਸਚ ਟਕਸਾਲਹੁ ਸਿਕਾ ਚਲਿਆ-ਸੱਚ ਦੀ ਟਕਸਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿੱਕਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਕੇਦਾਰਾ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮੰ	ਪ	ਧ	ਪ
								ਗੁ	ਰੁ	ਅੰ	ऽ	ਗ	ਦੁ	ਗੁ	ਰੁ

ਰਾਗੁ ਕੇਦਾਰਾ

ਮ	-	ਰ	ਸ	ਰ	-	ਸ	-	ਸ	-	ਮਮ	ਮ	ਪ	ਧਪ	ਮ	-
ਅੰ	ऽ	ਗੁ	ऽ	ਤੇ	ऽ	ऽ	ऽ	ਅੰ	ऽ	ਮ੍ਰਿ	ਤ	ਬਿ	ਰऽ	ਖੁ	ऽ
ਪ	ਧਪ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ	-								
ਅੰ	ਮ੍ਰਿਤ	ਫ	ਲ	ਫ	ਲਿ	ਆ	ऽ								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

								ਪ	ਧ	ਪ	-	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ
								ਜੋ	ऽ	ਤੀ	ऽ	ਜੋ	ऽ	ਤਿ	ऽ
ਸੰ	ਰੰ	ਸੰ	-	ਨ	ਧ	ਪ	-	ਮੰ	ਪ	ਧ	ਪ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ
ਜ	ਗਾ	ਈ	ऽ	ਅ	ऽ	ਨੁ	ऽ	ਦੀ	ऽ	ਵੇ	ऽ	ਤੇ	ऽ	ਜਿ	ਉ
ਮੰ	ਪ	ਮ	-	ਰ	ਰ	ਸ	-								
ਦੀ	ऽ	ਵਾ	ऽ	ਬ	ਲਿ	ਆ	ऽ								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਮ	-	ਪ	-	ਧ	ਪ	ਮੰ	ਪ	ਮ	-	ਰ	-	ਸ	-
2)	ਸ	-	ਮ	ਪ	ਧ	-	ਪ	ਪ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮੰਪ	ਮ	ਰ	ਸ
3)	ਸ	-	ਮ	-	ਪ	-	ਧ	ਪ	ਪ	ਧ	ਪ	-	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ
	ਮੰ	-	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	-	ਮੰ	ਪ	ਧ	ਪ	ਮ	-	ਰ	ਸ
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਸਰ ਸਸ ਮਮ ਰਸ ਮੰਪ ਧਪ ਮਮ ਰਸ

3) ਮਪ ਧਪ ਮੰਪ ਮ- ਸੰਨ ਧਪ ਮਮ ਰਸ

4) ਮੰਪ ਧਪ ਮਮ ਰਸ ਸੰਨ ਧਪ ਮਮ ਰਸ

5) ਸਸ ਮਮ ਪਪ ਧਪ ਮੰਪ ਮ- ਸੰਨ ਧਪ ਮੰਪ ਮ- ਸੰਰੰ ਸੰਨ ਧਪ ਮੰਪ ਮ- ਰਸ

6) ਮਮ ਰਸ ਧਪ ਮੰਪ ਮਮ ਰਸ ਸੰਨ ਧਪ ਸੰਰੰ ਸੰਨ ਧਪ ਮੰਪ ਧਪ ਮੰਪ ਮਮ ਰਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਸੱਮ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਮੁਖੜੇ ਦੀ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) 9ਵੀਂ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਦੇ 12 ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਸੱਮ ਤੋਂ 2 ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਕੇਦਾਰਾ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ | ਅੰਤਰਾ

1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਸਰ	ਸ	ਮਪ	ਮਮ	ਧਧ	ਪਪ	ਮ॑ਪ	ਮ	ਪਧ	ਪ	ਸੰਰੰ	ਸੰ	ਮੰਮੰ	ਰੰਸੰ	ਧਧ	ਪ
ਗੁS	ਰੁ	ਅੰS	ਗਦੁ	ਗੁਰੁ	ਅੰਗੁ	ਤੇS	S	ਜੋS	ਤੀ	ਜੋS	ਤਿ	ਜਗਾ	ਈS	ਅS	ਨੁ
ਪਧ	ਪਧ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮ॑ਪ	ਮਮ	ਰਰ	ਸ	ਸੰਨ	ਧਪ	ਮ॑ਪ	ਮਮ	ਮ॑ਪ	ਧਪ	ਮਮ	ਰਸ
ਅੰ	ਮ੍ਰਿਤ	ਬਿਰ	ਖੁS	ਅੰਮ੍ਰਿਤ	ਫਲ	ਫਲਿ	ਆ	ਦੀS	ਵੇS	ਤੇS	ਜਿਉ	ਦੀS	ਵਾS	ਬਲਿ	ਆS
X				0				X				0			

ਰਾਗੁ ਕੇਦਾਰਾ ਦੀਪਚੰਦੀ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਸ	ਰ	ਸ	ਮ	-	ਪ	ਪ	ਧ	ਧ	ਪ	ਮ	ਮ	ਰ	ਸ
ਗੁ	ਰੁ	S	ਅੰ	S	ਗ	ਦੁ	ਗੁ	ਰੁ	S	ਅੰ	ਗੁ	ਤੇ	S
ਪ	ਧਧ	ਪ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ	ਮ॑	ਪਪ	ਮ	ਰ	ਰ	ਸਸ	ਸ
ਅੰ	ਮ੍ਰਿ	ਤ	ਬਿ	ਰ	ਖੁ	S	ਅੰ	ਮ੍ਰਿ	ਤ	ਫ	ਲ	ਫਲਿ	ਆ
X			2				0			3			

ਅੰਤਰਾ

ਪ	ਧ	ਪ	ਸੰ	-	ਰੰ	ਸੰ	ਮੰ	ਮੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਧ	ਪ
ਜੋ	S	ਤੀ	ਜੋ	S	ਤਿ	S	ਜ	ਗਾ	ਈ	ਅ	S	ਨੁ	S
ਮ॑	ਪ	ਧ	ਮ॑	ਪ	ਮ	ਮ	ਧ	ਪ	ਮ	ਰ	ਰ	ਸ	-
ਦੀ	S	ਵੇ	ਤੇ	S	ਜਿ	ਉ	ਦੀ	S	ਵਾ	ਬ	ਲਿ	ਆ	S
X			2				0			3			

ਰਾਗੁ ਜੈਜਾਵੰਤੀ

ਰਾਗੁ-ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਥਾਟ-ਖਮਾਜ ਸਵਰ-ਦੋਵੇਂ ਗੰਧਾਰ, ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਦ ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁੱਧ

ਵਰਜਿਤ ਸਵਰ-ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀ-ਸੰਪੂਰਨ

ਵਾਦੀ-ਰਿਸ਼ਭ/ਸੰਵਾਦੀ-ਪੰਚਮ ਸਮਾਂ-ਰਾਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ

ਆਰੋਹ- ਸ ਰ ਗ ਮ ਪ, ਨ ਸੰ ਅਵਰੋਹ-ਸੰ ਨੁ ਧ ਪ, ਧ ਮ ਗ ਰ, ਰ ਗੁ ਰ ਸ।

ਮੁੱਖ ਅੰਗ (ਪਕੜ) - ਰ ਗੁ ਰ ਸ, ਨ਼ ਧ਼ ਪ਼ ਰ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਗੁ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਰਾਗੁ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਅੰਤਮ ਰਾਗੁ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕਤੀਵਾਂ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਵਾਰ ਪਹਿਲੀ ਪਉੜੀ ਨੰ. ੪੫ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ

(ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ)

ਜਾਰਤਿ ਕਰਿ ਮੁਲਤਾਨ ਦੀ ਫਿਰਿ ਕਰਤਾਰਿ ਪੁਰੇ ਨੋ ਆਇਆ। ਚੜ੍ਹੇ ਸਵਾਈ ਦਿਹਿ ਦਿਹੀ ਕਲਿਜੁਗਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ। ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਹੋਰੁ ਮੰਗਣਾ ਸਿਰਿ ਦੁਖਾਂ ਦੇ ਦੁਖ ਸਬਾਇਆ। ਮਾਰਿਆ ਸਿਕਾ ਜਗਤਿ ਵਿਚਿ ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥੁ ਚਲਾਇਆ। ਥਾਪਿਆ ਲਹਿਣਾ ਜੀਂਵਦੇ ਗੁਰਿਆਈ ਸਿਰਿ ਛਤ੍ਰ ਫਿਰਾਇਆ। ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ਕੈ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕਿ ਰੂਪੁ ਵਟਾਇਆ। ਲਖਿ ਨ ਕੋਈ ਸਕਈ ਆਚਰਜੇ ਆਚਰਜੁ ਦਿਖਾਇਆ। ਕਾਇਆ ਪਲਟਿ ਸਰੂਪੁ ਬਣਾਇਆ।।੪੫।।

ਪਦ ਅਰਥ:- ਜਾਰਤਿ- ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਅਥਵਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ। ਦਿਹਿ ਦਿਹੀ- ਦਸਾਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ।

ਰਾਗੁ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਤੀਨ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-16 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
								ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	-
								ਥਾ	S	ਪਿ	ਆ	ਲ	ਹਿ	ਣਾ	S
ਰ	ਗੁ	ਰ	ਸ	ਨ਼	ਧ਼	ਪ਼	-	ਰ	ਗ	ਮ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਮ	ਪ
ਜੀਂ	S	ਵ	S	ਦੇ	S	S	S	ਗੁ	ਰਿ	ਆ	S	ਈ	S	ਸਿ	ਰਿ
ਰ	ਗਗ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗੁ	ਰ	ਸ								
ਛ	ਤ੍ਰ	S	S	ਫਿ	ਰਾ	ਇ	ਆ								
x				2				0				3			

ਅੰਤਰਾ

								ਮ	ਪ	ਨ	ਨ	ਸਂ	-	ਨ	ਸਂ
								ਜਾ	ऽ	ਰ	ਤਿ	ਕ	ऽ	ਰਿ	ऽ
ਰਂ	ਗੁਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਪ
ਮੁ	ਲ	ਤਾ	ਨ	ਦੀ	ऽ	ऽ	ऽ	ਫਿ	ਰਿ	ਕ	ਰ	ਤਾ	ਰਿ	ਪੁ	ਰੇ
ਧ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗੁ	ਰ	ਸ								
ਨੋ	ऽ	ऽ	ऽ	ਆ	ਇ	ਆ	ऽ								
x				2				0				3			

ਅਲਾਪ:-

1)	ਸ	-	ਰ	ਸ	ਨ਼	ਧ਼	ਪ਼	-	ਰ	ਗ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗੁ	ਰ	ਸ
2)	ਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਧ	ਮ	ਗ	ਰ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਗੁ	ਰ	ਸ
3)	ਮ	ਪ	ਨ	ਸਂ	ਰਂ	ਗੁਂ	ਰਂ	ਸਂ	ਨ	ਸਂ	ਧ	ਨੁ	ਰਂ	ਗੁਂ	ਰਂ	ਸਂ
	ਸਂ	ਰਂ	ਨ	ਸਂ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਮ	ਗ	ਰ	-	ਰ	ਗੁ	ਰ	ਸ
	x				2				0				3			

ਤਾਨਾਂ:-

1) ਰਗ ਮਪ ਧਪ ਮਪ ਗਮ ਰਗੁ ਰਸ ਨ਼ਸ

2) ਰਗ ਮਨੁ ਧਪ ਮਪ ਗਮ ਰਗੁ ਰਸ ਨ਼ਸ

3) ਰਗ ਮਪ ਨਸਂ ਨੁਧ ਪ- ਮਗ ਰਗੁ ਰਸ

4) ਨ਼ਸ ਰਗ ਮਪ ਮਗ ਰਗ ਮਗ ਰਗੁ ਰਸ ਨ਼ਸ ਰਗ ਮਪ ਧ- ਮਗ ਰਗੁ ਰਸ ਨ਼ਸ

5) ਰਗ ਮਪ ਧਪਂ ਮਗ ਰਗੁ ਰਸ ਨ਼ਸ ਰਗ ਮਪ ਨਸਂ ਨੁਨੁ ਧਪ ਮਗ ਰਗੁ ਰਸ ਨ਼ਸ

ਤਿਹਾਈਆਂ:-

1) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਸੱਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ 13ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

2) ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਸੱਮ ਤੋਂ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ 4 ਮਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਮੁਖੜੇ ਦੇ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਦੁਗੁਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

3) 9ਵੀਂ ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਬੰਦਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਮ ਤੇ ਮੁਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਗੁ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਕਹਿਰਵਾ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-8 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ								ਅੰਤਰਾ							
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ਮਪ	ਨਸੰ	ਨੁਧ	ਪ	ਰਗ	ਮਪ	ਮਗ	ਮ	ਮਪ	ਨਨ	ਸੰਰੰ	ਸੰ	ਨਸੰ	ਧਨੁ	ਰੰਗੁੰ	ਰੰਸੰ
ਥਾS	ਪਿਆ	ਲਹਿ	ਣਾ	ਜੀਂS	Sਵ	ਦੇS	S	ਜਾS	ਰਤਿ	ਕS	ਰਿ	ਮੁਲ	ਤਾਨ	ਦੀS	SS
ਰਗ	ਮਨੁ	ਧ	ਪਪ	ਰਗ	ਮਗ	ਰਗੁ	ਰਸ	ਸੰਰੰ	ਨਸੰ	ਨੁਧ	ਪਪ	ਮਗ	ਰ	ਰਗੁ	ਰਸ
ਗੁਰਿ	ਆS	ਈ	ਸਿਰਿ	ਛਤ੍ਰ	ਫਿS	ਰਾਇ	ਆS	ਫਿਰਿ	ਕਰ	ਤਾਰਿ	ਪੁਰੇ	ਨੋS	S	ਆਇ	ਆS
x				0				x				0			

ਰਾਗੁ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਦੀਪਚੰਦੀ ਤਾਲ ਮਾਤਰਾਂ-14 ਮੱਧ ਲੈਅ

ਅਸਥਾਈ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਰ	ਗ	ਮ	ਨੁ	ਧ	ਪ	-	ਪ	ਧ	ਮ	ਰ	ਗ	ਮ	-
ਥਾ	ਪਿ	ਆ	ਲ	ਹਿ	ਣਾ	S	ਜੀਂ	S	ਵ	ਦੇ	S	S	S
ਰਰ	ਗ	ਮ	ਪ	ਮ	ਗ	ਰ	ਰ	ਗੁਗੁ	ਰ	ਸ	ਨ਼	ਸ	ਸ
ਗੁਰਿ	ਆ	ਈ	ਸਿ	S	ਰਿ	S	ਛ	ਤ੍ਰ	S	ਫਿ	ਰਾ	ਇ	ਆ
x			2				0			3			

ਅੰਤਰਾ

ਮ	ਪ	ਨ	ਸੰ	-	ਨ	ਸੰ	ਰੰਰੰ	ਗੁੰ	ਰੰ	ਸੰ	ਨ	ਸੰ	-
ਜਾ	ਰ	ਤਿ	ਕ	S	ਰਿ	S	ਮੁਲ	ਤਾ	ਨ	ਦੀ	S	S	S
ਸੰ	-	ਰੰ	ਨੁ	ਧ	ਪ	ਪ	ਮ	ਗ	ਮ	ਰ	ਗੁ	ਰ	ਸ
ਫਿ	S	ਰਿ	ਕ	ਰ	ਤਾ	ਰਿ	ਪੁ	ਰੇ	ਨੋ	ਆ	ਇ	ਆ	S
x			2				0			3			

ਤਾਲ ਪਰੀਚੈ

☛ਤਾਲ ਦਾਦਰਾ:- ਮਾਤਰਾਂ-6, ਵਿਭਾਗ-2, ਹਰ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਖਾਲੀ ਚੌਥੀ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ	1	2	3	4	5	6
ਬੋਲ - 1	ਧਾ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਾ	ਤਿੰ	ਨਾ
ਬੋਲ - 2	ਧਾ	ਤਿੰ	ਤਿੰ	ਤਕ	ਧਿੰ	ਧਿੰ
ਬੋਲ - 3	ਧਾ	ਤਿੰ	ਤਿੰ	ਤਾਤਾ	ਕੇਤਾ	ਤਾਕੇ
ਬੋਲ - 4	ਧਾ	ਤਿੰ	ਤਿੰ	ਤਕ	ਧਿੰSSਕੜ	ਧਿੰਧਿੰ
ਬੋਲ - 5	ਧਾਧਾ	ਧਿੰ	ਨਗ	ਤਾਤਾ	ਤਿੰ	ਨਕ
ਬੋਲ - 6	ਧਾਧਾ	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿੜ	ਤਾਤਾ	ਤਿੰ	ਤਿਰਕਿੜ
ਬੋਲ - 7	ਧਾਗੇ	ਧਿੰਨਾ	ਗਿਨਾ	ਤਾਕੇ	ਤਿੰਨਾ	ਗਿਨਾ
ਬੋਲ - 8	ਧਾSਤਿਰ	ਕਿੜਧਿੰS	ਨਗ	ਤਾSਤਿਰ	ਕਿੜਤਿੰS	ਨਗ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	x			0		

ਇਹ ਤਬਲੇ ਦਾ ਤਾਲ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ, ਭਜਨ, ਗ਼ਜ਼ਲ, ਗੀਤ, ਲੋਕ ਗੀਤ ਆਦਿ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

☛ਤਾਲ ਕਹਿਰਵਾ:- ਮਾਤਰਾਂ-8, ਵਿਭਾਗ-2, ਹਰ ਇੱਕ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਖਾਲੀ ਪੰਜਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8
ਬੋਲ - 1	ਧਾ	ਗੇ	ਨਾ	ਤੀ	ਨ	ਕ	ਧਿੰ	ਨਾ
ਬੋਲ - 2	ਧਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਤਿੰ	ਤਿੰ	ਤਾ
ਬੋਲ - 3	ਧਾ	ਧਿੰ	ਧਾਧਾ	ਤਿੰ	ਤਾ	ਤਿੰ	ਧਾਧਾ	ਧਿੰ
ਬੋਲ - 4	ਧਾ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿੰ	ਤਾ	ਤਿੰ	ਨਕ	ਧਿੰ
ਬੋਲ - 5	ਧਾ	ਤਿਟ	ਤਿੰ	ਤਿੰ	ਤਾ	ਤਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ
ਬੋਲ - 6	ਧਾSਤਿਰ	ਕਿੜਧਿੰS	ਨਾਗੇ	ਧਿੰਨਾ	ਤਾSਤਿਰ	ਕਿੜਧਿੰS	ਨਾਗੇ	ਤਿੰਨਾ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×				0			

☛ਤਾਲ ਕਹਿਰਵਾ ਚਲੰਤ ਲੈਅ ਮਾਤਰਾਂ-4

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	1	2	3	4
ਬੋਲ 1-2	ਧਾਗੇ	ਤਿੰਨਾ	ਧਿੰਨਾ	ਗਿਨਾ	ਤਿੰਨਾ	ਨਕ	ਧਾਗੇ	ਧਿੰਨਾ
ਬੋਲ 3-4	ਧਿੰਨਾ	ਨਗ	ਤਿੰਨਾ	ਨਕ	ਧਾਗੇ	ਤਿੰਨਾ	ਨਕ	ਧਿੰਨਾ
ਤਾਲਚਿੰਨ੍ਹ	X				X			

ਇਹ ਤਬਲੇ ਦਾ ਤਾਲ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ, ਭਜਨ, ਗ਼ਜ਼ਲ, ਗੀਤ, ਲੋਕ ਗੀਤ ਆਦਿ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

☛ਤਾਲ ਰੂਪਕ:- ਮਾਤਰਾਂ-7, ਵਿਭਾਗ-3, ਪਹਿਲਾ ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ, ਦੂਜਾ ਤੇ ਤੀਜਾ ਦੋ-ਦੋ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਚੌਥੀ ਤੇ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
ਬੋਲ 1-2	ਤਿੰ	ਤਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤਿੰ	ਤਿੰ	ਤਕ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿਟਕਿਟ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	X			2		3		X			2		3	

ਇਹ ਤਬਲੇ ਦਾ ਤਾਲ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ, ਭਜਨ, ਗ਼ਜ਼ਲ, ਗੀਤ, ਲੋਕ ਗੀਤ ਆਦਿ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

☛ਝਪ ਤਾਲ:- ਮਾਤਰਾਂ-10, ਵਿਭਾਗ-4, ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਤੀਜਾ ਦੋ-ਦੋ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ, ਦੂਜਾ ਤੇ ਚੌਥਾ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਤੀਜੀ ਤੇ ਅੱਠਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ ਖਾਲੀ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਬੋਲ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	X		2			0		3		

ਇਹ ਤਬਲੇ ਦਾ ਤਾਲ ਹੈ। ਵਿਲੰਭਿਤ ਤੇ ਮੱਧ ਲੈਅ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਅੰਗ ਨਾਲ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਤਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

☛ਤੀਨ ਤਾਲ:- ਮਾਤਰਾਂ-16, ਵਿਭਾਗ-4, ਹਰ ਇਕ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਪੰਜਵੀਂ ਤੇ ਤੇਹਰਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ ਖਾਲੀ ਨੌਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
ਬੋਲ	ਧਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਤਿੰ	ਤਿੰ	ਤਾ	ਤਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	x				2				0				3			

ਤਬਲੇ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਤਾਲ ਖਿਆਲ ਗਾਇਣ ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਵਿਲੰਭਿਤ ਤੇ ਦਰੁਤ ਲੈਅ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਤੇ ਵਾਦਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

☛ਏਕ ਤਾਲ:- ਮਾਤਰਾਂ-12, ਵਿਭਾਗ-6, ਹਰ ਇੱਕ ਦੋ-ਦੋ ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਪੰਜਵੀ, ਨੌਵੀਂ ਤੇ ਗਿਆਰਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ, ਖਾਲੀ ਤੀਜੀ ਤੇ ਸੱਤਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਬੋਲ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿਟਕਿਟ	ਤੂ	ਨਾ	ਕ	ਤਾ	ਧਾਗੇ	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		0		**2**		0		3		**4**	

ਤਬਲੇ ਦਾ ਇਹ ਤਾਲ ਖਿਆਲ ਗਾਇਣ ਵਿੱਚ ਵਿਲੰਭਿਤ, ਮੱਧ ਤੇ ਦਰੁਤ ਲੈਅ ਵਿੱਚ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ।

☛ਚਾਰ ਤਾਲ:- ਮਾਤਰਾਂ-12, ਵਿਭਾਗ-6, ਹਰ ਇੱਕ ਦੋ-ਦੋ ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਪੰਜਵੀ, ਨੌਵੀਂ ਤੇ ਗਿਆਰਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ ਖਾਲੀ ਤੀਜੀ ਤੇ ਸੱਤਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ਬੋਲ	ਧਾ	ਧਾ	ਦਿੰ	ਤਾ	ਕਿਟ	ਧਾ	ਦਿੰ	ਤਾ	ਤਿਟ	ਕਤ	ਗਦੀ	ਗਨ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		0		2		0		3		4	

ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਪਖਾਵਜ ਦਾ ਤਾਲ ਹੈ। ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ ਵਿੱਚ ਧਰੁਪਦ ਗਾਇਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਗਤੀ ਤੇ ਬੀਰ ਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ।

☛ਸੂਲ ਤਾਲ (ਸੂਲ ਫਾਕ):- ਮਾਤਰਾਂ-10, ਵਿਭਾਗ-5, ਹਰ ਇਕ ਦੋ-ਦੋ ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਪੰਜਵੀਂ ਤੇ ਸੱਤਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ ਖਾਲੀ ਤੀਜੀ ਤੇ ਨੌਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ਬੋਲ-1	ਧਾ	ਧਾ	ਦਿੰ	ਤਾ	ਕਿਟ	ਧਾ	ਤਿਟ	ਕਤ	ਗਦੀ	ਗਨ
ਬੋਲ-2	ਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਤਿ	ਟਾ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		0		2		3		0	

ਪਹਿਲਾ ਠੇਕਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਪਖਾਵਜ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਰੁਪਦ ਗਾਇਣ ਲਈ ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜਾ ਠੇਕਾ ਤਬਲੇ ਦਾ (ਪੰਜਾਬ ਬਾਜ) ਮੱਧ ਲੈਅ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

☛ਆਡਾ ਚਾਰ ਤਾਲ:- ਮਾਤਰਾਂ-14, ਵਿਭਾਗ-7, ਹਰ ਇੱਕ ਦੋ-ਦੋ ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਤੀਜੀ, ਸੱਤਵੀਂ ਤੇ ਗਿਆਰਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ ਖਾਲੀ ਪੰਜਵੀਂ, ਨੌਵੀਂ ਤੇ ਤੇਹਰਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ	ਤੂ	ਨਾ	ਕ	ਤਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ
ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤੂ	ਨਾ	ਕ	ਤਾ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		2		0		3		0		4		0	

ਤਬਲੇ ਦਾ ਇਹ ਤਾਲ ਖਿਆਲ ਸ਼ੈਲੀ ਮੱਧ ਤੇ ਦਰੁਤ ਲੈਅ ਵਿੱਚ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਵਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

☛ਤਾਲ ਫਰੋਦਸਤ:- ਮਾਤਰਾਂ-14, ਵਿਭਾਗ-6, ਪਹਿਲੇ ਚਾਰ ਦੋ-ਦੋ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਪੰਜਵਾਂ ਤੇ ਛੇਵਾਂ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਪੰਜਵੀਂ, ਸੱਤਵੀਂ, ਨੌਵੀਂ ਤੇ ਬਾਰਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ ਖਾਲੀ ਤੀਜੀ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿਟਕਿਟ	ਤੂ	ਨਾ	ਕ	ਤਾ	ਧਾਗੇ	ਨਧਾ	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਾਗੇ	ਨਧਾ	ਤਿਟਕਿਟ
ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿਟਕਿਟ	ਤੂ	ਨਾ	ਕ	ਤਾ	ਧਾਤ੍ਰਿ	ਕਿੜਧਿੰS	ਨਗ	ਧਾਤ੍ਰਿ	ਕਿੜਧਿੰS	ਨਗ
ਤਾਲਚਿੰਨ੍ਹ	×		0		2		3		4			5		

ਤਬਲੇ ਦਾ ਇਹ ਤਾਲ ਖਿਆਲ ਸ਼ੈਲੀ ਮੱਧ ਤੇ ਦਰੁਤ ਲੈਅ ਵਿੱਚ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

☛ਤਾਲ ਧਮਾਰ:- ਮਾਤਰਾਂ-14, ਵਿਭਾਗ-4, ਪਹਿਲਾ ਪੰਜ, ਦੂਜਾ ਦੋ, ਤੀਜਾ ਤਿੰਨ ਤੇ ਚੌਥਾ ਚਾਰ ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਛੇਵੀਂ ਤੇ ਗਿਆਰਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ ਖਾਲੀ ਅੱਠਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਬੋਲ-1	ਕ	ਧਿ	ਟ	ਧਿ	ਟ	ਧਾ	S	ਗਾ	ਤਿ	ਟ	ਤਿ	ਟ	ਤਾ	S
ਬੋਲ-2	ਤਾ	ਧਿੰ	Sਕੜ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਾਗੇ	ਤਿੰ	Sਕੜ	ਤਿੰ	ਤਿਟਕਿਟ	ਤਾ	ਤਿਟਕਿਟ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×					2		0			3			

ਪਹਿਲਾ ਠੇਕਾ ਪਖਾਵਜ ਦਾ ਧਰੁਪਦ-ਧਮਾਰ ਸ਼ੈਲੀ ਲਈ ਤੇ ਦੂਜਾ ਠੇਕਾ ਤਬਲੇ ਦਾ (ਪੰਜਾਬ ਬਾਜ) ਸ਼ਬਦ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਲੰਭਿਤ ਲੈਅ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

☛ਤਾਲ ਦੀਪਚੰਦੀ:- ਮਾਤਰਾਂ-14, ਵਿਭਾਗ-4, ਪਹਿਲੇ ਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਮਾਤਰਾਂ, ਦੂਜੇ ਤੇ ਚੌਥੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਮਾਤਰਾਂ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਚੌਥੀ ਤੇ ਗਿਆਰਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ ਖਾਲੀ ਅੱਠਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ਬੋਲ	ਧਾ	ਧਿੰ	ऽ	ਧਾ	ਗੇ	ਤਿੰ	ऽ	ਤਾ	ਤਿੰ	ऽ	ਧਾ	ਗੇ	ਧਿੰ	ऽ
ਤਾਲਚਿੰਨ੍ਹ	×			2				0			3			

ਤਬਲੇ ਦਾ ਇਹ ਤਾਲ ਠੁਮਰੀ ਗਾਇਣ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

☛ਤਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਠੇਕਾ/ਛੋਟਾ ਤੀਨ ਤਾਲ:- ਮਾਤਰਾਂ-16, ਵਿਭਾਗ-4, ਹਰ ਇਕ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਮਾਤਰਾਂ ਦਾ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਪੰਜਵੀਂ ਤੇ ਤੇਰਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ ਖਾਲੀ ਨੌਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
ਬੋਲ	ਧਾ	ऽਧਿੰ	ऽ	ਧਾ	ਧਾ	ऽਧਿੰ	ऽ	ਤਾ	ਤਾ	ऽਤਿੰ	ऽ	ਧਾ	ਧਾ	ऽਧਿੰ	ऽ	ਧਾ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×				2				0				3			

ਤਬਲੇ ਦਾ ਇਹ ਤਾਲ ਛੋਟੇ ਖਿਆਲ, ਭਜਨ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੱਧ ਲੈਅ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

☛ਮੱਤ ਤਾਲ: ਮਾਤਰਾਂ-9, ਵਿਭਾਗ-3, ਪਹਿਲੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਦੋ, ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਤੇ ਤੀਜੇ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਮਾਤਰਾਂ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਤੀਜੀ ਤੇ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਧਾ	ਧਾਗੇ	ਨਧਾ	ਤਿਟਕਿਟ
ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿੰ	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਿੰਧਿੰ	ਨਾਧਿੰ	ਧਿੰਨਾ
ਬੋਲ-3	ਧੀਂ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧੀਂ	ਧਾ	ਤਿ	ਟਾ	ਧਾਗੇ	ਨਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ
ਬੋਲ-4	ਧਾ	ਧਿੰ	ਨਕ	ਧਿੰ	ਨਕ	ਤਿਟ	ਕਤਾ	ਗਦੀ	ਗਿਨ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		2			3			

☛ਜਗਪਾਲ ਤਾਲ:- ਮਾਤਰਾਂ-11, ਵਿਭਾਗ-4, ਪਹਿਲੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਪੰਜ, ਦੂਜੇ, ਤੀਜੇ ਤੇ ਚੌਥੇ ਦੀਆਂ 2-2 ਮਾਤਰਾਂ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਛੇਵੀਂ, ਅੱਠਵੀਂ ਤੇ ਦੱਸਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤੂ	ਨਾ	ਧਾ	ਧਾਗੇ	ਨਧਾ	ਤਿਟਕਿਟ
ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿੰ	ਨਾ	ਕ	ਤਾ	ਧਿੰਧਿੰ	ਨਾਧਿੰ	ਧਿੰਨਾ
ਬੋਲ-3	ਧਾ	ਧਿੰ	ਨਕ	ਥੂ	ਨਾ	ਧੁਮ	ਕਿਟ	ਤਿਟ	ਕਤ	ਗਦੀ	ਗਿਨ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×					2		3		4	

☛ਜੈ ਤਾਲ:- ਮਾਤਰਾਂ-13, ਵਿਭਾਗ-4, ਪਹਿਲੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਪੰਜ, ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਚਾਰ, ਤੀਜੇ ਤੇ ਚੌਥੇ ਦੀਆਂ 2-2 ਮਾਤਰਾਂ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਛੇਵੀਂ, ਦਸਵੀਂ ਤੇ ਬਾਰਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਤਿ	ਟਾ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾਗੇ	ਨਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ
ਬੋਲ-2	ਧੀਂ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧੀ	ਧੀ	ਧਾ	ਤਿ	ਟ	ਕਤਾ	ਧੀਂ	ਧਾ	ਧਾਗੇ	ਨਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ
ਬੋਲ-3	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤੂ	ਨਾ	ਕ	ਤਾ	ਧਾ	ਧਾਗੇ	ਨਧਾ	ਤਿਰਕਿਟ
ਬੋਲ-4	ਧਿੰ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਾਗੇ	ਤਿੰ	ਨਾ	ਕ	ਤਾ	ਧਾਗੇ	ਤਿਰਕਿਟ	ਧਿੰਧਿੰ	ਨਾਧਿੰ	ਧਿੰਨਾ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×					2				3		4	

☛ਤਾਲ ਪੰਚਮ ਸਵਾਰੀ:- ਮਾਤਰਾਂ-15, ਵਿਭਾਗ-5, ਪਹਿਲੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ, ਦੂਜੇ ਤੇ ਤੀਜੇ ਦੀਆਂ 4-4 ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ 2-2 ਮਾਤਰਾਂ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਚੌਥੀ, ਅੱਠਵੀਂ, ਬਾਰਵੀਂ ਤੇ ਚੌਦਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	Sਤਾ	Sਕ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਤਿ	ਟਾ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾਗੇ	ਨਧਾ	ਤਿਟਕਿਟ
ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	Sਤਾ	Sਕ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਧਾ	ਧਾ	ਤੂ	ਨਾ	ਕ	ਤਾ	ਧਾ	ਧਾਗੇ	ਨਧਾ	ਤਿਟਕਿਟ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		2				3				4		5		

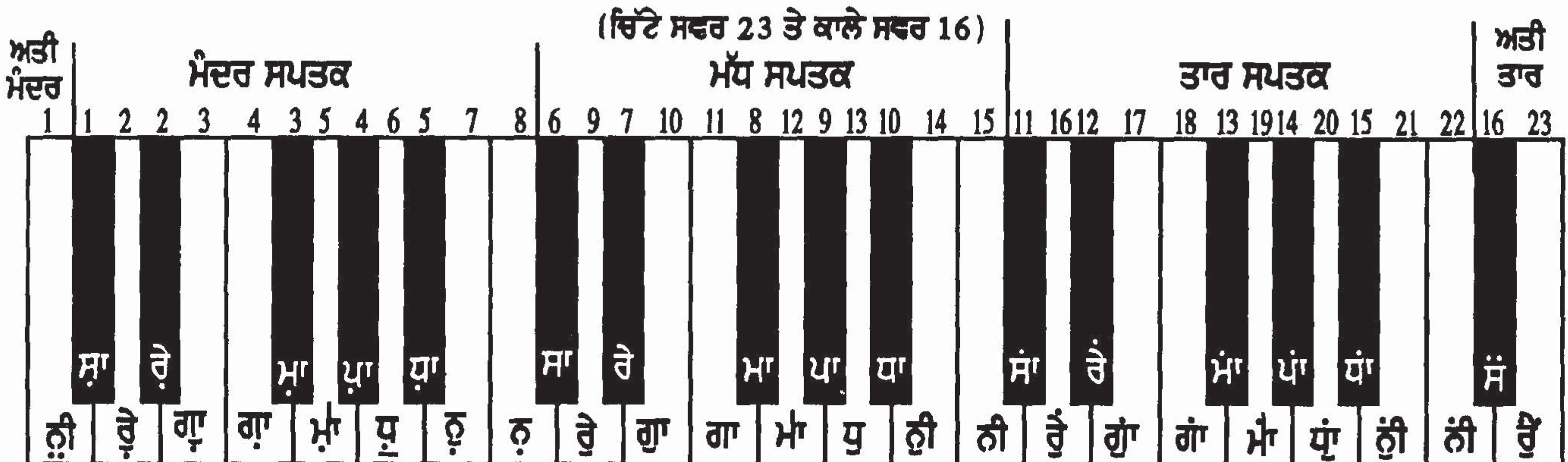
☛ਰੂਪ ਤਾਲ:- ਮਾਤਰਾਂ - 8½ ਵਿਭਾਗ-3, ਪਹਿਲੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਦੋ, ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ, ਤੀਜੇ ਦੀਆਂ 3½ ਮਾਤਰਾਂ। ਤਾਲੀ ਪਹਿਲੀ, ਤੀਜੀ ਤੇ ਛੇਵੀਂ ਮਾਤਰ ਤੇ।

ਮਾਤਰਾਂ-	1	2	3	4	5	6	7	8	8½
ਬੋਲ-1	ਧਿੰ	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤੂ	ਨਾ	ਧਾSਤਿਟ	ਕਿਟ
ਬੋਲ-2	ਧਿੰ	ਤਿਟਕਿਟ	ਧਿੰ	ਧਿੰ	ਨਾ	ਤੂ	ਨਾ	ਧਾਤਿ	ਟ
ਤਾਲ ਚਿੰਨ੍ਹ	×		2			3			

✡ ✡ ✡

ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ ਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧ ਕੋਮਲ ਤੇ ਤੀਵਰ ਸਵਰ ਚਿੱਤਰ ਨੰ: 1

(ਚਿੱਟੇ ਸਵਰ 23 ਤੇ ਕਾਲੇ ਸਵਰ 16)

ਇਸਤਰੀਆਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧ ਕੋਮਲ ਤੇ ਤੀਵਰ ਸਵਰ ਚਿੱਤਰ ਨੰ: 2

(ਚਿੱਟੇ ਸਵਰ 23 ਤੇ ਕਾਲੇ ਸਵਰ 16)

